PROVERBELE ROMÂNILOR

DIN

ROMÂNIA, BASARABIA, BUCOVINA, UNGARIA, ISTRIA și MACEDONIA

PROVERBE, ḌICĔTORI, POVĔȚUIRI, CUVINTE ADEVĔRATE, ASEMĔNĂRI, IDIOTISME ȘI CIMILITURI

CU UN

GLOSAR ROMÂNO-FRANCES

DE

IULIU A. ZANNE

VOL. X

OPERĂ PREMIATĂ DE ACADEMIA ROMÂNĂ

BUCURESCÍ

STABILIMENTUL GRAFIC I. V. SOCECU

EDITURA LIBRĂRIEI SOCECU & Comp.

1912

PROVERBES ROUMAINS

DE

ROUMANIE, BASSARABE, BUCOVINE, HONGRIE, ISTRIE et MACÉDOINE

PROVERBES, LOCUTIONS, SENTENCES, MAXIMES, COMPARAISONS, IDIOTISMES ET DEVINETTES

ACCOMPAGNÉS

D'UN GLOSSAIRE ROUMAIN-FRANCAIS

PAR

JULES A. ZANNE

VOL. X

OUVRAGE COURONNÉ PAR L'ACADÉMIE ROUMAINE

BUCAREST

ÉTABLISSEMENT GRAPHIQUE J. V. SOCECU

LIBRAIRE ÉDITEUR SOCECU & Comp.

1912

PROVERBELE ROMÂNILOR

—

Floriferis ut apes in saltibus dulcia libant
Omnia nos itidem depascimus aurea dicta,
Aurea, perpetua semper dignissima vita

LUCREŢIU, III, p. 11–13.

Un fenomen, o credinţă . . . şi ĕtă o legendă; un om, o păţĕlă şi ĕtă un proverb.

B. P. HĂŞDEŬ, *Cuv. Bĕtr.*, II, XIX.

PROVERBELE ROMÂNILOR

DIN

ROMANIA, BASARABIA, BUCOVINA, UNGARIA, ISTRIA și MACEDONIA

PROVERBE, ḌICĔTORĬ, POVĔȚUIRĬ, CUVINTE ADEVĔRATE, ASEMĔNĂRĬ, IDIOTISME ȘI CIMILITURĬ

CU UN

GLOSAR ROMÂNO-FRANCES

DE

IULIU A. ZANNE

VOL. X

OPERĂ PREMIATĂ DE ACADEMIA ROMÂNĂ

BUCURESCI

STABILIMENTUL GRAFIC I. V. SOCECŬ

EDITURA LIBRĂRIEI SOCECŬ & Comp.

1903

BIBLIOGRAFIE ROMÂNĂ

AUTORI CITAŢÎ

1. ÁCS (KÁROLY). — **Magyar, Német, Olasz, Român, (Oláh), Csek-lot és Szerb beszélgetések otthon és uton.** — Pest, 1859, Kladják Lauffer és Stolp.
2. ACSINTI URICARUL. — **A doua domnie a luî Neculaî Alecsandru Mavrocordat V. V. în Moldova. — Cronicele Românieî** de Michail Kogălniceanu. — Bucurescî, 1872, C. N. Rădulescu.
3. ADRIAN (I. V.). — **Abecedar ilustrat.** — Botoşanî, 1870.
4. ALBINA. — Revistă, An. I & II, Bucurescî.
5. ALEXANDRESCU (GRIGORE). — **Suvenire chi impresiî, epistole chi fabule.** — Bucurescî, 1847.
6. — **Scrierî în versurî şi prosă.** — Bucurescî, 1893.
7. ALEXANDRESCU (GR. I.). — **Literatură şi Sciinţă.** Director Dobrogeanu-Gherea, Vol. II, 1894.
8. — **Studiî asupra obiceielor juridice ale poporuluî român.** Galatz, 1896.
9. — **Badea Traian.** Focşanî, 1898.
10. ALEXANDRI V. & LASCAR ROSETTI. — **Mică colecţiune de 89 proverbe** culese de L. Rosetti pentru V. Alexandri, urmate de 156 proverbe extrase din *Povestea Vorbeî,* manuscris din biblioteca Academieî Române.
11. ALEXANDRI (V.). — **Opere complecte.** IX Vol. — Bucurescî, 1875, Socecŭ & Comp.
12. — **Poesiî populare ale Românilor.** — Bucurescî, 1867, Tipografia lucrătorilor asociaţî.
13. — **Diverse.** — Convorbirî literare.
14. — **Operile luî C. Negruzzi,** Edit. Socecŭ. Prefaţă.
15. AMIRAS (A.). — **Cronica anonimă a Moldavieî, 1662 — 1733. — Cronicele Românieî** de M. Kogălniceanu. — Bucurescî, 1874, C. N. Rădulescu.
16. ANTIM IVIRÉNUL (MITROPOLIT). — **Din didahiile ţinute în mitropolia din Bucurescî.** Edit. Dr. I. Cornoî. Librăria Socecŭ & Comp., 1895.
17. Z. ARBORE. — **Basarabia,** Bucurescî, 1900.
18. ARSENIE. — **Noua colecţiune de basme, I—II.** — Bucurescî, 1884

19. ASAKI (G.). — Fabule. — Iașĭ. 1862.
20. BADESCU (A.), *preot, c. Mărgineni, J. Prahova.* — Etymologicum Magnum, B. P. Hăşdĕŭ.
21. BAÏCAN (E.). — Vorbe bune (Bineţe) întrebuinţate la Românĭ şi adunate de. — Bucurescĭ, 1884.
22. BĂLĂŞEL (TEODOR). *Invĕţător, c. Stefănescĭ, J. Vâlcea.* — Şezătóre.
23. BARONZI (GEORGE). — Limba română şi tradiţiunile eĭ. — Galaţĭ, 1872.
24. BELDIMAN (ALEXANDRU). — Tragedia, saŭ maĭ bine a ḑice jalnica Moldoveĭ întîmplare după resvrătirea Grecilor. — Cronicele Românilor. Vol. III, de M. Kogalniceanu. Bucurescĭ, 1874
25. BENGESCU. — Opere publicate în Convorbirĭ literare, An. XI — XII
26. BERTOLDO (VIAŢA LUĬ). — Chrestomatia română şi Literatura populară română de Dr. Gaster.
27. BIBICESCU (I. G.). — Poesiĭ populare din Transilvania. — Bucurescĭ, 1893.
28. BIBLIE.
29. BOGDAN (N. A.). — Poveştĭ şi Anecdote. — Şaraga, Iaşĭ.
30. BOLINTINENU (DIMITRIE). — Ielele, Bucurescĭ, 1869. C. N. Radulescu.
31. BOLLIAC (CESAR). — Culegerĭ de maĭ mulţĭ articolĭ. — Bucurescĭ, 1861.
32. BUJOR (P.). — Nuvele.
33. BURADA (TEODOR). — Diverse. — Convorbirĭ literare şi Revista pentru istorie, Arheologie şi Filologie.
34. CALENDARIU pe anul după Hristos 1829. Buda, tipografia universităţiĭ ungurescĭ.
35. CALENDARIU pe anul după Hristos 1832. Buda, tipografia universităţiĭ ungurescĭ.
36. CALENDARIU pe anul după Hristos 1841. Buda, tipografia universităţiĭ ungurescĭ.
37. CALENDAR pe anul 1853. — Tipografia Româno-Francesă, Iaşĭ.
38. CALENDAR PENTRU TOŢI, profetic, amusant şi popular pe anul comun 1863. — Bucurescĭ, Edit. Bălăceanu şi Varta.
39. CALUGARENI (I.). *Invĕţător, c. Movilenĭ, J. Tecuciŭ.* — Etymologicum Magnum, B. P. Haşdeŭ
40. CANDREA (AURELIŬ). — Poreclele la Românĭ. — Revista Nouă, An. VII.
41. CANIAN (M.). — Poesiĭ populare. — Şaraga Iaşĭ.
42. CANTA (SPĂTARUL IÓN). — Letopiseţul Moldoveĭ, — 1741 — 1769. — Cronicele Românieĭ, de Mihail Kogălniceanu, Vol. III.
43. CANTEMIR (PRINCIPELE DIMITRIE) — Divanul. — Edit. Academieĭ Române, Bucurescĭ, 1878.
44. Descrierea Moldavieĭ. — Edit. Academieĭ, Bucurescĭ, 1875.
45. — Istoria Ieroglifică. — Edit. Academieĭ, Bucurescĭ, 1883.
46. — Evenimentele Cantacuzinilor şi Brâncovenilor. — Edit. Academieĭ, Bucurescĭ, 1878.
47. CARAGIALI (I. L.). — Teatru. Edit. Socecŭ & Comp., Bucurescĭ, 1889.
48. CARP (P. P.), *c. Ţibănescĭ, J. Vasluiŭ.* — Monitorul Oficial, An. 1895, No. 183, p. 983.
49. CATARGIU (LASCAR), *c. Golăşeĭ, J. Covurluiŭ.* — Monitorul Oficial, An. 1894, No. 94.
50. CHIBICI-RĔVNEANU (A.). — Diverse. — Convorbirĭ literare.
51. CIHAC (A. DE). — Dictionnaire d'étymologie Daco-Roumain, 2 Vol. Francfort s/M Ludolphe St. Goar, 1870 — 1879.

52 CODRESCU (TEODOR). — **Uricaru.** XXII volume — Iașĭ, 1852—1892.
53. COLUMNA LUI TRAIAN. — Revistă. — B. P. Hășdĕŭ, An. VII, 1876.
54 CONSTANTINESCU (BARBU. — **Carte de citire prelucrata de învețatoriĭ asociațĭ Barbu Constantinescu, Lambrior, Aug. Laurian, St. Mihailescu, I Manliu.** — Partea II, Edit. XV. Socecŭ & Comp., 1892.
55. — **idem.** Partea III. Edit. XII. — Socecŭ & Comp., 1893
56. **Proverbele românescĭ din colecțiunea Reinsberg-Düringsfeld.**
57. CONSTITUȚIONALUL, Diar. — Bucurescĭ.
58. CONVORBIRI LITERARE. — An. I — XXIX.
59. CORESSI. — **Evanghelie.** — **Etymologicum Magnum,** B. P. Hășdĕŭ
60. COȘBUC (G.). — **Balade și idile.** — Socecŭ & Comp., 1893.
61. — **Foie pentru toțĭ,** An. I.
62. COSTIN (MIRON. — **Scrierile luĭ Nicolae Costin.** — **Cronicele Românieĭ** de Mihail Kogălniceanu. Vol. I & III, Bucurescĭ, 1872 1874
63. COSTIN (NICOLAE. — **Scrierile luĭ Nicolae Costin.** — **Cronicele Românieĭ** de Mihail Kogălniceanu, Vol. I & II, Bucurescĭ, 1872
64. CRĂCIUNAȘ (GR.). — *Invĕțător în Transilvania.* — **Etymologicum Magnum,** B. P. Hașdĕu
65 CRĂSESCU (VICTOR). — **Schițe și Nuvele.** — E. Steinberg, Bucurescĭ. 1893.
66. CRAINICEANU (DR. G.) — **Diverse Convorbiri Literare.** An. XXII.
67. CREANGĂ (ION). — **Poveștĭ** — Edit. Grig. G. Alexandrescu, 1890.
68. — **Amintirĭ din copilarie și anecdote.** Șaraga, Iașĭ, 1892.
69 CRIȘIAN, (I.). — *Invĕțator, c. Cugieru, Transilvania.* — **Etymologicum Magnum,** B. P. Hășdeŭ.
70. CRONICA ANONIMĂ. — **Istoria țereĭ Româneșcĭ de la anul 1809 încóce,** continuată de un anonim. — **Magasin istoric pentru Dacia,** Vol. V, 1847.
71 DAMÉ (FR) — **Nouveau dictionnaire Roumain-Français.** Bucarest, 1893 — 1896.
72. DARIU (ION). — **Gazeta Transilvanieĭ,** 1898
73. DAVILA (AL). — **Rev. Lit. și Arta,** An. IV, No. 4.
74. DELAVRANCEA (ST.). — **Trubadurul.** — Haimann Bucurescĭ, 1887.
75. — **Sultanica.** — St. Mihăilescu, Bucurescĭ, 1885.
76. DIACONOVICI-LOGA. — **Chemare la tipărirea carților româneșcĭ.** — Buda. 1821.
77. DONCEV **Curs de literatura româna,** 1865.
78. DONICI A. . — **Fabule.** Cartea I, Iașiĭ, la cantora Dacieĭ literare, 1840
79 — **Fabule.** Cartea II. Fără dată.
80. DOSOFTEIU. — **Etymologicum Magnum,** B P. Hășdĕŭ.
81. DRAPELUL. — Diar. Bucurescĭ,
82. — Diar, Bêrlad, J. Tutova
83. DREPTATEA. — Diar. Banat, 189?.
84 — Diar, Bucurescĭ.
85 DULFU (PETRE. — Revista **Albina.**
86 DUMITRESCU (AL.). — **Galicisme, proverbe, maxime, barbarisme** — Carol Müller, Bucurescĭ, 1894
87. EMINESCU (M.) **Diverse.** — **Convorbirĭ literare.**
88. ESARCU (G.). — **Monitor Oficial,** No. 26. Feb. 1898.
89. EVENIMENTUL. — Diar, Iașĭ.
90. FILIMON (N.). — **Ciocoĭ vechĭ și noĭ.** — **Revista Română, 1861 — 1862.**
91. FLONDOR (D-nu G. CAVALER DE). — **Patria, Cernăuțĭ,** 1898.
92 FÓIEA PENTRU TOȚĬ. — Revistă, Bucurescĭ.

93. FRÂNCU T. & G. CANDREA — **Rotacismul la Moţĭ şi Istrienĭ.** — Bucurescĭ, 1886.
94. FUNDESCU (ION C.). — **Basme, Oraţiĭ, Păcaliturĭ şi Ghicitorĭ.** — Bucurescĭ, 1875.
95. GALLIN, NĂDEJDE, ŢIGHILIŬ şi CANDREA. — **Carte de citire**, 1893.
96. GANE (N.). — **Nuvele.** — **Convorbirĭ literare**, 1875 — 1876.
97. — **Poesiĭ.** — Şaraga. Iaşĭ.
98. — **Diverse.** — **Convorbirĭ literare.**
99. GASTER (DR. M.). — **Literatura populară română.** Bucurescĭ. 2 Vol.
100. — **Chrestomatia Română.** 2 Vol. Leipzig — Bucurescĭ, 1891.
101. — **Ţiganul ce 'şĭ-a mâncat biserica.** — Revista Tocilescu, I, 1888.
102. GAZETA POPORULUĬ. — Ḑiar, Bucurescĭ.
103. GAZETA SĂTÉNULUĬ. — Revistă, **Datculescu** Director.
104. GAZETA TRANSILVANIEĬ. — Ḑiar, Braşov.
105. GEORGESCU, *Inv. c. Coşorenĭ, j. Ialomiţa.* — **Etymologicum Magnum.**
106. GHEORGACHI (AL DOILEA LOGOFĔT). — **Condica obiceiurilor vechi şi noĭ ale Domnilor Moldoveĭ.** — **Cronicele Româniеĭ** de Mihail Kogălniceanu, Vol. III, 1874.
107. GHICA (ION). — **Amintirĭ din pribegia după 1848.** — Socecŭ & Comp. Bucurescĭ, 1890.
108. — **Scrisorĭ către V. Alexandri.** — Socecŭ & Comp. Bucurescĭ. 1887.
109. GIL. — **Nuvele.** — **Convorbirĭ literare.**
110. GLIGORE (POPA). — **Legenda Duminiceĭ**, an. 1600.
111. GOLESCĬ (CONSTANTIN DIN). — **Adunare de pilde bisericescĭ şi filosoficescĭ.** — Buda, 1826.
112. GOLESCU (VORNICUL IORDACHE]. — **Pilde, povĕţuirĭ şi cuvinte adevĕrate şi poveştĭ adunate de dumnealuĭ Vornicul Iordache Golescu, fiul rĕposatuluĭ banul Radu Golescul.** — Manuscris din biblioteca Academieĭ Române. Proverbele extrase din acest manuscris sunt trecute în PROVERBELE ROMÂNILOR, cu însemnarea: *Mss.* I.
113. — **Copie întocmaĭ a precedentuluĭ manuscris care se află depusa la biblioteca naţională de la Iaşĭ.** Proverbele extrase din acest manuscris sunt trecute în PROVERBELE ROMÂNILOR. cu însemnarea *Mss.* II.
114. GOVORA (PRAVILA DE LA). — **Pravila bisericéscă tipărită la 1640 la monastirea Govora.** — Edit. Ion M. Bujoranu, Bucurescĭ, 1895.
115. GRĂDIŞTEANU (PETRE). — **Voinţa naţională**, An. 1895. — **Gazeta Poporuluĭ**, An. I, No. 192.
116. GRIG. — **Nuvele.** — **Convorbirĭ literare.**
117. GROSSMANN (S. I.). — **Dicţionar germano-român.** — Iaşĭ. In curs de publicaţie.
118. HALLER (DR. IOSEPH). — **Altspanische Sprichwörter und sprichwörliche Redensarten aus den Zeiten vor Cervantes**, Vol. 2. — Regensburg, 1883.
119. HARAM (VASILE). — **Carte de lectură**, 1894.
120. HĂŞDĔŬ (ALEXANDRU). — **Domnia Arnăutuluĭ.** — **Revista nouă**, An. VIII, No. 10 — 11.
121. HĂŞDĔŬ (B. PETRICEĬCU). — **Etymologicum Magnum Romaniae.**
122. — **Treĭ Craĭ de la Rĕsărit.** — Bucurescĭ.
123. — **Ion Vodă cel cumplit.** — Bucurescĭ, 1865.
124. — **Columna luĭ Traian**, 1882 — 1883.
25. — **Cuvinte din Betrânĭ.** 2 Vol. — Bucurescĭ, 1878

126. HĂŞDĔŬ (B. PETRICEICU). — Traian, Ḑiar, 1869 No. 63.
127. HELIADE-RĂDULESCU (ION). — Mémoire sur l'histoire de la régénération roumaine ou sur les événementsde 1848. — Paris, 1851.
128. — Vocabular de vorbe streine. — Bucurescĭ 1874.
129. — Tandalida.
130. — Biblioteca portativă, LXV.—Poesiĭ inedite.—Bucurescĭ, 1860.
131. HINŢESCU (I. C.). — Proverbele Românilor. — Editura Closius, Sibiŭ, 1877.
132. HODOŞ (ENEA). — Poesiĭ poporale din Banat. — Caransebeş, 1892.
133. HOITAN (R. N.). — *învĕţător*, Cetatea din Codru, Sinaia. — Ploescĭ, 1898.
134. IANOV. — Diverse. — Convorbirĭ literare.
135. IARNIK-BÂRSEANU. — Doine şi strigăturĭ din Ardeal date la iveală de Dr. Urban Iarnik şi Andreiŭ Bârseanu. — Bucurescĭ, 1885.
136. ICS. — Paloda, An. XIV, No. 27.
137. IDEM. — Dicţionar de proverbe în calendarul Românilor pentru 1892.
138. IONESCU (I.). — Carte de citire II. — Ioseph Göbl, Bucurescĭ.
139. — Carte de citire. III, — T. Ioaniţiu şi L. Alcalay, Bucurescĭ.
140. IONESCU-GION (G.). — Istoria Bucurescilor. — Bucurescĭ, 189.
141. IPSILANT V. V. (ALEXANDRU ION). — Pravilnicésca condică a Domnuluĭ Ion Ipsilant. — Bucurescĭ, 1841.
142. ISPIRESCU (PETRE). — Legende saŭ Basmele Românilor. — Bucurescĭ, 1882.
143 — Snóve saŭ poveştĭ populare adunate din gura poporuluĭ de un culegĕtor tipograf. — Ediţia II, cu multe adause. Bucurescĭ, 1879.
144. — Basme, snóve şi glume adunate din gura poporuluĭ de P. Ispirescu. — Craiova, 1893.
145. — Pilde şi Ghicitorĭ, adunate de P. Ispirescu. — Bucurescĭ, 1880
146 — Pilde, fabule, ghicitorĭ adunate de P. Ispirescu. — Bucurescĭ, 1880.
147. — Din poveştile unchiaşuluĭ sfatos, basme păgânescĭ întocmite de P. Ispirescu. — Bucurescĭ, 1879.
148. — Ḑicĕtorĭ populare, Revista pentru istorie, archeologie şi filologie, An. I & II.
149 — Basme, snóve, etc., de un culegĕtor tipograf. — Bucurescĭ, 1872.
150. — Idem. — In Chrestomatia Română de Dr. M. Gaster, Vol. II.
151. — Diverse. — Convorbirĭ literare.
152. JIPESCU (GLIGORE M.). — Opincaru, cum ĭeste şi cum trebue să fie săteanu. — Bucurescĭ, 1881.
153. — Rĕurile oraşelor. — Bucurescĭ, 1884.
154. — Ḑicerĭ în Lumina pentru toţĭ, 1885.
155. JUNIMEA. — Ḑiar, Bêrlad, J. Tutova.
156. KOGĂLNICEANU (ENACHE). — Diverse. — Cronicele Românieĭ de Mihail Kogălniceanu, Vol. III. 1872.
157. KOGĂLNICEANU (MIHAIL). — Şedinţele divanuluĭ ad-hoc din Moldova. — *Rĕspuns vorniculuĭ Alecu Balş.*
158. LAHOVARY (ALEXANDRU N.). — Monitorul Oficial. Şedinţa Camerii din 2 Decembre 1894.
159. LAMBRIOR (A.). — Convorbirĭ literare, An. VIII IX.
160. LAURIAN-MAXIM.— Dicţionarul limbeĭ Române, 3 Vol. — Bucurescĭ, 1871 — 1876.
161 LITA (IOSIF). — *învĕţător.* — Etymologicum Magnum.

162. LUCACIU DR. VASILE), *paroh greco-catolic*, c. Şişescĭ, p. u. Felsö-Banya, Ungaria. — **Gazeta**, I, No. 160.
163. LUMEA ILUSTRATĂ. — Revista, An. II, 1894.
164 LUMEA NOUĂ. — Dıar, Bucurescĭ.
165. LUMINA PENTRU TOŢĬ. — Revistă, Director **Eniŭ Balteanu**, Bucurescĭ, I, 1885.
166 LUPESCU (M.). — *Invĕţător*, c. Broscenii, J. Suciava. — **Şezătórea.**
167. MADAN (G.). — **Suspine**, Bucurescĭ, 1898.
168. MAGASINUL ISTORIC PENTRU DACIA. — Volumul IV şi V.
169. MAGIUNCA (S.). — **Etymologicum Magnum**, B. P. Hăşdĕŭ.
170. MAIORESCU (TITU). — **Critice**, Bucurescĭ, 1874.
171. MARIAN (S FL). — **Nascerea la Românĭ**. — C. Göbl, 1892.
172. — **Nunta la Românĭ**. — C. Göbl, 1890.
173. **Inmormîntarea la Românı**. — C. Göbl, 1892.
174. — **Ornitologia poporană Română**, 2 Vol. Cernăuţĭ, 1883.
175. **Satire poporane Române**, Suciava, 1893.
176. — **Descântece poporane Române**, Suciava. 1886.
177. **Tradiţii poporane Române în Bucovina**, Bucurescĭ, 1896.
178 MATEĬ BASARAB V. V. — **Îndreptarea legieĭ cu Dumneḑeŭ care are tóta judecata archierésca şi împeratésca de tóte vinele preoţescĭ şi mirenescĭ Pravila**. etc. — Ediţia Ion M. Bujoreanu, Bucurescĭ, 1885
179 — **Pravila. — Studiŭ asupra elementelor grecescĭ în limba română**, de G. Murnu.
180 MAWR (DÓMNA E. B.). — **Proverbele Românilor** Bıucurescĭ şi London, 1882.
181 **Analogous Proverbs in ten languages**. London, Elliot Sock, 62, Paternoster Row. E. C. 1885.
182 MEISSNER C. & V. DOGAR. **Prima carte de lectură, II**, Ploescĭ, 1894.
183. MELHISEDEC (EPISCOP. — **Revistă pentru Istorie, Arheologie şi Filologie**, An. II, **Visita Episcopuluı Gr. Ţamblac.**
184. MERA I. T.). — **Diverse. Convorbirĭ literare**, An. XVI.
185. MIHAILESCU (S.). — *Invĕţător*, **Şezetórea**, An. I.
186. MILESCU (SPĂTARUL NICOLAE. — **Cronica pe scurt a Românilor.— Cronicele Românieĭ** de Mihail Kogălniceanu, Vol. I, 1872.
187 MONITORUL OFICIAL. — Şedinţa din 2 Decembrie 1894; No. 183, din anul 1895.
188. MUNTEANU (G. I.). — **Carte de lectură românéscă pentru clasele gimnasiale inferiorĭ şi reale**. — Braşov, 1861.
189. MURNU (G.). — **Studiu asupra elementelor grecescĭ în limba română**, Bucurescĭ, 1895.
190 MUSTE (NICOLAE). — **Letopiseţul ţĕreĭ Moldoveĭ de la domniea luĭ Istrati Dabija V. V. până la a treia domnie a luĭ Mihaĭ Racoviţa, V. V. atribuită luĭ Nicolae Muste, dieac stare de divan 1662—1729. — Cronicele Românieĭ** de Mihail Kogălniceanu, III, 1874.
191. NĂDEJDE (DÓMNA SOFIEA). — **Fie-care la rîndul seŭ. — Nuvele. —** Samitca, Craiova, 1895.
192. NAUM. — **Scrierĭ. — Dictionnaire Damé.**
193. NECULCE (ION). — **Letopiseţul Moldoveĭ. — Cronicele Românieĭ** de Mihail Kogalniceanu, II, 1872.
194 NEGRUZZI (C.). **Opere complecte**, 3 Vol., Socecŭ & Comp., 1873.
195. NEGRUZZI (I.). — **Diverse. — Convorbirĭ literare.**
196. NOUTATEA. — Diar, Iaşĭ, I, No. 75.
197 ODOBESCU (ALEXANDRU ION). **Pravilnicésca condică a luĭ Alexandru Ión Ipsilanti**

198. ODOBESCU (ALEXANDRU IÓN). — **Scrierĭ literare şi istorice**, 3 Vol. — Soceců & Co., 1887.
199. ODOBESCU-SLAVICĬ. — **Carte de citire.** Bucurescĭ, 1893.
200. OLLANESCU (DIM.). — **Teatru la românĭ.** Soceců & Co., Bucurescĭ, 1897.
201. OMILIAR DE LA GOVORA. — **Etymologicum Magnum**, B. P. Hăşdĕů.
202. PALODA. — Ḑiar, Bêrlad, J. Tutova.
203. PĂLTINEANU (GR.). — *Invĕţător*, c. *Ţiubarĭ*, *Transilvania*. — **Etymologicum Magnum**, B. P. Haşdeů.
204. PANN (ANTON). — **Culegere de Proverbe saů Povestea Vorbeĭ.** — Ediţia Cucu, 1889, reproducere după cea de la 1847.
205. — **Proverburĭ saů povestea Vorbeĭ**, 3 broşure. — Bucurescĭ, 1852—1853.
206. — **Calendar pe anul 1848.**
207. — **Năsdrăvăniile luĭ Nastratin Hogea.** — Bucurescĭ, 1887.
208. — **Fabule şi istorióre**, 2 vol. — Ediţia I, Bucurescĭ, 1841.
209. — **Inţeleptul Archir şi nepotul sĕů Anadam.** — Bucurescĭ, 1880.
210. — **O şezătóre la ţară saů povestea luĭ Moş Albu**, partea I, Bucurescĭ, 1851.
211. — **Idem**, partea II. — Ediţia Lazăr, Craiova, 1890.
212. PANU (G.). — *Publicist.* — Ḑiarul **Epoca.** — 1896—1897.
213. PĂSCULESCU (M.). — **La intâlnire sfaturĭ şi diverse pentru toţĭ**, de M. P. Miosiotis. — Tipografia Lazăr, Craiova.
214. PATRIA. — Ḑiar, Cernăuţĭ, Bucovina.
215. PAUL (IÓN). — Din Transilvania. — **Fóiea pentru toţĭ**
216. POMPILIU. — **Diverse.** — **Convorbirĭ literare.**
217 POP (EM.). — *Invĕţător*, c. *Şomcuţeĭ-Mare*, *Ungaria*. — **Etymologicum Magnum.**
218. POP-FLORENTIN (ION). — **Diverse.** — **Convorbirĭ literare.**
219. POPESCU (AL). — *Invĕţător*, c. *Cernica*, *J. Ilfov*. — **Lumina pentru toţĭ.**
220. POPESCU (N.). — **Calendarul Basmelor.** An. 1881—1882—1883.
221. POPOVICĬ (G.). — **Convorbirĭ literare.** An. XXV.
222. REINSBERG-DÜRINGSFELD (IDA UND OTTO FREIHERRN VON. — **Sprichwörter der Germanischen und Romanischen Sprachen.** 2 Vol. Leipzig, 1875.
223. REVISTA PENTRU ISTORIE, ARCHEOLOGIE ŞI FILOLOGIE, sub direcţiunea luĭ Grigoriů G. Tocilescu, 1882—1895.
224. REVISTA NOUĂ sub direcţiunea luĭ B. P. Haşdĕů, 1888—1894.
225. RÎURÉNU (I. M.). — **Despre datoriile copiilor către părinţiĭ lor.** A cincea ediţiune, Bucurescĭ, 1887.
226. — **Nouĕ istorióre pentru copiĭ.** — A patra ediţiune, Bucurescĭ, 1887.
227. — **Morala.** — Volumul IV din biblioteca portativă, Bucurescĭ, 1860.
228. ROMÂNIA LIBERĂ, No. 838 din 15 Martie 1880. Moş Grăilă,
229. ROMANUL (MITROPOLITUL MIRON). — **Tribuna poporuluĭ**, Arad. Ungaria, I, No. 198, pag. 1043.
230. ROMÂNUL GLUMEŢ, partea I, **Proverburĭ, ghicitorĭ.** — Thiel & Weiss, Bucurescĭ, 1874.
231. ROSETTI (LASCAR). — Veḑĭ ALEXANDRI (V.).
232 ŞAGUNA (MITROPOLIT). — **Diverse.**
233. ŞAINÉNU (LAZĂR). — **Basmele Române.** — C. Göbl, 1895.
234 — **Ielele, dînsele, vîntósele, frumósele, şoĭmanele, măĭestrele, milostivele, zînele.** — Bucurescĭ, 1886.

235. ȘAINEANU (LAZĂR). — Incercări asupra semasiologieĭ limbeĭ române. —
236. — Revista pentru istorie, Archeologie și Filologie, Vol. VI, 1891.
237. — Elemente turcescĭ în limba Română. — Revista pentru istorie, etc. An. II și III.
238. — Filosof-Filoscos. — Convorbirĭ Literare. — An. XXI.
239. — Dicționar universal al limbeĭ Române. — Samitca, Craiova, 1896.
240. SALVIU (G. P.). — *Învĕțător. c. Smulțĭ, J. Covurluiŭ.* — Șezătórea.
241. SBIERA (ION AL LUI G.). — Poveștĭ poporale românescĭ. Cernăuțĭ. 1886.
242. SCHULLER (IOHAN KARL). — Aus der Valachei: Rumänische Gedichte und Sprichwörter. — Hermanstadt, 1851.
243. ȘEZĂTÓREA. — Revistă. Buda-Pesta.
244. ȘEZĂTÓREA. — Revistă. — Director A. Goroveĭ. Folticenĭ, j. Suciava.
245. SEVASTOS (ELENA D. O.). — Poveștĭ. — Șaraga, Iași.
246. SILASI (DR. GR.). — Renascerea limbeĭ românescĭ în vorbire și scriere. — Ștein, Clușiŭ, 1879.
247. — Apologie. — Ștein, Clușiŭ, 1879.
248. SIMA (GR.). — Convorbirĭ Literare.
249. SIMEON DASCALUL. — Cronicele Românieĭ, 1, Apendice.
250. SIMU (R.). – *Învĕțător, c. Orlat, Transilvania.* — Etymologicum Magnum.
251. ȘINCAI DIN ȘINCA (GHEORGHIE). — Cronica Românilor, 3 Vol. Bucurescĭ, 1886.
252. SION. — Fabule, Bucurescĭ.
253. SLAVICĬ. — Nuvele. — Convorbirĭ literare. — An. 1875 — 1876.
254. SOLOMON. — Paremiile luĭ Solomon extrase din Biblia de la 1688. — Soceciŭ & Comp., 1895.
255. SPERANTIA (TEODOR). — Anecdote populare, I. — Edițiа II. Basilescu, Bucurescĭ, 1892.
256. — Alte anecdote populare, II. — Ediția I. C. Sfetea, Bucurescĭ, 1890.
257. — Tot anecdote populare, III. — H. Steinberg, Bucurescĭ. 1893.
258. STAMATI (C. . — Musa.
259. STANCESCU (DIM.) — Basme și Snóve. — H. Steinberg, Bucurescĭ, 1894.
260. — Alte Basme. — H. Steinberg, Bucurescĭ, 1893.
261. STOICESCU (ST.). — *Preot, c. Bălăcénca, J. Ilfov.* — Lumina pentru toțĭ.
262. STURDZA (D. A.). — Voința națională, An. XII, No. 3278.
263. TEODORESCU (G. DEM.). — Cercetărĭ asupra proverbelor române. — Bucurescĭ, 1877.
264. — Poesiĭ populare române. — Bucurescĭ, 1885.
265. — Miturĭ lunare. Vîrcolaciĭ. — Convorbirĭ literare. — An, XXIII.
266. — Viéța și activitatea luĭ Anton Pann. — I. Göbl, Buc., 1893.
267. — Operele luĭ Anton Pann. — I. Göbl, Bucurescĭ, 1893.
268. — Incercărĭ critice asupra unor credințe, datine și moravurĭ ale poporuluĭ român. — Tipogr. Petrescu-Conduratu, Bucurescĭ, 1874.
269. ȚÉRA NOUĂ. — Tomul III, Bucurescĭ, 1887.
270. THEODORESCU (G.). — *Învĕțător, Galațĭ.* — Etymologicum Magnum, B. P. Hașdĕŭ.
271. THEODORESCU (T.). — *Învĕțător.* — Șezatórea.
272 ȚÎCHINDEAL (DIMITRIE). — Filosoficescĭ și politicescĭ prin fabule moralnice învĕțăturĭ. — Buda, 1814.

273. TIMPUL — Diar. — Bucurescĭ.
274. TOCILESCU (GR.). — Vedĭ **Revista pentru Istorie, etc.**
275. — **Diverse. — Convorbirĭ literare.**
276. TOMESCU (V.). — *Invĕțător, c. Buda, J. Tecucĭ.* — **Etymologicum Magnum,** B. P. Hăşdĕŭ.
277. TRĂILĂ (PREOT C.), *Temişóra.* — **Etymologicum Magnum,** B. P. Hăşdĕŭ.
278. TRAIAN. — Diar. Vedĭ Hăşdĕŭ.
279. TRIBUNA. — Diar, Sibiŭ, 1885 — 1894.
280. TRIBUNA POPORULUĬ. — Diar, Arad, Ungaria.
281. UNIREA. — Diar, Blaj, Transilvania.
282. URECHI (VORNICUL GRIGORI). — **Domniĭ Moldoveĭ,** 1354 — 1594. — **Cronicele Românieĭ** de M. Kogălniceanu, Vol. I.
283. URECHIA (V. A.) — **Legende Române** — Socecŭ & Comp., 1891.
284. — **Diverse. — Convorbirĭ literare,** An. XXI.
285. VĂCĂRESCU (IÓN). — **Opere. — Etymologicum Magnum. — Convorbirĭ literare,** An. XVIII.
286. VALENTINEANU (I. G.). — **Cugetărĭ, maxime, proverbe, anecdote.** — Bucurescĭ, 1890.
287. VARRON (C.). — **Nopțile lungĭ saŭ poveştĭ, fabule şi anecdote.** — Bucurescĭ, 1877.
288. VASILE LUPU V. V. — **Carte românéscă de învĕțătură de la Pravilele împĕrătescĭ şi de la altele giudéțe cu disa şi cu tótă cheltuéla a luĭ Vasile Voevodul şi Domnul țĕrĕĭ Moldoveĭ.** — Ediția I. M. Bujoreanu, 1885.
289. VOINȚA NAȚIONALĂ. — Diar, Bucurescĭ.
290. VOINȚA PRAHOVEĬ. — Diar, Ploescĭ.
291. WANDER (K. F. W.). — **Deutsches Sprichwörter-Lexikon.** 5 Vol. — Brockhaus. Leipzig, 1867 — 1880.
292. ZILOT ROMÂNUL. — **Cronica inedită. — Columna luĭ Traian,** 1882 până la 1883.
293. — **Scrierĭ inedite. — Revista pentru istorie,** etc., An. II, 1885.
294. — **Jalnica cântare. — Revista pentru Istorie,** etc. Vol. VI, 1891.

CORESPONDENȚI

295. ALBU (GH.), *elev la şcóla normală de învĕțătorĭ din Bêrlad,* c. Schinenĭ, J. Tutova.
296. ALBU (M.), *elev la şcóla normală de învĕțătorĭ din Bêrlad,* c. Ivescĭ, J. Tutova,
297. ALBU (N.), c. Piatra, J. Némțu.
298. ALEXANDRESCU (GR. I.), *preşedinte de tribunal,* Galațĭ, J. Covurluiŭ.
299. ALEXANDRESCU (C.), *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ,* c. Alexenĭ, Ialomița.
300. ALEXANDRESCU (P.), *elev la şcóla normală de învĕțătorĭ din Bêrlad,* c. Mircescĭ, J. Vasluiŭ.
301. ALEXANDRESCU (A.), c. Hîrşova, J. Constanța.
302. ANTONESCU (I.), *elev la şcóla normală de învĕțătorĭ din Bêrlad,* c. Plăĭnescĭ, J. Rîmnicu-Sărat.
303. ANTONESCU, *elev la şcóla normală de învĕțătorĭ din Bucurescĭ,* c. Vălcele, J. Argeş.
304. ARBORE (ION), *inginer,* J. Buzĕŭ.
305. ARJOCĂ (D. I.), *învĕțător,* c. Obârşia, J. Mehedințĭ

306. ARMEAN (I.). *student*, c. Zibot, comitatul Hunedióra, Transilvania.
307. ARSENESCA (ANICA), *servitóre*, Bucurescĭ, j. Ilfov.
308. BĂLĂNESCU (GR.), *avocat*, c. Focşanĭ, j. Putna.
309. BALANESCU (D-NA S.), c. Focşanĭ, J. Putna.
310. BĂLĂŞEL (TEODOR), *învĕţator*, c. Stefănescĭ, J. Vâlcea.
311. BALLY (COSTACHE). *proprietar*, c. Cârlomănescĭ, J. Tutova.
312. BALLY (DÓMNA CL.), c. Nicorescĭ, J. Tecuciŭ.
313. BALŞ (IORGU), J. Iaşĭ.
314. BANCĬU (ANICA), c. Topârcea, comit. Sibiŭ, Transilvania.
315. BĂNESCU (ION), *profesor*, c. Roman, J. Roman.
316. BĂNIŢA (GHEORGHE), *neguţător*, c. Vaşcoŭ, comitatul Bihor, Ungaria.
317. BĂNIŢA (CULINA), *jurat*, c. Vaşcoŭ, comitatul Bihor, Ungaria
318. BANULESCU (GH.), *învĕţător*, c. Pietroşiţa, J. Dîmboviţa.
319. BARBULESCU (N.), *învĕţător*, c. Sudiţĭ, J. Ilfov.
320. BÂRSAN (A.), *student*. c. Corbi, comit. Fagăraş, Transilvania.
321. BÂRSAN (I.), *student*, c. Soarş, comit. Tîrnava-Mare, Transilvania.
322. BAŞOTA (A.), prin **V. Forescu**, c. Folticenĭ, J. Sucĭava.
323. BĂZĂVAN (G.), *elev* din şcóla normală, c. Craiova, J. Dolj.
324. BERBECE (I.), *student*, c. Sibiŭ-Bran, comit. Făgăraş, Transilvania.
325. BEREA (IORGU), *agricultor*, c. Urlaţĭ, J. Falciŭ.
326 BICA (G.), *student*, comit. Făgăraş, Transilvania.
327. BODEA (G.), *student*, c. Secătură, comit. Turda-Arieş, Transilvania.
328. BODNARIU (G.), *preot*, c. Bochia, comit. Arad, Ungaria.
329 BOGDAN (G.), *preot*, c. Cărpinet, comit. Bihor, Ungaria.
330. BOGDAN (PETRU), c. Bărescĭ, comit. Bihor, Ungaria.
331. BOLDEA (I.), *teolog*, c. Crihalma, comit. Tîrnava-Mare, Transilvania.
332. BORZA (N.), *student*, comit. Alba-Inferióra, Transilvania.
333. BRATEIU *student*, comit. Tîrnava-Mare, Transilvania.
334 BRĂTIANU (I. I. C.), *inginer*, Florica, J. Muscel.
335 BRATU (V.), *student*, comit. Alba-Inferióră, Transilvania.
336 BUDIŞTEANU (PAUL), *maior*, c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
337. BUDIŞTEANU (D-NA V.), c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
338. BUGARIU (T.), *preot militar*, Banat, Ungaria.
339. BULC (TEODOR), *profesor*, c. Beiuş, comit. Bihor, Ungaria.
340. BUNGEŢIANU (*preot* C.), *învĕţător*, c. Coşovĕţ, J. Mehedinţĭ.
341. BUNGEŢIANU (C. C.), *elev la şcóla de institutorĭ din Bucurescĭ*, *c. Coşovĕţ*, J. Mehedinţĭ.
342. BURSAŞIŬ (ILIE), *preot*, c. Şust. comit Bihor, Ungaria.
343. BUŢIANU (ION), *Director semin.*, c. Beiuş, comit. Bihor, Ungaria.
344 CĂLIN (IORDACHE), *elev la şcóla de învĕţătorĭ din Bucurescĭ*, J. Argeş.
345. CĂLIN (VASILE), *elev la şcóla de învĕţătorĭ din Bucurescĭ*, J. Argeş.
346. CALOI (D-NA S.), c. Bĕrlad, J. Tutova.
347 CANIAN (M.). *publicist*, c. Iaşĭ, J. Iaşĭ.
348. CATRINIŬ, *elev la şcóla normală de învĕţătorĭ din Bĕrlad*, c. Rădiŭ, J. Vasluĭu.
349. CHERECHEAN (TEODOR), *învĕţător*, c. Şiria, comit Arad, Ungaria
350 CHETAN (ALEXIE), *student*, comit Tîrnava-Mare, Transilvania.
351. CHIRIAC (ION), *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*
352. CIOCOIU (A.), *elev la şcola normală de institutorĭ din Bucurescĭ*

353. CIOÏCĂ (ATH., c. Strehaïa, J. Mehedinţi.
354. CIORICE (*preot* D.), *învĕţător* c. Mereni, J. Olt.
355. CIURA, (MIHAÏ, *dascal*, c. Crìşcïor, comit. Bihor, Ungaria.
356. COJOCARU (A.), *elev la şcóla normală de învĕţători din Bĕrlad*, c. Ţiĭesci, J. Putna.
357. COMĂNESCU (IOSIF), *student*, c. Codlea, comit. Braşov, Transilvania.
358. CONSTANTINESCU (I. N.), *agricultor*. c. Cïulniţa, J. Ialomiţa.
359. CORBIŞ (GRIGORE), *agricultor*, c. Cândesci, J. Nĕmţu.
360. CORCEA (AVRAM). paroh ortodox-oriental, c. Coşteïu, p. u Făm, Banat, Ungaria.
361. COROIANU (MIHAÏ, executor regesc, c. Vaşcoŭ-Băresci, com. Bihor. Ungaria.
362. COROÏU A FILI (ION), *preot*, c. Băresci, comitatul Bihor, Ungaria.
363. COROÏU PARTENIE), c. Vaşcoŭ-Băresci, comitatul Bihor, Ungaria.
364. COROÏU A FILI (SAVETA), c. Vaşcoŭ-Băresci, comit. Bihor, Ungaria.
365. COSMA (D-NA MARIA), *învĕţătóre de Stat*, c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.
366. COSTACEA, *profesor*, c. Galatz, J. Covurluïu
367. COSTACHE (ION), *agricultor*, c. Gadinţi. J. Roman.
368. COSTIN LASCAR), *avocat*. c. Banca. J. Tutova.
369. CREŢOÏU (G.), c. Scăesci, J. Dolj.
370. CRISTEA (GAVRIL), *preot*, c. Forĕŭ, comit. Bihor. Ungaria.
371. CRISTESCU (C), *sub-locotenent*, proverbe culese în c. Rucăr. J. Muscel şi c. Valea-Rea, J. Vasluïu.
372. CRUCEANU (DIM.), *elev la şcóla normală de învĕţători din Bĕrlad*, c Popeni. J. Tutova.
373. CURCUBETA IORDAN, *student*, c. Viadeni. comit. Fagaraş, Transilvania.
374. CURICRU NICULAE), *agricultor*, c. Ţinta. J. Prahova.
375. CUSIAN, *student*, c. Godinesci, comit. Hune lióra, Transilvania
376. DAMÉ (D-NA EUGENIA), c. Bucuresci, J. Ilfov.
377. DANIILESCU, (C.), *elev la scola normală de institutori din Bucuresci*, c. Scundu, J. Vâlcea.
378. DANILESCU (PETRE), c. Craiova, J Dolj.
379. DANCU (ALEXANDRU, *neguţĕtor*, c. Băresci, comit. Bihor, Ungaria.
380. DIANU (C.), *revisor şcolar*, J. Mehedinţi şi Argeş.
381. DONCA (I. I.), *elev la şcola normală de învĕţători din Bĕrlad*. c. Cârja, J. Tutova.
382. DORDEA (MARIA, c Topârcea, comit. Sibiŭ, Transilvania.
383. DRAGAN (I.), *elev la şcola normală de institutori din Bucuresci*, c. Coşula-Miletin. J. Botoşani.
384. DRĂGUESCU (DIM.. c. Bucuresci. J. Ilfov.
385. DRĂGUŢ C. N.). c. Copăcïósa, J. Gorj.
386. DUMBRAVĂ (V.) profesor, c. Beïuş, comit. Bihor, Ungaria
387. DUMBRAVĂ, *elev la şcóla normală de învĕţători din Bĕrlad*, c. Schineni, J. Tutova.
388. DUMITRESCU (MARIN), c. Bucuresci, J. Ilfov.
389. DUMITRESCU (I.) *învĕţător*, c. Gâncïova, J. Dolj.
390 DUMITRESCU (STEF.) *elev la şcóla normală de institutori din Bucuresci*, c. Balşu, J. Romanaţi.
391. DUMITRU (MARIN.), *agricultor*, c. Moţăeni, J. Dîmboviţa.
392. DUNCA TITUS, *inginer*, c. Tulcea, J. Tulcea.

393. EMANDI (G.), c. Bêrlad, Jud. Tutova.
394. ENESCU (H. D.), *învĕţător*, c. Zamostea, J. Dorohoiŭ.
395. ENGEL (H.), *inginer*, c. Fălticenĭ, J. Sucĭava.
396. EPUREANU (D.), *învĕţător*, c. Damian, J. Dolj.
397. FABIAN (N.), *prof.*, c. Beĭuş, comit. Bihor, Ungaria.
398. FERCHILĂ, *student*, comit. Tîrnava-Mare, Transilvania.
399. FĔTU, *elev la şcóla normală de învĕţătorĭ din Bêrlad*, c. Onescĭ, J. Bacăŭ.
400. FLĂMÂND (C.), *student*, c. Borgo-Susenĭ, comit. Bistriţa-Năsĕud, Transilvania.
401. FOCHIDI (ALEX.), *proprietar*, c. Urzicenĭ, J. Ialomiţa.
402. FORESCU (VASILE), c. Folticenĭ, J. Sucĭava.
403. FRUMUŞANU (TITU), *avocat*, c. Tîrgu-Jiu, J. Gorj.
404. FURCĂ (N.), *inginer*, c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
405. GABRIELESCU (ION), *inginer*, c. Tîrgovişte, J. Dîmboviţa.
406. GABUNEA (C.), *inginer*, c. Slatina, J. Olt.
407. GALDEŬ (A.), *student*, comit. Turda-Arieş, Transilvania.
408. GÂRBOVICEANU (P.), *prof. seminar central Bucurescĭ*, colecţio de proverbe culese în comunele; Comaniţa (Olt), Drăgănescĭ Vlaşca), Domnescĭ (Muscel), Dogu (Argeş), Amarescĭ (Vâlcea), Rătescĭ (Argeş), Şerbănescĭ (Argeş). Şuicĭ (Argeş), Poenariĭ (Gorj), Pacĭoniĭ (Muscel), Mosna (Dolj), Slăvuţa (Dolj), Tutana (Argeş), Costescĭ (Argeş), Botenĭ (Muscel), Creţenĭ (Vâlcea), Corbu Olt), Vîrcĭorova (Mehedinţĭ), Lucenĭ (Dîmboviţa), Furduescĭ (Argeş , M - goşescĭ (Dîmboviţa), Dobrescĭ (Muscel), Băltenĭ (Vâlcea), Schitu-Golescĭ (Muscel).
409. GELŢ (ANDREĬU), c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.
410. GEORGESCU (CRISTEA), *magistrat*, c. Huşĭ, J. Fălciŭ.
411. GEORGESCU (G.), *învĕţător*, c. Goeşĭu, J. Iaşĭ.
412. GEORGIŬ (CRISTE), c. Beiuş comit. Bihor, Ungaria.
413. GERLAN (G.), *matriculant*, c. Câmp, comit. Bihor, Ungaria.
414. GHEORGHIŬ (DIM.), *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*, c. Tecucĭu, J. Tecucĭu.
415. GHICA (N.), c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
416. GLODARIU (ANICA), c. Topârcea, comit. Sibiŭ, Transilvania.
417. GOROVEĬ (ARTUR), *magistrat*, c. Folticenĭ, J. Sucĭava.
418. GRIGORESCU (ION), *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*, c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
419. GR... (D-NA ELENA), c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
420. GROFŞOREANU (IULĬU), *învĕţător*, c. Galşa, comit. Arad şi B. Comloş, Ungaria [1]).
421. GROFŞOREANU (ION), *student*, c. Vasiova, comit. Torontal, Ungaria.
422. GROŞFOREANU (IULIA), comit. B. Comloş, Ungaria.
423. GURBAN (C.), *protopopul* Butenilor, comit. Bihor, Ungaria.
424. HARAM (VASILE), *învĕţător*, c. Griviţa, J. Tutova.
425. HEREŞU (ION). *tipograf*, c. Arad. comit. Arad, Ungaria.
426. HERLE, c. Beiuş, comit. Bihor, Ungaria.
427. HINU (I.), *student*, comit. Făgăraş, Transilvania.
428. HOCIOTAŬ (ILIE), *student*, c. Selişte, comit. Sibiŭ, Transilvania.
429. HOLERGA, *student*, c. Sodu, comit. Sibiŭ, Transilvania.

[1]) Tóte proverbele din comitatul Arad şi împrejurul luĭ aŭ fost adunate de D-l Iuliŭ Grofşoreanu.

430. HOLERGA, *student*, c. Magară, comit, Tîrnava-Mare, Transilvania.
431. HOVAŞIŬ (ANT.), *student*, c. Aciliŭ, comit. Sibiŭ, Transilvania.
432. HRISTIDI, *student*, c. Buzĕŭ, J. Buzĕŭ.
433. HUÎBAN (MARGHIOALA), c. Avramescĭ, J. Tutova.
434. IARCA (C.), c. Buzĕŭ, J. Buzĕŭ.
435. IFRIM (V.), *elev la şcóla normală de învĕţătorĭ din Bêrlad*, c Corodescĭ, J. Tutova.
436. ILASEVICĬ (I.), *învĕţător*, c. Stĭubenĭ, J. Dorohoĭ.
437. ILIEŞ (PETRE), *inginer*, c. Haţeg, comit. Hunedióra, Transilvania.
438. IONESCU-GION, *profesor*, c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
439. IONESCU (I.), *învĕţător*, c. Becĭu, J. Olt.
440. IONESCU (G.), *învĕţător*, c. Becĭu, J. Olt.
441. IONEŞCU (N. GH), *învĕţător*, c. Mamorniţa, J. Dorohoĭ.
442. IORDĂCHESCU (C.), *elev la scóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*, c. Cristescĭ, J. Botoşanĭ.
443. IORDAN (N.), *elev la şcóla normala de învĕţătorĭ din Bêrlad*, c Tecucel, J. Tecucĭŭ.
444. IORGULESCU (I.), *învcţător*, c. Baĭa-de-Aramă. J. Mehedinţı
445. ISTRĂTESCU (I.), *învĕţător*, c. Cobia, J. Dimboviţa.
446. IUTESCU (ST. ST.), c. Catanele, J. Dolj.
447. IVAN (DUM.), *student*, c. Apolduĭ-Mare, comit. Sibiŭ, Transilvania.
448. JUVARA (D-NA Z.), c. Fedescĭ, J. Tutova.
449. JUVARA (D-NA P.), c. Focşanĭ, J. Putna.
450. JUVARA (N.), *proprietar*, c. Popenĭ, J. Fălcĭŭ.
451. JUVARA (ALFRED), *student*, c. Bêrlad, J. Tutova.
452. JUVARA (HENRI), c. Bêrlad, J. Tutova,
453. JUVARA (D-NA A.), c. Bêrlad, J. Tutova.
454. JUVARA (D-NA MARIA), c. Sărăţeni, J. Tutova.
455. KARKALECHI (N.), *inginer*, c. Câmpina, J. Prahova.
456. KOSTAKI LUPU), c. Cĭortolom, J. Tutova.
457. KRUPENSKI (D-RA SAFTA), c. Beţescĭ, J. Némţu.
458. LAMBRINO (D-NA SMARANDA), c. Găgescĭ, J. Fălcĭu.
459. LAZAR (D-RA SILVIA), c. Vaşcoŭ, comit Bihor, Ungaria.
460. LINDE (D-NA LUŢA), c. Bêrlad, J. Tutova.
461. LUNGU (I.), Sebeşul-Mare, Transilvania.
462. LUPAN, *căpitan*, c. Fălciŭ, J. Fălciŭ.
463. LUPESCU (M.), *învĕţător*, c. Broscenĭ, J. Sucĭava.
464. LUZZATTO (D-RA P.), c. Iaşĭ, J. Iaşĭ.
465. MACHIDON (N.), *elev la şcóla normală de învĕţătorĭ dın Bêrlad*, c. Nicorescĭ, J. Tecucĭu.
466. MACRI (D-NA CALIOPI), c. Galatz, J. Covurluĭu.
467. MADAN (G.). proverbe din comunele: Chişeneŭ, ţinutul Chişeneŭ, Valea Pĕruluĭ, ţinutul Bender; c. Truşenĭ, ţinutul Chişeneŭ; Costescĭ, ţinutul Chişeneŭ, Basarabia.
468. MĂGURĂ (I.), *profesor*, J. Prahova.
469. MANAFU (N.), *învĕţător*, c. Vela, J. Dolj.
470. MANOILESCU (C.), *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*, c. Cosmescĭ, J. Vasluĭu.
471. MĂRĂCINĂ (C.), *inginer*, c. Slatina, J. Olt.
472. MARCOVICĬU (P.), c. Beĭuş, comit. Bihor, Ungaria.
473. MARDARE (I. S.), *elev la şcóla normală de învĕţătorĭ din Bêrlad*, c. Costescĭ, J. Tutova.
474. MARIN (ILIE), c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
475. MARIN (IONACHE), c. Grădiştea, J. Vlaşca.

476 MARINESCU (DOBRE, învěțator. c. Pîrvu-Roșu, J. Argeș.
477. MARINESCU ANDREÏ), învěțător. c. Humele, Jud. Argeș.
478 MARINESCU I.), învěțător, c. Bradu-de-Jos, J. Argeș.
479. MARTINIAN AL.), c. Bucuresci, J. Ilfov.
480 MATAK. inginer, c. Bucuresci, J. Ilfov.
481. MATEESCU BALACÏ). c. Șulca, J. Olt.
482. MATEESCU (N.), învěțător, c. Movilița. J. Putna.
483. MEDEȘI (IÓN, c. Cluj, comit. Cluj. Transilvania.
484. MEISSNER C.), profesor, c. Iașï, J. Iașï.
485. MICLESCU (D-RA EUFROSINA CAT.), c. Bĕrlad. J. Tutova
486. MICLESCU (C. C.). locotenent, c. Miclescï, J. Vasluiŭ.
487. MICLOȘI (IOSIF), c. Vașcoŭ. comit. Bihor. Ungaria.
488. MICU (G), agricultor, c. Băsescï, J. Fălciŭ.
489. MICU (I.). agricultor, c. Băsescï. J. Fălciŭ.
490. MICULA (I). preot, c. Vașcoŭ, comit. Bihor. Ungaria.
491. MIHĂILESCU (E.), *elev la școala normală de învěțătorï din Bĕrlad*. c. Băsescï. J. Fălciŭ.
492 MIHĂILESCU ZOE și A., învěțătorï, c. Bușteni. J. Prahova.
493. MIHALACHE (G., înv țător, c. Șendrescï. J. Tutova.
494. MIHUȚĂ (PETRU, c. Vașcoŭ, comit. Bihor. Ungaria.
495. MIRCEA (I.), student, c. Lovnic, comit. Tîrnava-Mare, Transilvania.
496. MIRON N., *elev la școla normală de învěțătorï din Bĕrlad*, c. Onescï, J. Bacăŭ.
497. MOLDOVAN (I.), c. Sân-Miclauș, comit. Tîrnava-Mare, Transilvania.
498. MOLDOVAN, comit. Alba inferioară, Transilvania.
499. MOSCUNA (AT.. proprietar, J. Gorj.
500. MOTAȘ (VASILE, agricultor, c. Adânca. J. Dîmbovița.
501. MOVILĂ (MITICĂ. proprietar. c. Movilenï, J. Covurluiŭ.
502. MÜLLER IGNAT), c. Vașcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.
503. MURGULESCU. publicist, J. Ilfov.
504 MUSICESCU (GAVRIL). profesor, c. Iașï. J. Iașï.
505. N . c. Găescï. J. Dîmbovița.
506. N , *elev la școla normală de învěțătorï din Bĕrlad*, c. Șchiopenï, J. Fălciŭ.
507. NĂSTUREL (COLONEL P. V.), c. Bucurescï, J. Ilfov.
508. NECULESCU D-NA EFROSINA A.), c. Constanța, J. Constanța.
509. NEDEIANU, student, c. Craiova, J. Dolj.
510. NEGOESCU (ZAMFIR G.), învěțător, c. Jidenï. J. Rîmnicu-Sărat.
511. NICULESCU (RADU), c. Dienciï, J. Olt.
512. NIȚA BIRJARU, c. Pitescï, J. Argeș.
513. NIȚESCU (IÓN). învěțător, c. Viespescï, J. Olt.
514. NIȚULESCU (G.), c. Petculescï, J. Vâlcea.
515. OLARU (ILEANA), c. Crângu, J. Tutova.
516. ONIȘOR (GAVRIL), profesor. Proverbe adunate în c. Dobrovĕț, plasa Crasna, J. Vasluiŭ [1]).
517. — Colecție de proverbe adunate în județul Tutova. comunele Simila. Slobozia, Sîrbiï, Banca, Fedescï, Murgenï, Crângu, Délu-Mare.
518. OPREA (RUSU), c. Goïcea-Mică, J. Dolj.
519. OPRESCU (M.), c. Balacï, J. Teleorman.
520. OTOIU (I.). teolog, c. Aciliŭ. comit. Sibiŭ, Transilvania.

---

[1] Indemnul iï și amabilitățeï D-luï profesor G. Onișor datorez tóte proverbele primite de la eleviï școleï normale de învĕțătorï din Bĕrlad

521. PALADE (V.), *student*, c. Câmpenī, comit. Turda-Arieş, Transilvania.
522. PAP (LIVIŬ), *învĕţător*, c. Covasinţ, comit. Arad, Ungaria.
523. PAPP (PAUL), *avocat*, c. Beĭuş, comit. Bihor, Ungaria.
524. PAPP (D-NA VETURIA). c. Beĭuş, comit. Bihor, Ungaria.
525. PAPP (VASILIŬ), *protopop*, c. Beĭuş, comit. Bihor, Ungaria
526. PASCAL (MIHAĬ). *profesor*, Bucurescĭ, J. Ilfov.
527. PATRICIU (E. I.), *învĕţător-diriginte*. c. Smulţĭ, J. Covurluĭ
528. PETRESCU (I.), c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
529. PETRESCU (AT), *inginer*, c. Curtea-de-Argeş, J. Argeş.
530. PETRIUCĂ (G.), c. Corna, comit. Alba-inferióra, Transilvania.
531. PETROV (N.), *elev la şcóla normala de institutorĭ din Bĕrlad*, c. Codăescĭ, J. Vasluiu.
532. PÎRVU, *elev la şcóla normală de învĕţătorĭ din Bĕrlad*, c. Ivescĭ, J. Tutova.
533. POBORAN (G.), *institutor-diriginte*, c. Slatina, J. Olt.
534. POĬENARU (GR.), *inginer*, c. Focşanĭ, J. Putna.
535. PONICĬ (D-RA E.), *institutóre*, c. Cernavoda, J. Constanţa
536. POP, *locotenent*, c. Bĕrlad, J. Tutova.
537. POP (P., *avocat*, c. Beiuş, comit. Bihor, Ungaria.
538. POPA (D.), *învĕţător*, c. Sinaia, J. Prahova.
539. POPA (N.). *sumar*, c. Vérzar, comit. Bihor, Ungaria.
540. POPESCU (EM.), *învĕţător*, c. Ciocanescĭ-Marginenĭ, J. Ialomiţa.
541. POPESCU (N.), *agricultor*, c. Petroşiţa, J. Dîmboviţa.
542. POPESCU (MATEĬU, c. Clejanĭ, J. Vlaşca.
543. POPESCU-DOBRENĬ (I.), *învĕţator*, c. Dobrenĭ, J. Ilfov.
544. POPESCU (CORNEL), *teolog*, c. Sibiŭ, comit. Sibiŭ. Transilvania.
545. POPOVICIU (MOISE, *student*, c. Covragiŭ, comit. Hunediórei Transilvania.
546. POPOVICĬU (ZENO), comit. Sibiŭ, Transilvania
547. POPOVICIU (M.), c. Rupt, comit. Hunediórei Transilvania
548. POPOVICIU (D.), *învĕţător*, c. Cuvin, comit. Arad, Ungaria.
549. POPP (IOSIF), *notar*, c. Cabescĭ, comit. Bihor, Ungaria.
550. POSSA (C.), *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*, c. Humulescĭ, J. Némţu.
551. PROCOPIESCU (TR.), *învĕţător diriginte*, c. Islaz, J. Romanaţı.
552. PUŞCARIU (I., *student*, c. P.-Mĕruluĭ, comit. Făgăraş, Transilvania.
553. RĂDOĬU (I.), *avocat*, c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
554. RĂDULESCU (MARIN, *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*, c. Slatina. J. Olt.
555. RÂMBU V.), c. Branescĭ, J. Dîmboviţa.
556. RĔDNICU (I., *doctor*, c. Vaşcoŭ. comit. Bihor, Ungaria.
557. ROMAN (I.), *student*, c. Vima-Mică, comit. Solnoculuĭ, Ungaria.
558. ROMAŞCU (G., *agricultor*, c. Urdeştĭ, J. Fălciŭ.
559. ROSETOS (ION, *inginer*, c. Roman, J. Roman.
560. ROSETTI (D-NA EFROSINA, c. Filipeniĭ, J. Bacăŭ.
561. RUSU (NIC.), c. Ighisdorf. comit. Tîrnava, Transilvania.
562. SALA (VASILE, *dascăl grec-oriental* în Vaşcoŭ-Barescĭ, comit Bihor, Ungaria.
563. — Colecţie de proverbe adunate în urmĕtórele comune din comitatul Bihor: Vaşcou-Bărĕscĭ, Drăgănescĭ, Beiuş, Negru, Păcălescĭ, Ţiganescĭ, Lelescĭ, Sébişu, Hinchiriş, Balenĭ, Totorenĭ, B. Lazun, Cusiişu, Căcăcenĭ, Ghighişenı, Hotar, Lunca, Serbescĭ, Dumbravanĭ, Sĕud, Ferice, Buntescĭ. Poenĭ sup. şi inf., Guranĭ, Petrósa, Chişcoŭ, Brusce,

Brădeţ, Măgura, Sudrigiu, Rienĭ, Zavoenĭ, Petrileuĭ, Câmp. Colenĭ, Drihenĭ, Sust. Câmpanĭ. Băiţa, Lehecenĭ, Fênaţa, Sedişţal, Şedişte, Talpe, Mizirieş, Cărpinet, Poĭana, V. Selişte, V. Sohodol, Verzar, Pocula, Ds. Forrên, Vinteri, Holod, Saca, Dudureasa, Telec, Nimăĭescĭ, Merag, Tarcăită.

564. SALA (IULIANA), c. Vaşcoŭ-Bărĕscĭ, comit. Bihor, Ungaria.
565. SALVIU (G. P.), *învĕţător*, c. Smulţĭ, J. Covurluĭu.
566. ŞAGUNA *(Societatea de lectură* ANDREĬ), din Sibiŭ. Colecţie de proverbe adunată şi trimisă de membriĭ societăţeĭ.
567. ŞANDRU (N.), *student*, c. Geoagul-de-Sus. comit. Alba-Inferióră, Transilvania.
568. SĂRARIŬ (I.), c. Tighina, J. Vâlcea.
569. SCUREĬU, *Revisor Şcolar*, Bacăŭ, J. Bacăŭ.
570. SEVEREANU (C.), *doctor*, J. Mehedinţĭ.
571. SILAGHI (S.), *teolog*, comit. Mureş-Turda, Transilvania.
572. SIMION (I. GH.), *elev la şcóla normală de învĕţătorĭ din Bêrlad*, c. Băsescĭ-Tămăşenĭ, J. Fălciŭ.
573. SIMULESCU (I.), *student*, c. Mihelenĭ, comit. Zarand, Transilvania.
574. SION (D-NA PROFIRA), c. Bêrlad, J. Tutova.
575. ŞIŞMAN (CAT.), *învĕţătóre*, c. Adam, J. Tutova.
576. SOREANU (FLOREA), c. Preajba-de-Pădure, J. Romanaţĭ.
577. SPERANŢIA (T.), *profesor*, c. Iaşĭ. J. Iaşĭ. [1]
578. STĂNCEANU (M.), *învĕţător*, c. Piria. J. Mehedinţĭ.
579. STĂNESCU (ION, *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*, J. Argeş.
580. STEFĂNESCU (LAZĂR), c. Perişanĭ, J. Argeş.
581. STOIAN VASILE N.), *agricultor*, c. Roşioriĭ-de-Vede, J. Teleorman
582. STOĬAN VASILE), c. Olteniţa, J. Ilfov.
583. STRUGARĬU (ISIDOR), *pădurar*, c. Vaşcoŭ-Bărescĭ, comit. Bihor, Ungaria.
584. SUHAMEL, *publicist*, J. Ilfov.
585. TACU (I), *învĕţător*, c. Braniscea, J. Covurluĭu.
586. TARCUŞ (N., *învĕţător*, c. Piscu, J. Covurluĭu.
587. TEODOR (LISAVETA), c. Bĕrlad, J. Tutova.
588. TEODORESCU, *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ.*
589. TEODORESCU-KIRILEANU (S.), c. Broscenĭ, Bogdănescĭ Judeţ Sucĭava şi c. Schinenĭ, J. Tutova.
590. TEODORESCU (I.), *învĕţător*, c. Coĭîrgaş, J. Sucĭava.
591. TEODORESCU (C.), *învĕţător*, c. Lipova, J. Vasluĭu.
592. TEOFĂNESCU-GRIBINCEA (C. F.), *învĕţător*, c. Bicaz, J. Némţu.
593. TEREBENŢ (TRAĬAN), c. Cocĭuba, comit. Bihor. Ungaria.
594. THIERRY (D-NA MARIA), c. Bĕrlad, J. Tutova.
595. ŢIFANCA (ILEANA), c. Tîfu, J. Fălciŭ.
596. TILA S.), *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bĕrlad.* c. Brăhăsescĭ, J. Tecucĭu.
597. TITORĬAN (I.), *profesor*, Basarabia.

---

[1] Tóte proverbele primite de la eleviĭ şcóleĭ de institutorĭ din Bucurescĭ, s'au cules după îndemnul şi stăruinţa D-luĭ T. Speranţia, profesorul lor.

598. TODAN (IONAŞU), *diac*, c. Bărĕscĭ, comit. Bihor, Ungaria.
599. TÓDER (VASILE), *agricultor*, c. Roşiorii-de-Vede, J. Teleorman.
600. TOFELDEA (DIM.), comit. Alba Inferióră, Transilvania.
601. TOMESCU (G. I.), *învĕţător*, c. Broscarii, J. Mehedinţĭ.
602. TRIFAN (D. G.), *învĕţător*, c. Cârnu, J. Némţu.
603. TRIFU (ILIE), *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*, c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
604. TROFIN (N.), *normalist Vasile Lupu*, c. Glodenĭ, J. Sucĭava.
605. TROTEANU (C.), *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*, c. Stăncescĭ, J. Botoşanĭ.
606. ŢUCRĂ (HENCĬU), *perceptor*, c. Vaşcoŭ-Bărĕscĭ, comit. Bihor, Ungaria.
607. TUŢESCU (ST.), c. Catanele, J. Dolj.
608. TZINTZU (I.), *inginer*, c. Buzĕŭ, J. Buzĕŭ.
609. ULESCU (PANTELIE), c. Pătula, J. Mehedinţĭ.
610. URECHIĂ (V. A.), *profesor universitar*, c. Iaşĭ, J. Iaşĭ.
611. URECHIĂ (NESTOR), *inginer*, J. Prahova.
612. URECHIA (MIRON), c. Drăgănescĭ, comit. Bihor, Ungaria.
613. VACARESCU (ION), *picher*, c. Macin, J. Tulcea.
614. VÂLCOF (ION), *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*, c. Craĭova, J. Dolj.
615. VARLAM (T.), *învĕţător*, J. Putna.
616. VASILE (I.), *agricultor*, c. Vadu-Lat, J. Vlaşca.
617. VASILE A LUI STAN, c. Rucar, J. Muscel.
618. VASILIŬ (AL.), *învĕţător*, c. Tătaraşĭ, J. Sucĭava.
619. VASILIŬ (INDREIU TÓDER), c. Sedişţel, comit. Bihor, Ungaria
620. VEJA (I.), *profesor*, c. Alexandria, J. Teleorman.
621. VERGATI (ELIODOR), *proprietar*, c. Balşa, J. Romanaţĭ.
622. VESTEMEAN (N.), c. Rîu-Saduluĭ, comit. Sibiŭ. Transilvania.
623. VOÏNESCU (ALEX.), *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*, J. Gorj.
624. VULCĂNESCU (IULĬU), *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*, c. Pelescĭ, J. Dolj.
625. WALNER-COSMA, c. Beiuş, comit. Bihor, Ungaria.
626. WELTZ, *căpitan*, c. Constanţa, J. Constanţa.
627. X***, *elev la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ*, c. Nănescĭ, J. Bacăŭ.
628. ZAMFIRESCU-DIACON (K. A.), *învĕţător*, c. Stiubienĭ, J. Dorohoĭ.
629. ZANNE (D-NA EC.), c. Bêrlad, j. Tutova şi c. Băsescĭ, j. Fălciŭ.
630. ZANNE (D-NA SOFIA), c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
631. ZANNE (D-RA ALEXADRINA), c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
632. ZANNE (D-NA VICTORIA), c. Bucurescĭ, J. Ilfov.
633. ZANNE (DIMITRIE), *arhitect*, c. Bolintin-din-Vale, J. Ilfov.

BIBLIOGRAFIE

PENTRU

DIALECTELE DIN ISTRIA ŞI MACEDONIA

AUTORĬ CITAŢĬ

1. BAGAVU (ANDREIUL AL.. — **Carte de alegere scrisă în dialectul Macedo-Român.** — Bucurescĭ, 1887.
2. BOJADSCHI (MIHAĬ G.. — Γραμματικη Ρωμανικη ητα Μακεδο-Βλαχικη υπο Μιχαηλ Γ. Μποϊατξη. Bucurescĭ, 1863. Ediţie identică cu cea din Viena, 1813.
3 GAZETA MACEDONIEĬ. — Diar. Bucurescĭ.
4. LAURIAN & MAXIM. — **Dicţionarul limbeĭ Române.** — Bucurescĭ, 1871 — 1876.
5. MIKLOSICH DR. FRANZ. — **Rumunische Untersuchungen: Istro und Macedo-Rumunische Sprachdenkmähler.** — 2 broşure. Carl Gerold's Wien, 1881 — 1882
6. MIHAILEANU (ŞTEFAN). — **Dicţionar Macedo-Roman.** — C. Göbl, Bucureştĭ, 1901.
7. NENIŢESCU (ION). — **De la Românii din Turcia europeană.** — Car l Göbl, Bucurescĭ, 1895.
8 POLITIS (N. G.). — Παροιμιαι, vol. I şi II. — Athena, 1899—1900
9. WEIGAND (GUSTAV). — **Die Aromunen, etnographisch-philologisch-historische Untersuchungen über das Volk der sogenannten Makedo-Romanen oder Zinzaren. Zweiter Band. Volksliteratur der Aromunen.** Leipzig. 1894.
10. PAPAHAGI (PERICLE). — In **Zweiter Jahresbericht des Institut fur rumänische Sprache,** zu Leipzig 1895, publicat de Dr. Gustav Weigand.
11. TOCILESCU (GR., **Materialurĭ folkloristice,** vol. I şi II, 1900.

CORESPONDENŢĬ

12. BUIA D-NA ATHENA), c. Ochrida, Macedonia
13. CAPSALE (XENOFONTE, *student*, c. Pîrlepe. Macedonia.
14. COYAN (I.), *director gimnasiŭ Janina.* Mică colecţie de proverbe adunate în Albania şi Epir.
15. DAN (D.), *student,* c. Nevésta, Macedonia.
16. DIAMANDY VASILE, *profesor*, c. Meţova (Arminciu, Macedonia.
17. GHIOCA (CONSTANTIN, c. Bitolia, Macedonia, prin d. Jeronimy.
18. GHICU (ILIE, *profesor*, c. Ianina, Epir.
19. IONESCU (CONSTANTIN, *profesor*, c. Nevésta, Macedonia.
20. META CONSTANTIN, *student*, c. Molovişte, Macedonia.

21. MILESCU (D. A., *student*, c. Gopeşĭ, Macedonia.
22. N. ST., c. Nijopole, Macedonia; prin d-nu Jeronimy.
23. VULCAN (P.), *publicist*, Macedonia.
24. ZUCA (G.), *student*. Mică colecţie de proverbe din următórele comune din Albania: Berat, Fieri, Elbasan, Permet, Cavaia. Durazzo, Cusina, Georgia, Coviţa, Culona, precum şi diferite alte comune din Albania şi din Epir.

SEMNE CONVENŢIONALE

* Proverbe cunoscute personal de autor saŭ culese de dînsul.
△ Proverbe sătescĭ.
□ Proverbe întrebuinţate numaĭ de literaţĭ.
● Proverbe dubióse saŭ traduse din cele străine, carĭ însă nu s'aŭ depărtat din diferite motive.

PROVERBELE ROMÂNILOR

CAPITOLU XXIII

SUPLEMENT LA CAPITOLELE I—XVIII

(URMARE)

SUPLEMENT LA CAPITOLU IV

BABĂ

8645 * △ **Baba cere împlinite tóte,**
Şi moşu face cât póte.

D-na Z. MIHĂILESCU, *înv. c. Buşteni, j. Prahova.*

1° Multe cere femeĭa, pentru casa, dar bărbatul face ce póte.
2° Inţeles pornografic.

8646 * **Baba bĕtrână nu se sperie de furcă.**

G. BĂNULESCU, *înv. c. Pietroşiţa, j. Dîmboviţa.*

A se adaogà la No. 2702.

8647 * △ **Am vĕḑut pe baba, mĭ-a fost dragă fata.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

1⁰ Judecă fetele dupa ascendenţiĭ eĭ.
2⁰ Prin stăruinţa babelor se încep dragostele.

8648 * △ Ca ĭasta, ca ceĭa,
Ca baba cu cârceĭa.

TEODORESCU-KIRILEAN, *î. v. c. Broşteni, j. Suciava.*

A încurca lucrurile; a nu lămuri nimic.

8649 △ Baba bĕtrână
Cu dinţiĭ de lână.

DR. EL. CRISTEA, *Prov., c. Toplița Rom.*, p. 19.

Pentru cele bĕtrâne.

8650 * △ Hodorog
La baba 'n pod.

P. PRELIPCIAN, *înv. c. S hei, Bucovina.*

La vorbe nepotrivite.

BABAR

8651 Te-am scris în rîndul babarilor.

A. PANN, II, p. 145. — HINŢESCU, p. 10.[1]

Se zice ómenilor, caii prin faptul că sunt însuraţi, nu maĭ fac parale.

BĂĬAT

8652 * △ Când se nasce băetul rîd păreţiĭ.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. Semin. Cl. VIII.*

Românul fiind maĭ bucuros să aĭbă băĭeţĭ de cât fete

8653 * △ Unde's băeţĭ şi babe, fuge dracul.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Ieireblecea, Bucovina.*

[1]) Hinţescu, ne înţelegând cuvintul, înlocuesce *labar* prin *baiar*

Acelaş înţeles ca la No. 2717.

8654 * △ **Cine are băeţi, are şi pacate.**

C. Teodorescu, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluĭu.*

Căcĭ are multe de răbdat.

BARBĂ

8655 * **Cari are barbă, are ş-chéptine.** [1]

I. Ionescu, *prof. c. Nevesta, Macedonia.*

* *Cari ari barbă, ş'ari ş-chéptine.* [2]

G. Zuca. *c. Berat, Albania.*

A se adaogà la No. 2720.

8656 * **Altu ş'arde barba, ş'altu va s'aprindă ceabucul.** [3]

V. Diamandy, *c. Meţova, Macedonia.*

* *Amia mi arde barba, ş-tine vreĭ s-ţ'aprindzĭ ţigarlu.* [4]

I. Ionescu, *prof. c. Nevesta, Macedonia.*

A se adaogà la No. 2730.

BĂRBAT

8657 * △ **Unde nu'ĭ bărbat la casă,**
Nu'ĭ nicĭ mămăligă 'n casă.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcou, comit. Bihor, Ungaria.*

A se adaogà la No. 2749.

---

[1]) Care are barbă, are şi pĭeptene.
[2]) Care are barbă, îşĭ are şi pieptene.
[3] Unu şĭ arde barba, şi altu vre sa 'şĭ aprindă ciubucul.
[4] Mie 'mĭ arde barba, şi tu vreĭ să 'ţĭ aprindĭ ţigara.

* △
8658 Bărbatu nu'ĭ baĭu că 'ĭ puţîntel,
Numaĭ să fie mintea la el.

V. SALA, *dasc. c. Rienĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

* △
Bărbatul fie mititel,
Numaĭ aĭbă minte la el.

V. SALA, *dasc. c. Petrósa, comit. Bihor, Ungaria.*

Mintea se caută la om, ĭar nu mărimea trupuluĭ. Vedĭ proverbul la *Sas.*

*
8659 Fâră bărbat muĭarea grĕuă (sarçină) n'armâne.[1])

I. IONESCU. *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

Nicĭ un efect fără causă.

* △
8660 Bărbatul are ochĭ să vadă, fimeea are ochĭ sà fie vĕdută.

V. A. FORESCU, *înv. c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

△
8661 Bărbatul după muĭere, şi copilul după mamă se cunósce.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 21, *c. Sinersig, Ungaria.*

Dacă bărbatul e vrednic îşĭ ţine bine muĭerea.

* △
8662 Iĭ barbat,
Nu'ĭ cacat.

A. GOROVEI, *j. Sucĭava.*

Pentru bărbaţiĭ negospodarĭ.

*
8663 E bărbat la gură.

---

[1]) Fără bărbat femeĭa nu remâne grea (însărcinată).

1⁰ E harnic la mâncare.
2⁰ Vorbesce frumos, are darul vorbireĭ.

8664 *△ Bărbat, ca ţĕstul în ḑiua de Pascĭ.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Petrescĭ, j. Gorj.*

Adică leneş.

BĂRBATĂ

8665 *△ Bărbată ca ţestu 'n vatră.

P. Gârboviceanu, *profesor Cl. VIII, Semin. Buc.*

BRÂNCĂ

8666 *△ Nu 'ĭ-a stat pe bună
Că l'a mâncat brâncile.

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Pentru omul nestajnic, de pildă: a furat şi l'a prins.

8667 *△ Şede pe brâncĭ, ca cânele la stână.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Pentru cel leneş.

BURIC

8668 M̃i-fudzi buriclu. [1]

Gr. Tocilescu, *Poes. Pop.*, II, p. 676.

S'a speriat.

8669 L-mûscă buriclu. [2]

Gr. Tocilescu, *Poes. Pop.*, II, p. 676.

A iubi pre cine-va.

[1] Mĭ-a fugit buricu.
[2] Iĭ muşcă buricul

BURTĂ

8670 *△ Are burtă de viţel sărac.

EM. POPESCU, *înv. c. Ciocănescĭ-Mărgineni, j. Ialomiţa.*

Se satură anevoe. Veḑĭ No. 2798.

BUZĂ

8671 *△ Când nu's buzele dulcĭ, mi le ling eŭ singur.

A. GOROVEĬ, *public. j. Suciava.*

Când sunt fericit, nu am nevoe de ajutorul nimĕnuĭ

8672 * S-nu spindzurĭ budzêle.[1])

G. ZUCA, *c. Durazzo, Albania.*

Să nu te superĭ. A se adaogà la No. 2814.

8673 *△ Zdrîmbóïe pe buzĕ.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Adică plânge, maĭ ales când a fost înşelat. A se vedeà şi No. 2814.

8674 *△ Îĭ bat buzele ca la ĭepurĭ.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 2814 & 2816.

8675 △ Îĭ aruncă 'n buze.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 114, *c. Bochia, Ungaria.*

Iĭ impută, îl învinue.

8676 Nu ĭ̃i arîse budza.[2])

I. COYAN, *profesor, c Perivoli, Epir.*

---

[1]) Să nu laşĭ buzele în jos.
[2]) Nu 'ĭ a rîs buza.

Om lipsit de noroc.

Se maĭ ḑice ca blestem din partea unuĭ părinte, către un copil rĕŭ: *s-nu ĩi-arîdă budza!*

CÂLCÂĬU

8677 *△ Îĭ sar călcânile.

Avr. Onişor, *paroh*, c. *Coşteĭu*, *Banat*.

Arată o dorinţă, o intenţie. A se adaogă la No. 2839.

Iĭ sar calcânile după cutare nevêsta.

CAP

8678 *△ Cine n'are în cap, să aĭbă în piciôre.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 48, c. *Gurarîuluĭ*, *Ungaria*. — Ilie Hocĭotă, c. *Selişte*, *comit. Sibiŭ*, *Transilvania*.

A se adăogà la No. 2848.

8679 *Iu nu i cap, cavaĭ di cĭóre.[1])

I. Coyan, *profesor*, c. *Ianina*, *Epir*.

**Iu nu éste cap, cavaĭ di cicĭóre.*[2])

Ilie Ghicu, *profesor*, c. *Abela*, *Epir*.

A se adaogà la No. 2848.

8680 *△ Capul bolând dă de lucru piciórelor.

Iul. Grofşoreanu, *profesor*, c. *Galşa*, *comit. Arad*, *Ungaria*.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

8681 *La aşa cap, aşa piciôre.

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna*.

A se adaogà la No. 2850.

---

[1]) & [2]) Unde nu e cap, vaĭ de picĭóre.

8682 * △ Capul daca greşesce, curul plătesce.

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. 2848.

8683 * Omlu di cap-lĭ sĕ-aspardze.[1])

I. Coyan, *profesor, c. Durazzo, Albania.*

Omul singur îşĭ face rĕŭ, daca e lipsit de judecată.

8684 * △ Cine n'are cap, sufere multe.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. 2872.

8685 △ Umblă cu capul pe sus, ca spicul cel gol.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 261, *c. Calbor, Ungaria.*

Adică mândru şi prost.

8686 * △ Capul plecat nu e tăĭat.

I. Puscarĭu, *c. P. Mĕruluĭ, comit. Făgăraş, Transilvania.*

A se adaogà la No. 2861.

8687 * Cap 'nclĭnat, córdă stricată.[2])

I. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

8688 * Caplu façe, caplu tradze.[3])

I. Ionescu, *profesor, c. Nevésta, Macedonia.* — G. Zuca, *c. Permet, Albania.*

[1]) Omul de capul luĭ se strică.
[2] Cap plecat (închinat), sabie stricată.
[3]) Capul face, capul trage.

*
Caplu adară, caplu aspardze (asparge). [1])

G. Zuca, c. *Durazzo, Albania.*

*
Caplu légă, caplu dislégă.[2])

G. Zuca, c. *Berat, Albania.*

A se adaogà la No. 2872.

8689 **Cap mari, mplin cu carni.**[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 444.

Ci nu cu creerĭ. Pentru omul prost.

*
8690 **Cap mare, ma minte n'ari.**[4])

I Jonescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

Caplu ca ţîgari, ma minti n'are.[5])

Gr. Tocilescu, II, p. 445.

Acelaş înţeles ca la No. 2886.

△
8691 **De la cap pân la picĭóre,**
Tot e uns, dar nu'ĭ unsóre.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 72, c. *Bochia, Ungaria.*

Despre omul care ţi se arată prietin, iar, la drept vorbind, ţi-e duşman.

* △
8692 **La cap gâscă, la trup vulpe.**

V. A. Forescu, c. *Mălenĭ, j. Suciava.*

Próstă dar şirétă.

---

[1]) Capul face, capul sparge.
[2]) Capul légă, capul deslégă.
[3]) Cap mare, plin cu carne.
[4]) Cap mare, dar minte n'are.
[5]) Capul ca baniţa, dar minte n'are.

8693 △ Nicĭ nu'ĭ cap de 'nvĕlitóre, nice trup de 'ncingĕtóre.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 162, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Próstă şi urîtă.

8694 * △ Umblă cu capu 'n sac.

I. Boldea, *c. Crihalma, comit. Tîrnava Mare, Transilvania.* — P. Gârboviceanu, *profesor, c. Dobrescĭ, j. Muscel.*

Acelaş înţeles ca la No. 2902 & 7949.

8695 * △ Are cap nu dovléc.

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

* △ *Aĭsta'ĭ cap nu bostan.*

C. Teodorescu, *inv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

A se adaogà la No. 2904.

8696 * △ Ama cap, ama dovléc.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Sc. Inv.*

Acelaş înţeles ca la No. 2905.

8697 * △ A o lua în cap.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A fi bĕnt. A se adaogà acest înţeles la cele date la No. 2919.

8698 * △ Cu capu între umere.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

Pentru ceĭ prostănacĭ. A se vedé No. 2928.

8699 * △ Mĭ-am bătut capul cum sĕ capĕt; batĕ'şĭ
şi el capul cum a scóte de la mine.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea. Bucovina.*

Pentru împrumuturĭ.

8700 * △ Tot omul îşĭ teme capul.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică îşĭ păzesce capul.

8701 Ş-da caplu di chĭatră.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 444.

Se căesce.

8702 * △ Singur şi-o băgat capu în spinĭ.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

S'a vîrît singur într'o încurcătură.

8703 * △ Nu'ţĭ vîrî capu 'n rótă.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

A se pune în primejdie.

8704 * △ A se bate cu capu pe nouĕ căpĕtâe.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Când suferă unul de o bólă ĭute, dureróşă.

8705 △ E împodobit la cap.

GR. TOCILESCU, I, p. 1194, *j. Prahova.*

Adică e prost.

[1]) Işĭ dă capul de pĭétră.

8706 *△ **Nu 'ţĭ face capul apă.**

IUL. GROFŞOREANU, *dasc. com. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8753 din acest capitol.

8707 △ **Işĭ dă în cap şi 'n cur.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 124, *c. Bochia, Ungaria.*

Când aĭ multe lucrurĭ grabnice de făcut, şi nu sciĭ de care să te apucĭ maĭ întâĭu. Vedĭ şi No. 2946.

8708 * **L̃i tal̃ie caplu.**[1]

G. ZUCA, *c. Permet, Albania.*

A se adaogă la No. 2947.

8709 **Ne cap, ne cĭor nu sĕ-alédzi.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 570.

Lucru încurcat, din care nu se alege nimic.

8710 *△ **Nu 'ĭ cu cap, nicĭ cu picĭóre.**

HOLERGA, *c. Magareĭ, comit. Tîrnava-Mare, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 2948.

8711 **Cap di grij.**[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 678.

Om încăpĕţinat.

8712 **Cap mplin di pal̃i.**[4]

GR. TOCILESCU, II, p. 598.

Adică om prost.

8713 **Cap friptu.**[5]

GR. TOCILESCU, II, p. 677.

---

1 Iĭ taĭe capu.
2) Nicĭ cap, nicĭ picĭor nu se alege.
3) Cap de grij (copac avĕnd un lemn tare).
4) Cap plin de paĭe.
5) Cap fript.

Poreclă ce se dă Grecilor.

8714 * △ **I-a dat de cap.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 111, *c. Bochia, Ungaria.* — Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

L'a resplătit pentru tóte nedreptăţile. Veḑĭ şi No. 2956.

8715 **A'l da în cap.**

A. Pann, I, p. 77.

Il lovesce rĕŭ, îl nimicesce, îl prăbuşesce.

Orĭ-cine face rele *îl dă în cap* Dumneḑeŭ.»

A. Pann.

8716 * △ **S'o spart în capul tĕŭ (mĕŭ).**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Când, în loc se facă altuĭa rĕŭ, ş'a făcut luĭ singur.

8717 **U scósi n-cap.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 678.

Adică a isbutit.

8718 * △ **I-a pocnit capu.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Vede o greşélă din trecut, şi voesce, să o îndrepteze.

8719 * △ **Îĭ cu vînt în cap.**

Iul. Grofşoreanu, *profesor c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

E cam nebun, ţicnit.

8720 * △ **N'are nicĭ cap, nicĭ códă.**

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluiu.*

Om fără nicĭ o ispravă.

---

[1]) O scóse în cap.

CARNE

8721 *△ **Carnea şi pelea omuluĭ nu sunt bune de nimic.**

V. SALA, *dasc. c. Petrósa, comit. Bihor, Ungaria.*

Mintea se caută la om.

8722 *△ **Nu se prinde carnea pe el.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

De rĕŭ ce e. A se adaogà la No. 2968.

8723 **Tal̃i tu carni ṽie.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 678.

A se adaogà la No. 2978.

CÉFĂ

8724 **Ş-lo zverca.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 667.

S'a prăpădit.

8725 **Pi zvercă s-mĕ-aĭ.**[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 705.

O să suferĭ din causa mea. Se ḑice când facem óre-ce, după sfatul saŭ îndemnul altuĭa.

8726 **Mi luaşĭ pi svercă.**[4]

MIHĂILEANU, *Dicţ.*, p. 550.

Mi-aĭ luat păcatele; o să suferĭ din causa mea.

8727 **Bagă svércă.**[5]

MIHĂILEANU, *Dicţ.*, p. 550.

S'a îmbogăţit. Veḑĭ No. 2982.

---

[1]) Taĭe în carne vie.
[2]) Işĭ luă cefa.
[3] Pe céfă să mĕ aĭ.
[4]) Mĕ luaşĭ pe céfa.
[5]) Face céfă.

CHICA

8728 * △ Chica lungă, minte scurtă.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Acelaş înţeles ca la No. 3008 & 4457.

COLŢ

8729 * M'aprópea éste cărintele, ca de părinte.[1])

I. Coyan, *prof. c. Permet, Albania.*

* *Cama aprópe e cărintele, că părintele.* [2])

Ilie Ghicu, *prof. c. Băésa, Epir.*

Acelaş înţeles ca la No. 3181.

8730 * △ De ce aĭ colţĭ maĭ marĭ, cu atâta eştĭ căutat.

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

Dacă vreĭ să obţiĭ óre-ce, să facĭ gură multă.

8731 * △ A fi cu colţiĭ lungĭ.

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A vorbi ce e şi ce nu e.

8732 * △ A 'ĭ rupe colţiĭ.

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A 'l pedepsi pentru vorbe próste.

8733 * △ A da cu colţiĭ.

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A vorbi rĕŭ de un altul.

---

[1]) & [2]) Maĭ aprópe e colţul (dinte câĭnesc) de cât părintele.

COPIL

8734 * △ Astă-ḑĭ copilul te vinde într'o lingură de apă.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Aşa'ĭ de prefăcută lumea. Veḑĭ No. 3028.

8735 * △ Nu 'i plâng copiii de fóme.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Om cu avere şi fără copiĭ. A se adaogà la No. 3029.

8736 * Cine nu se îndură de vargà, pĭerde copilul.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 3033 & 3049.

8737 * △ Copiiĭ numěroşĭ sunt bogăţia Românuluĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov*, p. 56, *c. Topliţa Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3036.

8738 * △ Până nu plânge copilul nu i se dă ţîţă.

CĂLIN IOTDACHE, *j. Argeş.*

* *Ca s-nu plângă ficĭorlu, nu l̃i da ţîţă dadă-sa.* [1])

I. COYAN, *prof. c. Ianina, Epir.*

A se adaogà la No. 3062.

8739 * △ Unde aĭ vĕḑut copiĭ bunĭ şi babe frumóse?

C. FLĂMÂND, *c. Borga-Susenĭ, comit. Bistriţa — Nasĕud, Transilvania.*

A se adaogà la No. 2700 & 3067.

---

[1]) Dacă nu plânge copilul nu'ĭ dă ţîţă mumă-sa.

8740 △ Copiii cer tóte câte le văd.

Dr. El. Cristea. *Prov.*, p. 55, c. *Toplița Rom.*, *Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3042.

8741 * △ Îţi plâng copiii de pe vatră, ori te aştéptă nevésta?

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Broşteni*, *j. Suciava.*

Când unul e supărat, şi ca să'l învoioşeze.

8742 * Feciorlu va sun aumbra di fag, nu va sun vangheliŭ. [1])

I. Coyan, c. *Perivoli*, *Epir.*

Copiii bolnavi, pe când se citesce Evanghelia la uşile Impĕrătesci ale bisericei, se aşadă sub Evanghelie.

8743 * △ Copilul spune că'i bătut, dar nu spune de ce.

P. Prelipceanu, *înv.* c. *Scheia*, *Bucovina.*

Când unul se plânge că a suferit óre-ce, fără să arăte şi pricina.

8744 * △ Bate copilul când se culcă de-a curmezişul patului.

G. P. Salviŭ, *înv.* c. *Smulţi*, *j. Covurluiu.*

Pentru greşelile făcute peste ḑi.

8745 * △ Copilu rĕŭ, e bun numai când dórme.

V. Sala, *dasc.* c. *Buntesci*, *comit. Bihor*, *Ungaria.*

Numai atuncea tace şi stá liniştit.

---

[1]) Copilul are nevoe să sté sub umbră de fag, iar nu sub evanghelie.

8746 *△ Vasĕ de lut şi copiĭ, nicĭ când nu's mulţĭ la casă.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Căcĭ vasele se sparg şi copiiĭ mor.

8747 *△ A fi ca un copil.

G. P. SALVIŬ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Adică nevinovat. A se adaogà la No. 3074.

8748 *△ Par'că 'ĭ plâng copiiĭ de fóme.

C. TEODORESCU, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

Grăbit; necăjit. Veḑĭ No. 3029.

CORP

8749 *△ Dacă miscĭ corpul, lingĭ buzele.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 63, *c. Cetea, Ungaria.*

Arată folósele munceĭ.

COSIŢĂ

8750 * Cusiţă lungă, minte scurtă.[1])

G. ZUCA, *c. Berat, Albania.*

A se adaogà la No. 3081 b.

COT

8751 △ A te pune în cóte şi în ghenunchĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 16, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A te umili.

---

[1]) Cosiţă lungă, minte scurtă.

8752 Când va-mĭ baş cotlu.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 464.

Adică nicĭ odată.

CREER

8753 *△ Îĭ s'aŭ făcut creeriĭ apă.

AVR. CORCEA, *prof.* c. *Coşteĭu, Banat.*

De multă şciinţă, de mare încordare spirituală.

8754 △ Are creerĭ de câlţĭ.

GR. TOCILESCU, I, p. 1194, *j. Prahova.*

Adică e prost.

CUR

8755 *△ Ie din cur şi bagă 'n gura,
Să'ţĭ pară că'ĭ udătură.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv.* c. *Broşteni, j. Suciava.* — A. JUVARA, *j. Tutova.*

Se ḑice celor copilăroşĭ. A se adaogă la No. 3108.

8756 * A fi cur bĕtrân.

A fi deştept. Se ḑice maĭ ales copiilor. A se adaogă acest înţeles la No. 3110.

8757 *△ Omul îşĭ face singur usturimea curuluĭ.

V. A. FORESCU, c. *Dorna, j. Suciava.*

Prin faptele luĭ îşĭ atrage pedepse.

8758 *△ Face curu sépte-opt.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor*, c. *Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

---

[1]) Când îmĭ voĭu săruta cotul.

Ĩi si duçi şapte-opt.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 636.

1⁰ Când e omol în strîmtóre. — *Ungaria.*
2⁰ A'ĭ fi frică. — *Macedonia.*

* △
8759 A'ĭ face curu ca căldarea.

T. BĂLĂŞEL, *înv. c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

A'l bate tare.

* △
8760 A uĭta curu descuĭat.

T. BĂLĂŞEL, *înv. c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Se ḑice celuĭ ce a trecut printr'o primejdie mare. Cu acelaş înţeles se maĭ ḑice: *a'l trece căcatu.*

* △
8761 A svîrli ca din cur.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv c Broşteni, j. Suceava.*

Adică fără nicĭ o grija.

* △
8762 Un cur şi un cap.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Un om singur.

* △
8763 Ma nu poţĭ, si staĭ pi cur.[2])

G. ZUCA, *c. Permet, Albania.*

Daca nu eştĭ în stare să facĭ un lucru, nu te apuca de dînsul, maĭ bine staĭ jos.

* △
8764 Vaĭ ṽină *curlu* tu cinuşe.[3])

G. ZUCA, *c. Durazzo, Albania.*

---

1) I se duce şépte-opt.
2) De nu poţĭ să staĭ pe cur.
3) O să vie curul în cenuşe.

O să vie timpul, când veĭ avé trebuinţă de mine. Se ḑice femeilor.

8765 * △ Are vermĭ (căreţĭ) în cur.

I. Grofşoreanu, *prof. c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Ari vierm la cur.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 661.

Pentru omul nervos, neastîmpĕrat.
Căreţiĭ sunt nisce vermĭ carí se găsesc în intestinele caluluĭ, care atuncĭ e fórte neastîmpĕrat.

8766 * △ Bagă-ţĭ herean în cur (din napoĭ).

Iul. Grofşoreanu. *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

8767 * △ A se duce (fugi) cu lut în cur.

G. P. Salviŭ, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

DEGET

8768 * △ Îĭ daĭ degetul, el îţĭ apucă mâna.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

A se adaogà la No. 3139.

8769 * Tuti dzédetle nu sunt isĭa.[2])

I. Coyan, *prof. c. Berat, Albania.*

* *Tuţi dzédzitli nu sunt isea.*[3])

Ilie Ghicu, *profesor, c. Baésa, Epir.*

A se adaogà la No. 3142.

---

[1]) Are vermĭ la cur.
[2]) & [3]) Tóte degetele nu sunt la fel (de o potrivă egale).

*
8770 Cariçe dzédet s-ţĭ taĩĭ, va ti dóră.[1])

I. COYAN, *prof. c. Coriţa, Albania.*

Orĭ-ce copil veĭ pĭerde, veĭ suferi; omul îşĭ iubesce toţĭ copiĭ. A se adaogă la No. 3147.

8771 Carĭ dzédit va taĩi, di nu va ti dóră?[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 484.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

*
8772 Dzéditu-mĩ, dulçe câ amar vaĭ hiĭ, nâpoĭ 'n gură va te bag.[3])

I. COYAN, *c. Perivoli, Epir.*

Când aĭ vre o neînţelegere cu némurĭ, o să cauţĭ să isprăvescĭ cu binele, fără proces etc.

* △
8773 E greŭ până te legĭ la deget.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

Pentru căsătoriĭ.

* △
8774 Nu'ţĭ băga degetele în foc, că te arde.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Feresce-te de lucrurĭ carĭ'ţĭ pot aduce supĕrărĭ.

* △
8775 A'l cunósce pe degete.

C. TEODORESCU, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

Adică cât cântăresce. A se adaogă la No. 3163.

* △
8776 Îĭ lung la degete.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Bihor, Ungaria.*

---

[1]) Orĭ-ce deget să'ţĭ taĭe, te va dure.
[2]) Care deget veĭ tăĭa şi nu te va duré?
[3]) O degetul meŭ, dulce veĭ fi orĭ amar, tot în gură o să te bag.

A se adaogà la No. 3179.

ḐI

8777 * △ Şĭ-a uĭtat şi ḑilele.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Banca, j. Tutova.*

De mare supĕrare.

DINTE

8778 * △ Cine nu are dinţĭ, nu póte muşcà.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suclava.*

Adică cel sărac saŭ mic.

8779 Dinţîlĭ din gură ţĭ-cunosc.[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 467.

A 'l cunósce fórte bine.

8780 * Nu-lĭ arîse dintili.[2]

I. COYAN, *prof. c. Samarina, Epir.*

Om posomorît, care nu rîde nicĭ odată; de un asemenea om se maĭ ḑice că e *drâgân.*

8781 Dinţî s-nu-aveaĭ, lapti vrea mâçĭ.[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 478.

Adică e încă copil.

8782 Nu cutédză sâ-şĭ arîmă dintili.[4]

GR. TOCILESCU, II, p. 478.

Nu e liber să facă cea maĭ mică mişcare.

8783 La nâscânţî tali dinţîlĭ, ş-la nâscânţî tali limba.[5]

GR. TOCILESCU, II, p. 478.

[1]) Dinţiĭ din gură îţĭ cunosc.
[2]) Nu i-a rîs dintele
[3]) Dinţĭ dacă nu aveaĭ, lapte aĭ fi supt.
[4]) Nu cutéză să 'şĭ scobéscă dintele.
[5]) La uniĭ taĭe dinţiĭ, şi la alţiĭ taĭe limba.

Pentru ceĭ rěĭ de gură.

8784 * △ Dă cu dinţiĭ de pétră.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

O păţesce rěŭ.

8785 △ Îl ţine ca 'n dinţĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 117, *c. Borgosusenĭ, Ungaria.*

Adică cu tărie.

8786 * Plătesce dinţiĭ (judecata Turculuĭ).

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Adică vinovatul.

8787 Ndrédzi-ţĭ dinţîĭĭ. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 569.

Adică: puneţĭ pofta 'n cuĭu.

8788 Dintili 'n dzindzie crésci. [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 686.

Adică copiiĭ pe lângă părinţiĭ lor.

8789 * △ A 'l luà în dinţĭ.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Suceava.*

Adică la bătae.

8790 * Na ḑi os, dă-mĭ di her. [3])

F. Balamacĭ, *c. Cacea (Ghĭorghea), Macedonia.*

Ḑice Aromânul când scóte un dinte, aruncându'l tot de odată peste casă.

[1]) Drege'ţĭ dinţiĭ.
[2]) Dintele în gingie cresce.
[3]) Na de os, dă-mĭ de fer.

8791 * Nu ĭi dă dinte. [1])

G Zuca, *c. Samarina, Epir.*

Nu 'l lăsa să se întindă prea mult.

FALCĂ

8792 * △ Îĭ tare în fălcĭ.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşlenĭ, j. Suĭava.*

Mănâncă ţépăn. A se adaogà acest înţeles la No. 3220.

FATĂ

8793 △ Unde sunt şepte fete, şeḑĕtórea e deplină.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 267, *c. Logoş, Ungaria.*

Nu le tace gura.

8794 * △ Unde sunt nouĕ fete,
Móre pisica de sete.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Comăniţa, j. Olt.*

Acelaş înţeles ca la No. 3337.

8795 Carĭ nu mârită fétă, nu sciĭ çe 'ĭ tată. [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 686.

Arată cât de greŭ e să mărițĭ o fată.

8796 △ Fata mare e maĭ grea de cât pétra de móră.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 92, *c. Gura-Rîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3250.

---

[1]) Nu 'Ĭ dă dinte.
[2]) Carĭ nu mărită fată, nu scie ce 'Ĭ a fi tată.

8797 * △ De cât fată,
Maĭ bine mergea pe apă.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 3251.

8798 * △ Când se nasce fata plâng pĕreţiĭ.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

8799 Fétili nviţate,
Armân nimâritate. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 492.

A se apropia de No. 3261.

8800 * △ Fata bĕtrână,
E bună căţea la stână.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

E rĕutăcĭósă.

8801 * △ Fata'ĭ ca salca, unde o punĭ, acolo sĕ prinde.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Se duce după bărbat.

8802 * △ După fete tot alergĭ,
Şi nasul nu sciĭ să ţi'l stergĭ.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Capu Piscului, j. Muscel.*

Umblă, prea de tînĕr, după fete.

[1]) Fetele învĕţate, rĕmân nemăritate.

8803 * △ Bogdaprosti,
Popă Costi,
Bună fată mi-aĭ maĭ dat;
Pân a-casă a şi fĕtat.

A. Goroveĭ, *j. Suciava.*

Pentru fetele cari se mărită cu pântecele la gură.

8804 * △ S'a înşelat ca fata mare.

G. I. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ*

Cine a greşit şi se căesce.

8805 * △ Heĭ! heĭ! bade Mihaĭ,
Multe fete aĭ
Şi mie nu'mĭ daĭ!

D-na Z. Juvara, *c. Fedescĭ, j. Tutova.*—Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

8806 * △ Fata cea nebună.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Adică fómea.

«A dat peste tine *fata cea nebună?*».

8807 △ Unde fata nu jócă.

G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.*, p. 367.

Adică departe.

8808 △ Unde fata mare nu se péptĕnă.

G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.*, p. 366 & 369.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

8809 △ Unde fete marĭ códa nu împletesc.

Gr. Tocilescu, *Poes. Pop.*, I, p. 548.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

FAŢĂ

8810 * △ De faţă te linge, de dos te frige.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3285.

8811 * △ In faţă te gugulesce, şi în dos te hulesce.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Semin. Cl. VI.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

8812 * △ In faţă e dulcéţă, ĭar în dos un sloĭu de ghéţă.

G. POBORAN, *inst. j. Slatina.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

8813 Macă lî daĭ faţă, ti ncalică pri guşă.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 491.

Pentru copiiĭ resfăţaţĭ.

8814 * △ Faţa face dragă şi gâuza.

V. A. FORESCU, *c. Broşteni, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. 3287.

8815 * △ După cum e drăgălaşă faţă, îĭ poţĭ ghîci şi p . . .

V. A FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

8816 * △ Cum îĭ faţa, aşa şi dosu.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Suciava.*

---

[1]) Daca le daĭ obraz, te încalecă pe céfă.

Precum se arată aşa şi este.

△
8817 In faţă i se oglindéză inima omuluĭ.

Dr. Elie Cristea, *Prov.*, p. 119, c. *Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3300.

FECĬOR

△
8818 Unde sunt opt fecĭorĭ, nu 'ţĭ băga mâna pe feréstă, că ţĭ-o scoţĭ cĭuntă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 267, c. *Logoş, Ungaria.*

Arată puterea familielor numeróse. Vedĭ No. 10043.

* △
8819 Fecĭor,
La topor;
Fetiţă,
La furchiţă.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Fie-care cu ocupaţia luĭ firéscă. Vedĭ şi No. 2718 b.

8820 Ficĭor i fétă? [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 492.

Adică lucrul favorabil, plăcut saŭ nu.

*
8821 Ficĭorli mâcă méri, ş' auşilor li amurţĕ dinţîli. [2])

I. Coyan, *prof. c. Ianina, Epir.*

Acelaş înţeles ca la No. 10543.

FEMEĬE

△
8822 Femeea bună e plug de aur în casa omuluĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 93, c. *Codlea, Ungaria.*

---

[1] Fecĭor saŭ fată?
[2]) Fecĭoriĭ mănâncă mere, şi bĕtrânilor li se strepezesc dinţiĭ.

Acelaş înţeles ca la No. 3317.

8823 * Femeea îi tot femee.

Gr. Alexandrescu, *magist. j. Putna.*

A se adaogà la No. 3318.

8824 △ Femea 'i lucrul dracului.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 93, c. *Fenteuşul-Mare, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3328.

8825 * △ Unde e fimeea, e şi dracul.

V. A. Forescu, c. *Dorna, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. 3327.

8826 * △ Fimeea, când rĕŭ se pune a face, nicĭ dracul nu o întrece.

V. A. Forescu, c. *Dorna, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. 3331.

8827 * △ Maĭ bine ţiĭ un sac de puricĭ, de cât o fimee rea.

V. A. Forescu, c. *Mălinĭ, j. Suciava.*

A se adaogà la No. 3353.

8828 * △ Femeea fără bărbat,
Ca calul despedecat.

G. P. Salviŭ, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Acelaş înţeles ca la No. 4017.

8829 * △ Femeia are multe gurĭ, şi cere multe.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3938.

8830 * △ Ochiĭ femeeĭ, ochiĭ pisiceĭ.

GR. POÎENARU, c. *Bassa, j. Ialomiţa.*

Acelaş înţeles ca la No. 3973; arată şi viclenia.

8831 * △ Femeea înţeléptă îşĭ zidesce casa.

G. MIHALACHE, c. *Şendrescĭ, j. Tutova.*

8832 * △ Femeea cea nebună, casa îşĭ dărîmă.

G. MIHALACHE, c. *Şendrescĭ, j. Tutova*

8833 * △ Lâna de óĭe lae,
Şi femeea balae.

BAŞOTA, *prin V. Forescu, j. Suciava.*

Două lucrurĭ bune şi frumóse.

8834 * Femeele nechibzuite, ca bucatele nesărate.

V. A. FORESCU, c. *Folticenĭ, j. Suciava.*

8835 * △ Fimeea ce pórtă cojocul pe umere, căldură mare are subt cojoc.

V. A. FORESCU, c. *Dorna, j. Suciava.*

8836 * △ Jaratecul fimeiĭ tinere, îĭ face şi pulpe roşii.

V. A. FORESCU, c. *Dorna, j. Suciava.*

8837 O femee nu póte fi bună de cât pentru un an, ca şi un calendar.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 190, c. *Gurarîului, Ungaria.*

8838 * △ Sărăcuţ de mama mea,
Iérna grea (gre), femeea rea (rĕ).

GR. ALEXANDRESCU, *magistr.*, *j. Putna.*

Pentru unul care are o femee rea.

8839 * △ Între un da şi un nu al uneĭ fimeĭ, nu încape nicĭ un vîrf de ac.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Arată firea lor nehotărîtă şi impulsivă.

8840 △ Femeea să tacă 'n biserică.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 93, *comit. Sibiŭ, Transilvania.*

Arată starea eĭ de inferioritate.

8841 * △ Par'că e o femee.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

Om ne-îndemânatic.

FICAT

8842 * Când ti vĕd m̃-şi tórnă hicatele.[1])

G. ZUCA, *c. Georgea, Macedonia.*

Îmĭ fac sânge rĕŭ, mĕ supĕr.

8843 Ama çe hicat.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 521.

Când unul îţĭ tot reamintesce o binefacere.

8844 * △ M'o ars la ficaţĭ.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

---

[1]) Când te vĕd mi se întorc ficatele (măruntaele, plămâniĭ).
[2]) Da ce maĭ ficat.

M'a lovit cu vorba unde mĕ dóre. Veḑĭ şi No. 3365.

*
8845 M̃ĭ arse hicatlu (trâ nâsă).[1])

I. COYAN, *prof. c. Samarina, Epir.*

Se ḑice ironic, arĕtând nepăsarea.

FILIASTRU

*
8846 Cari n-are fumél̃ie, hil̃iastru s-nu l̃ia.[2])

I. COYAN, *prof. c. Georgia, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 3070.

*
8847 Hil̃iastrul, hicate nu s-façe.[3])

I. COYAN, *prof. c. Culona, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

FIRE

* △
8848 E nant la fire.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Adică e mândru.

FÓLE

* △
8849 Îl róde în fóle

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

E rĕutăcios; aştéptă prilej ca să 'şĭ descarce mânia.

GÂT

* △
8850 Îĭ stă în gât.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

---

1) 'Mĭ arse ficatul (pentru dînsa).
2) Care nu are copiĭ, fiŭ adoptiv să nu ĭea.
3) Fiul adoptiv ficat nu se face.

A se adaogă la No. 3390.

8851 *Si nu 'l calçĭ pri guşe. [1])

G. Zuca, c. *Samarina, Epir.*

Să nu'l împingĭ la disperare.

GÉNĂ

8852 *S-nu dipuni dzénile. [2])

G. Zuca, c. *Durazzo, Albania.*

Nu -te supĕrà. Veḑı No. 3396 b.

GURĂ

8853 *Are unele în gură şi altele în inimă.

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Cu gura óspi, ş-cu inima ţ-u hĭérbi. [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 512.

Acelaş înţeles ca la No. 3417.

8854 *Gura aspardze, gura-adară. [4])

Ĭ. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

Acelaş înţeles ca la No. 3428.

8855 *△ La gură place, la cur ţine-te drace.

I. Grofşoreanu, *prof. c Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Mâncare plăcută, care în urmă strică stomahul.

---

[1]) Să nu'l calcĭ pe gât.
[2]) Să nu coborĭ sprîncenele.
[3]) Cu gură prietin, şi cu inima ţi-o fĭerbe.
[4]) Gura sparge, gura face (drege).

* △
8856 Gura bate şeḑutu.

I. Popescu, *înv. c. Dobreni, j. Ilfov.*

A se adaogà la No. 3437.

* △
8857 Cine îşĭ îngrădesce gura, îşĭ cruţă curul.

V. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

Cine nu are gură rea, trăesce bine cu tótă lumea.

8858 Cu gura munţîĭ scolĭ.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 513.

Acelaş înţeles ca la No. 3439 & 3440.

* △
8859 Nu tace o gură arţagă,
Nu tace o lume întrégă.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3443.

8860 Gura îĭ dzîçi, narea îĭ avdi.[2])

Gr Tocilescu, II, p. 689.

Pentru unul care vorbesce încet, de nu se aude.

*
8861 Gura óspe nu éste.[3])

I. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

Să nu fiĭ lacom.

* △
8862 Gura ḑice, gura minte.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

A se adaogà la No. 3467.

---

[1]) Cu gura munţiĭ scolĭ.
[2]) Gura luĭ ḑice, nasul luĭ aude.
[3]) Gura óspe nu este.

8863 △ Gură are, şi gură n'are.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 104, c. *Topliţa-Rom.*, *Ungaria.*

Despre ceĭ modeştĭ. A se adaogà acest înţeles la No. 3472, 3424 & 3556 b.

8864 * Adese-orĭ, în dosul uneĭ gure dulcĭ, se ascunde o inimă otrăvită.

V. A. Forescu, c. *Folticenĭ, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. 3417.

8865 * △ Maĭ încet cu gura şi maĭ iute din mânĭ.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit Bihor, Ungaria.*

Vorbă maĭ puţină şi trébă maĭ multă.

8866 * △ Tacĭ gură, că nu maĭ te dóre capul.

I. Rednic, c. *Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Cine vorbesce prea mult o păţesce.

8867 * △ Gura înfundă iadul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 105, c. *Zlatna, Ungaria.*

Pentru cel flecar.

8868 * Multe gurĭ afurisite.[1])

I. Ionescu, c. *Nevésta, Macedonia.*

* *Multi gurĭ cătîrîsite.*[2])

I. Coyan, c. *Permet, Albania.*

---

[1]) Multe gurĭ (sunt) afurisite.
[2]) Multe gurĭ (sunt) blestemate.

Unde sunt mulţĭ cari aştépte mâncare de a gata, e rĕŭ.
Le ḑice de pildă când un tată are mulţĭ băeţĭ netrebnicĭ şi trebue să'ĭ întreţie dînsul. Veḑĭ No. 8950 din acest capitol.

8869 △ **Gură multă, ispravă puţină.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 105, c. *Topliţa Rom.*, *Ungaria*.

Flecar şi leneş.

8870 △ **Numaĭ gura 'ĭ de el.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 67, c. *Logoş*, *Ungaria*.

Flecar, lăudăros şi leneş, nespornic.

8871 △ **Gura ḑice, vîntul duce.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 105, c. *Gurarĭuluĭ*, *Ungaria*.

Pentru cel flecar, căruia nu i se ĭeaŭ vorbele în sémă.

8872 * △ **Gura omuluĭ vorbesce multe, când e ḑiua lungă.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu se iea în séma tot ce spune omul.

8873 * △ **Îĭ cură mĭere din gură.**

V. Sala, *dasc. c. Rienĭ*, *comit. Bihor*, *Ungaria.*

Vorbesce frumos şi blând.

8874 * △ **Gura farfara,**
Te dă de belea.

Gr. Poĭenaru, *c. Rassa*, *j. Ialomiţa.*

A se adaogă la No. 3437.

8875 * △ Gura dulce,
Mult aduce.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

A se adaogă la No. 6327.

8876 △ Gura tăcută,
Nu umblă bătută.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 106 *c. Lupşa, Ungaria.*

Să nu vorbim prea mult.

8877 △ Îl pórtă lumea 'n gură, cum pórtă pruncul sătul ţîţa.

Dr EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 116, *c. Bochia, Ungaria.*

Toţi îl vorbesc de rěŭ.

8878 * △ Gura priponesce mâna.

G. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Şerbănesci, j. Argeş.*

Să vorbim puţin, că ne este maĭ bine.

8879 * Gura mereŭ curăţată,
De dureri este cruţată.

D-ra ECAT. ŞIŞMAN, *înv c. Adam, j. Tutova.*

8880 * △ Gura luĭ plătesce ţéra.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Vorbesce adevěrul; ce spune, e bine ḍis şi drept.

8881 △ Gura ta şi treĭ parale.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 99, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Pentru cel flecar.

* △
8882 Gura slabă,
Strică tréba.

N. Rusu, *c. Ighisdorf, comit. Tîrnava, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
8883 Are bună gură,
Dar la şură nu'ĭ strînsură.

V. Sala, *dasc. c. Ţigănescĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Flecar şi leneş.

* △
8884 Gura 'ĭ gură, şura 'ĭ şură; ce are a face?

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

1⁰ Pentru cel mâncăcĭos.
2⁰ Tot omul să 'şĭ facă chemarea sa.

* △
8885 Îĭ umblă gura fără el.

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Flecăresce, spune ce ar trebui să tacă.

* △
8886 Cu gliea'n gură.

Teodorescu-Kirileanu, *dasc. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Adică mort.

* △
8887 Gura vorbesce adevĕrul şi mincĭuna.

C. Teodorescu, *înv. c. Dógele, j. Vasluĭu.*

Pentru ceĭ care mint.

* △
8888 Spune (grăesce) ca cu gura altuĭa.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Grăesce fără tragere de inimă. A se adaogà la No. 3499.

8889 * △ **A'ĭ pune pumnu 'n gură.**

AVR. CORCEA, *paroh*, *c. Coşteĭu, Banat*. — E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu*. — GAVR. ONIŞOR, *c. Banca, j. Tutova*. — TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava*.

A'l opri să grăiéscă fiind vinovat, saŭ în semn de silă.

8890 * **A lua (o) pétră 'n gură.**

Când vedĭ ce-va pentru întâĭa óră.

8891 * △ **Tae şi frige cu gura.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat*.

Acelaş înţeles ca la No. 3505.

8892 △ **Gură largă.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 105, *c. Sinersig, Ungaria*.

Acelaş înţeles ca la No. 3519.

8893 △ **Gură de petecă.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 105, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria*. — AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat*.

Acelaş înţeles ca la No. 3525.

8894 △ **Gură strîmbă.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 106, *c. Bochĭa, Ungaria*.

Mincinos. Vedĭ No. 3548.

8895 △ **Gură dulce.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 105, *c. Bran, Ungaria*.

A se adaogà la No. 3556.

8896 * △ **I sĕ face gura pungă.**

El. Hocĭotă, c. *Selişte, comit. Sibiŭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3550.

8897 * △ **Îşĭ bate gura'n taĭnă.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

In zadar se rógă de ce-va.

8898 * △ **In fine m'am vĕdut şi cu gura 'ntr'o parte.**

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Adică: am mâncat.

8899 * △ **A se uĭta în gura altuĭa.**

G. Bănulescu, *înv. c. Pietroşiţa, j. Dîmboviţa.*

A face după cum a ḑis altul, ci nu pe voĭea luĭ. A se adaogà la No. 3544.

8900 * △ **Arè o gură,**
Cât o şură.

V. Sala, *dasc., c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Strigă tare, te ameţesce cu vorba. A se adaogà acest înţeles la No. 3561.

8901 * △ **Îĭ tócă gura 'n ḑece.**

P. Gârboviceanu, *prof. Semin. Cl. VIII.*

Flecăresce.

8902 * △ **Îşĭ rĕcesce gura 'n zadar.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

In zădar se rógă de ce-va. A se adaogà la No. 3536.

8903 * △ **L'a făcut cum 'ĭ-a venit la gură.**

T. SPERANŢĂ, *c. Bărşoĭu, j. Argeş.*

L'a batjocorit rĕŭ.

8904 △ **A ţiné gura 'n pod.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 16, *c. Codlea, Ungaria.*

A nu deschide gură.

8905 * △ **A 'şĭ cinsti gura.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Murgenĭ, j. Tutova.*

Adică a bé.

8906 * △ **Sterge-te pe gură.**

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3516.

GUŞĂ

8907 * △ **Îĭ cade în guşă.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Iĭ vine de-a gata.

8908 **Alâsă mamă.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 540.

S'a îmbogăţit. Acelaş înţeles ca la No. 2759.

8909 * △ **Îĭ cóce 'n guşă.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Se ḑice despre ceĭ carĭ aştéptă prilej de a se rĕsbuna pre cine-va.

---

[1]) A lăsat guşă.

INIMĂ

8910 * △ Unde 'ĭ inimă, acolo 'ĭ şi minte.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3589.

8911 * Puţinĭ sunt carĭ nu aŭ vĭermĭ la inimă.

V. A. FORESCU, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Adică supĕrărĭ.

8912 * △ Îĭ urîtă calea inimiĭ.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Cârja, j. Tutova.*

8913 * Inima mea multe scie, n'are gură s-spună.[1])

I. IONESCU, *c. Nevésta, Macedonia.*

Când nu vreĭ să 'ţĭ desvelescĭ gândurile.

8914 * △ A'ĭ fi inima legată cu curele.

E. HODOŞ, *Poes. Pop*, p. 41, *c. Vărădia, Banat.*

A i se strânge inima. Inţeles deosebit de cel dat la No. 3605.

8915 △ Işĭ ĭea inima 'n dinţĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 124, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3608.

8916 Inimă laĭe.

GR. TOCILESCU, II, p. 524.

Adică om rĕŭ. A se adaogà la No. 3595.

---

[1]) Inima mea multe scie, n'are gură să spună.

8917 * △ Cóile 's băirile inimeĭ.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Instinctele animale dictéză dragostea.

8918 * △ Nu fiĭ cu inima mare.

G. I. TOMESCU, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Un mare boer a întrebat odată pe un ţăran de ce boul cel maĭ mic şi slab trage maĭ mult mergênd înaintea celuĭ-l-alt. Acesta îĭ respunde: că e cu inima maĭ mare şi de aceea trage maĭ tare. Făcênd prinsóre amîndoĭ i-aŭ tăĭat şi aŭ înfăţişat inimele şi a eşit cum a ḑis ţĕranul.

Se ḑice când veḑĭ pe unul maĭ slab şi sărac, maĭ ţanţoş şi maĭ ales în afacerĭ, de cât celă-l-alt.

Inţeles deosebit de cel dat la No. 3615.

8919 * S-m̃ĭ disiçĭ inima, va 'l afli nuntru.[1])

I. COYAN, *prof. c. Samarina, Epir.*

Arată o dragoste deosebită pentru cine-va.

8920 * △ Îĭ rîde inima.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Se înveselesce. A se adaogă la No. 3640.

8921 * △ A'ĭ plânge inima într'însu.

E. HODOŞ, *Poes. Pop.*, p. 42, *Banat.*—AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

A fi amârît, trist.

8922 * Băscĭ lăĭ acăţaĭ tu inimă.[2])

I. COYAN, *prof. c. Fieri, Albania.*

Sunt fórte supĕrat.

---

[1]) Să'mĭ deschiḑĭ inima, o să'l găsescĭ înăuntru.

[2]) Băştĭ (cojóce = toison) negre am prins la inimă.

*
8923 M̃i si sâtră inima.[1])

G. Zuca, c. *Fieri, Albania.*

Când unul s'a rĕsbunat.

* △
8924 A 'şĭ săra inima.

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

A se bucura şi el. A se adaogà la No. 3606.

* △
8925 A lăsa cu pumniĭ la inimă.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

In durere mare, în jale, în întristare.

* △
8926 I s'a făcut inima cremene.

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

De multe supĕrărĭ, se împietresce inima omuluĭ, de nu maĭ póte plânge.

* △
8927 Inimă de putregaĭu.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Adică necăjită, suferindă.

LIMBĂ

*
8928 Limba n'ari óse.[2])

G. Zuca, c. *Culona, Albania.*

*
Limba ósĕ n'are, ósĕ frândze.[3])

I. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

[1]) Mĭ s'a săturat inima.
[2]) Limba n'are óse.
[3]) Limba óse n'are, óse frânge.

* *Limba óse n'are, ma óse frândze.* [1])

I. COYAN, *prof. c. Abela, Epir.*

A se adaogà la No. 3679.

8929 * △ **Limba sparge capul şi cetăţile.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

8930 △ **Limba dulce, dos viclén.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 136, *c. Tisa, Ungaria.*

Om faţarnic.

8931 * **Cu limba te linge, şi cu gându te împinge.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr., j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

8932 * △ **Fiĭ domn peste limba ta.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu vorbi peste mĕsură şi ce nu trebue.

8933 * △ **Limba lungă 'ţĭ face grétă.**

V. SALA, *dasc. c. Ferice, comit. Ungaria, Bihor.*

Pentru cel flecar.

8934 * △ **Limba scapă 'n gură**
Spatele rĕmâne la mĕsură.

SIMULESCU, *c. Mihalenĭ, comit. Zarand, Transilvania.*

Pedépsa celuĭ flecar.

[1] Limba óse n'are, (dar) óse frânge.

* △
8935 Tacĭ limbă că nu te dóre capul

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3681. Veḑĭ şi No. 3681.

* △
8936 Îĭ tae limba ca fórfecile.

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

A se adaogà la No. 3686.

* △
8937 Limba tocmesce, limba strică.

V. Sala, *dasc. c. Sohodol, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca No. 3688.

8938 Limbă supţîri.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 528.

Se ḑice Grecilor. A se adaogà la No. 3730.

* △
8939 A avé perĭ pe limbă.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

* △
A'ĭ cresce perĭ pe limbă.

Hocĭotă, *c. Seliştea, comit. Sibiŭ, Transilvania.*

8940 M̃i scósi perĭ su limbă.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 528.

M'a făcut să'mĭ pĭerd răbdarea; m'a supĕrat mult, m'a adus la disperare.

*
8941 M̃ĭ scóse perĭ pri limbă.[3])

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

---

[1]) Limbă subţire
[2]) Mi-a scos perĭ sub limbă.
[3]) Imĭ scóse perĭ pe limbă.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

8942 * △ **Nu l'am tras eŭ de limbă.**

C. Teodorescu, *înv. c. Pungesci, j. Vasluiu.*

A spus el singur, ne silit de nimenĭ. A se adaogà la No. 3728.

8943 * △ **Udătură,**
Limbă 'n gură.

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Adică nimic.

8944 * △ **I se usucă şi limba din gură.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

Adică de sete.

8945 * △ **A plecat cu limba 'n gură.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Adică uşuratic.

8946 * △ **S'a prins de limbă.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

MÂNĂ

8947 * △ **Dă din mâinĭ să nu te înnecĭ.**

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Scól. Invĕţ.*

A se adaogà la No. 3743.

8948 **Mină mânli ş-ciórli, ta s-daĭ ş-gura.**[1])

I. Coyan, *prof. c. Coriţa, Albania.*

---

[1]) Muscă-ţĭ mâĭnele şi piciórele, ca să daĭ şi 'n gură.

Daca muncim avem ce mânca.

8949 Iu sun multi mâñĭ, lucurlu custă.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 551.

Acelaş înţeles ca la No. 3746.

* △

8950 Alduite mânĭ multe, afurisite gurĭ multe.

IUL. GROFŞOREANU, *dascăl, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

*

Multi mânĭ sun vluisiti.[2])

I. COYAN, *profesor, c. Coriţa, Albania.*

*

Multe mânĭ avlughisite.[3])

I. IONESCU, *c. Nevésta, Macedonia.*

Multe mânĭ adună, multe gurĭ risipesc averea. A se apropia de No. 3746. Acelaş înţeles ca la No. 8868 din acest capitol.

* △

8951 Omul de trébă nu iese cu mâna gólă din casă.

A. PANN, II, p. 81. — V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se adaogà la No. 3748.

*

8952 Mâna mână la, ş'amindóuĕle faţa.[4])

I. IONESCU, *c. Nevésta, Macedonia.*

A se adăogà la No. 3752.

*

8953 A dat cu o mână şi ş'a tăiet pe cee-l-altă.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

---

[1]) Unde sunt mânĭ multe, şi lucrul merge iute.
[2]) Multe mânĭ sunt bine cuvîntate.
[3]) Multe mânĭ sunt bine cuvîntate.
[4]) Mâna mână spală, s'amîndouĕ faţă.

Pentru cel nedarnic.

8954 *△ **Dă cu o mână, ca să ïee cu dóuĕ.**

V. Sala, *dasc. c. Lelescĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3761.

8955 **Mâna a ta, muma a ta.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 549.

Ea te hrănesce.

8956 **Nu s-tórnă cu mâna gólă a-casă.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 550.

E muncitor, harnic.

8957 *△ **Mâna care dă nu se muşcă.**

V. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

Să fiĭ recunoscĕtor.

8958 **L-pórtă mâ-să di mână.**[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 548.

Adică e prost.

8959 * **Çi'ĭ tu mână nu'ĭ minçïună.** [4])

C. Ionescu, *c. Nevésta, Macedonia.*

A se adaogà la No. 3777.

8960 **Mâna stângă, mâna curluĭ.**

Gr. Tocilescu, II, p. 552.

8961 *△ **Ce are în mână are şi 'n gură.**

C. Teodorescu, *înv. c. Dógele, j. Vasluiu.*

Pentru omul bun.

---

[1]) Mâna a ta, muma a ta.
[2]) Nu se 'ntórce cu mâna gólă a-casă.
[3] Îl duce mă-sa de mână.
[4] Ce'ĭ în mână nu'ĭ minciună.

8962 * △ Cu mâna 'n cap şi cu ochĭ 'n sat.

Avr. Corcea, *paroh, c Coşteĭu, Banat.*

Leneş şi aştéptă de la alţiĭ.

8963 Nicĭ cu mâna nu te am pus, nicĭ cu mâna nu te ĭeaŭ.

Adevĕrul, Oct. 1902.

Când nu vrem să scim nimic de ce-va.

8964 Lung în mână, scurt în vînă.

V. Simiganoschi, *prof. c. Fereblecea, Bucovina.*

Pentru omul îndemănatic la furat.

8965 Ĭ̃ĭ-agudésci mâna.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 548.

Indemănatic la furat.

8966 * △ Nu lasă mâna ce'ĭ vĕd ochiĭ.

Iul. Grofşoreanu, *dascăl, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

* △ *Ce ochiĭ vĕd, mâna nu lasă.*

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Fură tot ce vede.

8967 * △ Tóte îĭ sĕ prind de mână.

Avr. Corcea, *paroh, c Coşteĭu, Banat.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

8968 * A'ĭ fi mâna unsă cu terpetin.

G. Poboran, *inst. c. Slatina, j. Olt.*

Are mâna lungă.

[1]) Lovesce'ĭ mâna.

8969 * △ **Mâna omuluĭ tot cătrĕ el trage.**

V. SALA, c. *Sedişte, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru ómeniĭ egoiştĭ.

8970 * △ **A încăpe pe mână rea.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluiu.*

Pentru un animal bun saŭ un lucru de preţ, etc.

8971 * △ **Îl tae de la mână.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Îĭ e fără voĭe.

8972 * △ **A stà cu mânele în şolduri.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

A se adăogà la No. 3812.

8973 * **S'a legat de mânĭ şi de picere.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

A se adaogà la No. 3837.

8974 **L-tricu pri sun mână.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 552.

L'a umilit.

8975 * △ **I-a stat pe mână.**

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

A depinde de el. A se adaogà la No. 3843.

8976 * △ **Par'că ĭ-a luat cu mâna.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

---

[1]) L'a trecut pe sub mână.

A se adaogà la No. 3848.

8977 * △ **A da mâna cu el.**

T. SPERANŢA, *prof. Sc. Norm. Cl. I.*

A'l prinde. A se adaoga acest înţeles ca la No. 3860.

MĂSE

8978 * △ **La măsaua care te dóre, te lovesce limba maĭ des.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 129, *c. Topliţa-Rom, Ungaria.*

8979 * △ **Îĭ crapă măsaua în gură.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suceava.*

* △ *Îĭ scapĕră măsaua în gură.*

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

De supĕrare, de mare nevoe.

MAŢ

8980 △ **Amar la maţe.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 9, *c. Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8894.

8981 * △ **O ţine ca gaïa maţul în plisc.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Adică vorba.

A SE MĂŢUI

8982 * △ **A se măţui.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Mêrcina, Banat.*

A se subţia, a slăbi rĕŭ după bólă.

MĔDUVĂ

8983 **Nu-ari mêduă tu cocă.[1])**

GR. TOCILESCU, II, p. 546.

Adică e prost.
Cocă = cap, cuvînt albanez.

MOŞ

* △
8984 **Află moşĭ pre groşĭ.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Nu e mulţumit cu nimic. Caută pricină de cértă, ocară; caută a asupri, a nedreptăţi. Vedĭ şi No. 3916.
A afla are aci înţelesul de: *a caula.*

MUĬERE

* △
8985 **Muĭerea e dracu, numaĭ córnele 'ĭ lipsesc.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Acelaş înţeles ca la No. 3330.

8986 **Muliarea i ma drac şi di drac. [2])**

GR. TOCILESCU, II, p. 561.

Acelaş înţeles ca la No. 3922.

* △
8987 **Iérna grea, muĭerea rea,**
N'adună nicĭ o surcea.
O să plec la tîrg cu ea,
Să ĭeaŭ parale pe ea,
Să daŭ bir şi hangara.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

Pentru muĭerea cea rea.

---

[1]) Nu are mĕduvă în cap.
[2]) Muĭerea e maĭ drac şi de cât dracul.

*

8988 Mulĭarea are cusiţă lungă ş-minte scurtă.[1])

I. IONESCU, c. *Nevésta, Macedonia.*

A se adaogà la No. 3928.

* △

8989 Muerea bărbată, d'abĭa intră în rĕsboĭu şi se încurcă iţele.

P GÂRBOVICEANU, *prof.* c. *Poenariĭ, j. Gorj.*

Pentru femea leneşă.

*

8990 Mulĭérea i ca s'apêră.[2])

G. ZUCA, c. *Durazzo, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 8986 din acest capitol.

8991 Muerea e un vas slab: din nimica se necăjesce, şi cu nimica se îmblânḑesce.

I. TZINTZU, *ing. j. Buzĕŭ.*

A se adaogà la No. 3942.

*

8992 Mĭarea carĭ nu va s-frimintă, tută dzua 'nçérne.[3])

I. COYAN, *profesor* c. *Perivoli. Epir.*

*

Mulĭérea çi nu va s'fărmîntă tută dziua nçérne.[4])

G. ZUCA, c. *Fieri, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 3949.

8993 Mulĭarea pisti n'ari.[5])

GR. TOCILESCU, II, p. 560.

A se adaogà la No. 3952.

---

[1]) Muĭerea are cosiţă lungă şi minte scurtă.
[2]) Muĭerea e ca să feréscă (Dumneḑeŭ).
[3]) & [4]) Muĭerea care nu vré să frămînte, tótă ḑiua cerne.
[5]) Muĭerea credinţă n'are.

*
8994 **Fudzĭ di mulĭére ca di puşclĭ(ă).** [1])

G. Zuca, *c. Culona, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 3961.

* △
8995 **Atuncĭ are muerea drept, când vin porciĭ de la câmp.**

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Adică nicĭ odată; doar póte nóptea.

8996 **Măĭ băete, băeţele,**
Nu luà de la muĭere.

Adevĕr (ziar), Oct. 1902.

△
8997 **Muerea e ca cósa; dacă n'o baţĭ nu ascultă (tae).**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 154, *c. Codlea, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3337.

△
8998 **Nimic maĭ schimbăcios ca vremea şi ca muerile.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 165, *c. Codlea, Ungaria,*

Nu te poţĭ încrede într'însa.

* △
8999 **Par'că estĭ muĭere.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

Arată stângăcie, nepricepere, slăbicĭune.

MUSTAŢĂ

9000 **Ndrédzi-ţĭ mustăţli.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 564.

Să aĭ răbdare.

---

[1]) Fugĭ de muĭere ca de cĭumă

[2]) Drege'ţĭ mustăţile.

DIN NAINTE

*
9001 Ar'ıcă dinăinte, s'afli dinăpoĭ. [1])

I. IONESCU, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

Fă bine ca să ţi se facă şi ţie

* △
9002 Cu naintea napoĭ.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Cu dosu înainte, de nevoe.

* △
9003 Tîr nainte, tîr napoĭ.

IUL. GROFŞOREANU, *B. Comloş, comit. Torontal, Ungaria.*

1⁰ Se ḑice la jumĕtatea postuluĭ Pascilor.
2⁰ Când omul strică ce a lucrat.

DIN NAPOĬ

* △
9004 A'l luà dinapoĭ.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

A duce cu sila, fără voe.

NAS

* △
9005 Obrazuluĭ fără nas îĭ stă rĕŭ.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru omul fără omenie.

* △
9006 — Unde te ducĭ?
— Mĕ duc după nas.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Unde vréŭ, n'am să 'ţĭ daŭ socotélă.

[1]) Arunca din nainte ca să afli din napoĭ.

9007 * △ Nu mirósĕ a nas de om, ci mirósĕ a nas de boŭ.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu e fapt de om ci de dobitoc.

9008 * △ Omul ca omul, nasul e ce e.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Omul póte să fie orĭ-cum, numaĭ să aibă omenie.

9009 * △ Daca n'aĭ nas, n'aĭ nimic.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică dacă nu aĭ omenie.

9010 * S-l̃ĭ cadă narea, nu s-plécă s'o l̃ĭa.[1])

I. COYAN, *prof. c. Permet, Albania.*

Pentru omul fudul.

9011 * — Çi ţ-cură nărle?
— Di érnă.
— Ti sciŭ ş-di véra.[2])

I. IONESCU, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

Acelaş înţeles ca la No. 5537.

9012 Narea ŏ ari mari, ma nu ari hari.[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 568.

Când un parvenit, vré să facă pe boerul, şi sĕ cunósce.

9013 * △ A întórce nasu.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

---

[1]) Să 'ĭ cadă nasul, nu se plécă să'l ĭea.
[2]) Ce 'ţĭ curge nasul? — De ĭérnă. — Te sciŭ şi de (astă) vară.
[3]) Nasul îl are mare, dar nu are graţĭe.

A nu vroi să vadă. A se adaogă la No. 4081.

* △
9014 **A'şĭ beli nasu pentru cine-va.**

V. SALA. *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

* △
A'şĭ îngroşà nasu pentru cineva.

V. SALA, *dasc. c. Rienĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

S'a pus pentru cine-va, şi a păţit'o.

* △
9015 **A'ĭ rupe nasul.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluiu.*

A'l înfrîna.

* △
9016 **Şi-a frânt (rupt, plecat, muĭat, culcat) nasu.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică a păţit'o. A se adaogă la No. 4083.

*
9017 **L̃i-u dideşĭ cu narea, di ĩi-u făceşĭ avlachiŭ [1])**

F. G. BALAMACI, *c. Gheorghea, Macedonia.*

Când unul se laudă că a făcut o ispravă mare şi, de fapt, nu a făcut nimic.

* △
9018 **A dat cu nasu de belea.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică a păţit'o.

* △
9019 **A trage pe sub nas.**

ST. ST. TUŢESCU, *înv. c. Catanele j. Dolj.*

A bé bine. A se adaogă la No. 4082.

---

[1]) I-aĭ dat cu nasu de-ĭ făcuşĭ şanţ.

9020 * △ Îĭ sere sub nas.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Celuĭ ce se supĕră pentru nimic.

9021 * L̃i-afumă nărle.[1])

G. ZUCA, *c. Cavaĭa, Albania.*

I-a stricat pofta; i-a dat să înţelégă că nu maĭ trebue să se amestece, să maĭ vi e, etc.

9022 Spindzură nărli.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 567.

Adică e supĕrat.

9023 * △ Şede cu nasul umflat.

E. I. PATRIOĭU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent. Vedĭ şi No. 4113.

9024 * △ I s'a pus (ĭ-a sărit) în nas.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit Bihor, Ungaria.*

S'a supĕrat.

9025 * △ L'a luat de nas.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

L'a mustrat bine.

9026 * △ I s'a teşcat nasu.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A păţit'o.

---

1) I-a afumat nasul.
2) A spînzurat nasul.

9027 * △ I-a tras nasu la rindea.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

L'a învĕţat omenie.

9028 * △ Umblă cu nasu prin norĭ (pe departe).

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

E mândru. A se vedé No. 4119.

9029 * △ Umblă cu nasu pe la dracu.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

* △ *Ţine nasu pe la naĭba.*

V. SALA, *dasc. c. Rienĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Mândru, nu e de apropĭat.

9030 * △ I s'a uscat nasu.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu maĭ e copil.

9031 * △ A fi cu nasu ud.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

E copil.

9032 * △ A se sterge pe la nas.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Adică a'şĭ pune pofta 'n cuĭu.

9033 * △ Iĭ e ruşine pe la nas.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit Bihor, Ungaria.*

Ar face vre-o faptă rea, dar tot maĭ are omenie.

9034 * △ Îl mănâncă nasu.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Il aştéptă o neplăcere.

9035 * △ N'are nas.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

1⁰ E ruşinos.
2⁰ S'a stricat prietenia de odinióră, şi numaĭ îndrăsnesce să céră ce-va, saŭ să se întîlnéscă cu cine-va.

9036 * △ Are pele grósă pe nas.

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

△ *Gros la nas.*

Dr. ELIE CRISTEA, *Prov.,* p. 140, c *Sinersig, Ungaria.*

Adică neruşinat.

9037 △ Are pĭele de câne pe nas.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 12, c. *Bochia, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9038 * △ Are nas subţire (ascuţit).

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

* △ *E subţire de nas.*

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

1⁰ Adică arţăgos.
2⁰ Pré simţitor; ruşinos.

9039 * △ Un nas în cur.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

Vorbă de rîs. Adică să'ĭ dé cutare un nas în cur.

* △
9040 S'ascunde după nas.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Sub masca omeniei face fapte rele.

* △
9041 A dat cu nasu 'n brâncĭ.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

1⁰ S'a ostenit.
2⁰ A calicit.

* △
9042 A căḑut cu nasu 'n tină.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Şi-a perdut omenia.

* △
9043 A'ĭ da pe nas.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

A se sătura de o trébă, de o mâncare. Veḑĭ No. 4082.

* △
9044 Are nas de domn.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Se pórtă delicat.

* △
9045 Are nas de ţigan.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

E obraznic şi lipsit de ruşine.

* △
9046 Are nas de vijlă.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

1⁰ Află tóte.
2⁰ Pentru ceĭ carĭ merg nechemaţĭ la mese saŭ la petrecerĭ.
Vijlă = un fel de câne de vînătóre.

9047 * △ **Are nas de porc.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 158, *c. Bran. Ungaria.* — V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Se pórtă mojicesce.

9048 * △ **Are nas de vulpe.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

E viclén.

OBRAZ

9049 * △ **Obrazul gros,**
Aduce pântecelui folos.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluiu.*

Cel gros de obraz, e adese-orĭ maĭ folosit.

9050 **Cheresteaua obrazuluĭ, cinstea omuluĭ.**

Adevĕr (ziar), Oct. 1902.

Pentru omul cu obrazul subţire.

9051 * △ **A'ĭ dogorî obrazul.**

Teodorescu-Kirileanu. *înv c. Broşteni, j. Suciava.*

A'l ruşina.

OCHĬU

9052 * △ **Vedĭ bîrna din ochiul tĕŭ, şi pe urmă pe a celuĭ-l-alt.**

P. Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

* △ *Cată gozul în ochĭul altuĭa.*

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

A se adaogă la No. 4158.

*
9053 Mutré-mecu unlu, s-te mutresc cu dol̃i.[1])

I. COYAN, *profesor*, c. *Ianina, Epir*

*
Mutré-mi cu unlu, s-ti mutresc cu doil̃i.[2])

ILIE GHICU, *profesor*, c. *Băésa, Epir.*

*
Mutré-me cu un ocl̃iu, s-ti mutresc cu doil̃i.[3])

I. IONESCU, *prof.* c. *Nevésta, Macedonia.*

A se adaogà la No. 4168.

9054 Ocl̃i apuşĭ şi cur après. [4])

GR. TOCILESCU, II, p. 587

Pentru ceĭ smeriţĭ, prefăcuţĭ.

*
9055 Nu vidzuĭ di ocl̃i, vaĭ ved di dzéne. ?) [5])

I. COYAN, *profesor*, c. *Gavaĭa, Albania.*

A se adaogà la No. 4205.

* △
9056 Ce vĕd ochiĭ, crede inima.

CĂLIN IORDACHI, *j. Argeş.*

Ceea ce se vede e maĭ cert.

* △
9057 Ochiĭ sperĭe, mânile bucură.

D-ra ECAT. ŞIŞMAN, *înv.* c. *Adam, j. Tutova.*

* △
9058 Ochiĭ rarĭ se uĭta.

GAVR. ONIŞOR, *prof.* c. *Avramescĭ, j. Tutova.*

---

1) & 2) Privesce mĕ cu unul, să te privesc cu doĭ.
3) Privesce mĕ cu un ochĭu, să te privesc cu doĭ.
4) Ochĭ plecaţĭ şi cur aprins.
5) Nu vĕḑuĭ cu ochiĭ, voĭu vedé cu genele ?

*
Ocli çe nu s-ved, agonĭa se-agărşesc.[1])

I. Coyan, *prof. c. Ianina, Epir.*

A se adaogă la No. 4186.

* △
9059 A făcut ochiĭ cât ăĭ de boŭ.

G. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedințĭ.*

Arată şi mirarea. A se adaogă la No. 4210 & 4283.

* ∠
9060 S-nu ti curăm di ndrocli.[2])

G. Zuca, *ç. Durazzo, Albania.*

Când vedem că cine-va se uĭtă cu jind la ce mâncăm saŭ facem.

Când un om se uĭta cu jind la ce-va se ḑice că: *façe ndrocli,* face în ochĭ şi de aceea trebue curățit.

* △
9061 Remânĭ strîmbând din ochĭ.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Când nu aĭ făcut ce-va la vreme.

9062 I-a' dat peste ochĭu lucruluĭ

Gr. Jipescu, *Lumina,* I, p. 263.

A lucrat ĭute şi prost.

*
9063 Mi si-fêçiră ocli bâcâre.[3])

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

Aşteptând pre cine-va şi tot uitându-mĕ ca să'l zăresc venind.

△
9064 Grijesce ca ochiĭ din cap.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 104, *c. Toplița-Rom., Ungaria.*

---

[1]) Ochiĭ ce nu se vĕd curînd se uĭtă.
[2]) Să nu te curățim de în ochĭ.
[3]) Mi s'aŭ făcut ochiĭ aramă.

A se adaogà la No. 4246.

9065 L'a legat la ochĭ.

GR. JIPESCU, *Lumina*, I, p. 263.

Lĭ-ligă oclili. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 585.

A se adaogà la No. 4251.

9066 * △ Par'că 'şĭ dă din ochĭ.

GR. TOCILESCU, I, p. 1193, *j. Prahova.*

Despre cel nedarnic.

9067 * △ Are ochĭ de şerpe.

I. PUŞCARIU, *c. P. Mĕruluĭ, comit. Făgăraş, Transilvania.*

A se adaogà la No. 4289.

9068 A'ĭ albì ochiĭ.

GR. JIPESCU, *Lumina*, I, p. 263.

A se adaogà la No. 4293.

9069 * △ A face ochĭ.

A. GOROVEĬ, *j. Suctava.*

1⁰ Pentru omul de rînd care s'a ridicat.
2⁰ Pentru un sărac care s'a îmbogăţit.
A se adaogà aceste înţelesurĭ la cele de la No. 4302.

9070 Li gĭócă ocliul. [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 589.

E deştept, isteţ. A se adaogà la No. 4223.

9071 △ I-a tăĭat dintre ochĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*. p. 112, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

---

[1]) Iĭ legă ochiĭ.
[2]) Iĭ jócă ochĭul.

OM

9072 *△ **Omul îĭ maĭ tare ca fíerul; că din fíer poţĭ rupe, dar din om ba.**

AVR. CORCEA, *paroh*, c. *Coşteĭu, Banat.*

Când vin supĕrările peste ómenĭ.

9073 *△ **Omul este tare ca fíerul şi slab ca oul.**

A. GOROVEĬ, c. *Selişte, j. Sucĭava.*

* *Omlu éste ma slab di ghilie ş-ma sănătos di ciliche.* [1])

C. IONESCU, *înv.* c. *Nevésta, Macedonia.*

Adeseorĭ rabdă multe de te mirĭ cum, şi din nimic se pĭerde câte odată.

9074 **Chĭatra crépă ş-omlu nu crépă.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 699.

Acelaş înţeles ca la No 9072 din acest capitol.

9075 * **Du-te cu un om s-te-adară om.** [3])

I. COYAN, *prof.* c. *Turia, Epir.*

Veĭ fi ca aceĭa în societatea căror trăĭescĭ.

9076 * **Cathe om cu huĭal̃i.** [4])

I. COYAN, *prof.* c. *Abela, Epir.*

Trebue să ieĭ pe fie-care om aşa cum e.

9077 *△ **Om sfânt nu se póte.**

ANETA GHILŢ, c. *Nicorescĭ, j. Tecucĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. 4344 b.

---

[1]) Omul e maĭ slab de cât cristalul şi maĭ sănătos de cât oţelul.
[2]) Pĭatra crapă si omul nu crapă.
[3]) Dute cu un om să te facĭ om.
[4]) Fie-care om cu caracterul luĭ.

*
9078 Omlu nu'ĭ lilice s-lu amĭurzescĭ. [1])

I. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

De odată nu se pricepe ce gândesce o persónă.

* △
9079 Om la om trage nădejde (nedejde).

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 4346.

* △
9080 Ce face omul nu desface nicĭ dracul.

P. Gârboviceanu, *prof. Semin Cl. VI.*

A se adaogà la No. 4374.

* △
9081 Omul îĭ om, şi 'ĭ numaĭ om.

Gr. Poienaru, *ing. c. Rassa, j. Ialomiţa.*

Acelaş înţeles ca la No. 4355.

* △
9082 Omuluĭ doar córne 'ĭ lipsesce.

I. Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 3330, însă pentru bărbaţĭ.

* △
9083 Om în doĭ perĭ.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Nicĭ tînĕr, nicĭ bĕtrân.

△
9084 Unde om nu se simte.

Gr. Tocilescu, *Poes. Pop.*, I, p. 569.

Adică departe.

---

[1]) Omul nu'ĭ flóre să'l miroşĭ.

9085 △ **Unde ómeniĭ nu umblă.**

G. DEM. TEODORESCU, *Poes. Pop.*, p. 387.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

OS

9086 **Ĩi-aghisi oslu.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 595.

A făcut fapte bune.

OUŞOR

9087 * **Omlu çi n'are nod la gârşiĩeanu dă-lu a dracluĭ.** [2])

G. ZUCA, *c. Berat, Albania.*

Sĕ crede că omul care nu are ouşorul desvoltat, nu'ĭ alunecă vorbele uşor, şi se gândesce înainte de a vorbi. Ceĭ-l-alţĭ vorbesc pré repede, fără a se gândi.

PALMĂ

9088 * △ **Se duce cu palmele góle la cur móle.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Un om slăbănog, fără putere.

9089 △ **Iea pĕr din palmă.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 113, *c. Gurarîului, Ungaria.*

Adică de unde nu'ĭ.

9090 * △ **I-a tras prin palmă.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

L'a înşelat.

---

[1]) I s'a sfinţit osul.
[2]) Omul ce n'are (mĕrul luĭ Adam) ouşor dă'l draculuĭ.

PÂNTECE

9091 * △ Cu pântecele plin sciŭ şi eŭ că aĭ poftă de vorbă.

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Cel sărac către cel bogat, când îl învaţă ce să facă.

9092 * △ Are se ḑică pântecele ca 'nebunit gura.

C. TEODORESCU, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

Pentru cel care mănâncă prea mult.

9093 * △ Bâgă plóce pri pântică.[1])

G. ZUCA, *c. Berat, Albania.*

Adică e flămând.

9094 * M̃i si anîfîti pântica.[2])

G. ZUCA, *c. Georgia, Albania.*

Anîfîtire = a se săturà, a'şĭ face pe deplin pofta de ce-va.
Nu se întrebuinţéză de cât în Albania.

9095 Cu pântica la sóri.[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 610.

Adică sărac; flămând.

PARTE

9096 A pus maĭ mult de o parte.

P. ISPIRESCU, *Rev. Ist.,* I, p. 232. — HINŢESCU, p. 157.

A se adaogà la No. 4448.

---

[1]) Pune lespeḑĭ pe pântece.
[2]) Mi s'a săturat pântecele.
[3]) Cu pântecele la sóre.

PĔR

9097 Până ş-perlu ş-ari aumbră.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 603.

A se adaogà la No. 4452.

9098 *Perĭ lundzĭ ş-mintea scurtă.[2])

I. COYAN, *prof. c. Băésa, Epir.*

A se adaógà la No. 4457.

9099 *Talĭ-ţĭ perlu, tra s-nu aungescĭ amblea-rilei.[3])

G. ZUCA, *c. Culona, Albania.*

Căcĭ tótă lumea scie că: *perul lung şi mintea scurtă.*

9100 *△I sĕ vede pĕrul prin căciulă.

ILIE HOCIOTĂ, *c. Selişte, comit. Sibiŭ, Transilvania.*

A se adăogà la No. 4461.

9101 △De pĕr, că haĭnele 's scumpe.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 73, *c. Gurarĭului, Ungaria.*

Când doĭ se încaeră, ca să rîḑĭ de dînşiĭ.

9102 *△Când mĭ-o cresce pĕr în călcâĭe.

D-na ZOE MIHĂILESCU, *înv. c. Broşteni, j. Prahova.*

Adică nicĭ odată. Veḑĭ şi No. 4462.

9103 *△I-a luat pĕrul foc.

D-na Z. JUVARA, *c. Fedescĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 4466.

---

1) Până şi pĕrul are umbră.
2) Perĭ lungĭ şi mintea scurtă.
3) Tae-ţĭ pĕrul, ca să nu semenĭ femeieĭ.

9104 *△ Uns pe pĕr şi uscat la maţe.

V. SALA, dasc. c. Vaşcoŭ, comit. *Bihor, Ungaria.*

Nu mănâncă şi se îmbracă frumos.

9105 Perlu n-patru l-façi.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 602.

Acelaş înţeles ca la No. 4469.

9106 *Disică perlu.[2])

G. ZUCA, c. *Samarina, Epir.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9107 *Când ti vĕd m̃-si mută perlu.[3])

G. ZUCA, c. *Elbasan, Albania.*

1⁰ Adică mĕ supĕr foc. — ZUCA.
2⁰ A se înfiorà.
Vedĭ şi No. 4472 & 4473.

9108 Per nu-l̃i ţîni.[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 602.

A fi fórte fricos. Vedĭ No. 4472.

9109 *△ Îmĭ scóte perĭ roşĭ, nu albĭ.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Mĕ necăjesce peste mĕsură. Vedĭ No. 4476.

9110 *△ A nu atinge (clinti) nicĭ un pĕr.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Să nu se atingă de nimic. Vedĭ No. 4477.

---

1) Pĕru 'n patru 'l face.
2) Despică pĕrul.
3) Când te vĕd mi se mişcă (ridică) pĕrul.
4) Nicĭ pĕr nu'ĭ ţine.

9111 Pĕr nu-alas.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 603.

Adică nimic.

9112 *Per nu da di nâsu.[2])

I. Coyan, *prof. c. Fieri, Albania.*

Adică nicĭ un fir de pĕr nu se prinde de haĭnele luĭ. Se dice pentru ómeniĭ fórte curaţĭ.

9113 Pĕr pe pĕr.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 210, *c. Codlea, Ungaria.*

Adică: ochiŭ pentru ochĭu, dinte pentru dinte.

PICĬOR

9114 *△ Vaĭ de picĭórele cari pórtă cap nebun.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 272, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.* — Il. Hocĭotă, *c. Selişte, comit. Sibiŭ, Ungaria.* — I. Boldea, *c. Crihalma, comit. Tîrnava-Mare, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 2848.

9115 *Te bagă prî cĭor di lemn.[3])

I. Coyan, *prof. c. Elbasan, Albania.*

Te nenorocesce.

9116 *△ A pune picĭor peste picĭor.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

Arată fudulia saŭ nepăsarea.

9117 *△ Maĭ e la picĭor.

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

---

[1]) Pĕr nu las.
[2]) Pĕr nu dă de dînsu.
[3]) Te pune pe picĭor de lemn.

Maĭ staĭ cu pofta saŭ cu planul.

9118 *△ **A pune în picióre.**

AVR. CORCEA, *paroh*, c. *Coşteĭu*, *Banat*.

Adică a păgubi, a sărăci pre cine-va.

9119 *△ **Pe propriele sale picióre.**

AVR. CORCEA, *paroh*, c. *Coşteĭu*, *Banat*.

Fără ajutor străin.

9120 *△ **E în picióre la toţĭ.**

C. TEODORESCU, *înv.* c. *Pungescĭ*, *j. Vasluĭu*.

Indatoritor.

9121 *△ **E în picióre la tóte.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr.* *j. Putna*.

A se adaogă la No. 4516.

9122 * **Tot în picióre pică.**

GAVR. ONIŞOR, *prof.* c. *Zorlenĭ*, *j. Tutova*.

A se adaogă la No. 4518.

PĬELE

9123 *△ **Îĭ crapă pĭelea de a draculuĭ ce'ĭ.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv.* c. *Broştenĭ*, *j. Sucĭava*.

Om parşiv de rĕŭ; rĕŭ la inimă.

9124 *△ **Numaĭ pelea luĭ scie.**

C. TEODORESCU, *înv.* c. *Cursescĭ*, *j. Vasluĭu*.

A se adaogă la No. 4549.

9125 *△ **Nu'şĭ încape în pele.**

Iul. Grofşoreanu, *înv. c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

A se adaogă la No. 4550.

9126 *△ **A sări din pĭele.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

De bucurie saŭ de necaz mare.

9127 *△ **Îĭ trage pĭelea de pe el.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Iĭ ĭea tot ce are, îl sărăcesce. A se adaogă la No. 4557.

9128 **Le-a făcut pe pĭele.**

Rom. Glumeţ, p. 53.

A se adaogă la No. 4565.

9129 *△ **Îl mănâncă pĭelea.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A se adaogă la No. 4569.

PĬEPT

9130 * **S-u déde pri chept.** [1])

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

S'a lovit cu mână 'n pĭept, ḑicênd că se va rĕsbuna. Pentru o ură neîmpăcată, sete de rĕsbunare.

PUMN

9131 *△ **Ieĭ câte unul**
Şi daĭ cu pumnul.

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Mosna, j. Dolj.*

A se adaogă la No. 4582.

[1]) Işĭ dete pe pĭept.

9132 * **Buşĭ prî trup csen, nu dor.** [1])

I. COYAN, *prof. c. Abela, Epir.*

Şi cum se maĭ ḑice: *durere streină, să'ĭ fie de bine.*

9133 * **Ĩi mută buşlu; ĩi spuse cótlu.** [2])

I. COYAN, *prof. c. Abela, Epir.*

Iĭ facĭ rěŭ, ţi'l întórce. Ce facĭ găsescĭ.

9134 * △ **Ca pumniĭ în ochĭ aşa stă de bine.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Se potrivesce rěŭ ce-va.

9135 * **Bagă-ĩĭ buşlu la nărĭ ta s-tacă."** [3])

I. COYAN, *prof. c. Fieri Albania.*

Silesce'l să tacă.

9136 * △ **Remânĭ bătênd în pumnĭ.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Uugaria.*

Când nu aĭ făcut ce-va la vreme.

RÎNZĂ

9137 **N-ari arîndză.** [4])

GR. TOCILESCU, II, p. 428.

Om mlădios, fără voinţă.

9138 * △ **Rînză de a tat'sěŭ (su).**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suclava.*

Inděrătnicie moştenită.

---

[1]) Pumnĭ pe trup străin nu dor.
[2]) (Unul) ĭ-a ridicat pumnul; (altul) i-a arětat cotul.
[3]) Pune'ĭ pumnu în nas ca să tacă.
[4]) Nare rînză.

RÎNZOS

9139 * △ Tare'ĭ rînzos.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Indĕrătnic; nătâng.

SPATĂ

9140 * △ Spata laudă faţă.

M. MATEESCU, *înv. c. Moviliţa, j. Putna.*

SPATE

9141 * △ Par'că aruncă la spate (spinare).

ST. TUŢESCU, *înv. c. Catanele, j. Dolj.*

E slab. A se adaogà la No. 4606.

9142 * △ Par că 'mĭ stă în spate.

C. TEODORESCU, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

Pentru omul nesuferit. A se adaogà la No. 4620.

9143 Ĩi-póti plâtarea. [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 612.

E voĭnic, vrednic.

SPINARE

9144 * △ Le-a pus tóte la spinare.

D-na C. BALLY, *c. Cârlomănescĭ, j. Tutova.*

Nu şi-a făcut inimă rea de nimic.

---

[1]) Ĩĭ póte spata.

STOMAH

9145 * △ **A nu'l avé bine la stomah.**

C. Teodorescu, *înv. c. Dógele, j. Vasluiu.*

A se adaogà la No. 4658.

SUFLET

9146 * △ **Dă-te suflete 'ntr'o parte, că te 'nnec.**

C. Teodorescu, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluiu.*

Dic beţiviĭ.

9147 **Suflit foc, suflit bărbat,**
Frati m̃ĭu s-mâcă căcat. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 635.

Fata, după ce se mărită, se lépĕdă de familĭa eĭ.

9148 * △ **Vreĭ să'ţĭ arĕt sufletul în palmă?**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

Când se cer dovedĭ carĭ nu sĕ pot da.

9149 * △ **Nicĭ sufletul nu 'ĭ-a eşit, şi prididesce cu: «Dumnedeŭ să 'l ĭerte».**

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

A se adaogà la No. 4660.

9150 * **Ş-l̃ia suflitlu cu bun.** [2])

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.* — Ilie Ghicu, *prof. c. Abela, Epir.*

Maĭ întâĭu petrece, mănâncă bine, şi pe urmă îşĭ vede de treburĭ.

---

[1]) Suflet foc, suflet bărbat, frate-meŭ să mănânce căcat.
[2]) Işĭ ĭea sufletul cu bine.

9151 **M̃ĭ-adusĭ suflitlu la gură.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 635.

M'a necăjit rĕŭ; m'a adus la disperare.

9152 * △ **Suflete, rupete!**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Exprimă mirarea de un lucru sentimental.

9153 * △ **Are mult suflet.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Despre ceĭ ce jură strîmb.

TÂMPINĂ

9154 * △ **Îĭ s'or tăĭat tâmpinile.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

De frică. *Tâmpina* = pulpă.

ŢÎŢĂ

9155 * △ **Trebue să maĭ sugă ţîţă.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suceava.*

E tot copil.

9156 * △ **'I-a luat ţîţa din gură.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică a pĭerdut veniturĭ pe care le aveà nemuncite.

UMBRĂ

9157 **Nu cunósci cât îĩĭ ţîni aumbra.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 673.

---

[1]) Mĭ-a adus sufletul la gură.
[2]) Nu cunósce cât îĭ ţine umbra.

Nu 'şĭ cunósce lungul nasuluĭ.

9158 * △ **Îĭ numaĭ umbra de dînsul.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

1° Maĭ mult mort.
2° Fórte slab la trup.

UMĔR

9159 △ **Face din umerĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 91, *c. Gurarîuluĭ. Ungaria.*

A se adaogà la No. 4737.

9160 * △ **A luat de pe un umĕr şi a pus pe altul.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Nu s'a uşurat întru nimic.

UNGHĬE

9161 **Unglĭ ş-carni.** [1]).

GR. TOCILESCU, II, p. 651.

A se adaogà la No. 4740.

9162 * △ **Unglĭa di carne nu s-disparte.** [2])

I. IONESCU, *înv. c. Nevésta, Macedonia.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9163 * △ **Nicĭ cât e negru sub unghĭe.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Adică de loc. A se adaogà la No. 4748.

---

[1]) Unghĭe şi carne.
[2]) Unghĭa de carne nu se desparte.

9164 * △ Te usturâ la unghie.

E. I. PATRIOIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Te costă mult necazul.

9165 * △ A luà în unghiĭ pe cine-va.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

A'l lua la bătae.

9166 * △ Işi pune unghia 'n guşă.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

A 'şi da tótă silinţa pentru a isbuti la ce-va. Vedĭ şi No. 4746.

URECHIE

9167 * △ Nu toţi cu urechile marí sunt din viţă de magar.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Pentru ómeni.

9168 * △ Urechia n'o poţi astupa.

V. SALA, *dasc. c. Drăgănesci, comit. Bihor, Ungaria.*

Când audĭ ce-va fără să fi vrut.

9169 * L-acăţară di urecli.[1])

I. COYAN, *prof. c. Elbasan, Albania.*

Când un om cu firea bună şi liniştită, se îndrăcesce de odată.

---

[1]) L'aŭ prins de urechĭ.

*
9170 **Lu 'ncălecară pri urecĭ̃.** [1])

I. Cuyan. *prof. c. Elbasan, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
9171 **Sĕ culcă pe tóte urechile.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Fără nicĭ o grijă. Veḑĭ No. 4756.

*
9172 **Când va-mĭ̃ ved urecĭ̃a.** [2])

G. Zuca, *c. Durazzo, Albania.*

Nicĭ odată. A se adaogà la No. 4761.

△
9173 **I s'a întins urechile.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 115, *c. Topliţa-Rom. Ungaria.*

Adică de fóme. A se adaogà la No. 4772.

* △
9174 **Parcă are bumbac în urechĭ.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Ilfov.*

A se adaogà la No. 4785.

* △
9175 **Nu duce la urechĭ.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

A se adaogà la No. 4788.

* △
9176 **Pe o urechĭe.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Cel ce are o idee, un gând, un plan greşit şi ţine cu tărie la el sĕ ḑice că 'ĭ *pe o ureche* orĭ *pe o parte.*

---

[1]) L'aŭ încălecat pe urechĭ.
[2]) Când îmĭ voĭu vedea urechĭa.

9177 * △ **A luat ţernă cu urechĭ.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

A căpĕtat minte.

9178 * △ **I s'a încălḑit urechile.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova,*

VÎNĂ

9179 * △ **Îĭ s'aŭ (s'or) tăĭat vînile.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

De frică.

SUPLEMENT LA CAPITOLU V

A ALERGÀ

9180 * △ **Alergĭ (cine alérgă) mult,**
Mănâncĭ (mănâncă) unt.

T. Gârboviceanu, *prof. VII, Sc. Norm. Buc.*

Pentru ceĭ muncitorĭ şi harnicĭ.

AN

9181 **L̃ĭ-ari añi su căciulă.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 423.

Işĭ ascunde vîrsta.

A ARDE

9182 △ **Nu mĭ-ar fi necaz să mĕ fi ars o zamă de pascĭ, dar m'a ars un borş.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 177, *c. Ida-Mare, Ungaria.*

* △ *Când te-ar arde o zémă maĭ grasă, nu 'ţĭ-ar părea reŭ, dar când te arde a zémă de scoĭcĭ!*

P. Garboviceanu, *prof. Cl. VII, Sc. Invĕţ. Buc.*

Acelaş înţeles ca la No. 4847.

---

[1]) Are anĭ sub căcĭulă.

9183 *△ **Pe cine l'a ars păsatul, suflă şi în apă rece.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se adaogà la No. 4850.

9184 *△ **Cine se arde de ferbinte, suflă şi în rece.**

G. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

A ARDICA

9185 *△ **Ardică lucrul în sus**
Care nu e de el pus.

A. PANN, II, p. 31.

A se adaogà la No. 4853.

A ATINGE

9186 *△ **Nu'l atinge unde 'l dóre.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

A se apropia de No. 4862.

A AUḌI

9187 *△ **Auḍĭ cum cresce ĭérba.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 85, *Topliţa-Rom. Ungaria.*

Adică o linişte, tăcere adîncă.

BALAN

9188 *△ **Omul care e balan, nu pare a fi ţigan.**

G. MIHALACHE, *c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

In batjocura ţiganilor, saŭ celor cu peliţa négră.

BALE

*
9189 Ĩi cad balile.[1])

G. Zuca, *c. Cavaia, Albania.*

Poftesce şi el când vede pe altul mâncând. A se adaoga la No. 4879.

BĂLOS

*
9190 Nu ĩi dzî bâlos, ta s-nu ţi dzîcă micsos.[2])

J. Coyan, *prof. c. Durazzo, Albania.*

O facĭ, ţi se face.

A BEŞI

* △
9191 Acela care spune că s'o beşit altul, acela'ĭ cu pricina.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suceava.*

Cel vinovat vré să iee înainte, pe ceĭ l-alţĭ, cu vorba.

BEŞINĂ

*
9192 Cu bişinĭ nu s-aruşesc óuĕ.[3])

G. Zuca, *c. Elbasan, Albania.*

Cu vorbe nu facĭ negustorie, ci cu parale. A se adăogà la No. 4886.

9193 Maĭ multe din cur beşinĭ
De cât la tabacĭ meşinĭ.

Pentru cel fricos. A se adăoga acest înţeles la No. 4887.

BĔTRÂN

* △
9194 Nu cere bĕtrânuluĭ bĕţ, nicĭ babeĭ cârjă.

G. Bădulescu, *înv. c. Pietroşiţa, j. Jalomiţa.*

---

1) Iĭ cad balele.
2) Nu'ĭ ḑi bălos, ca să nu-ţĭ ḑică mucos.
3) Cu beşinĭ nu se roşesc ouĕ.

Acelaş înţeles ca la No. 4902.

9195 * △ **La omul bĕtrân cucul nu'ĭ cântă.**

V. SALA, *dasc. c. Păcălescĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu are noroc, nimic nu'ĭ merge bine.

9196 * △ **Bĕtrânuluĭ îĭ trebue puĭ tinerĭ ca să ródă.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Cârja, j. Tutova.*

Adică fete tinere.

9197 **Auşl̃i vor pâni móli.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 432.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9198 △ **La omul bĕtrân să nu'ĭ muţĭ cuvîntul.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 130, *Gura-rîuluĭ, Ungaria.*

9199 * **Auşlu ca s-nu sciĭbă multe, are tricută multe.**[2]

J. COYAN, *prof. c. Coriţa, Albania.*

Are experienţă, căcĭ a trecut prin multe. Veḑĭ No, 4895.

9200 **Paplu vecl̃iu maĭ multe scie, di fiçĭor cu mintea çĕ-asbóră.**[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 598.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9201 **Auş, auş ca Dumnidzĕŭ.**[4]

GR. TOCILESCU, II, p. 431.

Adică fórte bĕtrân.

---

1) Bĕtrâniĭ vor pâne móle.
2) Betrânul daca nu va fi avênd învĕţătură multe, a trecut prin multe.
3) Moşu bĕtrân maĭ multe scie de cât copil cu minte ce sbóră (ne-aşeḑată).
4 Bĕtrân bĕtrân, ca Dumneḑeŭ.

BĔTRÂNĂ

9202 *Firea-te di móşe.[1])

G. Zuca, c. *Culona, Albania.*

Căcĭ sunt rĕutăcĭóse şi 'ţĭ fac rĕŭ, saŭ te învaţă să facĭ rĕŭ.

9203 *Pórtă-ti ghine cu móşile, că-ţĭ fac arĕŭ ş-cu perĩ-ţĭ din cap.[2])

G. Zuca, c. *Derat, Albania.*

Să ne ferim de femeile bĕtrâne.

Când o bĕtrână vrea să blesteme pe cine-va, ca să móră saŭ să sufere, dînsa iea o nuĭa de corn, însă fără nodurĭ saŭ, dacă are nodurĭ, trebue să fie cât se póte de micĭ. Iese cu totul despuiată în curte, aruncă zahăr peste casă, şi după acésta se duce în mijlocul albieĭ unuĭ rîŭ, unde bătênd cu varga pe pămînt saŭ pe nisip, şi fluerând strigă: «Veniţĭ, veniţĭ, spirite rele». Draciĭ se arată şi dînsa le spune să mérgă să ĭea ce-va de la omul ce vroesce să-l vrăjéscă. Bĕtrâna le ĭea de obiceĭu 3 perı din vîrful capuluĭ, saŭ câte-va bucăţele din unghiile luĭ, şi dacă vrea ca omul să moră, n'are de cît să le arḑă; orĭ dacă vrea să-l facă să sufere, atuncĭ le pune sub pragul saŭ la streaşina caseĭ aceluĭ om. Când vrea să scape din suferinţe pe omul bolnav, atuncĭ bĕtrâna trĕmite o femee óre-care la el şi îĭ spune: «Mult rĕu ţi s'a făcut cu bóla asta, cine şcie ce spirit rĕŭ, aşa a vroit ca să suferĭ; orĭ-cum s'a făcut însă, mie mi s'a spus séra trecută în vis, ca să viu să-ţĭ spuiŭ, că în cutare parte sunt nişce semne de ale tale; să le ieĭ şi să le arḑĭ orĭ să-le aruncĭ unde-va unde nu se maĭ pot găsi, însă să le ieĭ cu însuşĭ mâna ta.» Şi ast-fel scapă sĕrmanul. Acésta credinţă e fórte respândită la Aromânĭ.

BĔTRÂNEŢE

9204 * △ La bĕtrâneţe se simte cine nu s'a cruţat la tinereţe.

V. A. Forescu, c. *Dorna, j. Suciava.*

---

[1]) Feresce-te de bĕtrâne.

[2]) Pórtă-te bine cu bĕtrânele, că'ţĭ fac rĕŭ şi cu perĭĭ din capul tĕŭ.

Acelaş înţeles ca la No. 6120.

9205 * △ **Bětrâneţele îşĭ fac rîs de om.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Schinenĭ, j. Tutova.*

Căcĭ tóte facultăţile omuluĭ scad la bětrâneţe.

9206 * △ **Trec ḑilele, trec nopţile, şi vin bětrâneţele.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Arată nestatornicia lucrurilor şi scurtimea vieţiĭ.

9207 * △ **Bětrâneţe haĭne grele,**
Nu poţĭ scăpa de ele.

V. A. FORESCU, *c. Stănişóra, j. Suceava.*

Scădere neapěrată.

BLÉNDĂ

9208 * **A da blende.**

I. BĂNESCU, *c. Roman, j. Roman.*

A date brâncĭ, a împinge; a bate.

BÓLĂ

9209 * △ **Bóle să fie, că doctorĭ sunt de ajuns.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Pungeştĭ, j. Vasluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. 4927.

9210 * △ **Orĭ-ce bólă are léc.**

ST. ST. TUŢESCU, *înv. c. Catanele, j. Dolj.*

A se adaogă la No. 4947.

*
9211 **Niptérea (nipŭtérea) intră cu saclu, s-ése cu dramea.**[1])

G. Zuca, c. *Berat, Albania.*

A se adaogà la No. 4992.

* △
9212 **Bólele făr de durere sunt numaĭ nisce belele.**

Gr. Mihalache, c. *Şendrescĭ, j. Tutova.*

Nu sunt primejdióse.

* △
9213 **Îl bagă 'n bólă.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

* △
Îĭ bagă bóla 'n ósĕ.

Avr. Corcea, *idem.*

Cu necazurile, cu neplăcerile. A se adaogà la No. 4951.

BOLNAV

*
9214 **Parîguriĭ a lândzetluĭ, până s-ĩi ésă sufletlu.**[2])

G. Zuca, c. *Coriţa, Albania.*

* △
Mângâe bolnavul, până ce'ĭ ĭese sufletul.

C. Teodorescu, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluĭu.* — G. Onişor, c. *Banca, j. Tutova.*

Ţine pe omul cu vorbe, multă vreme, fără ca să'ĭ satisfacă cererea. Acelaş inţeles ca la No. 4959.

9215 **Necă lândzit, necă hĭatru.**[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 571.

Impotriva doctorilor.

9216 **A lândzitlui, tuti ĩi ftisesc.**[4])

Gr. Tocilescu, II, p. 531.

---

[1]) Bóla intră cu sacuĭ, şi ĭese cu dramul.
[2]) Parigoriĭ ale bolnavuluĭ, până îĭ ĭese sufletul.
[3]) Nicĭ bolnav, nicĭ doctor.
[4]) Bolnavuluĭ tóte îĭ sunt de vină.

Omul care suferă aruncă vina pe tóte.

BUBĂ

9217 △ **Tótă buba are léc.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 253, c. *Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 4947.

9218 * △ **Cóce buba 'ntr'însul.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Cel care nu 'şĭ dă inima pe faţă.

A SE CĂCA

9219 * △ **Cacă-te,**
Papă-te.

Teodorescu-Kirileanu, *înv c. Broşteni, j. Suciava.*

Se ḑice copiilor care mănâncă, şi nicĭ n'apucă a se da de o parte, şi se cacă.

9220 * △ **Nu te căcà lângă casă, că ţie 'ţĭ pute.**

Gr. Poienaru, *ing. c. Rassa, j. Ialomiţa.*

Când facĭ ce-va care 'ţĭ aduce maĭ întâĭu ţie rĕŭ saŭ pagubă.

9221 * △ **Cacă bĕţ.**

A. Gorovei, *j. Suciava.*

Om netrebnic, pĕcătos.

9222 * △ **A se căcà cât o fată mare.**

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănesci, j. Vâlcea.*

Adică mult de tot.

SNÓVĂ

O fată mare s'a pus drept în drum de 'şĭ-a făcut neputinţele. Cum isprăvi, doar apucă de se dete alăturĭ cu drumul, în nişte tufe. Iacă

şi un car cu patru boĭ trecu pe drum şi sĕ înămoli în căcatul fetiĭ, aşa de rĕŭ, în càt nu maĭ putea scòte carul. Ómeniĭ sĕ miraŭ şi eĭ de znamenia[1]) asta. Unul din eĭ maĭ şiret, începu a ḑice: «P'ăl de s'a căcat, d'o fi om îl facem Domn; d'o fi fată o facem Dómnă!»

Fata fiind c'am tarampoacă[2]) începu să rĕspundă din tufe: «eŭ m'am căcat, nene, eŭ m'am căcat!»

Omul o pofti fòrte politicos: «vino, nene, vino să te facem Dómnă!» Fata ţîştĭ! din tufe la eĭ.

Ómeniĭ unde îmĭ puseră mâna pe ea şi trânteşte-o, dă-ĭ snopélă prin căcat, pănă o făcură tot una de sus pănă jos, şi apoĭ îĭ deteră drumul făcută Dómna!

A CĂDÉ

9223 *△ Dar vĕḑuşĭ
Cum căḑuşĭ?
Numa îĭ vedé
Cum ti'ĭ sculà.

AVR. COROEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Se ḑice, în glumă, celor carĭ cad.

9224 *△ A căḑut în dèbă.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

L'a prins în strîmtóre.

A CĂLCÀ

9225 *△ A călcà în ace.

T. BĂLĂŞEL, *înv. c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Când mergĭ pe un drum aspru, colţuros, etc. A se adaogà la No. 5010.

9226 * A călcat în loc rĕŭ.

A rĕcit la picĭóre, are reumatisme.

9227 *△ A călca pe gât pre cine-va.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

---

[1]) Se ḑice *o znamenie de copil*, adică copil fără minte şi cu purtărĭ rele, care face tot bodgăşiĭ, tot de cele nesărate.

[2]) Urît la trup, care vorbesce urît şi dă vorba tronc, fără socotélă.

A supune pre cine-va în chip silit

* △
9228 **Calcă maĭ văratic.**

P. Gârbovioeanu, *prof. c. Păcĭoĭu, j. Muscel.*

Mergĭ maĭ repede.

* △
9229 **Calcă a nouě gropĭ de mălaĭ.**

I. Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Face paşĭ marĭ.

* △
9230 **Par'că calcă 'n blide.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

Merge ridicând picĭórele pré sus, şi când şi când.

9231 **Nu calcă mpadi.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 677.

1⁰ De veselie mare.
2⁰ De mândru ce e.

CÂRNĂ

* △
9232 **Cârna fără nas,**
Móre de necaz.

Gr. Poĭenaru, *ing. c. Rassa, j. Ialomiţa.*

A CĂUTA

* △
9233 **Caută ce n'a perdut.**

G. I. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Celuĭ ce umblă după vînat; saŭ urmăresce vre o afacere streină de a luĭ. A se adaogà aceste înţelesurĭ la No. 5031.

9234 **Să'l fi tot căutat,**
Nu l'ar fi aflat.

A. Pann, II, p. 52.

[1] Nu calcă pe jos.

Adică un astfel de om.

CHEL

9235 * Çi ţu hera, câsidóse, chilipoş di mărgâritare.[1])

I. IONESCU, *înv. c. Nevésta, Macedonia.*

A se adaogà la No. 5032.

9236 * △ Cheluluĭ nu'ĭ trebue apă multă.

I. POPESCU, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 5036.

9237 * △ Când chelul e aci, nu vorbi de tigvă.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. Semin. Cl. VII.*

Acelaş înţeles ca la No. 5037.

9238 * △ Prinde chelul şi ĭea 'ĭ pĕrul.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Şuicĭ, j. Argeş.*

Acelaş înţeles ca la No. 5649.

9239 * △ Chelul pune mâna 'n cap.

GR. POĬENARU, *ing. c. Rassa, j. Ialomiţa.*

Acelaş înţeles ca la No. 2179.

CHELBOS

9240 * △ Chelbosul pune mâna pe cap, când se vorbesce de chelie.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

---

[1]) Ce-ţĭ lipsesce, chelule, scufia de mărgăritar.

9241 * △ **Chelbosul e bine a'l tunde.**

D-ra ECAT. ŞIŞMAN, *înv. c. Adam, j. Tutova.*

A se adaogă la No. 5041.

9242 * △ **A face pe chelbosul.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Adică pe chĭaburul.

CHĬOR

9243 * △ **Chĭorul, în satul orbilor e împĕrat.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VII, Sc. Inv.*

A se adaogă la No. 5048.

9244 * △ **— Mĕĭ, chĭorule, vedĭ tu acul în vîrful şuriĭ?**
— Acul îl vĕd, da(ră) şura ba.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblacea, Bucovina.*

Ride unul de altul şi dracu de toţĭ.

9245 * △ **Se vîră ca chĭorul.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Banca, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 5050.

CĬUMĂ

9246 **Ascâpă di puşcl̄i, lŭ-agudi hulera.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 620.

A scăpat de un rĕŭ şi a dat de altul.

---

[1]) Scăpe de cĭumă, îl lovi holera.

A SE CULCÀ

* △
9247 Cine se culcă târḑiŭ şi dórme diminéţa, îşĭ scurtă vĭéţa.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 51, *c. Sinersig, Ungaria.*

Francesul ḑice de asemenea:

Lever à six,
Manger à dix,
Souper à six,
Coucher à dix,
Font vivre l'homme dix fois dix.

Recueil de Gruther.

* △
9248 Cine se culcă maĭ de vreme, se scólă maĭ târḑiŭ.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Drăgănescĭ, j. Vâlcea.*

Pentru ceĭ leneşĭ.

CUVÎNT

* △
9249 Cine nu sĕ bate de cuvînt, nu sĕ bate nicĭ de bâtă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 49, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5096.

A SE DEŞTEPTA

*
9250 S'a deşteptat târḑiŭ.

Gr. Alexandrescu, *j. Putna.*

A înţeles prea târḑiŭ ce trebue să facă, despre ce era vorbă, etc.

A DESVĔLI

*
9251 Cand l̃i avd mi disvêlesc. [1])

G. Zuca, *c. Berat, Albania.*

---

[1]) Când îĭ aud mĕ desvelesc.

A disvêli, 1⁰ a desfăşura ce e împrejurul valuluĭ de la rĕsboĭu. 2⁰ într'un mod figurat, a se tulbura, a se surescita, a'ĭ veni să verse, etc.

A ḑICE

9252 △ **Ḑiceţĭ multe şi mărunte,**
Ca şi babele cărunte.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 75, *c. Logoş, Ungaria.*

Pentru ómeniĭ flecarĭ.

9253 * △ **Fie cum ḑicĭ, să nu fie cum sciŭ eŭ.**

I. Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Când scim că un lucru nu stă cum ni se spune.

9254 * △ **În loc să 'ţĭ ḑîc eŭ ţie, îmĭ ḑîcĭ tu mie.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Ne acusă unul, care el ar trebui să fie învinuit.

9255 * **Nu le dzîce ĭuva, maşĭ la bătaĭe ş-la drişţélă va le dzîcă.** [1])

I. Coyan, *prof. c. Berat, Albania.*

Pentru cel care nu póte să ţie o taĭnă.

A DORMI

9256 * △ **Acela dórme maĭ bine, care nu sîmţesce tăria patuluĭ.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică omul fără datoriĭ şi fără grijĭ.

9257 * △ **A dormit, şi dormit o fost.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

---

[1]) Nu le ḑice nicăerĭ, de cât la batale şi la piuă.

Adică a murit.

9258 Cine dórme nu mănâncă.

Adevĕr (ziar), Oct. 1902.

Adică cine nu lucrézä.

9259 * △ Nu toţĭ carĭ închid ochiĭ dorm.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Mălurenĭ, j. Argeş.*

A se adaogà la No. 5150.

9260 * △ Nu durmi până nu'ĭ nópte.

V. SALA, *înv. c. Vaşcoŭ, comıt. Bihor, Ungaria.*

Nu face ce-va înainte de vreme.

9261 * Dórme ca chétra tu-apă. [1])

G. ZUCA, *c. Samarina, Epir.*

Dórme dus.

9262 * Dórme ca când ĭi-arŭcară ţară di mort. [2])

G. ZUCA, *c. Samarina, Epir.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9263 * Dórme ca muscar. [3])

G. ZUCA, *c. Samarina, Epir.*

Adică dulce.

9264 * Dórme ca puĭiu. [4])

G. ZUCA, *c. Samarina, Epir.*

Adică uşor.

---

[1]) Dórme ca pĭétra în apă.
[2]) Dórme ca când ĭĭ aŭ aruncat ţĕrână de mort.
[3]) Dórme ca viţelul.
[4]) Dórme ca puĭul.

A SE DUCE

9265 △ Mĕ duc să am de unde veni.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 149, c. *Filipescĭ*, *Ungaria.*

Se duce fără trébă.

9266 Tu nă apală s-duçi.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 671.

Adică într'o fugă.

9267 * △ Când se duce par'că vine.

P. Gârboviceanu, *prof.* c. *Mierlescĭ*, *j. Olt* & c. *Tămăşescĭ*, *j. Vlaşca.*

Acelaş înţeles ca la No. 5182.

9268 — Unde aĭ fost? — Nicăerĭ.
— Ce aĭ făcut? — Nimic.

Adevĕrul, Oct. 1902.

Pentru cel netrebnic şi leneş.

9269 * △ Sfîrc fuse, sfîrc se duse.

I. Popescu, *înv.* c. *Dobrenĭ*, *j. Ilfov.*

Nicĭ nu sciŭ când s'a dus şi când s'a întors, aşa de repede s'a înapoĭat.

9270 * △ Se duce făcut tutelcă.

P. Gârboviceanu, *prof.* c. *Mierlescĭ*, *j. Olt.*

Adică merge repede.

A DURÉ

9271 * Cathe om ĭu 'l dóre s-légă.[2])

I. Coyan, c. *Perivoli*, *Epir.*

---

[1]) Intr'un fulg (spadă, etc.) se duse.
[2]) Fie-care om unde 'l dóre se légă.

A se adaogà la No. 5193.

9272 *Légâ-ti singur ĭu ti dóre. [1])

G. Zuca, c. *Permet, Albania.*

Omul e dator să îngrijéscă singur de ale luĭ.

9273 * △ Nu te lega unde nu te dóre.

V. Sala, *dasc.* c. *Lunca, comit. Bihor, Ungaria.*

△ *Nu te dóre, nu te lega (legĭ).*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 182, c. *Gurarĭuluĭ & Cetea, Ungaria.*

△ *Pe cine nu'l dóre nu se légă.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 208, c. *Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5201.

9274 △ De vindecat, m'am vindecat, dar la inimă tot mĕ dóre.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 75, c. *Ida-Mare, Ungaria.*

Când nu poţĭ uĭta óre-ce.

A FLUERÀ

9275 * △ Flueră după el, să pricepĭ tu.

V. Sala, *dasc.* c. *Vaşcou, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 2480.

9276 Flueră tótă ḑiua.

Rom. Glumeţ, p. 23.

Nu face nimic. Veḑĭ No. 5222.

---

[1]) Légă-te singur unde te dóre.

9277 * △ **Á fluerà a pagubă.**

I. Puşcariu, *stud. c. P. Mĕrului, comit. Făgăraş, Transilvania.*

A se adaogà la No. 5220.

FRIGURĬ

9278 * **Hĭavra când v̄ine, nu v̄ine trâ bun.**[1])

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

A se vedé No. 5235.

9279 **Hĩlĭeĭvra dĕ-Avgustu dzî-l̄ĭ: an bun.**[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 433.

Căcĭ nu te maĭ lasă un an.

FRUMOS

9280 * △ **Nu'ĭ frumos ce'ĭ frumos, fără 'ĭ frumos ce 'mĭ place.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

A se adaogà la No. 5243.

9281 * △ **Nu'ĭ frumos cine'ĭ frumos, da'ĭ frumos cine'ĭ drăcos.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 172, *c. Crihalma, Transilvania.* — I. Boldea, *comit. Tîrna-Mare, Transilvania.*

Nuriĭ întrec frumuseţea. A se vedé şi No. 5253 & 5260.

9282 * △ **Omuluĭ frumos, îĭ stă bine şi călare şi pe jos.**

A. Başota, *prin V. A. Forescu, j. Sucĭava.*

Omul de bine, e primit orĭ şi unde cu plăcere.

---

[1]) Frigurile când vin, nu vin pentru bine.
[2]) Frigurilor de August, să le ḑicĭ: an bun.

9283 * △ Frumosul la frumos trage, dar noĭ sluţiĭ, ce vom face.

C. Teodorescu, *înv. c. Dógele, j. Vasluĭu.*

Pentru ceĭ sluţĭ, carĭ nu aŭ trecere la femeĭ.

9284 * Frumos, ca un griere borţos.

Gr. Poĭenaru, *ing. j. Putna.*

Adică urît.

9285 * △ Nu casa frumosuluĭ, ci (ce) a gospodaruluĭ se caută.

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

A se adaogà la No. 5239.

9286 * △ Frumos ca flórea feruluĭ.

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Amărăscĭ, j. Vâlcea.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

FRUMUSEŢE

9287 * Frumuseţea trece, ĭar mintea cresce.

Gr. Alexandrescu, *c. Focşanĭ, j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 5270.

9288 Muşitéţa tréçi, ma mintea armâni.[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 564.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9289 Muşuléţa a hórăleĭ, uruţamea a caseleĭ.[2]

Gazet. Maced., I, No. 5.

Să nu cauţĭ nevastă frumósă.

[1]) Frumuseţea trece, dar mintea rĕmâne.
[2]) Frumuseţea satuluĭ, urăcĭunea caseĭ.

FUGĂ

9290 Fuga 'ĭ aruşnósă, ma'ĭ sânătósă.[1])

GR. TOCILESCU, II, p 499.

A se adaogà la No. 5275.

9291 * △ Cu fuga nu prinḑĭ păserĭ.

V. SALA, *dasc. c. Beĭuş, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 1909.

9292 * △ Du-te fuga, vin de grabă.

D. POPA, *c. Sinaĭa, j. Prahova.*

A face de grabă óre-ce.

9293 * △ Fuga cela după cela,
Cându 'ĭ cela nu'ĭ nicĭ cela.

I. ROMAN, *comit. Solnoculuĭ, Ungaria.*

A FUGI

9294 * △ Fugiĭ de una şi dideĭ de alta.

I. POPESCU, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 5280.

9295 * △ Poţĭ să'ĭ puĭ şi pae arse pe spinare, că el tot nu fuge.

V. MARIN, *c. Mogoşescĭ, j. Ilfov.*

Pentru cel învĕţat saŭ leneş.

9296 * △ L'a făcut de a fugit ca din puşcă.

T. SPERANŢA, *j. Suciava.*

L'a certat; l'a bătut. Veḑĭ No. 5290.

---

[1]) Fuga 'ĭ ruşinósă, dar e sănătósă.

9297 *△ **Fuge de rupe brazde.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Slăvița, j. Dolj.*

Adică repede. A se vedé No. 6940 din acest capitol.

9298 △ **Fuge ca de nălucă (vedenie).**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 97, *c. Sibiŭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9299 △ **Fuge ca de căpcânĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 97, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9300 *△ **Fuge de mănâncă norĭ.**

ST. ST. TUŢESCU, *c. Catanele, j. Dolj.*—P. GÂRBOVICEANU, *prof. Cl. VIII, Semin. Buc.*

Iuţélă ne maĭ pomenită.

GÂLCĂ

9301 *△ **Îl frécă de gâlcĭ.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

A se adaogà la No. 5301.

A GHICI

9302 * **Ghici boule, pricepete măgarule.**

G. POBORAN, *c. Slatina, j. Olt.*

Când unul nu înţelege.

A GRĂI

9303 Eŭ gréscu, eŭ avdu.[1])

I. Coyan, *prof. c. Cusina, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 5134.

GRAS

9304 △ Până-ce grasul scade, cel slab de tot cade.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 202, *c. Sinersig, Ungaria.*

Pentru cel bogat şi cel sărac.

9305 * △ Galben de gras, de 'ĭ curge untura pe nas.

C. Teodorescu, *înv. c. Dógele, j. Vasluĭu.*

Slab de tot, bolnăvicĭos. A se vedé No. 5327 & 6224.

9306 * △ E gras ca gardul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 84, *c. Logoş, Ungaria.* — P. Gârboviceanu, *prof. j. Vâlcea.*

A se adaogà la No. 5325.

9307 * △ Cumu'ĭ lutu de gras.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

△ *Gras ca lutul.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 103, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Gras peste mĕsură.

9308 * △ Gras ca un fus.

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Lupşa, j. Mehedinţi.*

---

[1]) Eŭ grăesc, eŭ aud.

Adică slab.

GUŞAT

9309 * △ Ḑi'ĭ guşată până nu ţĭ-a ḑice că estĭ bétă.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5334.

A ÎMPINGE

9310 * Ghine că me pimseşĭ că vrému s-cad.[1])

I. COYAN, *prof. c. Fieri, Albania.*

Când constrîngĭ pe cine-va să facă ce-va, pe care de alminterea dorĭa să'l facă.

9311 * Iu'l pindzi, aclo cade.[2])

I. IONESCU, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

1⁰ Pentru cel slab.
2⁰ Pentru netrebnic.

A SE ÎMPUŢI

9312 * △ A se împuţi.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

1⁰ A fi leneş.
2⁰ A se beşi.

ÎMPUŢIT

9313 * △ A fi tare împuţit.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

A fi leneş, dugliş.

---

[1]) Bine că m'aĭ împins că vroĭam să cad.
[2]) Unde'l împingĭ, acolo cade.

INALT

9314 *△ **Inalt cât o prăjină şi prost cât o cépă.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Unul mare şi prost.

A SE ÎNCĂLḌI

9315 △ **Nu te veĭ încălḍĭ de el.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 184, *c. Cetea, Ungaria.*

Nu veĭ avé nicĭ un folos de la dînsul.

A ÎNCEPE

9316 *△ **Eŭ încep şi tu sfîrşescĭ.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

Amîndoĭ îl batjocorîm.
Dacă am greşit eŭ să greşescĭ şi tu.

A ÎNDRUGÀ

9317 * **A îndruga.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

A se adaogà la No. 5358.

9318 △ **Le îndrugà ca cu furcoĭul.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 135, *c. Cetea, Ungaria.*

A SE ÎNGRĂŞA

9319 *△ **Se 'ngraşă cu dărabu.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Se ḍice în bătae de joc, când unuĭa i se umflă o parte numaĭ a corpuluĭ.

A SE ÎNNECA

*
9320 Altu s'nnécă, altu strigă çi (că) ĭi-u truplu alb.[1])

I. Ionescu, *înv c. Nevésta, Macedonia.*

Când nu se dă cuĭ-va ajutorul trebuincĭos.

ÎNSEMNAT

*
9321 Firea-ti di om cu semn.[2])

G. Zuca, c. *Fieri, Albania.*

A se adaogă la No. 5362.

A SE ÎNSPINĂ

* △
9322 Sĕ 'nspină în ósĕ de rîmă.

Avr. Corcea, *paroh*, c. *Coşteĭu, Banat.*

Acelaş înţeles ca la No. 976.

A ÎNTÂRḌIA

*
9323 Tot vine şi cel ce întârḍie.

Gr. Alexandrescu, *prof. j. Putna.*

Cât de târḍiŭ tot se face.

ÎNTĂRÎTĂ

* △
9324 Spune cu ce te întărîţĭ, şi-ţĭ voĭu spune cum eştĭ.

G. Mihalache, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

---

[1]) Unu se înnécă, altu strigă ca i-e trupu alb.
[2]) Ferescete de om însemnat.

A SE ÎNTINDE

9325 △ Nu te 'ntinde, cât nu ajunge verinca.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 183, *c. Toplița-Rom., Ungaria.*

* *Nu 'ți tinde cĭórli afóră di tendă, că 'ți arĕçesc.* [1]

I. Coyan, *prof. c. Ianina, Epir.*

* *Tinde 'ți cĭórle până ĭu 'ți agĭundze çerga (tenda), că ma 'nclo 'ți arĕcesc.* [2]

I. Coyan, *prof. c. Permet, Albania.*

* *Tinde-ți cicĭórele pônă în adzundze tenda.* [3]

Il. Ghicu, *prof. c. Abela, Epir.*

A se adaogà la No. 5366.

9326 Tindi-ti până ĭu ți-agĭundzi punga. [4]

Gr. Tocilescu, II, p. 619.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9327 * Tinde-te pân ĭu agĭundzi. [5]

I. Coyan, *prof. c. Băésa, Epir.*

* *Nu te tinde aclo ĭu nŭ-agĭundzi.* [6]

I. Coyan, *prof. c. Turia, Epir.*

Acelaş înţeles ca la No. 5369.

9328 * △ Omul cât îl laşĭ, atât se întinde.

G. I. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

---

[1]) Nu 'ţĭ întinde picĭórele afară din învelitóre, că ţĭ rĕcesc.
[2]) Intinde-ţĭ picĭórele până unde 'ţĭ ajunge cerga (învelitórea), că maĭ încolo 'ţĭ rĕcesc.
[3]) Intinde-ţĭ picĭórele până unde ajunge învelitórea.
[4]) Intinde-te până unde 'ţĭ ajunge punga.
[5]) Intinde-te până unde ajungĭ.
[6]) Nu te întinde acolo unde nu ajungĭ.

Când unul, maĭ mic, se întinde la vorbă.

*
9329 Tinde-li, că ṽine umbra.[1])

Ilie Ghicu, *prof. c. Samarina, Epir.*

Fugĭ, că vine hoţul, orĭ omul de care te ferescĭ.

*
9330 Va li tindâ.[2])

I. Coyan, *prof. c. Băésa, Epir.*

Adică o să móră.

*
9331 A se întinde în patru părţĭ.

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

A face tot ce'ĭ stă în putinţă pentru a face óre-ce.

A SE ISBI

* △
9332 A se isbi pe cine-va.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A'ĭ semĕna întocmaĭ.

«Tăman *s'a isbit pe* mumă-sa».

LACRIMĂ

*
9333 Lacrimile nu s'ar maĭ usca, dacă morţiĭ nu s'ar uĭta.

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Suciava.*

Morţiĭ se uĭtă de la o vreme.

*
9334 Lacremile móĭe de multe orĭ şi pĭetrile.

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

---

[1]) Întinde-le, (adică picórelele) că vine umbra.
[2]) O să le întindă (piciórele).

Lacrimele înduioşéză şi pe ceĭ maĭ rĕĭ, ceĭ maĭ împĭetriţĭ la inimă.

A LĂSÀ

9335 *A'l lăsa limpede.

G. POBORAN, *inst. c. Slatina, j. Olt.*

A'l sărăci, a'l jupui.

LEPROS

9336 *Çe-ţĭ lipsésce, casidĭare, fundă de margaritare.[1]

I. COYAN, *prof. c. Georgĭa, Albania*

Acelaş înţeles ca la No. 5032.

LINGÓRE

9337 * △ Zace de lingóre,
Şi nimica nu 'l dóre.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru omul leneş.

LIP

9338 * △ Nicĭ nu i s'o dus bine lipul de după urechĭ.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

Nu 'ĭ-a venit vremea, e încă prea tînĕr.

A LOVI

9339 *Agudé-l ĭu l-dóre.[2]

I. COYAN, *prof. c. Fieri, Albania.*

---

[1]) Ce 'ţĭ lipsesce, leprosule, moţ (de la fes) de mărgăritar.
[2]) Lovesce'l unde 'l dóre.

*
L-agudi ĭu l-durea. [1])

Ĭ. Coyan, *prof. c. Coriţa, Albanĭa.*

L-agudésce ĭu l-dóre. [2])

Mihăileanu, *Dicţ.*, p. 14.

A se adaogà la No. 5405.

A LUA

* △
9340 **L'a făcut de n'aveà ce luà de jos.**

T. Speranţa, *c. Ţapu, j. Tecucĭu.*

* △
L'a făcut de nu scia ce să maĭ ĭea de jos.

T. Speranţă, *c. Jugăr, j. Muscel.*

L'a certat rĕŭ. A se adaogà la No. 5414.

* △
9341 **A 'l luà: ĭea 'n colo.**

G. P. Salviŭ, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. 5415.

* △
9342 **O ĭea prea, prea mare.**

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Se apucă de lucrurĭ nepotrivite pentru el.

A MÂNECA

* △
9343 **Cine mânecă, nu 'ntunecă.**

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A se adaogà la No. 5422.

---

[1]) Il lovi unde 'l durea.
[2]) Il lovesce unde 'l dóre.

9344 * △ Se mânecă, se mânecă,
Şi tot acasă'ĭ până 'ntunecă.

D. POPA, *înv. c. Sinaĭa, j. Prahova.*

Se ḑice de cel ce tot amână treburile.

MARE

9345 △ Géba că e mare
Şi fede 'n el n'are.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 101, *c. Logoş, Ungaria.*

Pentru cel lipsit de credinţă.

9346 * Mare, mare,
Ş-fâră hare. [1])

G. ZUCA, *c. Fieri, Albania.*

Pentru omul neplăcut.

9347 △ Mare şi fără straiţă.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 149, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Pentru cel neavut.

9348 * △ Îĭ mare şi 'n taĭnă.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

In zadar e mare, că nu plătesce nimic, nu e de nicĭ un folos.

9349 * Mare, mare ş-trâ 'ngrupare ('ngurpi-l̃iare). [2])

G. ZUCA, *c. Elbasan, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 5425.

---

[1]) Mare, mare şi fără graţie.
[2]) Mare, mare şi pentru (bun de) îngropare (îmbucătăţit).

A MERGE

9350 * Arată cu nasu
Şi merge cu ceasu.

I. CANTACUZINO, c. *Bucurescĭ, j. Ilfov.*

Ḑice că e aprópe şi e fórte departe.

9351 △ Merge încet, dar merge bine.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 150, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria*

Veḑĭ *Încet.*

Graba, adese-orĭ strică.

9352 △ Mergĭ încet c'ajungĭ departe.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 150, c. *Rêşnov, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9353 * △ Merge d'aprestegala.

G. POBORAN, *inst.* c. *Slatina, j. Olt.*

Adică val vîrtej, rostogolindu-se, de la verbul *a se prestegăli.*

MERS

9354 * △ Omul se cunósce după mers.

GAVR. ONIŞOR, *prof.*, c. *Avramescĭ, j. Tutova.*

MIC

9355 * △ Îĭ mic, numa 'ndesat.

AVR. CORCEA, *paroh*, c. *Coşteĭu, Banat.*

Scie multe, dar şi e aplecat a face rele.

△
9356 Mic, dar voĭnic,
Nu mare şi de nimic.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 151, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5426.

* △
9357 Mic, mic, dar adînc.

I. Popescu, *înv., c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 5439.

* △
9358 Mic, dar nu'l ajunge.

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
9359 M̃ic ş-drac. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 578.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
9360 Mic şi afurisit.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Păcioĭu, j. Muscel.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

A MIŞCÀ

* △
9361 Orĭ mişcă,
Orĭ pişcă.

N. Urechie, *ing. j. Prahova.*

Orí lucréză, orĭ vaĭ de tine.

9362 Nu s-mină di mpadi, s-nu çiva di-l̃ĭ arêçésci loclu. [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 532.

Pentru omul leneş.

---

[1]) Mic şi drac.
[2]) Nu se mişcă de jos, să nu 'ĭ se rĕcéscă locul.

MITITEL

9363 *△ **Maĭ bine maĭ mititel,**
Să fie minte la el.

V. SALA, *dasc.*, *c. Negru, comit. Bihor, Ungaria.*

De cât mare şi prost.

MORB

9364 *△ **Morbuluĭ îndelungat finea 'ĭ mórtea.**

I. RĔDNICU, *c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 4923.

MORT

9365 *△ **Mortul multe ḑice, viul face ce scie.**

I. MARINESCU, *înv.*, *c. Bradu-de-jos, j. Argeş.* — I. TOMESCU, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

A se adaogà la No. 5458.

9366 **Morţĭĭ nu s-tórnă.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 557.

A se adaogà la No. 5460.

9367 **Mort ş-ni 'ngrupat.** [2]

GR. TOCILESCU, II, p. 557.

O fi slab (ca un mort) şi maĭ mult mort. Veḑĭ No. 5466.

9368 *△ **Unde 'ĭ mortul în casă, ferestrele stă deschise.**

E. I. PATRICIU, *înv.*, *c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când e prohabul deschis.

---

[1]) Morţiĭ nu se întorc.
[2]) Mort şi ne îngropat.

9369 *△ Numaĭ la morţĭ e nópte.

P. Gârboviceanu, *profesor., Cl. VII, Semin. Buc.*

MÓRTE

9370 △ Mórtea nu vine când o chemĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 153, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 5493.

9371 *△ Mórtea nu spune când vine.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9372 △ Mórtea e sciută, dar ceasul nu se scie.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 153, *c. Agnita, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9373 Mórtea ş-tu ṽilii tĕ-află. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 663.

Acelaş înţeles ca la No. 5509.

9374 *△ Omu 'ĭ cu mórtea după cap.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9375 *△ Mórtea nime nu o vede, numaĭ urmele eĭ toţĭ le simţim.

V. Sala, *dasc., c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru mincinoşĭ.

---

[1]) Mórtea şi în sticlă te află.

9376 * △ Mórtea împacă pe toţĭ.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Pizma, duşmănia, ura încetéză prin mórte.

9377 Mortea lî bagă câpachi la tuti.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 557.

Le împacă pe tóte.

9378 * △ Îl strigă mórtea.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.* — D-na EUG. DE RONOV, *c. Bucuresci, j. Ilfov.*

Când i se pare cuĭ-va că l'a strigat cine-va pe nume, şi s'a înşelat.

9379 * △ Nu te sluţi înaintea morţiĭ.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Când unul slab se îndîrjesce înaintea celuĭ tare.

9380 △ Nu 'ĭ mórte fără judeţ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 173, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No 5489.

9381 * △ Numaĭ mórtea 'ĭ fără léc.

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Tóte cele-l-alte sunt trecĕtóre.

9382 * △ Cine se teme de mórte şĭ-a perdut viéţa.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru cel fricos.

---

[1]) Mórtea le pune capac la tóte.

9383 * △ Numaĭ proştiĭ se tem de mórte.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor*, c *Corbu*, *j. Olt.*

Căcĭ mórtea e o scăpare.

MUC

9384 * △ Să nu'ţi daĭ muciĭ pe el.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi*, *j. Covurluiu.*

Adică rĕŭ, mişel. Vedĭ No. 5543.

9385 L̃ĭ-lo micsa di la nari.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 546.

A umili pre cine-va. Vedĭ No. 5545.

9386 * △ Îĭ pică mucu.

AVR. CORCEA, *paroh*, *c. Coşteiu*, *Banat.*

Işĭ pĭerde timpul în zadar unde-va, saŭ pe lângă cine-va. Vedĭ No. 5540.

A MUĬA

9387 * △ A'l muia.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ*. *j. Sucĭava.*

A se adaogà la No. 5550.

A SE MUĬA

9388 * △ S'o muĭet.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c* *Broştenĭ*, *j. Sucĭava.*

1⁰ A obosit; a slăbit.
2⁰ A maĭ lăsat dintr'ale sale.

---

[1]) Îĭ luă muciĭ de la nas.

MURDĂRIE

9389 * △ Murdăria perde omenia.

G. Mihalache, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Precept de igienă.

A MURI

9390 * △ Să scie omul când móre, ş'ar face coşcĭugu din nainte.

I. Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 5560.

9391 * △ Cine a murit ierĭ, aḑĭ se căesce.

Gavr. Onişor, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 5563.

9392 * Cine trăesce trebue să şi móră.

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 5565.

9393 * △ De cât să morĭ de frică în pădure, maĭ bine cu gust a-casă.

V. A. Forescu, *înv. c. Folticenĭ, j. Suciava.*

1⁰ In potriva vieţeĭ haĭducescĭ.
2⁰ Inţeles pornografic.

9394 * D'ar muri bălţata,
Să'i apuc poĭata.

D na Ecat. Şişman, *înv. c. Adam, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 5574.

9395 Fără itie vîră nu móri.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 557.

Acelaş înţeles ca la No. 5489.

* △
9396 Eŭ muream după ea, şi ea într'una se beşea.

V. A. Forescu, c. *Broştenĭ*, *j. Suclava*.

Arată o dragoste ne-împărtăşită

* △
9397 A murit cu pĭele cu tot.

St. Tuţescu, *înv. c. Catanele, j. Dolj.*

S'a nimicit.

MUŞCAT

* △
9398 A fi ca muşcat.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A fi bĕut.

MUT

* △
9399 Mutul, de şi nu scie vorbi,
Dar rĕŭ te scie cĭufuli.

V. Sala, *dasc. c. Petrósa, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru cel care tace şi face.

* △
9400 Mutu
Calcă lutul,
Muta unge
Cât ajunge.

C. Flămênd, *comit. Bistriţa, Năsĕud, Transilvania.*

* △
9401 E cum e mutul maĭ voĭnic.

I. Puşcarĭu. c. *P. Mĕruluĭ, comit. Făgăraş, Transilvania.*

---

[1]) Fără pricină nimenĭ nu móre.

9402 △ Mut în dungĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 155, c. *Topliţa-Rom*, *Ungaria.*

9403 * A pus mutu la uşă.

Adică lacata.

A SE NĂDUŞI

9404 * △ S'a năduşit sub limbă.

St. Tuţescu, c. *Catanele, j. Dolj.*

Se spune ironic, celor ce ḑic că le este cald.

NALT

9405 * △ Naltă
Cât o daltă.

I. Popescu, *înv.* c. *Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Adică de o statură mică.

A SE NASCE

9406 S-tunisi că s-féçi. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 645.

A fi trândav.

NASCERE

9407 △ Nascerea omuluĭ e pentru alţiĭ; mórtea e a luĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 158, c. *Gurarîuluĭ*, *Ungaria.*

Nimic nu e a omuluĭ.

NEPUTINCĬOS

9408 * Eŭ ĩĭ dzîc că hiŭ hadum; el m̃ĭ dzîçe: «câţĭ fecĭorĭ aĭ?» [2])

I. Coyan, *prof.* c. *Ianina, Epir.*

---

[1]) S'a căit că s'a născut.
[2]) Eŭ îĭ ḑic că sunt neputincĭos, el îmĭ ḑice: «câţĭ copiĭ aĭ».

La o întrebare nepotrivită.

NEVOĬAŞ

9409 * △ Nevoĭaşul cade în nuntă, când este lumea maĭ multă

P. Gârbovioeanu, *prof. c. Comănița, j. Olt.*

Pentru cel lipsit de noroc.

A OFTA

9410 * △ Ce oftezĭ
Când mĕ veḑĭ?
Îĭ ofta
Dac'oĭu plecà.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

In glumă, celor carĭ oftéză.

A SE OGRISI

9411 * △ A sĕ ogrisi.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Se face că are un defect óre care spre a stîrni rîsul altora, saŭ a stórce compătimirea.
Ogrisit, adică cu un defect corporal.

A SE OPĂRI

9412 * Cari s-upârésce tu culéş, suflă ş-tu mărcat. [1])

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

* *S'upări móşa tu culéş, suflă ş-tu mârcat.* [2])

I. Coyan, *prof. c Fieri, Albania.*

---

[1]) Care s'a opărit cu culéş suflă şi în lapte bătut.
[2]) S'a opărit baba cu culéş, suflă şi in lapte bătut.

* *Cari s'upâri tu lapte, suflă ş-tu mârcat.* [1])

I. Ionescu, *înv. c. Nevésta, Macedonia.*

Acelaş înţeles ca la No. 5623.
Cuvîntul *culéş* însemnéză: mămăligă saŭ orĭ-ce licuid închĭegat, ĭar *câcimac* şi *gâbârdan* în tot-dé-una mămăligă.

ORB

9413 * **Ce folosesce orbuluĭ faţa frumósă.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 5640.

9414 * △ **Orbiĭ nu se cată la ochĭ.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Cârja, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 5633.

9415 △ **Orbul duce pe orb.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 198, *c. Dênc, Ungaria.*

Orb după orb, tu grópă cad. [2])

I. Coyan, *prof. c. Perivoli, Epir.*

A se adaogà la No. 5635.

9416 * **Nu da orbuluĭ brâncĭ că cade el singur.**

Gr. Poĭenaru, *ing. c. Bassa, j. Ialomiţa.*

Nu te lega de cel slab, nevoĭaş, sărac.

9417 * △ **Se împrăştiară ca meĭu orbuluĭ.**

G. I. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

---

[1]) Care s'opărı cu lapte, suflă şi în lapte bătut.
[2]) Orb după orb, în grópă cad.

Aşa în cât nu se pot găsi unul de altul. Veḑĭ No. 8447.

9418 * △ A pus orbul se descălcéscă ghemul.

V. A. Forescu, *înv. c. Dorna, j. Suciava*

Adică pe óre-cine să facă o trébă căre întrece puterile sale.

9419 △ Se feresce ca orbul de libră.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 230, *c. Logoş, Ungaria*

Pentru cel care se feresce de óre-ce.

9420 * Se ţine ca orbul de gard.

Gr. Alexandrescu, *c. Focşanĭ, j. Putna.*

A se adaogà la No. 5653.

9421 * △ Îĭ legat ca orbul de gard.

Hocĭotă, *c. Selişte, comit. Sibiŭ, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9422 * Te acăţaşĭ ca orbul di cĭumagă.

C. Ionescu, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9423 Armasi orb. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 594.

Adică ne-învĕţat.

A PĂLI

9424 * △ M'aĭ pălit unde mĕ dóre.

C. Teodorescu, *înv. c. Dógele, j. Vasluĭu.*

---

[1]) Rĕmase orb.

Aĭ ghicit dorinţa mea şi acelaş înţeles ca la No. 5405.

PARTE

9425 * △ A se dà în parte.

C. Teodorescu, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluĭu.*

A se dà la brazdă.

A PĂŞI

9426 * △ Când păşesce,
Sdrâncănesce.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Despre ceĭ carĭ umblă apăsat, şi despre ómeniĭ făloşı, mândri.

PECINGINE

9427 * △ Pecingìnă.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu Banat.*

Om de care nu poţı scăpa. In Banat cuvîntul se pronunţă: *peşînjînă:*

A SE PIŞA

9428 * △ Te pişĭ contra vîntuluĭ, te pişĭ pe genunchĭ.

Iosef Popp, *c. Căbescĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5685.

9429 * △ Sĕ pişă după el.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j Sucĭava.*

De plăcere, de dragoste.

9430 △ S'a pişat pe urzicĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 225, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

S'a vătĕmat.

A PLÂNGE

9431 * △ **Cine plânge pentru tótă lumea, orbesce.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 49. *c. Agnita, Ungaria.*

Cari plândzi oclili s'aspardzĭ.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 588.

A se adaogă la No. 5692 b.

9432 * △ **Aş plânge, dar nu pot de rîs.**

C. Teodorescu. *înv. c. Dógele, j. Vasluĭu.*

Nu 'mĭ pare rĕŭ de el, dar îmĭ ascund părerea.

9433 **Ca çea çe plândzea sun gorţ.**[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 559.

Celor ce duc grija unuĭ lucru depărtat.

A PUNE

9434 **Pune aicĭ, bagă aicĭ.**

A. Pann, *Ediţ.* 1889, p. 133; II, p. 86.

Vînḑare cu banĭ gata.

9435 * △ **Era pus rĕŭ şi l'a pus bine.**

M. Stănescu, *c. Piria, j. Mehedinţi.*

Adică a furat un lucru.

A SE PUNE

9436 * △ **A se pune în lungiş şi curmeziş.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţi, j. Çovurluĭu.*

Arată marele interes ce'l pune cine-va pentru a face ce-va.

---

[1]) Care plânge ochiĭ i se strică.
[2]) Ca cea ce plângea sub păr.

PUTERE

9437 *△ **Dacă nu aĭ putere, ce maĭ ațîțĭ sfadă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 64, c. *Gurarîuluĭ*, *Ungaria.*

A se adaogă la No. 5725.

RANĂ

9438 △ **Rana veche ușor sângerézä.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 220. c. *Toplița-Rom.*, *Ungaria.*

A se adaogă la No. 5738.

9439 * **S'a deschis rană mare.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

S'a arĕtat un mare neajuns, un mare rĕŭ.

9440 △ **Rana se vindecă, dar urma rĕmâne.**

Dr. El. Cristea. *Prov.*, p. 219, c. *Toplița-Rom*, *Ungaria.*

A se adaogă la No. 5745.

9441 * **Rana de cuțit se vindecă, cea de la inimă nicĭ odată.**

V. Forescu, c *Folticenĭ, j. Suciava.*

A se adaogă la No. 5746.

RĂPĂNOS

9442 *△ **Răpănoșiĭ nu se scarpină de cât între dînșiĭ.**

Gavr. Onișor, *prof.* c. *Cârja, j. Tutova.*

Ceĭ de o potrivă se laudă unul pe altul

A RÎDE

9443 * △ Rîde surdul de schiop, şi amîndoi nu aŭ noroc.

V. Sala, *dasc. c. Talpa, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5775.

9444 * △ Rîde şutul de cornutul.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9445 Fuĩinoslu ş-arîdi di jibîcoslu. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 499.

Aceleş înţeles ca la No. precedent.

9446 Arîdi muçoslu di bâloslu.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 566.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9447 * △ Cine rîde maĭ la urmă, rîde maĭ cu hohot (haz).

A. Bârsan, *c. Corbi, Ungaria.*

A se adaogà la No. 5769.

9448 Tu soni carĭ arîdi.[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 630.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9449 * △ Cine rîde de diminéţă plânge maĭ târḑiŭ.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Drăganescĭ, j. Vlaşca.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

---

[1]) Burduhosul rîde de cel umflat (ca vitele meteorisate).
[2]) Rîde mucosul de bălosul.
[3]) La sfîrşit cine rîde.

9450 * △ **Rîde ca mirele cel surd.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 5773.

9451 * △ **Rîḑĭ ca prostul în bâlciŭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. Cl. VI, Semin. Buc.*

Când cine-va rîde, şi nu e de rîs.

9452 **Cine o rîde să plătéscă.**

Lumina p. toţĭ, I, p. 87.

In glumă.

9453 **Când rîde, sórele rĕsare.**

Rom. Glumeţ, p. 53.

A se adaogà la No. 5787.

9454 * △ **Rîde mânzesce.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Adicâ rîs silit. A se adaogà acest înţeles la No. 5786.

RÎĬE

9455 **Nu-m̃ĭ aprinde arîñĭa.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 428.

Nu me supĕrà, nu mĕ necăji.

RÎĬOS

9456 **Arîñĭoslu, s-nu si scârchină va s-frécă.** [2]

GR. TOCILESCU, II, p. 428.

Când trebue neapĕrat să facĭ óre-ce.

---

[1] Nu 'mĭ aprinde (excita) rîĭa.

[2] Rîĭosul dacă nu se scarpină, o să se frece.

RÎNE

9457 * △ Rîne de om.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Om nesuferit, care se vîră în tot locul.

Bănăţeniĭ ḑic *e rîne, se ţine ca rînea.* A se apropĭa de cuvintele similare în limba aromână.

RÎS

9458 * △ I-a picat rîsul în picióre.

IUL. GROFŞOREANU. *profesor, c. Galşa, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5798

9459 * △ Rîsul e frate cu plânsul.

D. POPOVICIU, *c. Cuvin, comit. Arad, Ungaria.*

Arîsul cu plângul suntu cusurinĭ. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 428.

Acelaş înţeles ca la No. 5803.

9460 Arîderlĭ ş-cîrcîrărli aduc şi cripărli. [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 428.

Acelaş înţeles ca la No. 5803.

SĂNĂTATE

9461 * △ Eu 'l întreb de sănătate, şi el îmĭ dă cu ghĭóga 'n spate.

C. TEODORESCU, *înv. c. Cursescĭ, j. Vaslutu.*

Eŭ îĭ vorbesc blând şi el mĕ batjocoresce.

---

[1]) Rîsul cu plânsul sunt verĭ.
[2]) Rîsetele şi hohote e (de rîs) aduc şi întristare.

9462 **Ma bună di sânâtati, ci-va nu'ĭ.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 626.

A se adaogà la No. 5818.

9463 **Sânâtati aŭ şi ghifţîĩ.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 626.

De aceea, maĭ trebue şi banĭ. Veḑĭ No. 5819.

9464 * △ **Sănătate în culme.**

G. I. TOMESCU, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Când o afacere e sfîrşită şi alţiĭ maĭ caută să o sfîrşéscă.

Biserica e în tot-dé-una aşeḑată pe o culme. Când cine-va e bolnav, şi se crede că nu se maĭ scólă se ḑice: *sănatate în culme*

SĂNĂTOS

9465 * △ **Tare-ĭ bine şi frumos când e omul sănătos.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluiu.* — Dna Z. JUVARA, *c. Fedeşti, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 5836.

9466 * △ **Când e trupul sănătos şi inima 'ĭ veselă.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluiu.*

A se adaogà la No. 5833.

9467 * △ **Ce 'ĭ maĭ lomoros e maĭ sănătos.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Pentru ceĭ carĭ nu caută la curăţenia mâncărilor, ci mâncându-le, tot rĕmân sănătoşĭ.

---

[1]) Maĭ bun de cât sănătatea, ce-va nu-ĭ.
[2]) Sănătate aŭ şi ţiganiĭ.

9468 *△ Sănătos ca pescele.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Adică fórte sănătos.

9469 *△ Sănătos ca tunul.

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluiu.*

Om voinic. Vedĭ No. 5840.

9470 *△ Sănătos ca cobza.

C. TEODORESCU, *înv. c. Pungescĭ, j. Vasluiu.*

Adică bolnav. Vedĭ No. 5842.

Cobza e deşărtă înăuntru şi umflată în afară. Aşa şi omul care în afară e sănătos şi înăuntru bostiră, sec.

SÂNGE

9471 *Sândzile apă nu s-façe, ş-cari s-facă nu s-bé. [1])

I. IONESCU, *prof. c. Nevésta, Macedonia*

* *Sândzele apă nu s-façe.* [2])

I. COYAN, *prof. c. Turia, Epir.*

A se adaogă la No. 5847.

Ghĭacu úia s'bănétă. [3])

Prov. Albanez.

9472 Va-lĭ cură sândzili? [4])

GR. TOCILESCU, II, p. 625.

Nu e mare pagubă.

---

[1]) Sânge apă nu sĕ face, şi dacă se face nu să bé.
[2]) & [3]) Sângele apă nu sĕ face.
[4]) O să'ĭ curgă sângele?

A SÀRI

9473 * △ **Sărĭ sdrénţă, să sărim,
Că sciĭ iérna ce păţim.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Arată nevoile ómenilor săracĭ, când se pun şi dînşiĭ la joc

9474 △ **De nu'ĭ sări, nu'ĭ sorbi.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 73, *c Ida-Mare, Ungaria.*

Plata, după muncă.

9475 △ **Sare ca musca 'n zĕr.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 225, *c. Bochia, Ungaria.*

* △ *Sere ca musca 'n zĕr.*

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Pentru omul neprecaut.

9476 * △ **A sări furcă în sus.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Adică drept în sus.

A SĂRUTA

9477 * **Te sărută guduţa, până sci că-o căpĕtă.**

V. SALA, *dasc c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru ceĭ interesaţĭ, carĭ fac, orĭ-ce, în vederea unuĭ folos.

A SE SCĂRPINA

9478 * △ **Vaĭ de acela ce se scarpină cu unghiile altora.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

* △
Să nu te scarpinĭ cu mâna altuĭa.

Gr. Poĭenaru, *ing. c. Rassa, j Ialomiţa.*

*
Sgrămă-te singur aclo ĭu ti mâcă. [1])

Ilie Ghicu, *prof. c. Abela, Epir.*

*
Sgrâmâ-te singur, ĭu ti mâcă. [2])

G. Zuca, *c. Cavaia, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 5881. Veḑĭ şi No. 5419.

* △
9479 **Nu te scărpĕna dacă nu te mâncă pĭelea.**

V. Sala. *dasc. c. Vaşcoŭ comit. Bihor, Ungaria.*

△
Unde nu te mâncă nu te scărpinà.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 265, *c. Logoş, Ungaria.*

Nu te amesteca unde nu aĭ trébă.

*
9480 **Si sgrâmă ĭu nu'l mâcă** [3])

I. Coyan, *profesor, c. Ianina, Epir.*

Pentru omul nedumerit, zăpăcit saŭ prost. Veḑĭ No. 5420.

9481 **Si sgrâmă n-cap.**[4])

Gr. Tocilescu, II, p. 665.

Remâne cu pofta 'n cuĭu. A se vedé No. 5885.

SCHĬOP

△
9482 **Maĭ bine schĭop de cât fără picĭóre.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 144, *c. După pétră, Ungaria.*

---

[1]) & [2]) Scarpină-te singur (acolo unde te mănâncă.
[3]) Se scarpină unde nu'l mănâncă.
[4]) Se scarpină 'n cap.

Maĭ bine ce-va de cât nimic.

△
9483 Schĭopu
Sare plopu.

Dr. El. Cristea, *Prov*, p. 227, *c. Logoş, Ungaria.*

Când face cine-va o ispravă la care nu puteaĭ să te aştepţĭ.

A SCHĬOPĔTA

* △
9484 A schĭopĕtat.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suĉiava.*

A sărăcit. A se adaogà acest înţeles la cele date la No. 5894.

A SCORMONI

*
9485 Nu ĩi cârtea tra s-nu-ţĭ ambută.[1]

G. Zuca, *c. Durazzo, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 5879.

A SCUĬPA

* △
9486 Unde scuĭpĭ nu maĭ linge.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Sc. Inv.*

Acelaş înţeles ca la No. 5902 b.

A SE SCULÀ

* △
9487 Cine se scólă de diminéţă sĕ scobesce în măsele; cine se scóla târḑiŭ sĕ scarpină 'n cap.

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Dobresci, j Muscel.*

Omul harnic câştigă, are ce mânca.

---

[1]) Nu'l scormoni ca să nu-ţĭ put̆ă.

* △
9488 M'oiŭ scula,
Când o ḑîce cióra: ga!
Eŭ oiŭ ḑîce: ba!

AVR. CORCEA, *paroh, c. Mĕrcina, Banat.*

Pentru ceĭ leneşĭ carĭ nu se scólă de diminéţă.

A ŞEDÉ

* △
9489 Câtu-ţĭ-ĭ lumiţa, tooot şede (de mănâncă orĭ prujesce).

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

Pentru cel leneş.

* △
9490 Şede cu ochiĭ 'n podele,
Ş'aştéptă să 'ĭ cadă stele.

G. MIHALACHE, *c. Şendrescĭ, j Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

ŞEDERE

△
9491 Şederea 'ĭ neaverea,
Odihna 'ĭ rugina.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 229, *c. Sinersig, Ungaria.*

Trebue să muncim.

SIMTE

* △
9492 Simte, ca sarea de vreme rea.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Cârja, j. Tutova.*

Pentru cel simţitor.

SOMN

*
9493 Somnul hrânésce pri ficior, şi sórle pri viţĕl. [1])

G. ZUCA, *c. Samarina, Epir.*

[1]) Somnul hrĕnesce pe copil, şi sórele pe viţel.

Somnul e de mare folos copiilor.

9494 * △ **Cu somnu nu facĭ car şi boĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 61, c. *Gurarĭuluĭ, Ungaria.* — Il. Hociotă, c. *Selişte, comit. Sibiŭ, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 5961 & 5964.

9495 * △ **Îĭ pică inima de somn.**

Avr. Corcea, *paroh*, c. *Coşteĭu, Banat.*

Despre omul fórte somnoros.

9496 **L-bagă pĭ somnu.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 700.

L'a înşelat.

SPÂN

9497 * △ **Spânul lesne se bărbieresce.**

C. Teodorescu, *înv.* c. *Pungescĭ, j. Vasluĭu.*

△ *Pe spânul ĭute'l radĭ.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 210, c. *Braşov, Transilvania.*

Cel ce are puţin lesne vinde. A se adaogà la No. 5983.

9498 **Şi spân şi bun nu 's façi.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 631.

A se adaogà la No. 5986.

A SPUNE

9499 * △ **Spune rupt ales.**

Avr. Corcea, *paroh*, c. *Coşteĭu, Banat.*

---

[1]) Îl bagă pe somn.
[2]) Şi spân şi bun nu se póte.

Spune verde, fără témă.

9500 **Loaşĭ mîntila carĭ aspusişĭ?** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 554

A se adaogà la No. 6001.

9501 * △ **Le spune tóte pe zară.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Banca, j. Tutova.*

Nu spune desluşit, ghicescĭ ce spune, îţĭ dă numaĭ a înţelege.

9502 **Canda ĭĭ dzîçea vêră: aspuni!** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 673.

Celuĭ care nu scie să pázéscă o taĭnă.

A STA

9503 * △ **Cum îl întórce aşa stă; cum îl veĭ dà aşa se dă.**

C. TEODORESCU, *inv. c. Lipova, j. Vasluiu.*

Adică prostul. A se apropĭa de No. 6010.

9504 * **A sta nepristan (lângă cine-va).**

G. POROBAN, *inst. j. Olt.*

A sta mereŭ, a fi tot-dé-una în acelaş loc stăruind pentru cine-va.

9505 * △ **A stà în ace.**

* △ *A avé ace în trup.*

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Se dice de bolnaviĭ carĭ simt, în cap, un fel de junghĭurĭ mărunte.

---

[1]) Luaşĭ basmaua (?) daca spuseşĭ.
[2]) Par'că dicea cine-va: spune.

STARE

* △
9506 **A nu avé stare la mâncare şi odihnă la culcare.**

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Mosna, j. Dolj.*

A se gândi mereŭ la cine-va: Se întrebuinţéză maĭ ales în descântecele de dragoste.

A STRIGA

* △
9507 **Strigă pe un pom şi se usucă de pe un om.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Când năpăstuescĭ pre cine-va. Veḑĭ şi No. 6018.

* △
9508 **Cine strigă: huĭ! huĭ!**
Mâne se va vaita că nu'ĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 53, *c. Sinersig, Ungaria.*

Cine tot petrece, în urmă sărăcesce.

A STRÎNGE

* △
9509 **Nu mĕ strînge de mână,**
Ci mĕ prinde de lână.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Ḑic femeile neruşinate, bărbaţilor obraznicĭ.

SUBŢIRE

* △
9510 **Subţirĭcă, subţirea,**
Potrivă cu putina,
Şi de naltă cât crucea.

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Avramesci, j. Vâlcea.*

In bătae de joc, pentru o femee grósă şi mică.

A ŞUERÀ

9511 * Cumu ĭĭ şuiră, acşi sburasce. [1])

I. Coyan, *prof. c. Elbasan. Albania.*

Pentru cel care ascultă de poruncile altuia.

A SUFLÀ

9512 * △ Unde te-aĭ ars, acolo suflă.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 5193.

A SE SUI

9513 △ Te poţĭ opri când te suĭ, dar anevoĭe când te coborĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 250, *c. Logoş, Ungaria.*

Adică când începe omul a sărăci, a scădé.

9514 * △ Intr'un an de ḑile te suĭ la dél, şi într'un cés te scoborĭ la vale.

G. Mihalache, *înv. c. Şendresci, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 6032 şi 10101.

SUMERNIC

9515 * △ Om sumernic.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Adică gingaş, frumos, care ĭubesce rînduéla, curăţenĭa. *Sumernic* = proporţionat, simetric. Cuvîntul opus e *navarnic* = măhălos, diform, nesimetric.

[1]) Cum îĭ şuera, aşa vorbesce.

SURD

9516 * La pórta a cufluĭ asună cât vreĭ.[1])

I. COYAN, *prof. c. Durazzo, Albania.*

Că el tot nu te aude. Acelaş înţeleş ca la No. 6041.

9517 * △ Poţĭ da cu tunul la urechĭa surduluĭ.

M. POPOVICĬU, *c. Rus, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 6045.

9518 * Ce 'ĭ pasă surduluĭ de ce vorbesce altul.

GR. POĬENARU, *j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 6050.

9519 * △ Merge ca surdu 'n óste.

• P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Mosna, j. Dolj.*

A se adaogà la No. 6056.

9520 △ Surd cu urechĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 246, *c. Bochĭa, Ungarĭa.*

Adică nepăsător.

A SUSPINÀ

9521 * △ Omul când suspină şi draculuĭ 'ĭ-e milă.

G. MIHALACHE, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

A TĂCÉ

9522 * △ Dacă tac şi le daŭ pace,
Şepte sate n'aŭ ce'mĭ face.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

[1]) La pórta surduluĭ, sună cât vreĭ.

Acelaş înţeles ca la No. 6074 b.

* △
9523 **Când nu tace unu, nu tac nicĭ ceĭ maĭ mulţĭ.**

V. SALA, *dasc. c Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3443.

* △
9524 **Feresce-mĕ, Dómne, şi 'mĭ dă pace,**
De omul care tot tace.

SILVIA LAZĂR, *c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6078.

* △
9525 **Tacĭ, până ţi 'ĭ bine.**

V. SALA, *c. Merag, comit. Bihor, Ungaria.*

Adică până 'ţĭ vine momentul favorabil.

* △
9526 **Tace ca şomîlcu.**

D-na Z. MIHĂILESCU, *înv. c. Buşteni, j. Prahova.*

Acelaş înţeles ca la No. 2342.

TĂCERE

* △
9527 **Tăcerea nu sparge capul.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6073.

* △
9528 **Tăcerea aduce dulcéţă.**

V. SALA, *dasc. c. Ferice, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6088.

A ŢINE

9529 * △ El îşĭ ţine tot a luĭ.

C. Teodorescu, *înv Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

Pentru omul îndĕrĕtnic.

9530 * △ Un ţîú şi nimica.

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

E sgârcit, şi totuşĭ nu are nimic.

TÎNĔR

9531 △ Laptele tinerilor e vinul bĕtrânilor.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 131, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 9443.

ŢINERE

9532 * N'are ĭérbă de ţînere. [1]

I. Coyan, *prof. c. Berat, Albania.*

Adică e fricos.

TINERICĂ

9533 * △ Tinerică o luaĭ
De-o sută cincĭ-ḑecĭ aĭ.

I. Popescu, *înv. c Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Când iea unul o nevéstă bĕtrână.

A ŢIPA

9534 Ţipă ca când o belesce cine-va de vie.

Rom. Glumeţ, p. 53.

[1] N'are ĭérbă de ţınere.

Adică ţipă tare.

A TRAGE

* △
9535 **Tradzi-m̃i callu ş-las s-plâng.**[1])

C. IONNESCU, *înv. c. Nevésta, Macedonia.*

Când se preface cine-va că nu voesce să se facă un lucru, pe care 'l doresce mult.
A se adaogă la No. 6137.

* △
9536 **A trage a scurtă.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

A păţi rĕu.

* △
9537 **Tras împins.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Un tras-împins.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 269, c. *Gurarîului, Ungaria.*

Despre un om slab, nevoĭos.

A TRĂI

9538 **Multi védi omlu cât bânédză.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 559.

Acelaş înţeles ca la No. 6150.

* △
9539 **Tráesce lumea albă.**

IL. HOCIOTĂ, c. *Selişte, comit. Sibiŭ, Transilvania.*

A se adaogă la No. 6167.

9540 **Bânédză cu drem̃ile.**[3])

MIHĂILEANU, *Dicţ.*, p. 173.

---

[1]) Trage-mĭ calul, şi lasă să plâng.
[2]) Multe vede omul cât trăesce.
[3]) Trăesce cu dramurile.

Trăesce cumpĕtat.

9541 △ **Trăesce ca hârţiĭ 'n biserică.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 258, *c. Logoş, Ungaria.*

Adică rĕŭ de tot.

9542 * △ **N'avem să trăim cât petrile.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

Vom muri odată. Până atuncĭ să trăim bine, se petrecem.

TRAĬU

9543 * △ **A trăit un traĭu, cu al morţeĭ douĕ.**

P. Gârboviceanu, *prof. cl. VI, Semin. Buc.*

A se adaogà la No. 6176.

A TRECE

9544 **Sécă pri-ĭu tréçi.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 623.

A se adaogà la No. 6179.

9545 * △ **A trece verde pe cine-va.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

A avé pânticărâe.

A TREMURÀ

9546 * △ **Tremurà, par'că 'ĭ găsit pe ape.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Şerbănesci, j. Argeş.*

Acelaş înţeles ca la No. 6183.

---

[1]) Usucă pe unde trece.

9547 * Trémură ca pésciĭ.[1])

G. Zuca, *c. Georgia, Albania.*

Adică de frig.

9548 * Trémură ca vérga.[2])

G. Zuca, *c. Permet, Albania.*

De mânie. A se adaogà la No. 6183.

9549 △ Tremură ca zidul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 260, *c. Rêşnov, Ungaria.*

A TREPĂDA

9550 * △ Cine trapădă, capĕtă.

Dr. El. Cristea, *Prov*, p. 53, *c. Cetea.*

Cine alérgă, cine muncesce, acela câştigă.

A TROSNI

9551 * △ Trosni una la Călina.

St Tuţescu, *înv. c. Catanele, j. Dolj.*

Vorbesce ne-întrebat, şi le spune din chĭar senin.

A SE TRUDI

9552 △ De şi trudesce, pe vînt nu 'l întrece.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 74, *c. Sibiu, Transilvania.*

Cu tótă truda luĭ, nu va isbuti.

---

1) Tremură ca pescĭ.
2) Tremură ca varga.

A ŢUCÀ

* △
9553 Eĭ de eĭ, ţucă 'mbucă. [1])

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Despre încuscrirea némurilor, şi folosirea întrę eĭ a averiĭ.

A SE UĬTÀ

* △
9554 Par'că se uĭtă din butură.

G. I. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţi.*

Celuĭ ce se uĭtă rĕŭ, sau din fire, saŭ din adins.

A UMBLÀ

△
9555 Cine umblă multe,
Îĭ dă prin cur turte.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 53, *c. Bran, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6199 & 6203.

* △
9556 A umblat, cât a umblat,
Dar acum s'a cufundat.

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

A se adaogà la No. 6204.

* △
9557 Pute locul pe unde umblă.

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Pentru cel leneş.

* △
9558 Umblă par'că e împedecat.

P. Garboviceanu, *prof. c. Poenariĭ, j. Gorj.*

---

[1]) Ţucă = sărută.

Adică încet. Pentru cel leneş.

9559 * △ **Umblă cucăind.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Umblă adormit.

9560 * △ **Umblă ciulind.** [1]

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

A ascultà pe furiş, cu atenţiune.

9561 * △ **A umblà d'agibaina.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Adică în zadar.

9562 * △ **A umblà cum iĭ róta.**

TEODORESCU-KIRILEANU. *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Adică iute, repede.

9563 * △ **A'i umblà piciórele ca sucala.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

URÎT

9564 * △ **Urît cu urît, trăesce până la sfîrşit.**

G. MIHALACHE, *înv. c. Sendresci, j. Tutova.*

Pentru ceĭ potriviţĭ.

9565 △ **Om urît, cu haine bune,**
Ca şi grâul cu tăciune.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 197, *c. Logoş, Ungaria.*

---

[1]) *Ciulind* se pronunţă *ṣiulind.*

Când un om urît se gătesce prea frumos.

9566 * △ El e care a ḑis: haĭ să scótem urîţiĭ din ţéră, şi când el a fost cel maĭ urît din tótă lumea.

G. BĂNULESCU, *înv. c. Pĭetroşiţa, j. Dîmboviţa.*

Nimenĭ nu sĕ vede cum este.

9567 * △ Urît ca mórtea.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

De inspiră gróza.

URMĂ

9568 * △ Îĭ pute urma.

V. RIMBU, *înv. c. Brăneşti, j. Ialomiţa.*

Adică e leneş.

A VEDÉ

9569 △ N'aĭ vĕḑut, n'aĭ auḑit, tacĭ!

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 156, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6251.

9570 * Te-am vidzută nă óră. [1])

I. COYAN, *prof. c. Georgĭa, Albania.*

Haĭ să 'ţĭ maĭ vedem vitejia.

9571 * △ A cuĭ se vede, e mare.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când te cîrîe unul cu musca pe căcĭulă. Veḑĭ şi No. 3101.

---

[1]) Te-am vĕḑut odată.

* △
9572 A vedé verde înaintea ochilor.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Dintr'o scârbă prea mare, dintr'o palmă dată muscălesce, etc.

* △
9573 Nicĭ să'l vedĭ, nicĭ să te vadă! nicĭ să'ĭ daĭ, nicĭ să'ţĭ dé.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Să nu aĭ a face cu el.

A VENI

* △
9574 Pe cum vine, aşa me.[1])

V. SALA, *dasc. c. Sĕud, comit Bihor, Ungaria.*

Uşor câştigă baniĭ, uşor îĭ şi cheltuesce. A se adaoga la No 6274.

* △
9575 N'am venit de vr'un mult, orĭ staŭ de vr'un puţin.

G. BĂNULESCU, *înv. c. Pietroşiţa, j. Dîmboviţa.*

* △
9576 N'a venit ca să te créscă.

I. POPESCU, *înv c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Ci din potrivă.

VENIN

9577 Lu m'că fărmaclu cu pulmul.[2])

I. COYAN, *prof. c. Permet, Albania.*

A suferit mult, până s'o scótă la capĕt. Vedĭ şi No. 6277.

---

[1]) Me = merge.
[2]) A mâncat venin cu pumnul.

VĬEȚĂ

9578 *△ Vĭéță cârpită cu ață,
De tóte ḑilele îțĭ vine gréță.

V. SALA, *dasc. c. Vașcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se adaogă la No. 6287.

9579 *△ Lume, lume și vĭéță,
Cum se daŭ cânii pe ghéță.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broștenĭ, j. Sucĭava.*

Vĭéță necăjită, la întîmplare.

9580 * Vĭéța fără fală, e ca o ḑi fără sóre.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr , j. Putna.*

Pentru cel care doresce un traĭu cu vaḑă.

9581 *△ Nu'ĭ lungă a luĭ.

V. SALA, *dasc. c. Vașcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Nu are mult de trăit.

VIŬ

9582 *△ Nu fac viiĭ ce ḑic morțiĭ.

M. STĂNESCU, *înv. c. Piria, j. Mehedințĭ.*

A se adaogă la No. 5458.

VODETE

9583 *△ Vodete cu orbete. [1])

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coșteĭu, Banat.*

---

[1]) Se pronunță: *vogece* și *orbece.*

Când doĭ inşĭ umblă împreună, în tot locul, fără trébă şi fără ruşine.
Vodete, cel care vede, conduce pe *orbete*.

VORBĂ

△ ✻
9584 O vorbă bună stînge focul, maĭ curînd de cât o bute cu apă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 201, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6327.

✻ △
9585 Dulce la vorbă şi rĕŭ la inimă.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Linguşitor şi faţarnic.

✻
9586 Vorba bună,
Puţin rĕsună;
Vorba rea
O duce vestea.

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. 6337.

✻ △
9587 Vorba de rĕŭ se duce ca glonţul, şi n'o poţĭ sosi nicĭ c'o sută de armăsarĭ.

G. Bănulescu, *înv. c. Pietroşiţa, j. Dîmboviţa.*

✻ △
Vorba de rĕŭ fuge ca glonţul, ĭar cea de bine se înnămolesce.

Negoescu, *înv. c. Jidenĭ, j. Rîmnicu-Sărat.*

✻ △
Vorba rea se respândesce maĭ ĭute.

I Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Vedĭ No. 6339 & 6340.

△
9588 O vorbă 'ĭ-a scăpat
Şi o fost spînzurat.

Dr. El. Cristea, c. *Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6402.

*
9589 Cu sborlu ĩĭ mâçĭ caplu alântui. [1])

G. Zuca, c. *Permet, Albania.*

1⁰ Adică prin linguşirĭ poţĭ să'l domolescĭ. — *Zuca.*
2⁰ Acelaş înţeles ca la No. 3439.

*
9590 D'ĭu ése sborlu, ése ş-sufletlu. [2])

I. Coyan, *profesor*, c. *Culona, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. 6388.

* △
9591 Vorba de aḑĭ nu se potrivesce cu cea de mâĭne.

I. Popescu, *înv.* c. *Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Pentru cel care nu se ţine de cuvînt

* △
9592 Nu dà vorba tronc, că daĭ în bolbócă.

I. Popescu, *înv.* c. *Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Să te gândescĭ înainte de a vorbi.

△
9593 Tot omul e dator să ţie odată satul de vorbă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 256, c. *Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Când vorbesce satul pe socotéla unuĭa.

---

[1]) Cu vorba ĭĭ mănâncĭ capul altuĭa.
[2]) Pe unde ĭese vorba, ĭese şi sufletul.

9594 * △ I se prinde vorba ca nuca 'n perete.

C. Teodorescu, *înv c. Lipova, j. Vasluiu.*

Vorbesce în vînt.

9595 * △ Vorba lungă, sărăcie 'n pungă.

V. Palade, *c. Câmpeni, Transilvania.*

* *Şbóre multe, ftohe gréoă.* [1])

I. Coyan, *profesor. c. Abela, Epir.*

A se adaogà la No. 6363.

9596 △ Vorbă gólă, traistă uşóră.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 275, *c. Braşov, Transilvania.*

* *Sbórile multi nu umplu traştlu di fârină.* [2])

G. Zuca, *c. Durazzo, Albania.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9597 △ Vorbă multă, ispravă puţină.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 275, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6364.

9598 * △ Cu vorba nu ne săturăm.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluiu.*

A se adaogà la No. 6387.

9599 Din sbor, sbor,
Agĭundzi la fuĭior. [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 665.

---

[1]) Vorbe multe, sărăcie mare.
[2]) Vorbele multe nu umple traista cu făină.
[3]) Din vorbă în vorbă, ajungĭ la fuĭor.

Adică la pĕruĭală. Acelaş înţeles ca la No. 6357.

9600 Din sbor-sbor ési câvgălu. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 664.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9601 Ma multu te-avursesc sbórele, ca di lucrulu. [2])

I. COYAN, *profesor c. Fieri, Albania.*

Când aĭ de învĕţat pe un prost, ca să facă óre-ce, maĭ uşor ţí-ar veni să'l facĭ singur.

*

9602 Vorba nu ne omóră.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 6391.

* △

9603 Vorba nu ne omóră, şi cu ea nu ne săturăm.

C. TEODORESCU, *înv. c. Pungesci, j. Vasluiu.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent, combinat cu No. 6386.

* △

9604 Pre om îl poţĭ prinde cu vorba, pre boŭ cu córne.

ANDR. GALŢ, *c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 1323.

* △

9605 Pomul de pe póme, omul de pe vorbe se cunósce.

V. SALA, *dasc. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6403.

---

[1]) Din vorbă în vorbă viĭ la cértă.
[2]) Maĭ mult te ostenesc vorbele de cât lucrul.

*

9606 A omluĭ sbórĕle ĭĭ si mâcă, carnea nu [1]).

I. IONESCU, *prof. c. Nevésta, Macedonia.*

1⁰ Pentru un om bun de gură saŭ ticălos de gură — IONESCU.

2⁰ La om se caută mintea ĭar nu trupul.

* △

9607 Vitele se adapă cu apă, şı ómenii cu vorbe adîncĭ.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j Suclava.*

* △

9608 Douĕ vorbe şi-o pastaĭe.

AUR. TEUTUL. *preot, c. Suclava.*

Vorbe de nimic.

* △

9609 Vorbe apóse.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Vorbe fără nicĭ un rost. Veḑĭ şi No. 6424.

*

9610 Sbóre ca ubóre.[2])

G. ZUCA, *c. Georgĭa, Albania*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9611 Vorbe de furcă.

BARONZI, p. 42.

A se adaogă la No. 6429.

* △

9612 Vorbă din topor.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Adică grosolană.

9613 Ni-scos sborlu din gură. [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 704.

Adică îndată.

---

[1]) Vorbele omuluĭ se mănâncă, carnea nu.
[2]) Vorbe ca curţĭ.
[3]) N'a scos cuvîntul din gură.

* △
9614 Are lipicĭ la vorbă.

E. I. PATRICÏU, *înv. c. Smulțĭ, j. Covurluĭu.*

Are trecere. Vedĭ No. 6446.

9615 Ĩ̃ĭ câdzu sborlu mpadi. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 664.

Nu i s'a ascultat cuvîntul, rugămintea.

*
9616 Cu cléstea ĩi-le scot sbórĕle.[2])

I. COYAN, *profesor, c. Culona, Albania.*

* △
A scóte cuĭ-va vorbe cu cleștele.

D-na Z. JUVARA, *c. Fedescĭ, j. Tutova.*

Abia, cu mare grĕutate, îl facĭ să'țĭ rĕspundă.

* △
9617 Țĭ ése sufletlu, până s-ĭi scoțĭ sbor din gură.[3])

I. COYAN, *prof. c. Durazzo, Albania.*

Acelaș înțeles ca la No. precedent.

*
9618 Lira și sborlu.[4])

I. COYAN, *prof. c. Abela, Epir.*

Acelaș înțeles ca la No. precedent.

A VORBI

* △
9619 Cât vorbescĭ, cât greșescĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 39, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

---

[1]) Iĭ cădu vorba jos.
[2]) Cu cleștele îĭ scot vorbele.
[3]) Ițĭ ĭese sufletul până să'ĭ scoțĭ vorba din gură.
[4]) Lira (monedă) și vorba.

Acelaş înţeles ca la No. 6462.

9620 *△ Cine vorbesce multe, orĭ scie multe, orĭ minte multe.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 54, c. *Ida Mare*, *Ungaria*.

9621 △ Uniĭ vorbesc ce sciŭ, şi uniĭ sciŭ ce vorbesc.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 268, c. *Gurarîuluĭ*, *Ungaria*.

9622 Vorbesce satul,
Nu vorbesce capul.

N. Urechie, *ing. c. Comarnic*, *j. Putna.*

Repetă vorbele altora, fără să cugete.

9623 △ A vorbit ca să nu tacă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 18, c. *Bochĭa*, *Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6480.

9624 *△ Cel ce vorbesce maĭ mult risipesce, cel ce ascultă adună.

Gr. Poĭenaru, *ing. c. Barsa*, *j. Ialomiţa.*

Acelaş înţeles ca la No. 6487.

9625 * Dadun sburâm, ahoria avdzîm.[1])

I. Coyan, *profesor*, c. *Periveli*, *Epir.*

A se adaogă la No. 6488 **b**.

9626 *△ Rar da bine.

Gavr. Onişor, *prof.* c. *Avramesci*, *j. Tutova.*

---

[1]) Impreună vorbim, a parte (deosebit) auḑim.

Vorbesce rar dar apĕsat. Cam tace, însă, când începe, foc îĭ ĭese din gură, spune tot fără a ocoli.

9627 **Sburascĭ cu morţiĭ.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 665.

A se adaogă la No. 6507.

9628 * △ **Vorbesce ca din fóle.**

IUL. GROFŞOREANU, *înv. c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Vorbesce ne-înţeles.

9629 △ **Vorbesce cu piciorul de brîŭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 276, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6512.

9630 * △ **Vorbesce tocmaĭ ca orbul cu ochelarĭ.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Murgenĭ, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9631 * △ **Vorbesce ce nu mirósă a nas de om.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Vorbesce prea mare.

9632 * △ **Vorbesce de clacă.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 6516.

9633 * △ **Vorbesce ca surda 'n clacă.**

GR. POĬENARU, *ing. c. Bassa, j. Ialomiţa.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

---

[1]) Vorbescĭ cu morţiĭ.

9634 * △ **A vorbit baba, daţĭ 'ĭ vaca.**

GR. POĬENARU, *ing. j. Putna.*

Când unul dă sfaturĭ próste.

9635 * △ **Vorbişĭ de te plătişĭ.**

G. BĂNULESCU, *înv. c. Petroşiţa, j. Dîmboviţa.*

Acelaş înţeles ca la No. 6505.

9636 △ **Vorbesce 'n dude.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 276, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6504.

9637 * △ **Vorbesce alimojdiĭ.**

V. RÎMBU, *c Brănesci, j. Ialomiţa.*

Vorbesce ce-va care nu se înţelege; vorbe aĭurea.

9638 * △ **Nu vorbi a plevea.**

IUL. GROFŞOREANU, *învĕţător c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

A se adaogà la No. 6502.

9639 * **A vorbi numaĭ din buze.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Adică făţărnicesce.

9640 * △ **Vorbesce slobod.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Pungesci, j. Vasluĭu.*

Adică ce are pe inimă, fără témă.

9641 △ **Vorbesce 'n dungĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 276, *Ungaria.*

Inversul ḑicereĭ precedentă.

9642 **A vorbi şi rele şi bune.**

A. Pann, *Moş Alb*, p. 56.

Şi ce trebue şi ce nu trebue.

9643 * △ **Vorbesce ce nu scie.**

Procopiescu, *înv. c. Islaz, j. Romanaţĭ.*

Adică e bét.

9644 * △ **Vorbesce ne-sărat.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Banca, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 6440.

9645 * △ **Vorbesce de a bĕţu.**

Gr. Alexandrescu, *magistr j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 6434.

A ZĂRI

9646 **Zăresce ca pasĕrea.**

Gr. Jipescu, *Lumina,* I, p. 261.

Adică prea bine, de departe.

A ZLIMBOI

9647 * △ **Rĕmânĭ zlimboindu-te.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Când nu aĭ făcut ce-va la vreme.
A zlimboi = a privi ce-va cu ochiĭ înnoraţĭ orĭ înholbaţĭ.

SUPLEMENT LA CAPITOLU VI

ALBĬE

9648 *△ Nu în tóte albiile te poţĭ scălda.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Nu tóte negoţurile aduc folóse; nu tóte încercările te pot folosi.

9649 *△ A băgà sub albĭe.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vasluiu.*

A ascunde.

AMNAR

6950 *△ O să 'ĭ maĭ ĭea curéua amnaruluĭ.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Mĭerlescĭ, j. Olt.*

Acelaş înţeles ca la No. 6536.

A AŞTERNE

9651 * Cum va 'ţĭ aşterni, acşi vaĭ dormi. [1]

I. COYAN, *prof. c. Perivoli, Epir.*

A se adaogà la No. 6538.

---

[1]) Cum îţĭ veĭ aşterne, aşa veĭ dormi.

AŢĂ

9652 Iu 'ĭ çĭóra ma minută, aclo sĕ-arupi.[1])

Gr. Tocilescu. II, p. 474.

A se adaogà la No. 6544.

9653 * △ Pe faţă,
Numaĭ aţă;
Pe dos
Teĭu pucĭos.

T. Bălăşel, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

In glumă, de o haină ruptă şi plină de petece.

9654 * A avé aţele în mână.

Gr. Poĭenaru, *ing. j. Buzĕŭ.*

Cunósce tóte interesele unor ómenĭ; tóte firele uneĭ intrigĭ, etc.

9655 △ Innódă aţa de la cap.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 120, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A înjgheba ce-va bine de la început.

9656 Va ŏ arupem çĭóra.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 474.

Vom strica prietenia.

9657 * △ A merge ca pe aţă.

T. Bălăşel, *prof. c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

In linie dréptă. A se adaogà la No. 6555.

---

[1]) Unde 'ĭ aţa maĭ subţire acolo sĕ rupe

[2]) O vom rupe aţa.

AVLIE

9658 △ **Iérbă în avlie,[1])**
In casă sărăcie.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 112, *c. Logoş, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7020.

BAÏE

9659 * **A fi ca în baïe.**

T. Bălăşel, *prof. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică cald.

BATĂ

9660 * △ **A rupe betele.**

T. Bălăşel, *prof. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

1⁰ A rupe legăturile, cu deosebire cele morale, ce te opreaŭ de la ce-va. De pildă când calcĭ un jurămînt, o legătură, etc.

2⁰ Când cine-va crede că a reuşit a rupe legăturile unor farmece ce bănuïa că sunt asupra sa.

BÂTĂ

9661 * △ **Pe unde ajunge, ea unge.**

Iul. Grofşoreanu, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Când bate pre cine-va. Pe unde ajunge bâta, ea face vineţeĭ, orĭ umple de sânge.

BEŢ

9662 △ **Dă'ĭ bĕţ impistrit**
Şi'l mână d'unde-o venit.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 66, *c. Logoş, Ungaria.*

Adică străinuluĭ.

[1]) Avlie = curte.

9663 *△ **Nu feşteli bĕţul tot.**

G. P. Salviŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 450, sub formă de povaţă.

BICĬU

9664 * **Îĭ bicĭu de foc.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Om rĕŭ, amarnic.

9665 *△ **De departe se aude cum îĭ plesnea bicĭul.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Când vine unul mare.

BLANĂ

9666 * **Nu face blana cât face faţa.**

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Facĭ adese-orĭ cheltuelĭ zadarnice, cu nădejde că veĭ avé folóse. Veḑĭ No. 6761.

BORDEĬU

9667 * **A face bordeĭu cu cine-va.**

T. Bălăşel, *prof. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A se înţelege în vorbă; a se potrivi în faptă.

BÓTĂ

9668 *△ **A fi rĕŭ de bótă.**

G. I. Tomescu, *înv. c. Severin, j. Mehedinţĭ.*

Om rĕŭ, amarnic.

BRĂCINAR

9669 * △ **A fi tare în brăcinar.**

T. BĂLĂŞEL, *preot*, c. *Ştefă-nescĭ*, *j. Vâlcea.*

Adică puternic, îndrăsneţ, vitéz. A se adaogă aceste înţelesurĭ la No. 6614.

9670 * **A fi slab în brăcinar.**

T. BĂLĂŞEL, *preot*, c. *Ştefănescĭ*, *j. Vâlcea.*

Slab în putere, sărac, fricos.

9671 * △ **Îĭ gros în brăcinar.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv.* c. *Broştenĭ*, *j. Suciava.*

Adică avut.

BRÎŬ

9672 **Aşa ţ-adară brînlu, ş-amĭa mĭ-hĭerb grânlu [1]).**

GR. TOCILESCU, II, p. 675.

Astfel e lumea. Unul rîde (se căsătoresce), şi altul plânge (face colivă pentru un mort).

BUNDĂ

9673 △ **Şi bunda cea cĭucurată**
Se vinde la dobă odată.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 239, c. *Logoş*, *Ungaria.*

Cel bogat, dacă cheltuesce, pe mĕsură sărăcesce.

BUZUNAR

9674 * △ **Băgaĭ mâna 'n buzunar,**
Doar cremene şi amnar.

TEODOR BĂLĂŞEL, *preot*, c. *Ştefănescĭ*, *j. Vâlcea.*

---

[1]) Ţie îţĭ dreg brîul, şi mie îmĭ fierb grâul.

Fudul în haĭne şi sărac.

9675 * △ Stă cu mânele în buzunar, ca boeriĭ la divan.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Leicescĭ, j. Muscel.*

Pentru cel leneş.

CĂCĬULĂ

9676 * △ Mulţumim ţie, căcĭulă,
Că stăpân'tĕŭ n'are gură.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Dragodana, j. Dîmboviţa.*

A se adaogà la No. 6649 b.

9677 * △ A pune căcĭula la o parte.

T. BĂLĂŞEL, *înv. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi vesel, a nu avé habar de nimenĭ. Veḑĭ No. 6663.

9678 * △ A scăpat căcĭula pe apă.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

Când o femee nu are bărbat, şi se vede că e îngreunată. A se adaogà acest înţeles la No. 6674.

9679 Scóti câçĭula s-mĕ agudescĭ.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 452.

Pentru doĭ inşĭ de o potrivă rĕĭ saŭ vinovaţĭ. Veḑĭ şi No. 6669.

9680 * △ A fi de subt căcĭulă.

T. BĂLĂŞEL, *înv. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Când te întrébă cine-va de unde eştĭ, în glumă saŭ de supĕrare i se rĕspunde: *de subt căcĭulă sunt.*

---

[1]) Scóte căcĭula să mĕ lovescĭ.

* △
9681 De géba porţĭ căcĭulă ’n cap.

T. BĂLĂŞEL, *prof. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Nu eştĭ demn de a te numi om saŭ bărbat. A se adaogà la No. 6681.

* △
9682 A schimba căcĭula cu cârpa femeeĭ.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

E nedemn de a fi bărbat.

* △
9683 Nu’l dóre în căcĭulă.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

N’are habar, puţin îĭ pasă.

* △
9684 A fi pĭerdut căcĭula.

T. BĂLĂŞEL. *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică cinstea.

* △
9685 A nu avé nicĭ căcĭulă.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi sărac. A se apropia de No. 6676.

* △
9686 A fi cu o jumătate de căcĭulă.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică sărac.

CĂLDARE

* △
9687 A fi cu căldarea ’n cap.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi obrocit, fermecat.

SNÓVĂ

Odată, şi e cam mult de atuncĭ, un om deşteptându-se peste nópte, din somn, găsi în aşternut şése piciore. «Da bine, fa nevéstă! Eŭ sciam în patu nostru numaĭ patru picĭóre, acum de sunt şése?!»

Ce, mĕ, eştĭ obrocit? Iea dă-te jos din pat, şi numĕră, veḑĭ nu sunt numaĭ patru?»

Barbatu se dete jos şi numĕrând picĭórele din culcuş, găsi dór patru. «Aşa e, fa nevéstă, patru sunt.»

«Apoĭ dar ce tot trăncanĭ tu p'aci, că vĕḑuşĭ şése?»

Aşa e, fa nevéstă, da uĭte, de, când mĕ suĭ în pat tot şése mi se par, ce pârdalnicu o fi asta?»

«Asta e curat obrocélă, mĕ bărbate! Du-te mĕ omule de adu încoa căldarea nóstră, a mare, de aramă, şi dóuĕ făcăleţe, să-ţĭ fac de obrocélă, ca să-ţĭ viĭ în minţĭ, că nu e bine de capu tĕŭ.»

Bĭetu om făcu aşa cum îl învĕţă nevésta. Aduse căldarea şi dóuĕ restee. Nevésta îĭ puse căldarea în cap şi îl puse s'o ţie cu amândouĕ mâĭnile, ĭar ea începu a bate, cât putea, cu resteele în căldare, făcênd un hălălăŭ cât tóte ḑilele, ĭar din gură începu să descânte aşa:

Obrocélă, obrocéla!
Ibovnice te scólă,
Şi ĭeşĭ pe uşă afară,
Şi să fugĭ cât aĭ puté,
Ca să scăpăm de belea!
Şi de mare satara!

In vremea asta ibovnicul a fugit.

9688 *△ **A fi ca căldarea.**

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi negru la faţă.

CĂMAŞĂ

9689 *△ **Si cămaşa**
E de la naşa.

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Ş-ésti cu câméşa di la nuna. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 680.

Adică e aşa de sărac, că şi cămaşa e de la alţiĭ.

9690 *△ **Nu te încrede nicĭ cămeşeĭ tale.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

---

[1]) E cu cămaşa de la naşa.

A se adaogă la No. 6719.

9691 **L-tricu prit câmeşi.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 680.

L'a adoptat, l'a recunoscut ca copil.

9692 **Pr-ĭu u scoţĭ câmeşa?** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 680.

A se adaogă la No. 6722.

9693 * △ **Până şi cămaşa.**

G. POBORAN, *inst. j. Olt.*

Tot ce aveà. A se adaogă la No. 6739.

«A dat *până şi cămaşa de pe dînsul*».

CANDELĂ

9694 * △ **A fi ca o candelă aprinsă.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică frumos, drăgălaş, bine făcut, vesel.

CĂPISTERE

9695 * △ **Şi în căpistere pielm şi turtă în foc.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

1° Maĭ multe lucrurĭ de odată, maĭ multe dorinţe împlinite în acelaş timp.

2° De un lucru care trebue să însuşéscă maĭ multe condiţiunĭ bune de odată.

CÂRPĂ

9696 * △ **O cârpă, dacă e bună, s'o ĭeĭ din gunoĭu şi s'o scuturĭ.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Omul bun, să nu cauţĭ că e din ceĭ de jos.

---

[1]) Il trecu prin cămaşă.
[2]) Pe unde scoţĭ cămaşa?

9697 *△ Nu i se ajunge cârpa în gaură.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Pentru cel sărac, care nu are cu ce să'şĭ împlinéscă nevoile vieţeĭ.

9698 *△ A căpĕta cu cârpa.

T. BĂLĂŞEL, *prof. c. Ştefănescĭ. j. Vâlcea.*

A fi sărac, a cerşi.

9699 *△ A fi o cârpă lepĕdată.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Lucru de nimic, fără nicĭ o valóre.
Intîlnim acéstă ḑicere şi în psalmele luĭ David.

CASĂ

9700 *△ Primiţi-mĕ în casă, până ce vĕ veţĭ găsi Dumneavóstră altă.

A. GOROVEĬ, *j. Sucĭava.*

Când unul se pune pe lângă altul, îl linguşesce, până ce ajunge să'l domineze, şi să'ĭ impună voinţa luĭ. Veḑi No. 6773.

9701 *△ Bagă'l în casă te fură;
Dă'l afară te înjură.

A. GOROVEĬ, *profesor, Cl. VII, Semin.*

Celuĭ nerecunoscĕtor.

9702 Di sum casă,
Na'l pri mésă;
Di pri mésă
Vru ş-tu çergă,
Până s-adună pri svercă.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 705.

[1]) De sub casă, na'l pe masă, de pe masă vru şi 'n cergă, până ce ş-a adunat pe céfă (adică = a fost bătut).

Se ḑice pentru ceĭ carĭ tot cer maĭ mult, şi la urmă o păţesc.

* △

9703 Mĭ-e dor de el ca de o casă aprinsă.

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluiu.*

Să nu'l veḑĭ în ochĭ. Veḑĭ No. 6798.

* △

9704 Mie 'mĭ arde casa, şi el îşĭ pîrlesce bâta

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin.*

Acelaş înţeles ca la No. 6801.

* △

9705 Nicĭ o pómă 'ĭ maĭ amară,
Ca casa de a doua óră.

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Căsătoria de a doua.

*

9706 Di puĭ̃u lapte are 'n casă.[1])

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

Are de tóte, nu'ĭ lipsesce nimic, e bogat. A se vedé No. 6813.

* △

9707 A fi cu casa în spinare.

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi sărac, fără casă. A se adaogà la No. 6814.

9708 Di omlu din casă, carĭ óră s-te afirescĭ?[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 592.

Acelaş înţeles ca la No. 17537.

[1]) Lapte de puĭu are în casă.
[2]) De omul din casă, în care oră să te ferescĭ.

9709 * △ Casa care'ĭ mare, maĭ multă vĭéţă are.

G. MIHALACHE, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Adică cine'ĭ mare, bogat, maĭ puternic.

9710 * Când ĭeĭ acoperemîntul vedĭ ce este în casă.

C. C. MICLESCU, *c. Miclescĭ, j. Vasluĭu.*

Numaĭ când trăescĭ în casa omuluĭ îĭ poţĭ cunósce traĭul.

9711 △ Până nu eştĭ cu omul în casă, nu scii ce plătesce.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 204, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6144.

9712 △ Nicĭ o casă fără fum.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 162, *c. Breţcu, Ungaria.*

9713 * △ Cine şade a-casă,
Mănâncă la masă;
Cine umblă prin sat,
Remâne ne-mâncat.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Leicescĭ, j. Muscel.*

Omul care 'şĭ vede de casa luĭ e maĭ folosit.

9714 * △ A umbla căutătorĭ de casă.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Despre ceĭ cari plécăă, în peţit, căutând vre-o fată.

9715 * △ A făcut larg în casă.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suc̆ava.*

Adică s'a dus.

9716 * △ A măturat casa cu el.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sučava.*

L'a bătut bine.

9717 Casă di bîrdeñĭ. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 675.

Adică casă próste. *Bîrdeñiḹi* sunt nisce plante, carĭ cresc în Tesalĭa.

9718 * △ A face casă.

D-na. Z. JUVARA, *c. Fedescĭ, j. Tutova.*

A trăi împreună cu cine-va. A se adaogă la No. 6826.

9719 △ Unde casa nu se spoĭesce.

GR. TOCILESCU, *Poes. Pop.*, I, p. 548.

Adică departe.

CĂUŞ

9720 * △ Picuş la picuş,
Fac un căuş.

P. PRELIPCEANU, *înv. c. Schela, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 11295.

CAZAN

9721 * Ună câzane çe hérbe astupată, vaĭ crépă. [2])

I. COYAN, *prof. c. Băésa, Epir.*

Feresce-te de omul ascuns şi supĕrat. Veḑĭ No. 367.

[1]) Casă de bîrdenĭ.
[2]) Un cazan ce fierbe astupat, o să plesnéscă (crape.)

CÉPSĂ

9722 △ I-aŭ pus cépsă 'n cap.

Dr. El. Cristea, *Prov*, p. 113, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7202 & 7900.

CERCEL

9723 * △ La urechĭ marĭ nu trebue cerceĭ.

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

Să nu atragĭ atenţia ómenilor asupra defectelor tale.

9724 * A remâne cercel fără tórtă.

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică ce-va de lepĕdat, care nu plătesce nimic. A se adaogà la No. 6860.

CHEĬE

9725 * △ Cheĭea de aur în tótă gaura sĕ potrivesce (lovesce, nimeresce).

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6862.

9726 * △ Cheĭea umblată nu ruginesce.

G. Mihalache, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 6867.

9727 * △ A umblà cu cheile la brîŭ.

T. Bălăşel, *prof. c. Stefanescĭ, j. Vâlcea.*

Pentru ómeniĭ ceĭ sgârciţĭ.

CHIBRIT

9728 * Cât aĭ aprinde un chibrit.

TEODORESCU - KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suceava.*

Iute, de grabă, într'o secundă.

CĬOMAG

9729 Ma ghini nă sut di çĭumădzĭ pri truplu alântuĭ, di nă singură prĕ-amél.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 503.

Acelaş înţeles ca la No. 3105.

9730 * △ A nu avé de cât cĭomagu.

T. BĂLĂŞEL, *înv. c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi sărac.

CĬUBUC

9731 Ş-bé cĭubuchĭa cu-arihati.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 475.

E mulţumit, trăĭesce în linişte.

CLIN

9732 * △ A nu avé clinii toţĭ.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi cam lipsit de minte.

CLOPOT

9733 * △ A fi cu clopot.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

---

[1]) Maĭ bine o sută de cĭomege pe trupul altuĭa, de cât unul singur pe al meŭ.

[2]) Işĭ bé cĭubucu în linişte.

Despre cel care i se descoper faptele rele, orĭ pe unde le-ar face el.

COJOC

9734 * △ **Şade într'o sută de cojóce şi tot ḑice că nu'ĭ este frig.**

G. MIHALACHE, *c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Pentru cel care nu se maĭ mulţumesce.

9735 * △ **A'şĭ întórce cojocu.**

T. BĂLĂŞEL, *c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

A schimba purtarea din bună în rea. A se adaogà la No. 6948.

9736 △ **Intórce cojocul după vreme.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 123, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

A'şĭ schimba purtarea, părerile, etc., după împrejurărĭ.

CORT

9737 * △ **A umbla ca cu cortu.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

A se adaogà la No. 6972.

9738 * △ **Iea-ţĭ cortu.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Adică mută-te, plécă.

COŞ

9739 * △ **Par'că e afumat pe coş.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. Cl. VI, Semin. Buc.*

Adică negru la faţă.

COŞ

9740 △ **In coşul gol nu 'şi fac şórecii cuib.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 118, *c. Bochia, Ungaria.*

La ceĭ săracĭ nu alérgă nimenĭ, ne-avênd ce căpĕta.

COŞ

9741 * △ **Si din coş grăunţe şi din copae pĭelm.**

T. Bălăşel, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Acelaş înţeles ca la No. 6979.

9742 * △ **De n'o fi din coş grăunţe, tot o fi din copae pĭelm.**

T. Bălăşel, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

De n'o fi una, tot o fi alta.

COTRUŢĂ

9743 * △ **Adese-orĭ în cotruţă găsescĭ lucrurĭ bune.**

V, Forescu, *c. Dorna, j. Suclava.*

Găsescĭ femee frumóse şi în bordee.

CUPTOR

9744 △ **La cuptorul cald nu trebue foc mult.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 128, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7004.

9745 * △ **Nu poţĭ fi în cuptor şi la móră.**

Suhamel, *c. Meledic, j. Buzeŭ.*

Alege una din douĕ.

9746 △ **Maĭ uşor poţĭ cumpĕrà douĕ cuptóre, de cât lemne pentru unul.**

Dr. El. Cristea. *Prov.*, p. 147, c. *Sinersig*, *Ungaria*.

Intreţinerea costă scump.

9747 * △ **Şi la cuptorul mic se face foc mare.**

V. A. Forescu, c. *Dorna*, *j. Sucĭava*.

Cheltuĭélă nepotrivită.

9748 * △ **Cuptorul bun cóce pâne bună.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 61, c. *Cacoviţa*, *Ungaria*.

Acelaş înţeles ca la No. 1111.

9749 * △ **A fi ca în cuptor.**

T. Bălăşel, *preot*, c. *Ştefănescĭ*, *j. Vâlcea*.

Adică cald.

CUREA

9750 * △ **A se ţine ca curéua.**

T. Bălăşel, *preot*, c. *Ştefănescĭ*, *j. Vâlcea*.

Se dice de ce-va care nu sĕ póte sfărĕma lesne. De pildă: când pămîntul e clisos, brazda pluguluĭ se ţine ca curéua; pânea, bine frămîntată, sĕ ţine felia ca curéua când o taĭ.

9751 **Ĭ-adună curĕĭli.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 684.

A'ĭ face observaţiĭ.

9752 * △ **A pune la curele.**

T. Bălăşel, *preot*, c. *Ştefănescĭ*, *j. Vâlcea*.

---

[1]) Iĭ adună curelele.

Adică la bătae grea.

9753 **Nu ĭĭ ţîni curdhĕaoa.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 684.

Acelaş înţeles ca la No. 7013.

CURTE

9754 * △ **La curtea boerĕscă şi popĕscă nu e lipsă de lucru.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Rătescĭ, j. Argeş.*

FAŢĂ

9755 * △ **La faţă veche nu trebue căptuşĕlă nouă.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Orĭ-ce lucru trebue făcut potrivit.

FERÉSTRĂ

9756 **Bati firésta s'aduchĭască uşa.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 493.

Acelaş înţeles ca la No. 2480.

9757 * △ **Te vedĭ în el ca în feréstră.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru cel făţarnic; una vorbesce, alta face.

FITIL

9758 * **A pune fitilurĭ.**

D. DARVARI-BUZESCU, *c. Strejescĭ, j. Romanaţĭ.*

A se adaogă la No. 7054.

---

1) Nu 'l ţine curéua.
2) Bate feréstra să pricépă uşa.

FÓRFECE

9759 * △ **Nu fórfecile bune, fac croïélă dréptă.**

V. A. Forescu, c. *Mălinĭ*, j. *Sucĭava.*

Ci mintea care 'l conduce.

GARD

9760 * △ **Gardul cu propele nu'l dă vîntul jos.**

G. Mihalache, *înv.* c. *Şendrescĭ*, j. *Tutova.*

△ *Gardul cu proptele ţine maĭ mult.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 101, c. *Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

△ *Gardu cu propte nu se 'mburdă.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 101, c. *Logoş, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7076.

9761 * △ **Gardul cu poprele cade pe vînturĭ grele.**

V. A. Forescu, c. *Dorna*, j. *Sucĭava.*

A se adaogà la No. 7077.

9762 * △ **La gardul uscat, poprele verḑĭ.**

V. A. Forescu, c. *Mălinĭ*, j. *Sucĭava.*

Trébă nechibzuită. Veḑĭ No. 7080.

9763 * △ **S'a rezĕmat de gardul putred.**

V. A. Forescu, c. *Mălinĭ*, j. *Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. 7087.

GĂTIT

9764 △ Gătat ca o păpuşă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 191, *c. Rêşnov, Ungaria.*

Adică prea frumos gătit. Veḑĭ No. 10536.

GHEM

9765 * △ Par'că ĭ-a dat cu ghemu 'n cap.

P. Gârboviceanu, *Semin. Cl. VIII.*

GHĬOZDAN

9766 M̃ĭ-o am ca nuca n-sîrîtor (sînîtor)[1].)

Gr. Tocilescu, II, p. 698.

Când ne este drag cine-va.

GOL

9767 * △ Gol trócă.

G. Creţoĭu, *c. Scăescĭ, j. Dolj.*

Acelaş înţeles ca la No. 7127. A se vedé origina ḑicereĭ la No. 14343.

GRĂDINĂ

9768 * △ Udă-ţĭ întâĭu grădina ta, şi dacă îţĭ va mai remâne apă, udă şi pe a vecinilor.

V. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

A se adaogă la No. 7134.

HAĬNĂ

9769 △ Haĭnę scumpe pre spinare
Bagă omu'n lipsă mare.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 107, *c. Sinersig, Ungaria.*

---

[1]) Mĭ-o am ca nuca în ghĭozdan.

Pentru cel căruia 'ĭ place să se pórte prea frumos îmbrăcat.

IMBRĂCAT

9770 * △ **Omul îmbrăcat nu se teme de ĭérnă.**

G. MIHALACHE, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Pentru cel puternic, avut saŭ cu slujbă bună.

A INCĂLŢÀ

9771 **Lu ncălţaĭ di dóuli çiçĭóri.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 472.

Adică l'am înşelat. A se adaogà la No. 7207.

INEL

9772 **Va-m̃ĭ arucă nelu nâpoĭ!**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 571.

Arată nepăsarea.

Când se strică logodna se trimite inelul înapoĭ. Ne fiind unul logodit, puţin îĭ pasă căcĭ nu i se póte trimite inelul înapoĭ.

IŞLIC

9773 * **Işlicul e mare, dar capul e mic.**

V. A. FORESCU, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Póte fi un om de ném mare saŭ boĭerit, dar e prost.

LAMPĂ

9774 * △ **Lampa nu arde pentru cel care dórme.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Valea Marculuĭ, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 7289.

---

[1]) L'am încălţat de amîndoue picĭórele.
[2]) O să 'mĭ arunce inelul înapoĭ!

LANŢ

9775 Ĩi-trec alislu di nărĭ.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 420.

A-l înfrîna. Acelaş înţeles ca la No. 6586.

LÉGĂN

9776 △ Îmburdat cu légănul.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 138, & 117, c. *Bochia, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7255.

9777 * △ Vaĭ de légănul în care s'a suit.

BAŞOTA, *prin V. Forescu, j. Sucĭava.*

A picat în o bólă de care nu va scăpa.

LULEA

9778 * △ Nu tóte lulelile mirosĕ a smólă.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Nu tóte femeile umblă după bărbaţĭ, le place împreunare cu bărbaţĭ.

LUMINĂ

9779 * Caută ḑiua cu lumină.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 37, *c. Sibiŭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7296.

9780 △ Nu mĕ purta ḑiua cu lumina.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 177, *c. Logoş, Ungaria.*

Căcĭ lucru e vĕḑut, învederat.

---

[1]) Iĭ trec lanţul de nas.

9781 △ **Sus măciucă, jos nimică.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 246, c. *Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Om prost.

MANTA

9782 * △ **Socotéla,... hrîştĭ mantaua!**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Nu are să ĭea nimic. A se adaogà acest înţeles la No. 7314.

MĂNUŞĂ

9783 * △ **Cu mănuşĭ pre mână nu torcĭ mătase.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 58, c. *Sinersig, Ungaria.*

Pentru cel leneş, care nu lucréză cum ar trebui.

MASALA

9784 **Dzadă s-adră.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 685.

S'a îmbĕtat tun. Se numesce *dzade*, masalale făcute din crăcĭ de pin.

9785 **Arde ca dzada.** [2])

Mihăileanu, *Dicţ.*, p. 178.

Adică bine.

MĂTURĂ

9786 **Numaĭ mătura a rĕmas a-casă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 17, c. *Codlea, Ungaria.*

Când nu a maĭ rĕmas nimenĭ a-casă.

---

[1]) Masala s'a făcut.
[2]) Arde ca masalaua.

A MĂTURĂ

9787 △ **Fie-care să măture naintea uşeĭ sale.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 94, c. *Toplița, Ungaria.*

△ *Mătură dinaintea uşeĭ tale.*

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 149, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7337.

MÓRĂ

9788 * △ **De cât la móră**
Maĭ bine 'n cămară.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

De cât să te trudescĭ, maĭ bine să ĭeĭ de-a gata.

9789 * △ **A fost la móră, la rîşniţă, şi s'a întors cu grăunţele în pólă.**

V. FORESCU, c. *Dorna, j. Suciava.*

Pentru omul netrebnic.

9790 **La móră ş-la drâştélă.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 556.

A spune la tótă lumea.

9791 **Carĭ aŭ cap tră discari, du-ti la móră.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 443.

Acelaş înţeles ca la No. 7365.

9792 **Ca la móră cu aradha.**[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 555

A se adaogă la No. 7371.

---

[1]) La móră şi la piuă.
[2]) Dacă aĭ cap de despicat (asurḑit), du-te la móră.
[3]) Ca la móră pe rînd.

9793 * △ A'ĭ face o móră.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv.* c. *Broşteni, j. Suciava.*

A'l bate. A se adaogà la No. 7396.

9794 △ Nu'ţĭ face móră 'n cap.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 185, *c. Cetea, Ungaria.*

Nu te ameţi; nu te îmbăta. A se vedé No. 7403.

9795 △ Şi-a băgat pe móră.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 238, *c. Ida-Mare, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 6982.

9796 △ Când n'o fi pe apă móră.

G. DEM. TEODORESCU, *Poes. Pop.*, p. 285.

Adică nicĭ odată.

MORMÎNT

9797 Nu plândzi pi murminti csen, s-nu ti dóră ochĭli.[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 563.

Nu duce grija altora. A se vedé No. 7405.

MUC

9798 △ Ajunge mucul la degete (deşte).

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 7, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7410.

[1]) Nu plânge pe mormînt străin, să nu te dóră ochiĭ.

NEGRU

9799 S-bâgă läile.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 525.

S'a căsătorit.

NE-SPĂLAT

9800 * △ Orĭ-cât l'aĭ îngriji, tot ne-spălat remâne.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Omul cu năravurĭ rele. Veḑĭ No. 7417.

OCHELARĬ

9801 Lĭ-bâgă ṽiliĭle.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 704.

L'a înşelat

OGLINDĂ

9802 △ Are oglindă mică, dar se vede 'n ea.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 12, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7438.

OGRADĂ

9803 * △ Iérba în ogradă e sărăcie în casă.

V. A. FORESCU, *c. Stănişóra, j. Sucĭava.*

A se adaogà la No. 7020.

OPINCĂ

9804 △ E falnică
La opincă,
Şi smintélă,
La obélă.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 83, *c. Sinersig, Ungaria.*

[1]) Ş'a pus negrele (haĭnele negre).
[2]) Iĭ a băgat ochelariĭ.

A se adaogà la No. 7441.

9805 * △ **Să fie opinca cât de bună,**
Cât o cizmă nu maĭ sună.

G. MIHALACHE, *înv. c. Şendresci, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 7442.

9806 * △ **Nu cu orĭ-care opincă să te încalţĭ.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Nu te întovărăşi cu cine-va, până a nu'l cunósce bine.

9807 △ **Nu încălţa opincĭ de om mort.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 173, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Nu luà o vĕduvă.

9808 △ **Până poţĭ pune petec pe opincă, nu cumpĕra alta nóuă fără banĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 203, *c. Voĭvodeniĭ M., Ungaria.*

Ne învaţă economia.

9809 △ **Lapĕdă opinca ruptă şi 'n urmă ĭară caută după ea.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 130, *c. Tisa, Ungaria.*

Nu lepĕda un lucru, până nu l'aĭ înlocuit cu altul maĭ bun.

9810 * △ **I-o pus opinca în nas.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

L'a întrecut cu tréba de şi se ţinea sus. A se adaogà la No. 7457.

9811 * △ Nu mĕ crede sulă de opincĭ.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VII, Semin.*

Adică să nu mĕ credĭ prost.
Dice unul, în care nu prea te încredĭ că va puté îndeplini insărcinarea pe care i-aĭ dat-o.
Sula de opincĭ, e un lucru ascuţit la vîrf, cu care se lărgesc găurile la opincĭ, pentru a se vîrî curéua de încreţit.

9812 Ĭi-ded ţăruhĭli tu mână.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 702.

L'am gonit, l'am dat afară din slujbă.

OPINCAR

9813 * △ Opincar a fost şi a rĕmas.

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Netrebnic, ţĕran a fost şi a rĕmas.

PĂLĂRIE

9814 * △ Sub pălărie
Tótă gospodăria.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Sărac de tot.

9815 * △ Vine cu florĭ în pălărie.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Vine cu ce-va, dar nu are trecere. A se apropia de No. 666.

PÂNZĂ

9816 * △ Fire amestecate, pânză ţesută rĕŭ.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

---

[1]) I-am dat opincele în mână.

Acelaş înţeles ca la No. 94 & 7484.

PAPUC

* △
9817 **Dacă n'aĭ papucĭ sunt bune şi opincile.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 64, c. *Topliţa-Rom.*, *Ungaria*.

Dacă nu se póte maĭ bine, fie şi maĭ prost.

9818 **Nu hiŭ acşu ş-ţî torn păpuçîle.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 610.

Când se crede unul mult maĭ puţin de cât altul.

Je ne suis pas digne de dénouer le cordon de ses souliers.

Prov. Franc.

9819 **Lu bâgaĭ sum păpuçă.**[2])

Mihăileanu, *Dicţ.*, p. 398.

A'l avé în mână. Vedĭ No. 7506.

PAR

* △
9820 **Cine sare parĭ mulţĭ îl înţépă unul.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Valea Marcului*, *j. Mehedinţi*.

A se adaogà la No. 7510

PAR

9821 **Agĭumsiră la par.** [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 599.

Adică la bătae. A se vedé No. 7517.

PAT

* △
9822 **Patul se fie cald, mâncarea póte fi rĕce.**

V. A. Forescu, c. *Dorna*, *j. Suciava*.

[1]) Nu sunt demn să'ţĭ întorc papucĭ.
[2]) Îl băgaĭ sub papuc.
[3]) Ajunseră la par.

PĔR

9823 * Di per, per, s-façe g̃lom.[1])

G. ZUCA, c. *Fieri, Albania*

Acelaş înţeles ca la No. 219.

9824 Per di per si façi çérgă.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 603.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9825 * △ A fi în treĭ perĭ.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluiu.*

Adică bét. Veḑĭ şi No. 7533.

9826 * △ Din fir în pĕr.

S. FL. MARIAN, *Trad. pop.*, p. 12. — BAŞOTA *prin V. A. Forescu, j. Suciava.*

* △ *De-a fir în pĕr.*

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluiu.*

Tot, până la o para, înţeles maĭ puţin obicĭnuit care se va adaogà la No. 7534.

PERDEA

9827 L̃ĭ bâgă pirdea tu oc̃ĭ. [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 607.

A se adaogà la No. 7535.

9828 Om fâră pirdea. [4])

GR. TOCILESCU, II, p. 607.

Fără ruşine, obraznic. Veḑĭ No. 7536.

---

[1]) Din pĕr-pĕr, se face ghem.
[2]) Pĕr de pĕr sĕ face cergă.
[3]) I-a pus perdea în ochĭ.
[4]) Om fără perdea.

PERETE

9829 * △ De ce are omul patru pereţĭ.

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

1⁰ Ca să găzduiéscă pe cine-va.
2⁰ Ca să fie liniştit, stăpân acolo.

PETIC

9830 △ Noŭ din şepte petece.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 166, *c. Topliţa Rom., Ungaria.*

Adică lucru vechĭu, cârpit.

PÉTRĂ

9831 △ Dóuĕ petri tarĭ nu fac făină.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 77 *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7568.

9832 △ Intre dóuĕ pĭetri tarĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 122, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Adică între doĭ ómenĭ de o potrivă puternicĭ.

PIPĂ

9833 △ A'ĭ suflà în pipă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 7, *c. Codlea, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7277.

PIVNIŢĂ

9834 △ Pivniţa bună face vinul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 212, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

PLAPUMĂ

9835 *Cască plapomă şi mĕ îmbucă.

N. Ureche, *ing. j. Prahova.*

Pentru cel leneş. Acelaş înţeles ca: *pică pară, dacă veĭ pica,* etc.

POD

9836 * △ Calcă ca din pod.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

A se adaogà la No. 7605.

PÓLĂ

9837 Işĭ bâgă pólili n-brîn. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 613.

Se hotăresce a face ce-va.

9838 *Cine rĕdică pólele nu se umple cu noroïu.

V. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Suciava.*

Cine fuge de ceĭ rĕĭ, nu ïea deprinderĭ rele.

9839 * △ Sus, sus, că póle nu's,
Că lĭ-a pus bĕtrână sus.
Ş'a pus mâţa păzitor
Şi mârtanu căpitan.

Avr. Corcea, *paroh, c. Coşteïu, Banat.*

Pentru muïerile sărace şi leneşe, carĭ nu aŭ póle (fuste).

9840 *Ţine-te de pólă mare
Dacă vraĭ să trăescĭ tare.

V. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Suciava.*

---

[1]) Işĭ bägă pólele în brîŭ.

Adică să'ţĭ cauţĭ sprijin.

9841 * △ Iea din póle şi pune în frunte.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Glâmbocata, j. Dîmboviţa.*

Acelaş înţeles ca la No. 7616.

PORT

9842 * △ Cine 'şĭ schimbă portul, s'o dat în partea draculuĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 52, *c. Logoş, Ungaria.*

Arată cât de mult ţine Românul la portul luĭ, pre care 'l indentifică cu naţionalitate.

9843 Altu loc, altu port. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 421.

Deosebire de obiceĭurĭ, după localităţĭ.

9844 △ Trece Oltu,
Schimbă portu.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 259, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Pentru ceĭ carĭ se lépĕdă de obiceĭurile strămoşescĭ.

PÓRTA

9845 Greă pri pórtă s'avdă pâlthirea. [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 614.

Acelaş înţeles ca la No. 7632.

9846 Aspardzi pórtă ş-façi pâl(â)thiri. [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 614.

Acelaş înţeles ca la No. 7616.

---

[1]) Alt loc, alt port.
[2]) Vorbesce (grăesce) pe pórtă s'audă feréstra.
[3]) Strică pórta şi face feréstră.

9847 **Sĕ-acâţă di pórtă mari.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 700.

A căpĕtat onorurĭ; are sprijinitorĭ puternicĭ.

9848 **Va tĕ-acaţ pórtă?** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 699.

Te voĭu privi ca om de sémă?

PUŢ

9849 * △ **Nu scuĭpa în puţ că se póte să beĭ apă din el.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

Adică nu batjocorî pre sfetniciĭ satuluĭ că póte veĭ avé nevoe de eĭ. Veḑĭ şi No. 7658.

A RADE

9850 △ **Îl rade fără bricĭu.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 117, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7668.

ROGOJINĂ

9851 * △ **Trage pisica de códă pe rogojină.**

St. Tuţescu, *c. Catanele, j. Dolj.*

Stă în lenevire, n'are ce lucra, din rea voinţă saŭ neavere. A se adaogà acest înţeles la No. 7690.

RUDĂ

9852 * △ **Dă cu ruda 'n baltă.**

D. Popovicĭu, *înv. c. Cuvin, comit. Arad, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 444.

---

1) Se-acăţă de pórtă mare.
2) O să te privesc ca pórtă?

SAC

9853 △ **Légă sacul până 'ĭ rotund,**
Nu când îĭ daĭ de fund.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 135,
c. *Finteuşul-M.*. *Ungaria.*

△ *Nu legà sacul pe la fund, ci pe la gură.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 175,
c. *Agnita*, *Ungaria.*

Aceleş înţeles ca la No. 7698.

9854 △ **Face pumnul mic către fundul saculuĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 92,
c. *Tisa, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9855 △ **În sacul legat,**
Nu sciĭ ce'ĭ băgat.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 120,
c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 7714.

9856 △ **Orĭ îşĭ umple sacu,**
Orĭ îşĭ pune capu.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 199,
c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7720.

9857 * △ **De cât doĭ sacĭ deşerţĭ, maĭ bine unul plin.**

G. Mihalache, c. *Şendrescĭ, j. Tutova.*

Maĭ bine puţin şi maĭ bun.

9858 △ **Ţine sacul, până capeţĭ purcelul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 252,
c. *Bochia, Ungaria.*

Adice folosesce ocasiunea.

* △
9859 **Sacul greŭ, nu e greŭ în spinare.**

G. MIHALACHE, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Averea nu ni se pare prea grea nicĭ odată.

* △
9860 **A luat sacul de pe un umĕr, ca să'l pue pe cela-l-alt.**

V. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

N'a scăpat de o greutate.

9861 **Duchĭati sac di după uşi.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 700.

Acelaş înţeles ca la No. 2480.

* △
9862 **Sacul s'a umplut înainte de vreme.**

V. A. FORESCU, *c. Mălinĭ, j. Sucĭava.*

Pentru o fată mare.

* △
9863 **Şi-o pus saciĭ în car.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Nu maĭ are nevoe de nimenĭ. A se adaogà la No. 7723.

9864 **Sac fără fundu.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 620.

A se adaogà la No. 7721.

SAĬA

* △
9865 **Cine păzesce saĭaua mănâncă tarhanaĭa.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Herescĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 7819.

---

[1]) Pricepe sac de după uşe.
[2]) Sac fără fund.

ŞANDRAMA

9866 * **Şi şandramalele se chilodesc ca fetile.**

V. A. Forescu, c. *Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Când babele îşĭ pun dresurĭ multe.

SĂPUN

9867 △ **Îl zolesce fără săpun.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 117, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A'l certa.

SCALDĂ

9868 △ **A aruncat cu scalda şi copilul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 1, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A face óre-ce prostesce.

A SE SCĂLDÀ

9869 * △ **Când s'a născut s'a scăldat în lapte dulce, ĭar acum se scaldă 'n borş.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 32, c. *Topliţa Rom., Ungaria.*

Îĭ merge rĕŭ. Vedĭ şi No. 7760.

SCÂNDURĂ

9870 * △ **I-a mâncat scândurile faţa.**

D-na Z. Juvara, c. *Fedescĭ, j. Tutova.*

Adică a murit.

9871 **Iĭĭ lipsésci nă scândură.** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 623.

E cam ţîcnit. Vedĭ No. 7770.

---

[1] Iĭ lipsesce o scândură.

9872 **Scândură s-fèçi.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 623.

E mort.

* △
9873 **Nu calcă pe scândură sănătósă.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Se apucă de ce-va care nu e sigur, şi chiar primejdios, face un pas greşit. Vedĭ No. 7883.

* △
9874 **Calcă (păşesce) pe scândură putredă.**

V. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

1⁰ Acelaş înţeles ca la No. 7883.
2⁰ Nu maĭ are dile multe.

SCARĂ

* △
9875 **Trèptă cu trèptă te urcĭ pe scară.**

SUHAMEL, *c. Meledic, j. Buzĕŭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 7773.

* △
9876 **I s'a întins scara.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

I-a venit vremea să fie căutat.

SCAUN

* △
9877 **Cine şede pe dóuĕ scaune, cade rĕŭ când cade.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 51, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7790.

* △
9878 **I-a fugit scaunu de sub cur.**

V. A. FORESCU, *c. Mălinĭ, j. Suciava.*

---

[1]) Scândură se face (s'a făcut).

A rĕmas sărac.

9879 *△ **Duce l'aş pe ale patru.**

G. I. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Adică pe scaunul cu patru picere, al bisericeĭ, pe care se duc morţiĭ.

9880 △ **N'are scaun.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 157, *c. Codlea, Ungaria.*

1⁰ Pentru cel nepoftit.
2⁰ Acelaş înţeles ca la No. 7793.

SOBĂ

9881 *△ **Îĭ place soba**
Ca ţiganuluĭ toba.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Şerbănescĭ, j. Argeş.*

Adică să sté a-casă, la căldură.

SPĂRTURĂ

9882 *△ **Cine nu cârpesce spărtura mică, are necaz să drégă borta mare.**

V. A. Forescu, *c Dorna, j. Suciava.*

Economia la vreme. Veḑĭ şi No. 7821.

A SPĔLA

9883 △ **L'a spĕlat fără apă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 132, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Adică l'a certat, l'a bătut.

STAVILĂ

9884 * **I-a pus stavilă.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

L'a împedicat, l'a oprit de a face óre-ce.

STÎLP

9885 * △ **A fost stîlpul casiĭ şi acum a ajuns popre.**

V. A. Forescu, *înv. c. Mălinĭ, j. Suclava.*

Odată a fost om cu vază, şi acum a rĕmas slugă la ceĭ carĭ s'aŭ ridicat.

STRAĬU

9886 △ **I-am acoperit c'un straĭu,**
Şi săturat c'un mălaĭu.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 111, *c. Drâmbarĭ, j. Suclava.*

Când aveà copiĭ maĭ puţinĭ.

9887 * △ **Straĭul vechĭu, unde 'l dregĭ, alăturea se rupe.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suclava.*

Adică omul bĕtrân saŭ boluăvicios.

SUMAN

9888 △ **Intórce sumanul din cotro suflă vîntul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 122, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 7320.

9889 * △ **Nu după sucman trebue judecat omul.**

V. A. Forescu, *c. Mălinĭ, j. Suclava.*

A se adaogà la No. 7872.

9890 △ **Rĕŭ te folosescĭ cu sumanul altuĭa.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 221, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7167.

9891 △ **Maĭ bine un suman periat şi cârpit, de cât un beniş sdrenţos şi tăvălit.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 145, *c. Sinersig, Ungaria.*

Maĭ bine maĭ mare între ceĭ micĭ, de cât maĭ mic între ceĭ marĭ.

TÂMPARE.

Vedĭ *Cap VI, Tâmbare.*

9892 **Va'l fac mânică di tâmpari.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 553.

A se adaogà la No. 7888.

9893 **— Çe hîbare?**
— Mânică di tâmpare. [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 690.

Adică nimic.

9894 **U spindzură tâmparea.** [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 642.

S'a pus pe şedere.

9895 **Tradzi tâmparea azvarna.** [4])

Gr. Tocilescu, II, p. 642.

Caută cértă, e un tirîe brîŭ.

9896 **Tradzi la tâmpari.** [5])

Gr. Tocilescu, II, p. 642.

Acelaş înţeles ca la No. 13882.

9897 **U bâgă tu mânică di tâmpari.** [6])

Gr. Tocilescu, II, p. 553.

A şters o, a furat'o.

---

[1]) O să'l fac mânecà de manta.
[2]) Ce scire? — Mânecă de manta.
[3]) A spînzurat (atîrnat) mantaua.
[4]) Trage mantaua pe jos.
[5]) Trage la manta.
[6]) O băgă pe mânică de manta.

ŢEST

* △

9898 **A fi umblat ca ţĕstu.**

St. Tuţescu, *c. Catanele, j. Dolj.*

* △

A umblat ca ţestul.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Adică ne-umblat, n'a trecut nicĭ de uşa oboruluĭ. A se adaogà la No 7899.

* △

9899 **A fi umblat ca botul ţestuluĭ.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Mogoşóia, j. Argeş.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △

9900 **Este ĭute ca ţestul.**

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

Adică e încet.

TINICHEA

9901 **Ĩi spindzurară tinichĭelu.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 641.

L'aŭ gonit cu ruşine. A se adaogà la No. 7917.

9902 **Tinichĭe ésti.**[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 641.

Nu are nicĭ un ban. A se adaogà la No. 7917.

TRAISTĂ

△

9903 **O traistă plină e maĭ uşor a o purta, de cât una gólă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 200, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 9859 din acest capitol.

---

[1]) Iĭ spînzură tinichéua.

[2]) Tinichea este.

9904 *△ **Nu te uzbăi în traista altuia.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

La drum să'ţi iei merindele tale. Cine nădejduesce (uzbăesce) la merindele altuia, de multe orĭ rĕmâne nemâncat.

9905 *△ **Două traiste góle.**

V. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

O căsătorie între doĭ săracĭ. Veḑĭ No. 7939.

9906 **Ĩi tricu tastrulu.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 638.

L'a înşelat.

9907 **Ĩi dédi tastrulu.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 701.

I-a dat drumul din serviciŭ.

TULPAN

9908 * **Faţa eĭ un tulpan.**

D na AN. GHILTZ, *c. Nicorescĭ, j. Tecuciu.*

Adică cu peliţa albă şi subţire.

ŢUNDRĂ

9909 △ **E lovit cu mâneca ţundriĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 85, *Ungaria.*

A se adaogă la No. 7984.

---

[1]) I-a băgat traista
[2]) Iĭ dete traista.

UŞĂ

9910 *Inchide uşa pe din afară.

G. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Adică să ieşĭ din casă.

9911 * △ L'a făcut de nu înemeria uşa.

T. SPERANŢA, *c. Stolojanĭ, j. Gorj.*

A se adaogà la No. 8023.

VATRĂ

9912 Tu vatra ta ş-çinuşa ardi.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 656.

Aşa de bine e la om a-casă. Vedĭ No. 8030.

ZEGHĬE

9913 △ Să'ţĭ taĭ zechea şi să fugĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 236, *c. Codlea, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7621.

ZID

9914 △ Zidul, cu capul nu'l spargĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 278, *c. Sinersig, Ungaria.*

A se adaogà la No. 8050.

---

[1]) In vatra ta şi cenuşa arde.

SUPLEMENT LA CAPITOLU VII

A AFUMÀ

9915 * **Ĩĭ-u afumă.**[1])

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

1⁰ Iĭ-a luat'o.
2⁰ A violat'o.

9916 **L' afumă.**[2])

G. Zuca, *c. Samarina, Epir.*

L'a ponegrit.
Afumare = a înnegri, a spoi, etc.

AFUMAT

9917 * △ **A fi afumat.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Zorleni, j. Tutova.*

* *Afumat.*[3])

Mihăileanu, *Dicţ.*, p. 9.

Adică bét.

APĂ

9918 △ **N'are după ce bé apă, şi el se scobesce 'n dinţĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 157, *c. Ida Mare, Ungaria.*

A se adaogă la No. 8086.

---

1) Iĭ a afumat'o.
2) L-a afumat.
3) Afumat.

9919 *A'l sci de unde bé apă.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 8077.

9920 △ Nu tulbura apa din care vreĭ să beĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 186, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Căcĭ îţĭ facĭ singur rěŭ ţie.

9921 △ N'o să bage apa pe curechĭu cu el.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 166, *c. Cetea, Ungaria.*

Nu o să aveţĭ nicĭ o daraveră împreună.

9922 △ Nicĭ apa împreună.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 160, *c. Cetea, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

9923 △ Poţĭ bé apa după el.

Dr. EL. CRISTEA, p. 215, *c. Cetea, Ungaria.*

Când aĭ perdut un lucru, şi remâne bun pĭerdut.

BÉT

9924 △ Omul bét e ca un câne turbat.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 192, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 8143.

BEŢIV

9925 * △ Beţivul, până trece puntea, închide ochiĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 23, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8172.

BIRT

* △
9926 — **Scol', muere, mână vacĭ.**
— Du-te, omule, şi tacĭ.
— Scol', muere, mână porcĭ.
— Du-te, omule, nu pocĭu.
— Scol', muĭere, haĭ la birt.
— Dómne, bate'l om bolând,
Aştéptă mĕ să mĕ 'ncing,
C'acolo şi eŭ am gândit.

AVR. COBCEA, *paroh c. Coşteĭu, Banat.*

Vedĭ *Mâncare, Tîrg.*

Pentru o femee prefăcută şi leneşă.

* △
9927 **Birtul e scara pe care ne scoborîm la ĭad.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 23, c *Sînersig, Ungaria.*

Lacomia pentru mâncare şi bĕutură înpinge pe om la multe rele.

BLID

* △
9928 **Din blidul cât de mic,**
Griji ca să rĕmână un pic.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Ne învaţă economia şi prevederea.

BOB

* △
9929 **Îĭ întrebĭ de bob, şi'ţĭ rĕspund mazĕre.**

V. FORESCU, *c. Dorna, j. Suceava*

A se adaogă la No. 8200.

* △
9930 **Nu mânca bob.**

V. FORESCU, *c. Mălinĭ, j. Suceava.*

Nu minţi. Vedĭ No. 8202.

BORŞ

9931 *△ **Când verşĭ borşul, nu'ţĭ vĕrsa huştele, că póte 'ţĭ maĭ trebue.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluiu.*

Când te superĭ, nu te resbunà.

9932 *△ **L'a umplut borşul.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

L'a bătut bine.

9933 *△ **I-o dat borşul în foc.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluiu.*

S'a supĕrat.

BRÂNZĂ

9934 *△ **Brânza cânéscă, cânii o mănâncă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 25, *c. Bochia, Ungaria.*

Din câştig nedrept, nu te veĭ folosi; căcĭ lucrul dobândit pe nedrept, se ĭea de alţiĭ tot pe nedrept.

9935 *△ **Cu brânza în şip şi cu mămaliga de 'mprejur.**

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 8248 & 8250.

9936 *△ **Brânză de ĭepure.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

A se adaogà la No. 8234.

BUCATĂ

* △
9937 **Cine muşcă bucată mare, singur se 'nnécă.**

G. Mihalache, *c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 8255.

BUCATE

* △
9938 **De cât bucate stricate,**
Maĭ bine maţe crapate.

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 8262.

* △
9939 **Cine are bucate multe, are şi pagubă multă, câte odată; ĭar cel ce are puţine, are şi pagubă puţină.**

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. 12250.

9940 **Bucate noĭ în gură veche.**

Adevĕrul, Oct. 1902.

Nevéstă tînĕră şi bărbat bĕtrân.

*
9941 **Unde sunt bucate şi pâne, sunt şi şórecĭ.**

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Unde e avere, acolo alérgă ómenĭ pentru a se folosi.

BUCĂTURĂ

* △
9942 **Dă din brâncĭ şi tacĭ din gură,**
Daca vreĭ să aĭ bucătură.

V. Sala, *dasc. c. Colescĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Muncesce şi tacĭ, şi îţĭ veĭ câştiga traĭul.

CAPAC

9943 *△ **A pune capacul.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

A înfunda pre cine-va, cu ce-va. A se adaogă la No. 8288.

CÂRCIUMĂ

9944 *△ **A plecat la biserică şi a nemerit la cârciumă.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Capu-Piscului, j. Muscel.*

Pentru cel beţiv.

9945 *△ **Cârciuma te pune pe drumurĭ.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Omul bĕutor sărăcesce.

CÂRNAT

9946 △ **Maĭ multe ḑile de cât cârnaţĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 146, *c. Logoş, Ungaria.*

* *Sun ma multĭ dzîle di lucaniçĭ.*[1]

IL. GHICU, *prof. c. Băésa, Epir.*

A se adaogă la No. 8299.

9947 *△ **Carnea lesna, nicĭ zama nu'ĭ bună.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 35, *c. Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8305.

---

[1]) Sunt maĭ multe ḑile de cât cârnaţĭ.

CAŞ

9948 △ **Picus la picuş**
Pân se face caş.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 211, c. *Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 11295.

CHERLIŬ

9949 * △ **E cherliŭ.**

G. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Nicĭ bét, nicĭ tréz, dar maĭ mult bét.

CINĂ

9950 * △ **Cina şi casa mică, face casa mare.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 34, c. *Sinersig, Ungaria.*

Inversul ḑicereĭ de la No. 8259.

CĬOB

9951 * △ **Rîde cĭobu de strachină.**

St. St. Tuţescu, *înv. c. Catanele, j. Dolj.* — P. Gârboviceanu, *prof. c. Cloşanĭ, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 8365.

CĬOLAN

9952 * △ **Cĭolanul gol, nicĭ cânii nu 'l rĕdică.**

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea.*

Acelaş înţeles ca la No. 8951.

CĬUMLECHĬE

9953 **Iú 'ĭ cĭumlechĭa ali ĭirtată? [1])**

GR. TOCILESCU, II, p. 475.

Arată puterea deprindereĭ.

CODRU

9954 * △ **Cât codru 'n mâna săraculuĭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Adică puţin. Veḑĭ şi No. 8391.

COLAC

9955 △ **Nu'ĭ colacul cuĭ se anumesce, ci'ĭ al cuĭ îl dobândesce.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 171, *c. Bochia, Ungaria.*

A se adaogà la No. 8394.

9956 **Va'l acĭiem şi va-ĭi pitrec ş-culac. [2])**

GR. TOCILESCU, II, p. 418.

Se ḑice, într'un mod ironic, când nu vreĭ să cinstescĭ prea mult pe unul.

9957 * △ **S'a dus omul la colac,**
Şi-a căpĕtat un cĭomag.

V. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

A intrat într'o afacere, pe care a crezut'o bună, şi a ĭeşit sărac lipit.

9958 △ **Nu staŭ colacii pe garduri.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 180, *c. Zlatna, Ungaria.*

Numaĭ muncind capeţĭ ce-va.

---

[1]) Unde'ĭ cĭumlechea ĭertateĭ (rĕposateĭ)?
[2]) O să 'l chem şi o să 'ĭ trimit şi colac.

FĂCĂLEŢ

9959 *△ **A învĕţat să mănuiéscă făcăleţul.**

P GÂRBOVICEANU, *prof. c. Herĕscĭ, j. Ilfov.*

Nu scie nimic.

FĂINĂ

9960 **Fâră di fârină nu s-façi turta.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 646.

Când vreĭ să facĭ óre-ce, trebue să aĭ cele de lipsă.

9961 **O-adrară di fârina.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 494.

Adică s'a logodit.

FARFURIE

9962 **Tóti misurli nu fac tră cĭurbă.**[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 694.

De obiceĭu farfuria se ḑice: *misuricĭu*, plural cu articol, *misuricĭale.*

FASOLE

9963 **Hĭarbi fâsulĭu.**[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 494.

Dórme adînc, sforâĭe.

FEDELEŞ

9964 *△ **A'l legà fedeleş.**

Se légă întâiu omul de mânĭ şi de cóte. După acésta se daŭ mânile în jos, peste genunchĭ, se bagă un bĕţ printre genunchĭ, şi mânĭ. Omul astfel legat, nu se maĭ póte deslega cu nicĭ un chip.

A se adaogà acéstá explicaţie la No. 8460.

---

[1]) Fără de făină nu se face turtă.
[2]) Aŭ făcut'o de făină.
[3]) Tóte farfuriile nu fac pentru cĭorbă.
[4]) Fĭerbe fasole.

FĬERTURĂ

9965 * △ **Ļ'a bagat în ferturĭ.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

L'a luat din scurt asupra greşeleĭ făcută.

FLĂMÂND

9966 * △ **Flămânduluĭ, şi o bucată de mămăligă rece, i se pare plăcintă.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. 8470.

9967 △ **Flămândul nu aştéptă coptul, nicĭ golul albitul.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 96, *c. Sinersig, Ungaria.*

A se adaogà la No. 8472.

9968 △ **E flămând ca un lup.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 83, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

Adică tare flămând.

FÓME

9969 △ **Fómea şi sărăcia strică omenia.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 96, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8487 & 8488.

9970 * △ **A'ĭ spînzura inima de fóme.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

E lihnit de fóme.

9971 △ **E negru de fóme.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 84, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

FRAGĂ

9972 **Iu avdzĭ frandzi multi, s-̃liaĭ cânestra açea m̃ică.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 558.

Acelaş înţeles ca la No. 1046.

FRIPTURĂ

9973 *△ **Friptura bună nu se face la fum.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

Când nu se fac lucrurile cum trebue.

GĂVAN

9974 *△ **Nouĕ lunĭ din an,**
Gata şi-un găvan.

D. Popa, *înv. c. Sinaia, j. Prahova.*

Acelaş înţeles ca la No. 12.

9975 **Până i se umple găvanul.**

G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.*, p. 296.

Până nu maĭ póte răbdà.

GUSTARE

9976 *△ **Cine face gustare cu îmbelşugare, prânzesce cu sărăcia şi cinéză cu ruşinea.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 46, *c. Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8259.

---

[1]) Unde auḑĭ fragĭ multe, să ĭeĭ coşul cel mic.

A SE HRĂNI

9977 * △ Se hărănesce şi în pétră sécă.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

Omul harnic.

A SE ÎMBĔTA

9978 * △ S'a îmbĕtat căciula mea,
Şi capul de-abia, de-abia.

A. GOROVEĬ, *j. Suciava.*

Pentru omul beţiv.

A ÎMBUCÀ

9979 △ Hop, ţup, n'am să 'mbuc,
Nicĭ la móră n'am să duc.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 108, *c. Sinersig, Ungaria.*

Cine petrece, nu are ce mâncà.

9980 △ Nu 'mbucà, cât nu'ţĭ încape 'n gură.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 177, *c. Rêşnov, Ungaria.*

Nu încerca peste puterile tale. Veḑĭ No. 8557.

ÎMBUCĂTURĂ

9981 * △ Câte îmbucăturĭ,
Atâtea înghiţiturĭ.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Jurămînt glumeţ pentru a adeveri óre-ce.

A ÎNGHIŢI

9982 Ascapită nodurĭ. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 573.

[1]) Inghite nodurĭ.

Godurĭ, nodurĭ ĭi si duçi. [1])

GR. TOCILESCU, II, p 573.

Acelaş înţeles ca la No. 8571.

IOFCA

9983 **Péturle pri cârpitor s-tindi.** [2])

G. ZUCA, c. *Samarina, Epir.*

LAPTE

9984 △ **Mâncă lapte numaĭ de la o vacă, şi nu veĭ bětrâni de grabă.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 147, c *Tisa, Ungaria.*

Mulţumesce-te cu o nevéstă.

9985 * △ **Ce folos**
De lapte gros,
Dacă'ĭ în burduf de câne
Şi nu'l mănâncă nime.

A. GOROVEĬ, c. *Siliştea, j. Suciava.*

A se adaogà la No. 8589.

9986 * △ **Linge-lapte.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv.* c. *Broştenĭ, j. Suciava.*

Adică om sgârcit.

LAPTE BĂTUT

9987 **O adraşĭ dhală.** [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 488.

Acelaş înţeles ca la No. 8463.

---

[1]) Godurĭ, nodurĭ i se duce.
[2]) Iofcaoa pe cârpětor să 'ntinde.
[3]) A'ĭ făcut'o lapte bătut.

LINGURĂ

9988 Ĩi aspindzurară lingurli di guşi. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 530.

L'aŭ lăsat flămând. A se adaogà la No. 8606.

9989 △ Nu 'ţĭ băga lingura, unde nu'ţĭ e blidul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 184, c. *Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8918.

9990 △ Lingura gólă rupe gura.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 137, c. *Breţcu, Ungaria.*

Când nu aĭ ce mânca.

9991 * △ Lingura mare strică gura dar drege faţa.

V. A. Forescu, c. *Dorna, j. Suceava.*

Adică mâncarea multă.

9992 * △ Cine vré să mănânce aĭbă lingură.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 54, c. *Bochia, Ungaria.*

Când apucĭ a face ce va să fiĭ pregătit cu cele necesariĭ.

9993 * △ Nu tot lingură, ci şi blid.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 186, c. *Tisa, Ungaria.*

MĂLAĬU

9994 * △ Staĭ, mălaĭu,
Să te taĭu.

Avr. Corcea, *paroh, c. Mĕrcina, Banat.*

Despre omul móle şi trândav.

---

[1]) Iĭ spînzurară lingurile de gât.

9995 △ **Io 'ĭ-am dat mălaĭu, el mĭ-o îmbucat mâna.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 123, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 3139.

9996 * △ **Şĭ-a vĕrsat mălaĭul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 239, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

MĂMĂLIGĂ

9997 * △ **Mămăligă! veḑĭ tu brânza, mergĭ şi gólă.**

V. Simiganoschi, *preot, c. Feteblecea, Bucovina.*

Pentru omul sgârcit.

9998 △ **Şi 'n mămăligă caută spinĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 240, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 976.

9999 △ **Vaĭ de mine, bine 'mĭ pare,**
Când vĕd mămăliga mare;
Când o vĕd pe cârpĕtor
Bat cu mâna 'n pept, să mor.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 272, *c. Codlea, Ungaria.*

Pentru cel mâncăcĭos.

10000 * △ **Pune de mămăligă la chiotórea caseĭ.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

A făcut o trébă, fără socotélă.

10001 △ **O prins mămăliga scórţă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 198, *c. Logoş, Ungaria.*

A se adaogă la No. 8652.

10002 *△ **A face mămăliga cu cĭomege.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Pentru o femee care are atâţea ţiitorĭ, în cât numaĭ cu cĭomegele lor ar fi de ajuns ca să facĭ o mămăligă.

10003 △ **A fi ca o mămăligă.**

Dr. EL. CRISTEA. *Prov.*, p. 86, *c. Topliţa Rom., Ungaria.*

Adică móle. Veḑĭ No. 8658.

A MÂNCA

10004 △ **Mâncă aḑĭ un boŭ, mâne aĭ mâncà doĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 147, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8774.

10005 *△ **Până acum a mâncat şi ăl de a pĭerdut boiĭ.**

ST. TUŢESCU, *c. Catanele, j. Dolj.*

E târḑiŭ de tot; aŭ mâncat şi ceĭ carĭ aŭ dat de o belea, şi de carĭ nu se maĭ lipesce mâncare. A se adaogà acest înţeles la No. 8687.

10006 **Alţî mâcă ş-bé, ş-alţî lî fac cu ocliul.**[1]

GR TOCILESCU, II, p. 589.

Acelaş înţeles ca la No. 8700.

10007 △ **Nu scie nicĭ ce a mâncat a-séră.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 179, *c. Crihalma, Ungaria.*

Nu sci çe mâcă a-séră.[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 547.

[1]) Alţiĭ manâncă şi bé, şi alţiĭ îĭ fac cu ochĭul (îĭ duc dorul).
[2]) Nu scie ce a mâncat a-séră.

Adică uĭtuc. A se adaogă la No. 8707.

10008 **Adzĭ çe ari mâcă ş-bé, ş-mâni s-frécă pântica.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 610.

Pentru cel neprevĕḑĕtor.

10009 **Ndoauă mâcă, ndoauă arucă, şi ndoauă di nă parti bagă.**[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 569.

Să fim preveḑĕtorĭ.

10010 * △ **Te mĭerĭ ce mâncă, şi te mĭerĭ ce maĭ lasă.**

A. Gorovei, *publ. j. Sucĭava.*

In deridere, pentru ceĭ carĭ spun că mănâncă puţin, şi înghit cât ḑece.

10011 △ **Asudă mâncând şi înghĭéţă lucrând.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 16, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Om mâncăcios şi leneş.

10012 △ **Mâncă ca treĭ, lucră ca şepte.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 147, c. *Lancrăm, Ungaria.*

Mănâncă mult şi muncesce mult.

10013 * △ **A mâncat ochĭ de icónă şi a bĕut apă după cap de mâţ mort.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 9, c. *Bihor, Ungaria.*

Pentru bărbatul care nu vede că nevasta luĭ se dă la alţiĭ.

10014 **Ş-amijdoĭ (amîndoiĭ) mâcă dit un çinac.**[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 473.

---

[1]) Aḑĭ ce are mănâncă şi bé, şi mâne 'ş-frécă pântecele.
[2]) Câte-va mănâncă, căte-va aruncă şi căte-va de o parte pune.
[3]) Amîndoĭ mănâncă dintr'un çinac.

1⁰ Acelaş înţeles ca la No. 8366.
2⁰ A fi prietenĭ nedespărţiţĭ.

10015 * **Mâncă unt după pĭeptene.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 148, c. *Codlea, Ungaria.*

Om sgârcit.

10016 △ **Mâncă ca un lupăŭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 147, c. *Calbor, Ungaria.*

A se adaogà la No. 8747.

10017 * △ **Par'că mănâncă tot în scăpětatul sórelui.**

P. Gârboviceanu, *Semin. Cl. VI.*

Pentru omul slab.

10018 **Mănâncă cenuşă pe vatră**

A. Pann, *Prov.*

E sărac lipit.

10019 * △ **A mânca cu plăviĭ.**

M. Popa, c. *Stefănescĭ. j. Vâlcea.*

Mâncă mult, se năpustesce pe mâncare.

MÂNCARE

10020 △ **Focare fără mâncare.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 252, c. *Logoş, Ungaria.*

Adică sărácie.

MĂRAR

10021 * △ **Te amesteci ca mărarul în varză.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Dobrenĭ, j. Muscel.*

Acelaş înţeles ca la No. 8782.

MĚR

10022 * Lelea s'a săturat de mere acre.

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Doresc să maĭ schimbe.

MERINDEA

10023 Va-mĭ curmi mirindea? [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 546.

Arată nepăsare.

MESTECĂŬ

10024 △ Nu te face mestecăŭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 182, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Nu munci, nu te vîrî în bucluc pentru alţiĭ.

MĬERE

10025 △ Nu tot ce'ĭ dulce 'ĭ mĭere, nu tot ce sclipesce 'ĭ aur.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 185, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 433.

A SE MURA

10026 * △ A se murà.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

A se uda până la pĭele.

NUCĂ

10027 * △ Nuca nu crapă de cât când o despică cĭocanul.

V. A. Forescu, *c. Mălinĭ, j. Sucĭava.*

---

[1]) O să 'mĭ taĭ gustarea (de la tócă).

Se maĭ ḑice şi pentru fete A se adaogà la No. 8889.

10028 △ **Să nu 'ĭ mâncĭ nuca de a-mână.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 232, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Să nu ieĭ omuluĭ din mână.

ÓLĂ

10029 * △ **Pune óla la foc,**
C'am aflat un iepure într'un loc.
Trage óla 'n sus,
Că iepurele s'a dus.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin.*

Acelaş înţeles ca la No. 8904.

10030 * △ **Óla zmălţuită (jmulţuită) nu tulbură borşul.**

V. A. Forescu, *c. Stănişóra, j. Sucĭava.*

Cel cu purtare bună, se întrebuinţéză la slujbe, la trébă, etc.

10031 △ **In óla acoperită nu sciĭ ce ferbe.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 120, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 8908.

10032 △ **Numaĭ acoperişul scie ce ferbe în ólă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 176, *c. Breţcu, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10033 **Fugĭ de la óla cu ştir,**
Unde n'aĭ băgat nicĭ un fir.

Adevĕrul, Oct. 1902.

A se adaogà la No. 8922.

10034 *△ I-a dat óla 'n foc.

E. I. PAȚRICIU, *înv.* c. *Smulți*, *j. Covurluiu.*

E fórte supĕrat.

OREZ

10035 Ariz tu sulă.[1])

GR. TOCILESCU. II, p. 427.

Lucru peste putință.

OS

10036 △ Óse să fie multe, că câni se află destuĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 200, c. *Tisa, Ungaria.*

Avere să fie că e cine să o ridice.

OȚET

10037 *△ Cu oțĕt și cu fiere
Nu facĭ agurida miere.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 61, c. *Agnita, Ungaria.*

Cu rĕul nu îndulcescĭ ómeniĭ.

10038 Carĭ tĕ-acață vinatea, puscă.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 620.

Puțin ne pasă de supĕrarea cuĭ-va. Acelaș înțeles ca la No. 8958.

OU

10039 △ Par'că mâncă tot óuĕ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 205, c. *Cetea, Ungaria.*

---

[1]) Orez în frigare.
[2]) Dacă te superĭ, (bé) oțet.

Acelaş înţeles ca la No. 8971.

10040 △ **Tot omul să 'şĭ mânce oul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 256. *c. Bendorf, Ungaria.*

10041 * △ **I-a dat peste cofiţa cu ouĕle.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

L'a atins unde 'l dóre.

10042 * △ **Nicĭ cât aĭ cóce un oú.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Adică de loc.

«N'a dormit *nicĭ cât aĭ cóce un oŭ.*»

PAHAR

10043 * △ **Cu 'n păhar golescĭ o bute.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 60, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Cât de puţin să ĭeĭ, de odată, curînd se isprăvesce.

10044 △ **I s'a umplut păharul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 123, *c. Cetea, Ungaria.*

Nu maĭ póte răbda.

10045 * △ **I-a dat de fund.**

Procopĭescu, *înv. c. Islaz, j. Romanaţĭ.*

S'a îmbĕtat. Veḑĭ No. 8991.

10046 * △ **Nu 's rarĭ,**
Dar 's marĭ.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

Se ḑice despre rîndul paharelor. Veḑĭ şi No. 2245.

PÂNE

10047 △ Eŭ umblu cu pâne după el, şi dînsul dă cu cĭomagul în mine.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 90, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

A se adaogà la No. 9003.

10048 * △ De vreĭ să mănâncĭ pâne, nu 'ţĭ bate joc de tărîţe.

P. Prelipcĭanu, *preot, c. Scheia, Bucovina.*

A se adaogà la No. 9019.

10049 Pânea çe u mâçĭ cu ngrâñie, nu sĕacaţă di tini.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 609.

A se vedé No. 9030.

10050 * △ Pâne peste pâne nu strică.

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Adică bine peste bine; prisosul.

10051 * △ De la o vreme numaĭ mĭezul pâneĭ îţĭ place.

Başota, *prin V. Forescu, j Sucĭava.*

Omul când îmbĕtrânesce, nu póte munci de cât puţin.

10052 * Fie-care pâne are fărmăturile eĭ.

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

10053 * △ A mâncà pâne amară.

Gavr. Onişor, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

A'şĭ câştiga vĭéţa greŭ, cu supĕrărĭ, etc.

---

[1]) Pânea pe care o mănâncĭ cu cértă, nu se prinde de tine.

10054 **Mâcă pâni csénă.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 608.

1° Slujesce la străinĭ.
2° Duce o viéță amărîtă.

10055 **Cu pânea tu tastru.**[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 609.

Viéță nestabilită, fără rost.

10056 **Dă pâni a furlor.**[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 500 & 609.

E darnică, adică femee necinstită.

10057 **Da pâni.**[4])

Gr. Tocilescu, II, p. 609.

Aduce folóse.

PARĂ

10058 △ **Mănâncă para până 'i frumósă, nu aştepta să veştezéscă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 147, c. *Bochia, Ungaria.*

1° Fă lucrul la vreme.
2° Pentru femeĭ.

PASAT

10059 * **Păsat cu apă rece.**

St. Tuțescu, c. *Catanele, j. Dolj.*

Adică nimica tot, nu e nimic de el.

PASCĂ

10060 * △ **Nu a mâncat pască tot de la acee gospodină.**

V. A. Forescu, c. *Broşteni, j. Suciava.*

---

[1]) Mănâncă pâĭne străină.
[2]) Cu pâinea în traistă.
[3]) Dă pâĭne hoților (furilor).
[4]) Dă pâĭne.

Se ḑice de femeĭ, ce nu sunt de acelaş ném.

PASTRAMĂ

10061 *△ Pastramă cu suflet.

St. Tuţescu, *înv. c. Catanele, j. Dolj.*

Topit de slab.

PERJĂ

10062 △ Mâncare cu perje, bucate boerescĭ.

Ghibănescu, *Epoca,* V. No. 1233.

Arată bunătătea acesteĭ mâncăriĭ. Veḑĭ Epoca, ziar, Anul V No. 1233.

PESCE

10063 — Ľia-ţĭ di faso.
— Bun i ş-pescul.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 604.

Ḑice sócra şi nora. Când unul alege tot ce e maĭ scump şi maĭ bun la o masă.

PILAF

10064 Piper pisti pileafi.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 606.

1⁰ Pentru lucrurĭ nepotrivite; cheltuiéla de prisos.
2⁰ Când cine-va se amestecă unde nu e tréba luĭ.

PITĂ

10065 *△ Nu 'ĭ vinovat cine mănânca şepte pite, ci cel ce le dă.

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

---

[1]) Iea-ţĭ fasole. — Bun e şi pescele.
[2]) Piper peste pilaf.

Inţeleptul trebue să conducă pe netot.
A se adaogă la No. 9128.

10066 △ **Nu băga pita 'n cuptor, până nu arde focul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 167, c. *Topliţa Rom., Ungaria.*

A face lucrul după orînduĭélă.

10067 △ **Fugĭ pită că te ajunge mălaĭul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 98, c. *Finteuşul-M., Ungaria.*

10068 * **Guvă tu pită.** [1]

F. G. Balamacĭ, c. *Gheorghia, Macedonia.*

A se adaogă la No. 9142.

10069 * **I-a picat pită bună.**

V. A. Forescu, *înv.* c. *Dorna, j. Sucĭava.*

Adică o slujbă bună.

PLĂCINTĂ

10070 △ **De plăcintă**
Gura 'ţĭ cântă
De vărzare
Şi maĭ tare.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 74, c. *Alba-Julia, Transilvania.*

A se adaogă la No. 9149.

10071 * △ **Pildă plăcinta că 'ĭ maĭ bună învĕrtită.**

E. I. Patricĭu, *înv.* c. *Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când facĭ alusie la ce-va.

---

[1]) Gaură în plăcintă.

10072 △ **Nu scie din câte păturĭ se face plăcinta.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 179, c. *Cetea*, *Ungaria*.

Câtă muncă trebue ca să se facă óre-ce.

10073 * △ **A venit la plăcinte calde.**

V. A. Forescu, c. *Dorna*, *j. Suciava.*

La lucru de a gata. Vedĭ No. 9157.

10074 **Acolo 's plăcintele pe gardurĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 2, c. *Sibiŭ*, *Transilvania.*

E bine, sunt folóse multe şi uşóre de obţinut.

PLOSCĂ

10075 * △ **A umblà cu plosca.**

D-na Z. Juvara, c. *Fedescĭ*, *j. Tutova.*

A flecări, a duce veste, etc.

PRÂNZ

10076 **Mâcaşí prândzu, mutrea ş-tră astară.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 547.

Să fiĭ prevedětor; nu te mulţumi cu ce aĭ şi să te îngrijescĭ mereŭ de viitor.

RASOL

10077 * **A rěmas rasol.**

V. A. Forescu, c. *Folticenĭ*, *j. Suciava.*

A pĭerdut tot ce aveà, a sărăcit.

[1]) Mâncaşĭ prânzul, îngrijesce şi pentru cină.

SARAT

10078 *△ Iĭ sarat cum iĭ ocna.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

Sărat peste măsură

SARE

10079 △ Până nu mâncĭ cu omul o maje de sare nu'l poţĭ cunósce.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 204, *c. Ida-Mare, Ungaria.*

A se adaogà la No. 9212.

10080 Mâcari fără sari, gust n'ari.[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 622

10081 Ca sarea cu piperlu s-duc.[2]

GR TOCILESCU, II, p. 606.

Arată o înăsprire.

SĂTUL

10082 Sâtulu tră tuti dzîçi că nu 's buni.[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 627.

Pentru cel care nu are trebuinţă de ce-va

A SE SĂTURÀ

10083 △* Când o fi bóba de meiu şépte leĭ,
Atuncĭ se satură copiiĭ tĕĭ.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. Cl. VI. Semin. Buc.*

Adică nicĭ odată.

---

1) Mâncare fără sare, gust n'are.
2) Ca sarea cu piperul trăesc.
3) Sătulul pentru tóte ḑice că nu sunt bune.

SLĂNINĂ

10084 △ **Pentru un cârnat perḍĭ o slănină.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 209, *c. Cacoviţa, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 2385.

10085 △ **Pentru un şorlic perḍĭ o slănină.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 209, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

STRACHINĂ

10086 * △ **A mâncà dintr'o strachină cu cine-va.**

A. Gorovei, *public. j. Sucĭava.*

A se adaogà la No. 9296.

10087 * △ **Staĭ maĭ întâiu să veḍĭ alb în strachină.**

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Harsa, j. Prahova.*

Acelaş înţeles ca la No. 9298.

TEIŢEĬ

10088 * △ **Tae tăeţeĭ cu barda.**

I. Bolda. *c. Crihalma, comit. Tîrna-Mare, Transilvania.*

Mijlóce nepotrivite cu resultatul.

TALER

10089 * △ **Linge talere.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Linguşitor. A se adaogà la No. 9306.

TIVGĂ

10090 *△ **S'a umplut tigva, trebue să se spargă.**

E. I. PATRICIU, înv c. *Smulţi*, j. *Covurluiu*.

S'aŭ început certurĭ. A se adaogà la No. 9339.

10091 *△ **S'a spart tigva.**

E. I. PATRICIU, înv. c. *Smulţi*, j. *Covurluiu*.

S'a stricat prietenia.

A TOCÀ

10092 △ **Multe tocate.**
Fără bucate.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 154, c. *Găinaru, Ungaria.*

UNT

10093 △ **S'alege untul din brânză.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 224. c. *Gurariuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 8245.

10094 *△ **Merge cumu'ĭ untu.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv.* c. *Broşteni*, j. *Suciava.*

Adică lesne; are gust bun; e ce-va bun.

UNTURĂ

10095 △ **Bagă untura în curu porculuĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 19, c. *Braşov, Transilvania.*

Pune unde nu trebue; dă tot celuĭ bogat.

URDĂ

10096 * △ Mănâncă urdă din tobă.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Ploștina, j. Mehedinți.*

Se dice, în bătae de joc, celor nemulțumiți cu mâncarea obicĭnuită.

VAS

10097 △ Vasul gol sună a fóme.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 272 *c. Sinersig, Ungaria.*

A se adaogà la No. 9403.

10098 △ Vasuluĭ gol toțĭ 'ĭ daŭ cu picĭorul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 272 *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 9405.

10099 * △ Nu vasul, dar ce puĭ în el, mirósĕ.

V. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Nu e femea tot-dé-una rea, dar lumea care o înconjóră o face rea.

VIN

10100 * △ De cât să mĕ trécă un pahar cu vin,
maĭ bine un cés rĕŭ.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Lucescĭ, j. Muscel.*

Dice bețivul.

10101 △ Furcă lungă, mórtea mea!
Rĕsboĭu, nu te-aș maĭ vedé!
Cop de vin, cum te-aș maĭ bé!

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 98, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Femee leneșă și bĕutóre.

10102 S-nu-l védă ṽinlu tu mâñĭ cséni.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 663.

Adică beţivul.

10103 *△ Vinul mână calul, şi ovĕzul duce căruţa.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Căruţa merge ĭute când calul e bine hrănit cu ovĕz, şi vizitiul cam chefuit.

10104 △ Te 'mbată cu vinul, şi te amăresce cu pelinul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 249. *c. Bochia, Ungaria.*

10105 Pórtă apă şi bé ṽin.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 614

1⁰ Orĭ-ce lucru să facĭ nu e ruşine.
2⁰ Cuĭ îĭ place să bé vin.

10106 *△ L'a rĕstornat roşul.

Procopiescu, *c. Islaz, j. Romanaţĭ.*

S'a îmbĕtat.

10107 Încâlică prĕ-aroşlu.[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 430.

S'a îmbĕtat.

ZARĂ

10108 *△ Am mâncat a-sară zară,
Şi-a eşit prin fustă afară.

A. Gorovei, *public. j. Suciava.*

Femee stricată şi murdară.

---

1) Să nu vadă vinul în mânĭ străine.
2) Pórtă apa şi bé vin.
3) Incâlecă pe roşul (vin negru).

ZÉMĂ

10109 * △ Bună 'ĭ zéma,
Dar lungă e góna.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin.*

Când nu căpĕtăm óre-ce de cât cu multă muncă. E vorba de góna ĭepureluĭ.

10110 △ Zamă lungă pentru gură,
Carne nicĭ o bucătură.

Dr. El. Cristea, *Prov*, p. 278, *c. Bochia, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 9488.

10111 * △ Şi-a bĕut zama.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit Bihor, Ungaria.*

De acu póte să móră, 'şĭ-a trăit traĭul.

SUPLEMENT LA CAPITOLU VIII

BUNĂ-DIMINÉȚA

10112 * Îĭ dedeĭ bună-diminéță, şi'mĭ găsiĭ beleaoa.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr, j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 9506.

DOĬ

10113 * △ Unde's doĭ, nu'ĭ unul.

V. SIMIGANOSCHI, *preot*, c. *Fereblecea, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 9519.

A SE ÎNTÎLNI

10114 * △ S'a întîlnit tusea cu năjitul.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor*, c. *Şuicĭ, j Argeş.*

Adică doĭ sunt de o potrivă rĕĭ.

ÎNTÎLNIRE

10115 △ Intîlnirea rară,
Face grâŭ din sĕcară.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 121, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 9537.

LUME

△
10116 Lume şi viéţă,
Brăcinar de aţă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 139,
c. Gurarîuluĭ, Ungaria.

A se adaogà la No. 9552.

△
10117 Astă lume 'ĭ cum o veḑĭ,
La nime să nu te 'ncreḑĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 15,
c. Lupşa, Ungaria.

Acelaş înţeles ca la No. 9551.

△
10118 De ar fi lumea de hârtie,
I-aş dà foc într'o mânie.

Dr. El. Cristea. *Prov.*, p. 68,
c. Gurarîuluĭ, Ungaria.

Cel desnădejduit şi amărît.

* △
10119 S'a făcut lumea de foc.

E. I. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ,*
j. Mehedinţĭ.

Când unul cheltuesce, maĭ mult de cât are, pentru îmbrăcăminte, etc.

△
10120 Lasă lumea, să cam trécă,
Să vedem ce-o să s'alégă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 132,
c. Lupşa, Ungaria.

* △
10121 S'o dus în lumea luĭ.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c.*
Broştenĭ, j. Suciava.

La o viéţă maĭ trebnică.

* △
10122 Umple lumea.

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ.*
j. Covurluiu.

Când arată o cădere mare.

10123 **După mini lumea s-chĭéră.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 534.

Ḑice omul egoist saŭ nepăsător.

Après moi le déluge.

Prov. Franc.

* △

10124 **Dă-te după lume.**

ILIE HOCIOTĂ, c. *Selişte, comit. Sibiŭ, Transilvania.*

A se adaogà la No. 9567.

*

10125 **A fi pe lumea cea-l-altă.**

G. POBORAN, c. *Slatina, j. Olt.* — I. BĂNULESCU, *j. Dîmboviţa.*

Adică cu gândul aĭurea.

*

10126 **A duce lume albă.**

A trăi în fericire.

MULŢUMITĂ

* △

10127 **Mulţĕmită sacă**
Nimĕruĭ nu'ĭ dragă.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Dobrovĕţ, j. Vasluiu.* — G. MADAN, c. *Truşeni, Bucovina.*— TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. j. Sucĭava.*

Când îţĭ mulţumesce cine-va de géba, fără să'ĭ fi făcut vre-un bine, aşa de mare, saŭ chiar de loc. A se vedé No. 9578.

VECIN

* △

10128 **Maĭ bine să te sfădescĭ cu mahalaua tótă, de cât cu vecinul.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

---

[1]) După mine lumea să pĭéră.

Arată cât de mult e necesar ca să trăiescĭ bine cu vecinul.

10129 △ **Maĭ bine să locuiescĭ în pădure singur, de cât, în sat, între veciniĭ rĕĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.,* p. 143, *c. Tisa, Ungaria.*

Vedĭ No. 9628.

VECINĂ

10130 * △ **Când îţĭ face cu mâna,**
Drăgălaşă e vecina.

V. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

Când te chiémă la dînsa, când te ţiĭ cu ea.

SUPLEMENT LA CAPITOLU IX

ARCANA

10131 * △ **Umblă cu arcănaua.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Adică cu înşelăciunea.

A ARCĂNI

10132 * △ **L'o arcănit.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

L'a amăgit, l'a înşelat.

ARMĂ

10133 **Li dédi armatli.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 429.

S'a închinat, s'a pus.

BABA ÓRBA

10134 * **A se juca de-a baba-órba.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Se caută şi nu se întîlnesc. A se adaogă la No. 9661.

---

[1]) Le dete armele.

BĂRBAT

* △
10135 **Bărbatul ţine cheea uşeĭ, dar ferésta e deschisă.**

V. FORESCU, *c. Stănişóra, j. Suceava.*

1⁰ Femeea face tot ce 'ĭ place, de şi bărbatul o ţine de aprópe.
2⁰ Are şi un înţeles pornografic.

* △
10136 **Bărbatul dice în fluer, muĭerea plânge de fóme.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 21, *c. Sinersig, Ungaria.*

Când bărbatul e leneş.

△
10137 **Bărbate, bărbate, asară murişĭ şi nu te maĭ putuĭ uĭta. Hoĭ! hoĭ! că de dor, şi unghiile mĕ dor.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A se adaogà la No. 9677.

△
10138 **Din córnele ţapuluĭ,**
Pun pomană bărbatuluĭ;
Iar din carnea cea maĭ multă,
O să 'mĭ trag mie o nuntă.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 76, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

* △
10139 **Omóră-mĕ, Dómne, şi 'mĭ ĭea dilele bărbatuluĭ.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

1⁰ Când nu te înţelege cine-va; în glumă.
2⁰ Pentru femeea care nu ţine la bărbat.

* △
10140 **Dacă limba fimeeĭ ar fi maĭ scurtă, dilele bărbatuluĭ ar fi maĭ lungĭ.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suceava.*

Acelaş înţeles ca la No. 3956.

BĂTAÎE

10141 **Prîjina i e dată di Dumnidzěŭ.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 617.

Acelaş înţeles ca la No. 9717.

10142 **Şcoplu şi arşina nu ĭes.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 637.

A se adaogà la No. 9718.

A BATE

10143 * △ **Par'că baţĭ tot butucĭ.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când un om bătăuş lovesce într'altul, care i se împotrivesce.

10144 * △ **Bate şi nu curge.**

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Om sgârcit.

10145 * △ **L'a bătut ca la stroĭ.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Adică straşnic.

10146 * △ **A bate prostesce.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Fără nicĭ o milă.

---

1) Bătaĭa e dată de Dumnedeŭ.
2) Bătaĭa şi ruşinea nu ĭes (nu se şterg).

10147 * A da amandea pre cine-va.

G. POPORAN, *inst. c. Slatina, j. Olt.*

A'l bate.

BILIŢĂ

10148 * △ L'a prins în biliţă.

G. I. TOMESCU, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 9837.
Biliţa este o prinsóre de şórecĭ.

BIRĂŬ

10149 * △ Când sĕ computã rĕvaşele,
Atuncĭ plâng biraele.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Căcĭ îĭ prinde cu ocaua mică.

BOER

10150 * Boeru se cunósce, fie bogat, fie sărac.

V. A. FORESCU, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. 9776.

10151 * △ Feresce-te de boerii noĭ şi de fetele bĕtrâne.

V. A. FORESCU, *c. Mălinĭ, j. Sucĭava.*

* *Dumnidzĕŭ s-ti ascapĕ di nicuchir noŭ.*[1])

I. COYAN, *prof. c. Băésa, Epir.*

Căcĭ sunt ceĭ maĭ rĕĭ. Acelaş înţeles ea la No. 9762.

[1]) Dumneḑeŭ să te scape de bogat (fruntaş) noŭ.

BOERIE

10152 * S'a dus prin mahalale, şi s'a întors cu boerie.

V. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Suciava.*

A căpĕtat bóle lumescĭ. Veḑĭ No. 9786.

BOERNAŞ

10153 * Noĭ boernaşĭ,
Vechĭ coţcaraşĭ.

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Suciava.*

Pentru parveniţĭ.

BUNIC

10154 Ṽinu, pap, s-ţ-aspun ĭu ŏ-ari maea.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 598.

Acelaş înţeles ca la No. 10849.

CĂLARE

10155 △ Nicĭ călare, nicĭ pe jos,
Nicĭ în căruţă
Nicĭ în teleguţă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 161, *c. Codlea, Ungaria.*

A se adaogà la No. 9808.

CÂNTARE

10156 * △ La cântare e vestită,
Însă nu sci face pită.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru o femee lipsită de călităţile uneĭ bune gospodine.

---

[1]) Vino, bunicule, să'ţĭ arĕt unde o are bunica.

CÂNTEC

10157 * △ Cânticlu açel marli! [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 681.

Adică fără sfîrşit. Un fel de tarara nemţéscă.

CAPCANĂ

10158 * △ A căzut în capcană.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

A fost prins cu de furat. Vedĭ No. 9836.

A CÂRPI

10159 * △ Te cârpesce
De daĭ rece.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor c. Hârsa, j. Prahova.*

A bate straşnic.

CARTE

10160 A avé carte (bună).

A veni cuĭ-va carte.

LAURIAN & MAXIM, I, p. 474.

La jocul de cărţĭ. A'ĭ veni un noroc.

A SE CĂSĂTORI

10161 * △ Daca nu m'am căsătorit,
Nice nu m'am călugărit.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 64, *c. Agnita, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 300.

---

[1]) Cântecul cel mare.

CATANĂ

10162 △ **Haĭde, frate, la cătane,**
Să mâncăm pită cu carne.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 107, *c. Codlea, Ungaria.*

Pentru cel care mănâncă maĭ bine la casarmă de cât a-casă.

10163 △ **Maĭ bine cătana la spate, de cât popa la cap.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 141, *c. Logoş, Ungaria.*

Maĭ bine să fie prins şi dus la închisóre, de cât mort.

10164 △ **Eŭ cătană, tu cătană,**
Cine să ne facă zamă?

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 89, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 9771.

10165 * △ **Cum e cătana, aşa e dolama.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 59, *c. Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 14356.

CĬOCOĬU

10166 * **In mojic şi în cĭocoĭu,**
Daĭ de usturoĭu.

Başota, *prin V. Forescu, j. Suciava.*

Adică moravurĭ rele.

10167 * △ **Ce'ĭ cĭocoĭu, tot cĭocoĭu.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Asupritor şi nemilos.

.10168 * △ **Pe cĭocoĭu îl cunoscĭ de pe faptă, pe magar de pe urechĭ.**

V. A. Forescu, c. *Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Faptele după om.

COCÓNĂ

10169 * △ **De cocónă estĭ cocónă,**
N'aĭ făsuĭ să bagĭ în ólă.

P. Gârboviceanu, *profesor,* c. *Hârsa, j. Prahova.*

Mândră şi săracă.

CÓRDĂ

10170 * △ **A remâné ca o córdă.**

P. Gârboviceanu, *prof. Cl. VI, Semin.*

Adică fórte slabă.

CRAĬU

10171 * **La craĭu nu rĕmâne folósele.**

Başota, *prin V. Forescu, j. Sucĭava.*

Pentru ceĭ deprinşĭ în marĭ, care nu fac economiĭ.

10172 △ **Géba 'ĭ tata craĭu,**
Şi de mine 'ĭ vaĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 101, c. *Iecĭu, Ungaria.*

△ *Tata póte fi craĭu,*
Şi de mine este vaĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 248, c. *Alba-Iulia, Ungaria.*

A se adaogă la No. 9908.

10173 * △ **A sta cât un craĭu.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Stă la el a-casă; stă nepăsător şi fără témă.

* △
10174 **Eşti (aĭ rĕmas) craĭu pe baltă!**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Mălurenĭ, j. Argeş.*

Părinţiĭ plecând la o nuntă saŭ la orĭ-care altă petrecere, de 'şĭ lasă casa cu tóte cele-l'alte pe séma copiluluĭ lor, îĭ dic: «Acum, rĕmân tóte baltă» şi ĭarăşĭ, terminând cu petrecerea, şi îndreptându-şĭ spre casă, dic: «Acasă găsim tóte baltă». In lipsa lor cine vine dice copiluluĭ:

Nu e tat-tĕŭ şi mă-ta aci, *aĭ remas craiŭ pe baltă (eştĭ craiŭ pe baltă)».*

Resultă de aci, că lucrurile fiind baltă (fără stăpân), aĭ rĕmas tu, din mic: craiŭ pe baltă (om mare).

Se dice când unul maĭ mic rĕmâne să ducă treburile.

CUMĔTRĂ

* △
10175 **Las să dică cumĕtra, bine că nu'ĭ adevĕrat.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Din snóva cu popa şi cumĕtra.

CUMĔTRU

* △
10176 **— Cumĕtre, fă'mĭ bine cu toporul.**
— Ţi-aş face, dar nu'ĭ a-casă.
— Ĭată'l după uşă.

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Când nu vreĭ să împrumuţĭ un lucru care ţi se cere.

CUMNATĂ

* △
10177 **La casa cu treĭ cumnate**
Nicĭ vase nu sunt spĕlate.

P. GĂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin.*

Acelaş înţeles ca la No. 9930.

CUSCRU

10178 △ **Cuscriĭ se duc, remâne mirésa.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 61, *c. Mâniarĕŭ, Ungaria.*

Scapĭ de un rĕŭ şi rĕmâne altul.

A DA

10179 * △ **Unde dă şi unde rĕsună.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Cloşani, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 9952.

DANŢ

10180 * △ **Aĭ intrat în dănţălăŭ.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluiu.*

Adică în afacere.

DOMN

10181 △ **Eŭ domn, tu domn, cine să ducă sacu?**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 89, *c. Codlea, Ungaria.*

△ *Eŭ domn, tu domn; de sac cine să ţie?*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 89, *c. Cacoviţa, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 9986.

10182 △ **Ferice de cel ce nu deschide uşile domnilor.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 94, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 9992.

10183 △ **La domnĭ n'aĭ ce căuta cu mâna gólă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 128, *c. Bochia, Ungaria.*

Nu te primesce şi nu 'ţĭ face nimica fără plată.

10184 △ **Domn cu sula 'n traistă.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 77, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Sărac lipit.

GINERE

10185 * △ **Ginerile şi nurorile sunt sacĭ fără fund.**

V. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. 10052.

GLONTE

10186 **Cu curşumea s-lŭ-agudeaĭ, sândzi nu-ĭĭ chica.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 626.

E fórte supĕrat. Veḑĭ No. 5852.

HÂRTIŞ-PÂRTIŞ

10187 * △ **Aicĭ e hârtiş-pârtiş,**
Unde nu e loc de cârmiş.

I. POPESCU, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

Când nu poţĭ scăpa de o cértă, orĭ bătae.

HORĂ

10188 * △ **La horă mĕ 'ndes, mĕ 'ndes;**
De furcă fug să n'o vĕd.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Mierlescĭ, j. Olt.*

Acelaş înţeles ca la No. 10084.

---

[1] Cu glontele să'l fi lovit sânge nu curgeà.

IENICER

10189 Ca ĭaniçar façe. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 661.

Se pórtă rěŭ cu lumea, zurbagiŭ, etc.

ÎMPĚRAT

10190 Dě-afóră hiĩiu de-amiră, ş-tu pungă nu-ari pară. [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 670.

Se pórtă ca un om bogat şi nu are nimic.

ÎNCALECĂ

10191 Până s-nu ncaliçĭ, s-nu daĭ çiçĭórli. [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 473. — DR. WEIGAND, *Zweit. Jahres.*, p. 173.

Să facĭ un lucru la vreme, să poruncescĭ când trebue, etc.

10192 * △ L'o încălecat.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Veḑĭ *Şea.*

L'a supus, i-a luat puterea.

A ÎNNOTA

10193 △ Innótă pe uscat.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 120, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 13090.

---

1) Ca ĭenicer face.
2) Din afară fiŭ de împĕrat, şi în pungă nu are para.
3) Până n'aĭ încălecat, să nu daĭ cu călcăiĭ (picĭórele).

A SE ÎNSURÀ

10194 △ **Însóră-te până nu 'ţĭ trece vremea.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 121, c. *Agnita, Ungaria.*

A se adaogà la No. 10110.

10195 △ **Maĭ bine să te însorĭ de dóuĕ orĭ de cât să morĭ odată.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 143, c. *Logoş, Ungaria.*

Se ḑice, într'un mod ironic, împotriva însurătóreĭ.

ÎNSURAT

10196 △ **Mânecatu de diminéţă şi însuratu de vreme, sunt dóuĕ lucrurĭ cu spor.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 148, c. *Codlea, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10130.

ISCÓDĂ

10197 * △ **A umblà cu iscóde.**

A. Gorovei, *public. j. Suclava.*

A spionà, a cercetà.

JOC

10198 * △ **Jocul prea mult, strică.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Ponórele, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 10142.

10199 * △ **La joc, foc,**
La lucru ĭoc.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Capu Pisculuĭ, j. Muscel.*

Acelaş înţeles ca la No. 10148.

* △
10200 Eŭ la joc, maĭca la joc,
Mălaĭul a ars în foc.
Bătuĭ mâța cu vătraĭul
Pentru că n'a scos mălaĭul.

P. Gârboviceanu, *Clas. VII, Semin. Buc.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

△
10201 Staĭ cu jocul,
Până vine schĭopul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 244, *c. Toplița-Rom., Ungaria.*

* △
10202 A rĕmas ca surdu 'n joc.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Corbu, j. Olt.*

A se adaogà la No. 10150.

JÓCĂ

* △
10203 S'a stricat jóca.

D-na Ecat. Zanne, *c. Băsescĭĭ, j. Fălciŭ.*

Nu maĭ merge tréba.

A JUCÀ

* △
10204 Băeţiĭ jócă 'n loc
Şi fetele se prind la joc.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

△
10205 Jócă până îţĭ trage cu arcul,
Să nu te căescĭ ca dracul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 126, *c. Bochia, Ungaria.*

Să facĭ un lucru, cât e vremea prielnică.

△
10206 Jócă după cum îĭ flueră alţiĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 126, *c. Bochia, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10167.

10207 * △ **Jócă ca la nunta luĭ tată-sĕŭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Bistriţa, j. Mehedinţĭ.*

Când unul, la o petrecere, începe să jóce, să facă câte îĭ vin prin gând, ca şi când ar fi el maĭ mare, şi nevoind să scie că prin acele fapte, ale luĭ, póte să vatĕme pe ceĭ-l-alţĭ.

10208 * △ **Jócă ca pe taler.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Oprişor, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 10181.

10209 * △ **Jócă ca doniţa la căruţă.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Baia-de-Aramă, j. Mehedinţĭ.*

Adică jócă rĕŭ, fără graţie.

JUPÂN

10210 * △ **De cât îĭ ḑice, câne,**
Maĭ bine, jupâne.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Să fim îngăduitorĭ.

LARGUL

10211 **Acum e la largul eĭ (luĭ) şi la strîmtul meŭ.**

A. PANN, II, p. 100.

A se adaogà la No. 10194.

LAŢ

10212 * △ **I-a svîrlit lelea laţul.**

V. FORESCU, *c. Mălinĭ, j. Suciava.*

A pus mâna (o femee) pe acel care 'ĭ place.

LOGOFĔT

10213 * △ **Logofete, golofete!**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Herĕscĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 10209.

10214 * △ **Logofĕt, cu condeĭul de urzică, când se supĕră îl mănâncă.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Boboiţa, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10215 * △ **Logofĕt, scrie pe bĕţ, şi pe hârtie nu scie.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

Acelaş înţeles ca la No. 10210.

MARE

10216 * △ **Cine trage a mare, mare ajunge.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.,* p. 53, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Arată ródele stăruinţeĭ. Cine vrea neapĕrat óre-ce, trebue să isbutéscă.

10217 △ **Omuluĭ mare îĭ suna clopotul şi la viéţă şi la mórte.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.,* p. 197, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

10218 **A ma marluĭ, linti s-nu vindzî.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 540.

Nu te fuduli faţă de cel mare.

---

[1]) Celuĭ maĭ mare, linte să nu vindĭ.

A MĂRITA

10219 △ **A mărita o fată este a arde odată.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 9, *comit. Sibiŭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10251.

MĂTUŞĂ

10220 **Trónc mătuşă,**
După uşă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 260, *c. Braşov-Scheĭu, Ungaria.*

MAZILIT

10221 * △ **S'o mazilit.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Stă supĕrat.

MIRE

10222 * △¶ **Par'că eştĭ mire.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Supĕrat, îngândurat. Veḑĭ No. 10280.

MIRÉSĂ

10223 △ **Nu póte fi tot mirésă**
Dacă vré să ţie casă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 178, *c. Bochia, Ungaria.*

Cu tótă dragostea şi bună voinţa, nu 'l poţĭ ţiné fără să 'ţĭ lucreze ce-va.

10224 △ **Şĭ-a găsit mirésă, ca preotésa glasul al şéptelea.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 238, *c. Codlea, Ungaria.*

Adică próstă mirésă.

MUÏERE

10225 △ Nu 'ţĭ capeţĭ cal fără nărav, şi muĭere fără cusur.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 185, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10438.

10226 Mulĭarea nu 'ĭ câmésì, s-o ălicsescĭ cându vreĭ.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 561.

Acelaş înţeles ca la No. 10417.

10227 Casă fâră mlĭari, casă fâră hari.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 555.

Acelaş înţeles ca la No. 10418.

MUMĂ

10228 * △ Cine n'ascultă de mamă,
N'are în lume nicĭ o samă;
Cine n'ascultă de tată,
N'are noroc nicĭ odată.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 48, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

A se vedé No. 10552 & 10553.

10229 * △ Cheĭa şi lacata e mama şi tata.

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Să aĭ grijă de cheĭa şi lacata, căcĭ multe odóre sunt în stăpânirea lor. A se adaogă acest înţeles la No. 10333.

10230 * △ Mama m'a făcut pe mine, nu eŭ pe mama.

P. Gârbovićeanu, *prof. c. Măluren̆i, j. Argeş.*

Când unul scie maĭ bine, e maĭ mare de cât altul.

---

[1]) Muĭerea nu e cămaşă, s'o schimbĭ când vreĭ.
[2]) Casă fără muĭere, casă fără graţiĭ.

10231 **Unā órā mi féçi mum'mea.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 562.

Acelaş înţeles ca la No. 6037.

10232 *△ **Drăguţa mameĭ în ţérā pustie.**

T. Bălăşel, *înv. c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Se pare bun neavênd prilejul de a 'şĭ arĕta arama.

10233 **Fumélĭa, di mumā armâne órfânā.**[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 499.

Adică când móre mama, ĭar nu când pĭere tata.

10234 **Fârā mumā, ca pulĭ fârā cloçi.**[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 562.

Şi ca un roĭu fără matcă.

10235 **Vréri dĭ nĕarcā.**[4])

Gr. Tocilescu, II, p. 697.

Iubire nesinceră, prefăcută. Veḑĭ şi No. 10366.

10236 **Cum îl féçi mâ-sa ş-ésti.**[5])

Gr. Tocilescu, II, p. 680.

1⁰ Adică sărac.
2⁰ Prost, minte de copil.

Veḑĭ şi No. 10367.

10237 **Trî fumélĭ muma dı la gurā ţîni.**[6])

Gr. Tocilescu, II, p. 499.

A se vedé şi No. 10349.

---

1) Odată m'a făcut mamă mea.
2) Familĭa, de mamă remâne orfană.
3) Fără mumă, ca puiĭ fără cloşcă.
4) Iubire de mamă vitregă.
5) Cum l'a făcut mă-sa este.
6) Pentru familie (copiĭ) muma de la gură ţine.

10238 * △ **Mamă de scórță.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broșteni, j. Suciava.*

Mamă vitregă.

NÉM

10239 △ **Ném, ne ném, da brânza 'i pe banĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 158, *c. Turda, Ungaria.*

A se adaogà la No. 10390.

10240 △ **Ném ca doĭ Sașĭ în treĭ grădinĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 158, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaș înțeles ca la No. 10403.

10241 **Ș-ŏ avinĭ soĭa pân tu nóuli brâni.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 630.

Ca să 'l cunoscĭ ce póte fi.

10242 * **Pune de mămăligă că vin némurile, dar trage tăciunii 'ndĕrĕpt.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 217, *c. Rêșnov, Ungaria.*

Adică primesce rĕŭ némurile.

NEVÉSTĂ

10243 * △ **Calul bun și nevésta frumósă îțĭ pune capu.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 29, *c. Codlea, Ungaria.*

A se adaogà la No. 10414.

---

1) Să 'ĭ cauțĭ némul până la a noua spiță.

10244 △ **Nevéstă ne-bătută şi banĭ ne-numĕraţĭ nu'ĭ bine să ţiĭ la casă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 160, *c. Topliţa Rom.*, & p. 20, *c. Orĕştie, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10412.

10245 **Nvésta ta, ca aradha ta.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 698.

Acelaş înţeles ca la No. 10427.

10246 **Agĭundzi pân la nvésta.**[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 572.

Adică aprópe de cine-va, sau de ce-va, prin favóre; fiind fórte greŭ, maĭ ales dacă eştĭ străin, să agĭungĭ până la mirésă.

10247 **Nu va-mĭ da nvéstă.**[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 576.

Dice numaĭ omul însurat, arĕtând nepăsarea că i se póte refusa vre-odată un lucru, pe care nu 'l va cere avêndu'l deja.

NORĂ

10248 * △ **Aducĭ nora cu scripca, şi n'o poţĭ scóte nicĭ cu popa.**

V. Simiganoschi, *preot, c. Ferebleœa, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 14890.

NUN

10249 * △ **In cinstea nunuluĭ jócă toţĭ proştiĭ.**

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

---

1) Nevésta ta, după rîndul tĕŭ.
2) Ajunge până la nevéstă.
3) Nu o să 'mĭ dé nevéstă.

Face óre-ce pentru a face plăcerea altuia.

10250 **Ca nunlu la numtă.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 698.

A fi considerat

NUNTĂ

10251 △ **Vaĭ de nuntă când lipsesce ginerile.**

D-na Z. JUVARA, *c. Fedescĭ, j. Suciava.*

Când lipsesce ce e maĭ de sémă şi maĭ trebuincĭos.

10252 * △ **Se póte nuntă fără scurtă?**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Nu sĕ póte nuntă fără să iésă vorbe rele pentru mulţĭ saŭ certurĭ şi bătăĭ. Veḑĭ No. 10488.

10253 △ **Nu'ĭ nuntă fără plâns, nicĭ comândare fără rîs.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 173, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Veḑĭ No. 10489 & 10490.

10254 **Numta n-óră ari hari.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 575.

Să nu te maĭ căsătorescĭ a doua óră.

10255 △ **Se duce nunta, rĕmâne gavia.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 230, *c. Sinersig, Ungaria.*

Când bunul trece şi rĕmâĭ cu rĕul.

PANDUR

10256 △ **Maĭ bine eŭ cu pandurul, şi el cu popa, de cât eŭ cu popa şi el cu pandurul la cap.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 141, *c. Logoş, Ungaria.*

---

[1]) Ca nunul la nuntă.
[2]) Nunta odată are graţie (haz).

Acelaş înţeles ca la No. 10163 din acest capitol.

PĂPUŞĂ

10257 **Nafoară ca pâpuşi, ş-nauntru sac de paĭi pân di guşi.** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 566.

Acelaş înţeles ca la No. 10535.

PARADĂ

10258 △ **Face paradă fără voïea luĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 91, c. *Agnita, Ungaria.*

A murit.

PĂRINTE

10259 △ **Nicĭ un părinte nu 'şĭ înnécă copiiĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 164, c. *Agnita, Ungaria.*

A se adaogà la No. 10547.

PĬEDICĂ

10260 * △ **A pune pïedică.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Broşteni, j. Suciava.*

A face un neajuns cuĭ-va.

PINTEN

10261 * △ **A'l luà în pintenĭ.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Broşteni, j. Suciava.*

A'l luà la vale; a'l luà din aspru. A se vedé şi No. 10570.

10262 * △ **Bate în pintenĭ.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Broşteni, j. Suciava.*

---

[1] In afară ca păpuşa, şi 'năuntru sac de pae până în gât.

A se adaogà la No. 10571.

POST

10263 * △ **Nu da post,**
La omul prost.

V. SALA, *dasc. c. Broşteni, j. Suciava.*

Căcĭ nu va fi în stare să 'şĭ îndeplinéscă datoriile.

POŞTE

10264 * △ **I-a tăet poşta.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

L'a oprit din obrăznicie.

PRAŞTĬE

10265 * △ **A'şĭ face praştĭa.**

G. P. SALVIŬ, *înv. c. Smulţi, j. Vasluĭu.*

Adică a'şĭ face cursul. Se ḑice de o bólă care trece prin tóte fasele eĭ.

10266 * △ **A ajuns să'l puĭ în praştĭe.**

P. GÂRBOVICEANU, *Semin. Cl. VII.*

A ajuns rĕŭ de tot.

PRAV

10267 △ **După prav, văluş (zăclop, dop) trebue.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 81, *Ungaria.*

Pentru cele de lipsă, după orînduĭélă.

PRIMAR

10268 **De primar, primar să fiĭ,**
Dar de frică tot să sciĭ.

Adevĕr, Oct., p. 902.

Şi cel maĭ mare trebue să scie de frică, să aibă stăpân.

* △
10269 **S'a ales şi el primar,**
A umplut satul de amar.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Hotărani, j. Mehedinţi.*

Când un om rĕŭ se ridică, ajunge mare şi puternic.

PUŞCA

△
10270 **Puşca góla sperie pe doi urşi.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 218, *c. Agnita, Ungaria.*

△
De puşca gólă se tem doĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 74, *c. Logoş, Ungaria.*

A se adaogà la No. 10599.

* △
10271 **Cu puşca în mână, cu mămăliga 'n gură.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Lita, j. Teleorman.*

Veche ḑicere haĭducéscă.

* △
10272 **Daĭ cu puşca în ciupercĭ, şi înnemerescĭ în castraveţĭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Bunescĭ, jud. Argeş.*

Nu nimeresce o trébă; nu isbutesce; a vrut sĕ facă un lucru şi a ieşit alt ce-va.

* △
10273 **Pune puşca jos şi prinde ïepurele.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. cl. VII, Semin. Buc.*

Când nu eştĭ în stare să facĭ óre-ce.

10274 **O-arcă tufechia.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 644.

S'a logodit.

---

[1]) A tras cu puşca.

RĔSBOĬU

10275 * △ **La mĭere nainte, la rĕsboĭu înapoĭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. cl. VIII, Semin.*

A se adaogà la No. 10616.

RUDĂ

10276 * △ **Rudă, rudă, dar turta 'ĭ pe banĭ.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor. cl. VIII, Semin.*

Acelaş înţeles ca la No. 10037.

10277 **Mâcă ş-bé cu-a tĕŭ, şi dari-lóri nclo.[1])**

GR. TOCILESCU, II, p. 477.

A se adaogà la No. 10637.

SABĬE

10278 * **A întrebuinţat foc şi sabĭe.**

V. A. FORESCU, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Adică tóte mijlócele.

10279 **U çimsi córda.[2])**

GR. TOCILESCU, II, p. 649.

S'a făcut haĭduc, s'a revoltat. Veḑĭ No. 10654.

SFÎRLÉZĂ

10280 * △ **A se învîrti ca o sfîrlézä.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, jud. Sucĭava.*

Spiriduş, ĭute. Veḑĭ No. 10675.

---

[1]) Mână şi bé cu al tĕŭ şi daraverĭ să nu aĭ (încolo).
[2]) A încins sabia.

SLUGĂ

* △
10281 **Cine'ĭ slugă nu'ĭ domn.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 47, *c. Sibiŭ, Ungaria.*

Trebue să asculte.

10282 **Sluga veche se lenoşéză şi se nărăvéză.**

Adevĕr, Oct. 1902.

Vedĭ şi No. 10695.

* △
10283 **Slugă la dulamă lungă.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Drăgănescĭ, j. Vlaşca.*

Slugă la un om de nimic, saŭ când poruncesce unul maĭ mic la altul maĭ mare. Vedĭ No. 10715.

SLUJBĂ

* △
10284 **Slujba 'ĭ slujbă,**
Drujba 'ĭ drujbă.

Teodorescu Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

Când e slujbă, slujbă să fie; când e petrecere, atuncĭ să fie petrecere.

SÓCRĂ

10285 **Carĭ o-ari sócră nu va, ş-u caftă carĭ nu o-ari.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 628.

Căcĭ are experienţă. A se vedé şi No. 4892.

10286 **Fitiĭia nu sci çe-ĭ sucriĭia.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 494.

10287 **Sócră ună, nvéstă dóuĕ, casă nu sĕadară.** [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 627.

---

[1]) Cine are sócră nu vré, şi o cere cine nu o are.
[2]) Fetele (fetia) nu sciŭ ce'ĭ sócra (socria).
[3]) Sócra (dice) una, nevésta două, casă nu se face.

Numaĭ unul se poruncéscă într'o casă, şi acela care se cuvine.

10288 **Nu va ti bag sócră.** [1])

Gr. Tocileseu, II, p. 627.

Maĭ mare peste mine.

STĂPÂN

10289 △ **Ochiul stăpânuluĭ îngraşă vita de jumătate.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 189, c. *Topliţa Rom., Ungaria.*

A se adaogà la No. 10767.

10290 △ **Ochiĭ stăpânuluĭ maĭ mult spor fac, de cât amîndouĕ mânile.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 169, c. *Sinersig, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10291 **Până s-nu mâçĭ pâni csénă, nu-agĭundzĭ domnu vĭrăóră.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 609,

Acelaş înţeles ca la No. 10723.

10292 **Ţîni-l̃ĭ çĭórli a bŏuluĭ când domnu-su va si-l tal̃i.** [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 685.

Acelaş înţeles ca la No. 10765.

10293 △ **Nu e stăpân fără stăpân.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 169, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10778.

---

[1]) Nu o să te fac sócră.
[2]) Până nu mănâncĭ pâĭne străină, nu ajungĭ stăpân nicĭ-odată.
[3]) Ţine picĭórele bouluĭ când stăpânul sĕŭ vré să'l taĭe.

10294 * △ **Unde stăpânul e tare, şi ţaranul e fudul.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. 10781.

10295 * △ **După ce móre stăpânul se 'ngraşă câinii.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. cl. VI, Semin. Buc.*

Când unul mare se pierde, toţi alérgă să capete câte ce-va.

10296 **Nicuchir ţ-eşti, pită-ţi mâçi.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 697.

In casa ta facĭ ce vreĭ.

10297 * △ **Ho! ţéră fără stăpân!**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Se ḑice unuia care se năpustesce cu gura asupra altuia maĭ mare în vrîstă, sau ca stare socială.

STRAJĂ

10298 △ **Purtat ca bâta străjii.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 218, *c. Bochia, Ungaria.*

Om servil, de care toţi dispun la rîndul lor.

Odinióră în Ungaria, în fie-care comună erà o anumită bâtă care se încredinţa, pe rînd, la acel care e chemat să facă straja satuluĭ.

SUBAŞ

10299 **Ca subaşĭ s-pórtă.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 700.

---

[1]) Stăpân eştĭ, plăcintă 'ţĭ mănâncĭ.

[2]) Se pórtă ca subaşiĭ.

Adică rĕŭ.
Subaş = conductorul poteriĭ care se trimitea în contra haiducilor.

TATĂ

10300 * △ **Tată nu 'ĭ şi fată este,**
Mă-sa s'a făcut poveste.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor.*

Copil din florĭ.

10301 △ **Numaĭ tată şi mamă nu poţĭ compĕrà pe banĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 177, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Dar nevéstă cât vreĭ.

10302 **Di sclinçĭamea tatăluĭ armâne hĭĭilu orbu.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 701.

Când părintele nu dă copiiĭ la şcólă, şi aceştia rĕmân neînvĕţaţĭ.

10303 * △ **Traĭul tătucăĭ cu banii mămucăĭ.**

V. A. FORESCU, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. 9858.

ŢĔRAN

10304 △ **Maĭ bine ţĕran în picĭóre decât boer în genunchĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 144, *c. Sinersig, Ungaria.*

Adică ţĕran bogat, independent de cât boer scăpĕtat şi plecat.

---

[1]) Din sgârcenĭa tatăluĭ rĕmâne copilul orb.

ŢINTĂ

10305 △ **A puşcà preste ţintă.**

Dr. El Cristea, *Prov.*, p. 12, c. *Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

A nu nemeri.

TRIŞCĂ

10306 * △ **Cântă în trişcă.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluiu.*

A isprăvit tot, a sărăcit.

TUN

10307 **Arcă topa.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 643.

A murit.

VADANĂ

10308 * △ **Alérgă la pat de vadană,**
Ca şi la masă de pomană.

V. A. Forescu, c. *Dorna, j. Suciava.*

Caută chilipir.

10309 * △ **De cât înghemuit la pomană,**
Maĭ bine în pat la o vadană.

V. Forescu, c. *Mălinĭ, j. Suciava.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

VODĂ

10309 b * △ **Par'că ar fi a luĭ Vodă.**

P. Gârboviceanu, c. *Mosna, j. Dolj.*

Se mândresce, îşĭ crede totul permis.

[1]) A tras tunul.

ZĂLÓGĂ

10310 △ **S'o perdut zălóga.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 243, c. *Logoş, Ungaria.*

Adică rĕvaşul de drum.

ZAPCIŬ

10311 **Nu l-arĭ subaşĭ la loc.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 633.

A fi ţicnit la çap.

A se vedé la No. 10299 din acest capitol un alt înţeles al cuvîntuluĭ *subaş*.

---

[1]) Nu 'l are zapciul la loc.

SUPLEMENT LA CAPITOLU X

AC

10312 * △ **Acu îmbracă casa.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Acelaş înţeles ca la No. 10999.

10313 * △ **Pentr'un ac de mischĭu daĭ un fĭer de plug.**

G. BĂNULESCU, *înv. c. Pietroşiţa, j. Dîmboviţa.*

Acelaş înţeles ca la No. 11001.

10314 **Di aumbra di ac, casă nu s-façi** [1]**.**

GR. TOCILESCU, II, p. 418.

Acelaş înţeles ca la No. 11006.

10315 * △ **Cât ĭea acul cu sufletul.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

La cusătură când se ĭea mult pe ac. Insemnéză lăcomie.

10316 * △ **Dacă arunci acu, pică în cap de om.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescĭ, j. Vâlcea.*

Arată o adunare désă de ómenĭ.

---

[1]) De umbră de ac, casă nu se face.

* △
10317 A nu avé nicĭ un ac.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

A fi sărac peste fire.

AGONISIRE

* △
10318 Agonisirea la vreme înlătură lipsa şi nevoia.

N. MATEESCU, *înv. c. Moviliţa, j. Putna.*

A se adaogà la No. 11028.

ALB

10319 Carĭ s-nu hibă albu, va hibă laĭu. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 420.

Dacă nu o fi una o să fie alta.

ALDAMAŞ

* △
10320 O babă a vîndut o cocĭorvă şi tot a bĕut aldămaş.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Dar noĭ! Motiv de a bé.

ASCÂRCHIRE

*
10321 L̃i s-ascârchi. [2])

G. ZUCA, *c. Cavaia, Albania.*

A pierdut, a cheltuit tot ce avea; i-aŭ secat isvórele de bogăţie, etc.
Ascârchire = sfîrşirea urzeleĭ la ţesut.

A AVÉ

10322 Paşci n-casă, cându ari; ş-cându nu, s-tindi la sóri. [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 601.

---

[1]) Dacă n'o fi alb o să fie negru.
[2]) I s'a isprăvit urzéla.
[3]) Pascele în casă când are; şi când nu, se întinde la sóre.

Când are parale petrece şi cheltuiesce; când nu, stă. A se adaogà la No. 11043.

10323 *△ **Unde nu'i, nici Dumneḑeŭ nu dă.**

V. SIMIGANOSCHI, *preot*, *c. Fereblecea*, *Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 15148.

AVERE

10324 *△ **Mĕ bucuraĭ la avere,**
La străchinĭ şi la ulcele;
Vaĭ de pĕcatele mele!

P. GÂRBOVICEANU, *profesor*, *c. Mosna*, *j. Dolj.*

A se adaogà la No. 11063.

10325 △ **Averea nu e scrisă nimĕnuĭ în frunte.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 18, *c. Sibiŭ*, *Transilvania.*

E greu să cunoscĭ adeverata stare a unuĭ om.

10326 *△ **Cel ce are avere e maĭ sgârcit ca cel ce n'are.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Dógele*, *j. Vasluiu.*

Cel sărac e în tot-dé-una maĭ darnic.

10327 *△ **Par'că 'ĭ din averea luĭ tat'sĕŭ(so).**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c Crângu*, *j. Tutova.*

Pentru cel sgârcit, nedarnic; maĭ ales pentru cel care nu dă dintr'un lucru care nu'ĭ aparţine.

AVUT

10328 *△ **Cel maĭ avut e acela ce nu poftesce.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ*, *comit. Bihor*, *Ungaria.*

BAN

10329 *△ **Banu 'ĭ biciŭ draculuĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 20, c. *Toplița-Rom.*, *Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 11084.

10330 **Ca v̄iarv̄irlŭ (harghirlu) fudzi parălu.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 600.

Acelaş înţeles ca la No. 11087 & 12457.

10331 * **Baniĭ nu cer mâncare.**

D-na Ec. Zanne, c. *Băsescĭĭ*, *j. Tutova.*

Iĭ putem prin urmare economisi fără nicĭ o témă.

10332 *△ **Nicĭ o fată nu 'ţĭ maĭ ḑice:**
«Nu bé baniĭ, mĕĭ voĭnice.»

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Broscarĭ*, *j. Mehedinţĭ.*

Femeile storc la pungă pe bărbaţĭ.

10333 *△ **E maĭ bine a câştiga baniĭ, de cât a'ĭ sci întrebuința bine.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 85, c. *Toplița-Rom.*, *Ungaria.*

A se vedé No. 11111.

10334 *△ **Cu banĭ găsescĭ tată şi mamă.**

V. Simiganoschi, *preot*, c. *Fereblecea*, *Bucovina.*

△ *Aĭ banĭ, aĭ tată şi mamă.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 6, c. *Rêşnov*, *Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 11129.

---

[1]) Ca argintul viŭ fuge banul.

10335 * △ **Unde'ĭ banul, acolo'ĭ şi minte.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se vedé şi No. 11090.

10336 **Macă ĭi-asuñĭ, óspiţĭ câţĭ s-dzîçĭ aduñĭ.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 431.

A se adaogă la No. 11160.

10337 * △ **Banu nu are (cunósce) frate.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 21, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10037.

10338 △ **Légă banul pe ḑece locurĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 135, *c. Colun, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 12469.

10339 **Baniĭ întru carĭ stă mădularile oştilor.**

N. COSTIN, *Letop. Mold.*, I, p. 439.

Şi cum ḑice Francesul: *l'argent est le nerf de la guerre.*

10340 △ **Nu umbla cu doĭ banĭ în treĭ pungĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 186, *c. Logoş, Ungaria.*

A se adaogă la No. 11171.

10341 △ **E plin de banĭ ca brósca de pene.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 87, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 11191.

---

[1]) Dacă 'ĭ sunĭ, prietenĭ câţĭ să ḑicĭ (vreĭ) adunĭ.

10342 * △ **Ţipă banii a bolânda.**

IUL. GROFŞOREANU, *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Om cheltuitor.

10343 * **Banĭ de pesce.**

HENRY JUVARA, *c. Bêrlad, j. Tutova.*

Adică banĭ de cheltuit, maĭ ales în petrecerĭ şi beţiĭ.

BLAZNĂ

10344 △ **Blazna**
Face cazna.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 24, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

De aceea, când facĭ un lucru, să 'l facĭ bine.

BLEAŬ

10345 * △ **Alb ca bleaŭ.**

ST. TUŢESCU, *înv. c. Catanele, j. Dolj.*

1⁰ Adică negru.
2⁰ Urît.

BOGAT

10346 * △ **Bogatuluĭ, fie-care voesce a fi vĕr saŭ părinte.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 24, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 11248 & 11249.

10347 △ **Omul bogat e ca ĭepurele; sare unde vré.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 192, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Bogatul face ce vré.

10348 * △ **Beteşugul bogatuluĭ e ca sănătatea săraculuĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 23, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Bogatul, când e maĭ rĕŭ, tot stă maĭ bine de cât omul sărac.

△
10349 **Maĭ curînd póte să mérgă bogatul la vale, de çât săracul la dél.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 145, *c. Toplița, Ungaria.*

Maĭ curînd sărăcesce cel bogat de cât se ridică cel sărac.

△
10350 **Prin gardul bogatuluĭ nu bate nicì vîntul.**

Dr El. Cristea, *Prov.*, p. 216, *c. Logoș, Ungaria.*

BOGĂȚIE

* △
10351 **Bogăția nu vine la nime pe apă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 24, *c. Toplița-Rom., Ungaria.*

Ci cu o muncă încordată

A BOI

* △
10352 **A boi pre cine-va.**

E. I. Patriciŭ, *înv. c. Smulți, j. Covurluĭu.*

A se adaogà la No. 11270.

BUCĂTĂRÉSĂ

△
10353 **Maĭ mulțĭ bucătarĭ pot strica rîntașul; dar o singură bucătărésă póte strica pe stăpân.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 146, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaș înțeles ca la No. 11277.

* △
10354 **Bucătărésa săraculuĭ e nevésta.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 25, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Căcĭ săracul trebue să se slujéscă singur.

BUTÏE

10355 * △ **Fie butea cât de plină,**
Nu'ĭ bună în casă străină.

V. SALA, *înv. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Averea streină nu ne aduce nicĭ un folos.

BUTOÏU

10356 **Câti brîni ma mulţi ĭi badzĭ a butiĭieĭ, ahântu ma sânâtosă s-façi.**

GR. TOCILESCU, II, p. 677.

Prigonirea întăresce pe om.

A CĂLĔTORÌ

10357 * △ **Cine călătoresce scie să umble.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Micşunescĭi-Grecĭ, j. Ilfov.*

Arată ródele experienţeĭ.

CALIC

10358 * △ **Ce maĭ ĭeĭ traista de la calic?**

P. PRELIPCEANU, *înv. c. Scheĭa, Buçovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 11339.

10359 * △ **Scârbit e calicul, când 'ĭ bate vîntul traista.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

Adică când e gólă, deşértă.

10360 * △ **— Sarĭ, calice, că arde satul!**
— Eŭ mĕ duc în altul.

P. PRELIPCEANU, *înv. c. Scheĭa, Bucovina.*

Cănd nu avem nimic de pĭerdut, ce ne pasă de nenorocirile carĭ lovesc pe ceĭ-l-alţĭ.

A CÂLŢII

10361 * △ A'l câlţii (a se câlţii).

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucĭava.*

A'l bate, dar mult trăgêndu-l de pĕr.

CALUP

10362 Ĭi trapsi câlupea.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 454.

A se adaogà la No. 11356.

CAR

10363 * △ Nicĭ în car, nicĭ în căruţă,
Nicĭ pe jos desculţă.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Cloşanĭ, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 11373.

10364 △ După ce se răstórnă carul, vede calea cea bună.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 80, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 11381.

10365 △ Păn ce nu se rĕstórnă carul nu se tocmesce drumul.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 203, *c. Buda, Ungaria.*

A se vedé No. 11379.

10366 △ S'a prins caru 'n imală.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 243, *c. Logoş, Ungaria.*

---

[1]) I-a tras calupul.

S'aŭ încurcat lucrurile, nu maĭ merge.

10367 △ Iĭ pere carul în petri.

Dr. El. Cristea, *Prov*, p. 115, *c. Agnita, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent. Vedĭ şi No. 11393.

10368 * △ Carul plin merge încet, cel deşert alérgă şuchĭet.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 35, *c. Sinersig, Ungaria.*

Pentru bogat şi sărac.

10369 * △ Carul gol hodorogesce.

V. Simiganoschi, *preot, c. Feneblecea, Bucovina.*

Fudulie.

10370 △ Ţĭ s'a 'ncărcat carul,
S'a umplut păharul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 252, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

10371 △ După carul care nu te aştéptă, nu alergà.

Dr El. Cristea, *Prov.*, p. 80, *c. Agnita, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 9585. Nu te încerca unde nu aĭ trecere.

10372 * △ Un car.

Şezatóre, I, p. 39.

Adică mult. Vedĭ No. 11402.

Duc *un car* cu minciunĭ.

CÂRCIMAR

10373 * △ Beţivul cu un gând, şi cârcimarul cu alt gând.

N. Juvara, *c. Popenĭ, j. Fălciŭ.*

A se adaogà la No. 11406

SNÓVĂ

Un bețiv a cerut la cârcímă o ólă cu vin. Ceru după acésta o a doua ólă, gândind că va fugi și va păcăli ast-fel pe cârcimar. Dar negustorul, care'l simțise, puse mâna pe căciula, înainte de a merge să'l servéscă.

CÂRLÍG

10374 *△ **A se face cârlig pe lângă cine-va.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broșteni, j. Suciava.*

A'l lingúși.

CÂRPACIU

10375 **Ca cârpaciul cu curéua de gât,**
Îi puna pingéua numai de cât.

A. PANN, III, p. 29.

Arată puterea stăpânului, care póte să facă ori-ce vroesce și cum vré. A se adaogà acest înțeles la No. 11418.

CÂRPĂTOR

10376 **Pi códă di cârpitor.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 462.

Adică nici odată.

A CÂRPI

10377 *△ **A'l cârpi.**

T. BĂLĂȘEL, *preot, c. Ștefănesci, j. Vâlcea.*

1⁰ A'l lovi.
2⁰ A'l înșelà.
A se adaogà aceste înțelesuri la No. 11422.

A SE CÂRPI

10378 *△ **A se cârpi.**

T. BĂLĂȘEL, *preot, c. Ștefănesci, j Vâlcea.*

---

[1]) Pe códă de cârpător.

1⁰ A se înşela.
2⁰ A se potrivi la cele trebuincióse.

«*Se cârpesce* şi el cum póte, cum dă Dumneḑĕŭ.»

A se adaogă aceste înţelesurĭ la No. 11426.

CARTE

10379 **Omlu cu carti, cu patru ocli ėsti.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 591.

A se adaogă la No. 11433.

*

10380 **Doară cartea nu 'ĭ birjar.**

GR. POĬENAEU, *ing. j. Putna.*

Când unul se plânge că învĕţătura nu 'ĭ-a adus nicĭ un folos.

* △

10381 **Scie carte ca un cal.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Petrescĭ, j. Gorj.*

Adică de loc.

CĂRUŢĂ

△

10382 **Nu fugi după căruţa care nu te aştéptă, şi nu te rugă sfântuluĭ care nu te ascultă.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 170, *c. Bochia, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10371 din acest capitol.

* △

10383 **Când căruţa pe albuţa, când albuţa pe căruţa.**

DR EL CRISTEA, *Prov.*, p. 30, *c. Rêşnov, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 1257.

△

10384 **Doĭ coceni în treĭ căruţe.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 77, *c. Rêşnov, Ungaria.*

---

[1]) Omul cu carte cu patru ochĭ este.

Negustor prost; om sărac.

A CÂŞTIGÀ

10385 △ Fie-ce nebun scie să câştige, dar nu scie să păstreze.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 95, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

A se adaogà la No. 11480.

10386 Lişor s-amintă, greŭ si s-ţinĕ. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 530.

A se adaogà la No. 11481.

10387 * △ Cincĭ câştigă, ḑece mănâncă, ce 'ĭ rĕmâne bagă 'n pungă.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Mălurenĭ, j. Argeş.*

A se adaogà la No. 11486.

CHELTUĬALĂ

10388 * △ A'ĭ da de cheltuĭală.

I. Paul, *comit. Bihor, Ungaria.*

A se adaogà la No. 11512.

CHEZAŞ

Veḑĭ *Garant.*

CĬOBAN

10389 * △ De ar fi după gura cĭobanuluĭ, tóte oile le-ar mânca lupul.

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Dumneḑeŭ duce lumea cum vrea el.

[1]) Uşor se câştigă, greŭ (e) să se ţină.

10390 **După cum cĭobanul, ast-fel şi turma.**

Adevĕrul (ziar), 1902.

După stăpân şi supuşiĭ luĭ. A se vedé No. 11548 & 11549.

10391 △ **Unde cĭobanu nu chiuĭesce.**

G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.*, p. 366, 369 & 370.

△ *Unde cĭobanul nu chiotesce.*

Gr. Tocilescu, II, p. 607.

Adică departe.

CĬUR

10392 * △ **A umblà din cĭur în mĕr.**

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

Adică zăpăcit, fără rost, în zadar; fără nicĭ o ispravă.

CLAPĂ

10393 * △ **I-a tras clapa (clapsomul).**

E. I. Patriciŭ, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

L'a înşelat.

CÓDĂ

10394 △ **Nu e bună códa care a maĭ slujit la un topor.**

Gr. Tocilescu, I, p. 719.

A se adaogà la No. 11615.

COMÓRĂ

10395 **Alagă dup av̄isterĭ.** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 433.

Adică după lucrurĭ deşerte.

---

[1]) Alérgă după comorĭ.

CORABÏE

10396 * △ Treĭ corăbiĭ încărcate n'aştéptă pe una deşértă.

E. I. PATRICÏU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluïu.*

Mulţiĭ nu aştéptă pe puţiniĭ.

10397 * △ Par'că'ĭ o corabie.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Sucïava.*

Lucru mare de tot, măhălos.

CÓSĂ

10398 * △ Cósa rea, cosaşul rĕŭ,
Baterea luĭ Dumneḑĕŭ!

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 55, *c. Bochia, Ungaria.*

Unéltă rea, în mână nepricepută, face lucru nefolositor.

COSAŞ

10399 * △ Cosaşul, maĭ mult face cu cutea,
De cât cu vîrtutea.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 57, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Meşteşugul, blândeţea face maĭ mult de cât puterea.

CUÏU

10400 △ Tot cuïul îşĭ află gaura.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 253, *c. Poiana-Mĕruluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 11678.

10401 △ A lovit cuïu 'n cap.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 8, *c. Sibiŭ, Transilvania.*

A se adaogà la No. 11683.

10402 Ĩi-intră pénura tu inimă. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 601.

A se adaogà la No. 11684

10403 * △ Mí-a tăĭat la cue într'una.

V. RIMBU, c. *Brănescĭ, j. Ialomiţa.*

M'a supĕrat cu vorbele luĭ.

CUMPĔNĂ

10404 * △ A fi în mare cumpĕnă.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

A fi într'o primejdie mare. A se adaogà la No. 11701.

A CUMPĔRÀ

10405 * △ Cumpĕră, nu vinde; are de dat nu de căpĕtat.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Pentru omul sărac.

CURVĂ

10406 * △ Curvă cu douĕ feţe.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

Faţarnic; linguşitor; om de nimic. A se adaogà la No. 11723.

CUSTURĂ

10407 * △ Daca'ĭ tae custura.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu*

Are putere, are cu ce. A se adaogà la No. 11726.

[1]) Îĭ intră cuĭul în inimă.

CUŢITU

10408 * △ **Cum taĭe cuţitu meŭ la pita ta (a sasuluĭ).**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 59, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

In voĭe, fără milă. Veḑĭ şi No. 9011.

A DÀ

10409 * △ **Dacă daĭ, nu aĭ; dacă nu daĭ, eştĭ om rĕŭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 63, *c. Bochia, Ungaria.*

Cum să 'ĭ mulţumescĭ? A se vedé şi No. 11750.

10410 * △ **Când daĭ, când nu ĭeĭ.**

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vaslului.*

La jocul de cărţĭ, unde în tot-dé-una eştĭ păgubit.

10411 **Çe daĭ, açea ĭiaĭ.** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 477.

A se adaogà la No. 11764, corectându se ast-fel varianta a treĭa, care e tipărită greşit.

10412 **N'ari om s-dzîcă «nu u dăm».** [2]

Gr. Tocilescu, II, p. 574.

A nu avé pe nimenĭ.
Când nuntaşiĭ vin să ĭea pe mirésă, ceĭ din casă strigă: nu o dăm.

DAR

10413 △ **Darul nu 'ĭ cu carul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 68, *c. Agnita, Ungaria.*

Să te mulţumescĭ şi cu puţin; cât ţi se dă.

---

[1]) Ce daĭ, aceea ĭeĭ.
[2]) N'are om să ḑică: «nu o dăm».

10414 △ **Nu dà darul cu picĭorul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 168, c. *Rêşnov, Ungaria.*

Să daĭ cu bunăvoinţă şi cu plăcere.

DARE

10415 **Cu darea treçĭ ş-amarea.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 477.

A se adaogà la No. 11791.

DATORIE

10416 △ **Maĭ liniştit dórme cel ce se culcă flămând, de cât cel ce se scólă cu datoriĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 146, c. *Sinersig, Ungaria.*

Să fugim de datoriĭ.

10417 △ **Datoria**
E ca rîĭa.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 68, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 11820.

DATORNIC

10418 △ **Datornicluĭ, care plătesce ĭute, nu'ĭ maĭ da; că umblă să te 'nşele.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 68, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

DOBÂNDĂ

10419 **Toclu mâcă caplu.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 643.

Acelaş înţeles ca la No. 11841.

---

[1]) Cu darea trecĭ şi marea.
[2]) Dobânda mănâncă capitalul

DOCTOR

10420 **Di cându işiră v̄ĭatrīli (hĭatrīli) mor lumea cama multu.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 661.

In potriva doctorilor.

DOUE

10421 * △ **A scóte de dóuĕ.**

AVR. CORCEA. *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A scóte pe cine-va afară, cu bruscheţa, necinstindu'l.

DRAM

10422 **Nu (l̄i) are tute drem̄ile** [2])

MIHĂILEANU, *Dicţ.*, p. 142 & 173.

E cam ţicnit, prost.

DREPTATE

10423 **Dacă daĭ, dreptate aĭ.**

Adevĕr (ziar), Oct. 1902.

Acelaş înţeles ca la No. 11888; arĕtând că justiţia e venală.

10424 * △ **Dreptatea este ca lemnul cel uşor; apasă'l în apă, el tot ĭese de-asupra.**

P. PRELIPCEANU, *înv. c. Scheĭa, Bucovina.*

A se adaogă la No. 11896 & 11897.

10425 **Ndreptu aĭ, ma n-aĭ tră loari.** [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 531.

Celuĭ nedreptăţit.

---

[1]) De când aŭ eşit doctoriĭ, móre lumea maĭ mult.
[2]) Nu are tóte dramurile.
[3]) Dreptate aĭ, dar de luat nu aĭ.

DHVARĂ

10426 L̃i-u scârchi dhv̆ara.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 686.

A goni din slujbă pre cine-va.

FAUR

10427 △ A cumpĕrat de la faur cărbunĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 3, c. *Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 11910.

FĬERĂRIE

10428 * △ Fierărĭa 'ĭ urîcĭósă
Dar în schimb e bănósă.

P. Gârboviceanu, *profesor c. Oprişor, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 11148.

FINIC

10429 * △ Cu'n finic (filer)
Tot calic.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 60, c. *Rêşnov, Ungaria.*

Cu puţin tot nimic.

FIR

10430 * △ A'şĭ pĭerde firu.

Avr Corcea, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

Adică a'l vorbireĭ.

FOFÎRLIGĂ

10431 * A face cu fofîrliga.

G. Poboran, *inst. c. Slatina, j. Olt.*

Adică a fura.

[1]) I-a sfîrşit dvara.

FÓĬE

10432 * △ **S'o întors fóĭa.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

A se adaogà la No. 11923.

GALBEN

10433 * **A găsit un galben.**

H. JUVARA, *c. Bĕrlad, j. Tutova.*

Când un copil cade jos.

GARANT

10434 **Aĭ paradzi tr-arcari, fă ti chifiľiu.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 599.

A se adaogà la No. 11516.

GRĂDINAR

10435 * △ **Nu vinde castraveţĭ la grădinar.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor Cl. VIII, Semin. Buc.*

A se adaogà la No. 11986.

GRAPĂ

10436 * △ **A se ţine grapă de cine-va.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluĭu.*

A se adăoga la No. 11991.

GROS

10437 **Lŏ-adrăm groslu zlotă.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 509

Am suferit o pagubă. Piastrul face patru-ḑecĭ de parale şi zlota numaĭ treĭ-ḑecĭ.

[1]) Aĭ parale de aruncat, fă-te garant.
[2]) Am făcut piastrul zlotă.

10438 **Altu ari groşĭ, altu ari minti.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 421.

Ceĭ cu avere nu sunt ceĭ maĭ cu cap.

GROŞIŢĂ

10439 △ **A pus groşiţa.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 11, c. *Sibiĭŭ, Transilvania.*

A se adaogà la No. 11994.

HAĬMANA

10440 **Lucru de haĭmana.**

FR. DAMÉ, *Dicţ. II*, p. 93.

Vedĭ *Beĭlic.*

Lucrare făcută repede şi prost.

HALIMA

10441 * **Halima.**

L. ŞĂÎNEANU, *Dicţ.*, p. 372.

Intîmplare saŭ poveste minunată.
De la sultana Halima, din colecţiunea de poveştĭ arabe, cunoscută sub numele de *O mie şi una de nopţi.*

HÂRTIE

10442 * △ **Cum îĭ cóla de hârtie.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv.* c. *Broşteni, j. Sucĭava.*

Adicá fórte alb.

A ÎMBLĂTI

10443 △ **Îmblătesce 'n şură şi vîntură afară.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p 117, *Borgoprund, Ungaria.*

Face lucru cum trebue.

---

[1]) Unul are piastre şi altul are minte.

10444 △ Îmblătesce paie góle.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 117, *c. Gurarîuluî, Ungaria.*

Muncă zadarnică.

ÎMPRUMUT

10445 △ Imprumutul împrumut aştéptă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 117, *c. Gurarîuluî, Ungaria.*

Dacă cerî, ţi se va cere.

10446 * △ Ce daî, daî cu împrumut,
Şi ce'î bun şi ce'î plăcut.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Fie-care e rĕsplătit după faptele sale.

ÎNCHISÓRE

10447 Hapsea tră óminî i adrată. [1])

Gr. Tocilescu, II. p. 519.

Pentru voinicî e mórtea.

ÎNJUGAT

10448 * △ Par'că 's înjugaţî.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Se ḑice de doî, carî sunt mereŭ împreună.

A ÎNVĔŢA

10449 * △ A învĕţa de pe păreţî.

Teodorescu, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

1⁰ A nu avé de pe ce să 'nveţe.
2⁰ A nu avé tragere de inimă la învĕţătură.

---

[1]) Inchisórea pentru ómenî e făcută.

10450 △ Nu e învĕţat cel ce cetesce cărţĭ, ci cel ce scie ce cetesce.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 169, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

10451 * △ Omuluĭ învĕţat îĭ curge mĭere din gură.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Zegaĭa, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 12092.

10452 * △ Omul învĕţat şi necinstit, e ca belcĭugul de aur la rîtul porculuĭ.

P. Gârboviceanu, *prof., c. Casimcea, j. Tulcea.*

10453 △ Omul învĕţat, dar fără stare, e ca un neguţător fără marfă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 194, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

10454 △ Omul învĕţat, dar ne-păţit, e ca puşca fără praf.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 194, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

10455 Avdzî'l çe greasce sciutlu. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 638.

Şi veĭ trage folóse din acésta.

ÎNVĔŢĂTURĂ

10456 △ La o mână de învĕţătură, se cere un car de purtare bună.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 130, *c. Iecĭu, Ungaria.*

A se vedé No. 12086.

10457 △ Nu e orfan cel fără tată şi fără mamă, ci cel fără 'nvĕţătură.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 169, *c. Sînersig, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12087.

[1]) Ascultă ce vorbeşte învĕţatul.

10458 Nviţâtura nu s-tórnă prît urécli cu hunia [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 577.

Aceleş înţeles ca la No. 12090.

* △
10459 Învĕţătura, dacă o daĭ rĕŭ,
Îţĭ sparge capul tĕŭ.

P. GÂRBOVICEANU, *prof.*, c *Casimcea, j. Tulcea.*

A se adaogà la No. 12095.

* △
10460 Daĭ copilul la învĕţătură,
Să aĭ în cas'o secătură.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Poenarĭ, j. Gorj.*

Dice adese orĭ ţĕranul păţit.

IŢĂ

*
10461 Sĕ-amisticară ĭiţîli, cu zorea şi dismésticâ [2]).

GR TOCILESCU, II, p. 539. — G. ZUCA, *c. Perivoli, Epir.*

1⁰ Când superĭ pe cine-va, cu greŭ îl întorcĭ.
2⁰ Acelaş înţeles ca la No. 12105.

A JUDECÀ

* △
10462 Te-a(ŭ) judecat baniĭ.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Casimcea, j. Tulcea.*

Adică banul, ci nu dreptatea, aŭ hotărît.

JUDECATĂ

* △
10463 Cine umblă după judecată, să nu credĭ
că móre la el a-casă.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Poenariĭ, j. Gorj.*

Acelaş înţeles ca la No. 12127.

---

[1]) Învĕţătura nu se tórnă pe urechĭ cu pîlnĭa.
[2]) S'aŭ amestecat iţele, cu greŭ se descurcă.

10464 * △ **Judecată după sprincénă.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Adică cu hatîr.

LÉC

10465 △ **Lécu**
Nu'ĭ cu sacu.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 135, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12169.

LEGE

10466 △ **Legea lungă, 'ţĭ mâncă toţĭ baniĭ din pungă.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 135, *c. Agnita, Ungaria.*

Să fugĭ de judecată.

10467 △ **Legile le fac ómeniĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 135, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Prin urmare pot fi greşite şi nedrepte.

10468 * △ **Tare 'ĭ legea.**

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Să ḑice, când cine-va ar voi să'şĭ rĕsbune, orĭ să'şĭ facă singur dreptate, dar, de témă judecătoruluĭ, nu o face.

LEUCĂ

10469 △ **Drept ca leuca.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 79, *c. Logoş, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12212.

LIPSĂ

10470 △ **Lipsa schimbă legea.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 137, c. *Sinersig, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12219.

10471 △ **La vreme de lipsă şi unélta rea 'ĭ bună.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 135, c. *Zlatna, Ungaria.*

La nevoe te servescĭ de orĭ-ce.

A LUÀ

10472 * △ **De unde ieĭ şi nu puĭ, se isprăvesce.**

P. Gârboviceanu, *prof. Cl. VII*, *Semin. Buc.*

A se adaogà la No. 12224.

LULACHIU

10473 * △ **A se căca lulachiŭ.**

A da de un necaz, a nu isbuti într'o întreprindere. Vedĭ No. 12231.

LUNTRE

10474 △ **Cine stă pe dóuĕ luntri, cade în apă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 52, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12234.

A MACINÀ

10475 △ **Unul macină, altul mănâncă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 269, c. *Tisa, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 12242.

MARFĂ

10476 * △ **Dacă nu vinḑĭ marfa, te vinde ea pe tine.**

P. GÂRBOVICEARU, *Cl. VIII, Semin. Buc.*

Maĭ bine să te mulţumescĭ cu un câştig mic, de cât să rĕmâĭ cu marfa în prăvălie.

10477 **Tutiputa bună s-vindi dit munte.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 647.

Acelaş înţeles ca la No. 1396.

MĂRTURIE

10478 * △ **Dacă n'aĭ cale fă-te mărturie.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 64, *c. Bochia, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 12256.

MULIŢĂ

10479 **Ca limădura-ĭi si duçĭ gura.** [2]

GR. TOCILESCU, II, p. 530.

A se adaogă la No. 12274.

10480 * △ **Par'că eştĭ făcut la meliţă.**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Acelaş înţeles ca la No. 12266.

MESERIE

10481 * △ **Cine nu scie nicĭ o meserie,**
E ca ursu în vizunie.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c Casimcea, j. Tulcea.*

Nu are ce mânca.

[1] Marfa bună se vinde din munte.
[2] Ca meliţa i se duce (merge) gura.

10482 *△ Cine are o meserie,
Are o moşie.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VI, Semin. Buc.*

Acelaş înţeles ca la No. 12270.

10483 Zânatea nvéţ-u, ş-las s-nu lipséscă.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 666.

E bine să scii o meserie

10484 Zânăţli tuti 's buni, maş óminĩli-s arĕĭ.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 704.

A se adaogà la No. 12279.

MEŞTER

10485 Masturlu,
L'aspuni lucrulu.[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 541.

A se adaogà la No. 12288.

MEŞTEŞUG

10486 * Cu meşteşugul nu morĭ de fóme.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Oprişor, j. Mehedinţĭ.*

Omlu cu zânati nu agĭună.[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 666.

Acelaş înţeles ca la No 12292.

10487 Zânatea 'ĭ biligic de amalamă.[5])

GR. TOCILESCU, II, p. 666.

A se adaogà la No. 12295.

---

1) Meserie învaţă'l, şi lasă să nu trebuiéscă.
2) Meseriile tóte sunt bune, dar ómeniĭ sunt rĕĭ.
3) Pe meşter îl arată lucrul.
4) Omul cu meşteşug nu ajună.
5) Meşteşugul e brăţară de aur.

MEŞTEŞUGAR

10488 *△ **Mâna meşteşugaruluĭ e suflată cu aur.**

P. Gârboviceanu, *prof. c. Valea Marculuĭ, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 12276.

10489 *△ **Meşteşugarul e tot-dé-una cu banul în mână.**

P. Gârboviceanu, *profesor, c. Micşunescĭ-Grecĭ, j. Ilfov.*

Acelaş înţeles ca la No. 12292.

MITĂ

10490 **Mita anglĭégă amarea.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 546.

Arată puterea miteĭ.

MOCAN

10491 △ **Mocanul nu scie de ce 'ĭ bun şofranul, că'l pune în păsule.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 153, *c. Logoş, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12315.

A MORĂRI

10492 *△ **A'l morări.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Suciava.*

A'l trage de cap şi a'l bate.

A MOŞI

10493 *△ **A moşi.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broscenĭ, j. Mehedinţĭ.*

A şedé grămadă, cu nasu 'n pămînt, şi a face ce-va ce nu se póte vedé de nimenĭ.

---

[1]) Mita închégă marea.

MOŞIE

10494 * △ Aştéptă să'ĭ vie de la moşie.

P. Gârboviceanu, *prof.* c. *Drăgănescĭ, j. Vlaşca.*

Adică de-a gata; om leneş.

10495 △ Nu te dà, nu te predà,
Că asta 'ĭ moşia ta.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 182, c. *Logoş, Ungaria.*

Indémnă pe Român să 'şĭ apere moşia, adică patria.

NĂCOVÉLĂ

10496 △ Năcovélă la cĭocan.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 156, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Răbdare; împotrivire.

NEGUSTOR

10497 * △ Negustorul trebue să aĭbă un pântece larg, ca să trécă prin el şi bune şi rele.

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Broscenĭ, j. Suciava.*

Adică să cere răbdare, la vorbele ce le spune muşteriu.

10498 △ Negustorul are treĭ mânĭ: una de dat, dóuĕ de luat.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 160, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 12351.

10499 △ Orĭ câştigĭ, orĭ păgubescĭ,
Tot negustor te numescĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 199, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12355.

* △
10500 S'a făcut negustor, cu treĭ căpěţânĭ de usturoĭu.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Casimcea, j. Tulcea.*

Acelaş înţeles ca la No. 12354.

* △
10501 Negustor marghĭol,
Imbrăcat pistol.

P. Gârboviceanu, *prof. c. Mihăescĭ, j. Vâlcea.*

Adică sărac.

10502 Plâtescĭ ca prîmîtejtu.[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 618.

Adică cinstit.

NEGUŢĂTOR

△
10503 Neguţătorul trăesce din sěul sěŭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 159, *c. Tisa, Ungaria.*

Căcĭ negoţul îĭ aduce folóse însemnate.

NE-ÎNVĚŢAT

10504 Ninviţatlu ésti orbu.[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 577.

Şi: cine scie carte are patru ochĭ.

OBORÓCĂ

* △
10505 I-a făcut capul oborócă.

T. Speranţă, *prof. j. Iaşiĭ.*

L'a certat rěŭ.

---

[1] Plătescĭ ca negustorul.
[2] Omul ne-învěţat e orb.

OCA

10506 △ Dascălul State
Dă ocaua pe spate,
Şi maĭ face cu mâna
Să maĭ vie încă una.

G. DEM. TEODORESCU, *Poes. Pop.*, p. 129.

A se adaogà la No. 12390.

OPT

10507 * △ Ducă-sĕ opt.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

Când doresci să te mântuĭ de el.

OSIE

10508 △ Osĭa unsă nu cârţăĭe.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 200, *c. Braşov, Transilvania.*

Acelaş înţeles ca la No. 12417.

10509 * △ Unge osĭa, daca vreĭ să mérgă.

IUL. GROFŞOREANU. *profesor, c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 12419.

OSÎNDĂ

10510 Osînda nu se ĭértă, nicĭ trece pe om.

I. NECULCE, *Letop. Mold.*, II, p. 213.

A se adaogà la No. 1245.

PAGUBĂ

10511 △ Omul cu pagubă e şi cu pĕcate.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 139, *c. Deciu, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12425.

10512 △ **Paguba câştig n'o poţĭ face.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 202, c. *Rêşnov*, *Ungaria*.

Acelaş înţeles ca la No. 12429.

PAPINĂ

10513 * **A fi papină.**

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

Adică curvă.

PARA

10514 * △ **Cine nu cruţă paraua, nu are florinul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 48. c. *Sinersig*, *Ungaria*.

Acelaş înţeles ca la No. 12451.

10515 **N-ŏ-aspunĭ că s-fac paradzli cârbunĭ.** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 599.

Pentru ceĭ carĭ nu spun când câştigă parale.

Se crede că dacă aĭ visat o comóră, şi 'ţĭ spuĭ visul, când te ducĭ să o desgropĭ, găsescĭ cărbunĭ în loc de banĭ.

10516 **Ore, minte nu mĭ dă, paradzĭ, paradzĭ.** [2]

Gr. Tocilescu, II, p. 545.

Proştiĭ cred că le merge rĕŭ, fiind că n'aŭ parale.

10517 **Parălu 'ĭ gurguliutos.** [3]

Gr. Tocilescu, II, p. 600.

A se adaogă la No. 12456.

10518 **Paradzĭ furescĭ casă nu adară.** [4]

Gr. Tocilescu, II, p. 599.

Acelaş înţeles ca la No. 12457.

---

[1]) Nu spune că se fac paralele cărbunĭ.
[2]) Minte să nu 'mĭ daĭ, parale, parale.
[3]) Paraua 'ĭ rotundă.
[4]) Parale furate casă nu fac.

10519 **Da parălu s'află cîvgălu.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 600.

Acelaş înţeles ca la No. 12462.

Verîr pará, istèr cavgà. [2])

Prov. Turc.

10520 **Lŏ-avînă parălu cu tufechia.** [3])

Gr. Tocilescu, II, p. 600.

Pentru cel sgârcit.

10521 **Çe ţ-u c'aĭ parâdzĭ şi n'aĭ minti?** [4])

Gr. Tocilescu, II, p. 599.

Averea nu folosesce dacă lipsesce mintea.

10522 * **L'a făcut de treĭ parale.**

T. Speranţă, *prof. c. Călăraşĭ.*

A se adaogà la No. 12479.

10523 * △ **L'a făcut de douĕ parale.**

T. Speranţa, *c. Ţapu, j. Tecuciu.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10524 * △ **L'a făcut de cincĭ parale.**

T. Speranţă, *c. Bărşoĭu, j. Argeş.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent

PEZEVENCHĬU

10525 * **Pezevenchĭu.**

Adică om deştept, dibacĭu.

---

[1]) Din parale, să găsescĭ cértă.
[2]) Dă para şi cere cértă.
[3]) Vînéză paraua cu puşca.
[4]) Ce ţi-e c'aĭ parale şi n'aĭ minte.

PICURAR

10526 Bană di picurar.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 606.

Adică simplă, fără necazurĭ.

PIVĂ

10527 △ Nicĭ în pivă nu'l poţĭ lovi.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 162, *c. Logoş, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12516.

PLAN

10528 * △ Plan de curcă chĭóră.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. 12043.

10529 * △ Face plan.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Dă a înţelege ce-va.

PLUG

10530 △ Plugul e ca pasĕrea, ce cântă primăvara
maĭ frumos.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 213, *c. Zlatna, Ungaria.*

La începutul muncilor agricole.

10531 * △ Nu 'ţĭ băga cu el în plug,
Că viĭ cu cormanul rupt.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. cl. VIII, Semin.*

---

[1]) Vĭéţă de păstor.

Nu te întovărăşi cu el, că te veĭ căi.

10532 * △ Îĭ merge plugul.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Măgurele, j. Ilfov.*

A se adaogă la No. 12547.

10533 * △ Par'că a tras în plug.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Corbu, j. Olt.*

A se adaogă la No. 12549.

PLUGAR

10534 △ Când n'are plugarul,
Niciĭ nădrăgariul.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 31, *c. Sinersig, Ungaria.*

Munca câmpuluĭ îmbogăţesce tótă ţéra.

PLUTĂ

10535 △ Pluta, fără apă nu merge.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 213, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Nicĭ omul fără parale.

POVESTE

10536 * Veste-poveste.

G. POBORAN, *inst. j. Olt.*

Adică minciună.

PROCOPSÉLĂ

10537 * △ Procopséla nu se cumpĕră cu banĭ,
Ci se câştigă cu aniĭ.

P. GÂRBOVICEANU, *Cl. VIII, Semin. Buc.*

A se adaogă la No. 12583.

PUNGĂ

10538 *△ Punga e cel maĭ bun prietin.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 16854.

10539 *△ Că'ĭ técă, că'ĭ pungă.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

△ *Că técă, că pungă.*

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 37, *c. Gurariuluĭ, Ungaria.*

Că'ĭ una, că'ĭ alta; codélă. A se adaogà acest înţeles la No. 12599.

10540 *△ E negură în pungă.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Vînătorĭ, j. Mehedinţĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 12627.

10541 *△ N'are nime şerpĭ în pungă.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluiu.*

Să fiĭ slobod în a face cinste.

RESPĔR

10542 *△ A'l lua în respĕr.

TEODORESCU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.* — E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluiu.*

Cum îĭ vine maĭ rĕŭ; a'l lua repede, a'l bruftui, a se rĕsti la cine-va.

RESTEU

10543 *△ **Tot cu resteul la brîŭ.**

V. Rîmbu, *c. Brănescĭ, j. Ialomița.*

Caută gâlcévă. A se adaogà la No. 12659.

RĔVAŞ

10544 △ **O crest la rĕvaş.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 189, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A însemna pentru a nu fi uĭtat, maĭ ales când ți-a făcut cine-va vre-un neajuns.

Revaş are aci ințelesul de *răbuş.*

10545 *△ **Crést'o la rĕvaş.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 57, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înțeles ca la No. precedent.

ROGOJINĂ

10546 **L̃ĭ-apreasi pal̃i n-cap.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 443.

L'a întărîtat. A se vedé No. 12666.

RÓTĂ

10547 △ **Sĕ 'ntórce rótă pe tótă obada.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 232, *c. Toplița-Rom., Ungaria.*

△ *Sĕ 'ntórce róta pe tot năpladul.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 232, *Logoş, Ungaria.*

A se adaogà la No. 12671.

---

[1]) Ĭ a aprins paĭe 'n cap.

10548 * △ **A noua spiţă la róţă.**

G. Bănulescu, *înv. c. Pietroşiţa, j. Dîmboviţa.*

Rudenie îndepărtată. Veḑĭ No. 10403.

10549 * △ **Îl ĭea de la róţă.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

De unde 'ĭ e puterea.

10550 * △ **Îĭ făcut de la róte.**

Gavr. Onişor, *prof. c. Avramescĭ, Tutova.*

10551 * △ **Măcar să'l tragĭ la róţă.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Orĭ ce'ĭ aĭ face, orĭ cât l'aĭ chinui nu va face cutare lucru.

ŞALĂU

10552 * △ **Cine nu cruţă şalăul**
Nu capĕtă leul.

P. Prelipceanu, *preot, c. Schea, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 12451.

10553 * △ **Umblă cu şalăul.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Cu înşelăcĭune.

SAMARGIU

10554 **Va trécă sâmărălu.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 625.

O să mănâncĭ bătae.

[1]) O să trécă samargiŭ (cel care face samare).

SĂRAC

△
10555 Săracul cumpĕră maĭ scump.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 234,
c. Gurarîuluĭ, Ungaria.

Acelaş înţeles ca la No. 12744.

△
10556 Maĭ bine sărac şi curat,
De cât bogat şi cu pĕcat.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 143,
c. Sinersig, Ungaria.

A se adaoga la No. 12765.

* △
10557 Dacă nu poţĭ dà săraculuĭ, nu'ĭ maĭ lua din straiţă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 65,
c. Sinersig, Ungaria.

Când cine-va căuta să se foloséscă de la unul care e sărac.

10558 Di eştĭ órfân, nu te adună cu avuţli.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 582.

Căcĭ veĭ remâne păgubit.

△
10559 Săracul, dacă n'are straiţă, bagă'ĭ în gură.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 234,
c. Gurarîuluĭ, Ungaria.

Se daĭ şi săraculuĭ care nu cere.

△
10560 Omul sărac e tot de rîs.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 196,
c. Rêşnov, Ungaria.

Toţĭ îşĭ rîd de el.

△
10561 Greŭ îĭ este săraculuĭ a trăi, şi bogatuluĭ a muri.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 103,
c. Gurarîuluĭ, Ungaria.

---

[1]) De eştĭ sărac, nu te însoţescĭ cu ceĭ bogaţĭ.

Căcĭ săracul n'are ce mânca şi bogatuluĭ îĭ vine greŭ să se despartă de averea luĭ.

△
10562 **Maĭ curînd capeţĭ de la sărac o groşiţă, de cât de la un bogat un creţar.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 145,
c. *Logoş, Ungaria.*

Cel sărac e maĭ milos, maĭ darnic.

△
10563 **Sărac tare încă 'ĭ rĕŭ;**
Gazdă mare încă'ĭ greŭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 234,
c. *Logoş, Ungaria.*

△
10564 **Omul sărac**
E al doilea drac.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 196,
c. *Topliţa-Rom., Ungaria.*

A se adaogă la No. 2739.

△
10565 **Omul sărac,**
E puĭu de drac.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 196,
c. *Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

∧
10566 **Omul sărac are oglindă mică, dar se vede tot în ea.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 196,
c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 7438.

* △
10567 **De cât sărac,**
Maĭ bine drac.

V. Sala, *dasc.*, c. *Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Să facĭ orĭ-ce şi să nu rĕmâĭ sărac.

10568 △ E sărac ca degetul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 88, *c. Toplița-Rom., Ungaria.*

A se vedé No. 12777.

SĂRĂCIE

10569 △ Sărăcia nu'ți iese din casă, nicĭ până te
îmbracĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 233, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaș înțeles ca la No. 12783.

10570 △ Sărăcia
Strică domnia.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 234, *c. Tisa, Ungaria.*

Boeria cu sărăcia nu merg împreună.

15571 * △ Sărăcia nu'țĭ face voĭe.

V. Sala, *dasc., c. Vașcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Cel sărac nu póte face ce voesce.

A SCI

10571 b * △ Apucă pe nu sciŭ în brațe (de códă).

G. P. Salviŭ & E. I. Patriciŭ, *înv. c. Smulțĭ, j. Covurluĭu.*

A se adaogà la No. 12838.

ȘCÓLĂ

10572 △ Unde școla se ivesce,
Pămîntul se 'mbogățesce.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 266, *c. Toplița-Rom., Ungaria.*

Arată ródele învĕțătureĭ.

SCRIERE

10573 Carĭ tórnă frândzîlĭ gramati nu nvéţă.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 507.

Ci acel care citesce ce este în carte.

SCRISĂ

10574 △ Nu 'ĭ cum îĭ ḑisa,
Ci cum îĭ scrisa.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 171, *c. Logoş, Ungaria.*

Arată puterea unuĭ act scris. Veḑĭ No. 11429.

SCUMP

10575 △ E scump ca piperul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 88, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Pentru un lucru fórte scump.

10576 △ Scump ca în potică.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 228, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

SECURE

10577 * Securea fără códă nimica nu face.

Gr. Alexandrescu, *prof. j. Putna.*

Adică cel mare fără ajutorul celuĭ mic.

SFÓRĂ

10578 Mac-u tradzĭ çĭóra multu, nu va s'arupă[2]).

Gr. Tocilescu, II, p. 474.

Acelaş înţeles ca la No. 9896.

---

[1]) Carĭ întórce foile scriere (carte) nu învaţă.
[2]) Dacă tragĭ sfóra mult, se va rupe.

10579 Çĭóră sĕ-adară.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 474.

A se destrăbălà.

SFRÎNGHEL

10580 * △ Umblă cum î̆ sfrînghelu.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Sucĭava.*

Umblă tare ĭute.

SITIŞCĂ

10581 Ca sitişcă.

I. CREANGĂ, *Pov.*, p. 243.

Adică găurit.

SOCOTÉLĂ

10582 * △ Cârnatu lung e bun, da socotéla lungă nu e bună.

E. I. PATRIOĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Să ţiĭ socotélă din scurt. A se adaogà la No. 12898.

10583 * Socotelile vechĭ întreţin duşmănia.

V. A. FORESCU, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Trebue să mântuĭ daraverile de banĭ.

SPÎNZURAT

10584 * △ Las'o spînzurată.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

STEJĔR

10585 △ S'a apropiat aţa de stĕjĕr.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

S'a apropiat ce-va de sfîrşit. Vedĭ No. 12917.

[1]) Sfóră se face.

SURUGIŬ

10586 * A ajuns un papugiŭ;
Ţipă ca un surugiŭ.

V. A. Forescu, *c. Folticenĭ, j. Sucĭava.*

Alungat de tótă lumea, ocăresce pe ceĭ carĭ nu'l primesc.

SUVEĬCĂ

10587 △ A slăbit ca o suveĭcă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 15, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Adică e fórte slab.

A TĂĬA

10588 △ Până taiŭ te strig; până 'ncarc te-aştept.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 204, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Când chemĭ pre cine-va în zadar.

TELEGUŢĂ

10589 * △ — Haĭ în teleguţă.
— Baĭo, că's desculţă.
— Haĭda în telégă.
— Baĭo, că's betégă.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Când unul nu se împacă nicĭ într'un fel.

ŢÉVĂ

10590 * △ Umflat cu ţéva.

A. Goróveĭ, *public. j. Sucĭava.*

Pentru un om fórte gras.

TIGHEL

10591 * A trage cuĭ-va un tighel.

G. Poboran, *inst. c. Slatina, j. Olt.*

A înşela; a denunţa. A se adaogà acest înţeles la No. 12974.

TINICHEA

10592 * A fi tinichea.

Adică bét. A se adaogà acest înţeles la No. 12975.

TÎRG

10593 * △ Nu'mĭ trăesce tîrgul.

D-na Z. JUVARA, c. *Fedescĭ, j. Tutova.*

Când nu vreĭ să facĭ schimb cu cine-va.

TOCITÓRE

10594 * △ Din tocitóre, curgĕtóre.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. Capu Pisculuĭ, j. Muscel.*

TOPOR

10595 Tîpor fâră tîpîrîsci.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 702.

E capabil, dar nu are sprijin, ca să arate ce póte.

10596 Ľi-u tâĭe cu tîporlu (ţupata).[2])

GR. TOCILESCU, I, p. 642.

A spune ce-va pe şleaŭ, verde. Veḑĭ No. 13029.

10597 △ Unde topor nu taĭe.

GR. TOCILESCU, II, p. 578.

Adică departe.

1) Topor fără toporîsce (códă de topor).
2) O taĭe cu toporu.

TOPTAN

10598 * △ Vinde cu toptanul,
Ca sa ĭea baniĭ la anul.

P. GÂRBOVICEANU, *Prof. Cl. VIII, Semin.*

Acelaş înţeles ca la No. 13031.

A TÓRCE

10599 △ Nu 'ĭ-a tors mamă-sa pe mólele capuluĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 170, *c. Bochĭa, Ungaria.*

Are mintea ageră.

10600 * △ Orĭ cât de subţire aĭ tórce, tot trebue să ĭésă odată la lumină.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Glâmbocata, j. Dâmboviţa.*

Orĭ-ce lucru se află cu timpul.

TRĂSURĂ

10601 △ Nu alergà după trăsura care nu te aştéptă.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 166, *c. Ida-Mare, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10371 din acest capitol.

10602 △ Alérgă după trăsura ce nu'l aştéptă.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 8, *c. Tisa, Ungaria.*

Veḑĭ No. precedent.

A TRIERÀ

10603 * △ A trierà.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

A merge necontenit de la un loc la altul, aceste locurĭ ne fiind îndepărtate.

TRON

10604 * △ **E bun de băgat în tron.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Petrescĭ, j. Gorj.*

E maĭ mult mort. *Tron* = coscĭug.

UDLUBÉGĂ

10605 * **Par'că'ĭ bătut de udlubege.**

GRIGORESCU, *c. Bucurescĭ, j. Ilfov.*

Stă trist, supĕrat.

UNA

10606 * △ **Le-a dat tóte pe una, şi nicĭ aĭa nu'ĭ bună.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Descurajat. A se adaogà la No. 13056.

UNÉLTĂ

10607 * △ **Ca unéltă lucrezĭ, unéltă rĕmâĭ.**

G. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Casimcea, j. Tulcea.*

Veḑĭ şi No. 13070.

A UNGE

10608 △ **Unge'l te împunge, dar împunge'l că te unge.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 267, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Fă-ĭ bine, că'ţĭ face rĕŭ. Se aplică maĭ ales ţĕranuluĭ, omuluĭ lipsit de crescere.

Oignez un vilain il vous poindra, poignez un vilain il vous oindra.

Prov. Franc.

10609 △ **Îl unseră bine.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 117, *c. Bochĭa, Ungaria.*

Il bătură bine pe tot locul.

UNSÓRE

10610 **Uns cu tóte unsorile.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 268, *Ungaria.*

A se adaogà la No. 13073.

VATALĂ

10611 *△ **L'a băgat în vatală.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi*, *j. Covurluiu.*

Il judecă.

VERDE

10612 * **A se face verde.**

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

Adică de frică.

A VINDE

10613 **Eŭ aş vinde şi n'am ce;**
Tu aĭ luà şi n'aĭ cu ce.

Adevĕr, Oct. 1902.

Pentru ceĭ săracĭ.

10614 **Ti vindi ş-tĕ-acumpîră.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 703.

E deştept. Veḑĭ No. 13098.

VOPSEA

10615 **Bagă-lĭ vîfia.**[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 658.

A'l părăsi.

---

[1]) Te vinde şi te cumpĕră.
[2]) Bagà'ĭ vopseaua.

SUPLEMENT LA CAPITOLU XI

AGRIŞAN

10616 * △ **Tótă véra carĭ la var,**
Iérna mâncĭ tot pe amar.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Dice Maderatanul către Agrişan.

ALI-PAŞA

10617 **Ca Ali-pâşe ti porţî.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 668.

A se purta ca un tiran.

ARBINES

10618 **Pr-ĭu tréçi Arbineslu ĭ̃i-sécă mâna.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 427.

Arată firea lor răpitóre.

10619 **Sĕ-alavdă ca Arbines.**[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 427.

Acelaş înţeles ca la No. 13131.

---

[1]) Ca Ali-paşa te porţĭ.
[2]) Pe unde trece Albanesul, îĭ sécă mâna (sterge tot).
[3]) Se laudă ca Albanesul.

ARBÎNŞESC

10620 **Ună minti, ş-açea arbînşască.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 671.

Adică nebunatică, nechibzuită.

ARMÉN

10621 **Arménlu 'ĭ şóric.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 429.

Adică strîngĕtor.

AROMÂN

10622 **Armânlu nu chĭari.**[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 429.

Acelaş înţeles ca la No. 13946.

10623 **Mustăţli 'n ghĭos, Armâne.**[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 703.

Când i se taĭe cuĭ-va din unghişóre.

Βλάχι, κατ τὰ μύσταχια.[5])

Prov. Neo-Grec.

AROMÂNĂ

10624 **Nvésta ésti bună, ma nu ésti Armână.**[6])

GR. TOCILESCU, II, p. 698.

Aromânul nu'şĭ ĭea nicĭ odată o soţie dintr'un alt ném.

BĂLENĬ

Veḑĭ *Rienĭ.*

---

[1]) O minte şi acea arnăuţéscă.
[2]) Armaşul 'ĭ şóric.
[3]) Aromânul nu piere.
[4]) [5]) Mustăţile în jos, Aromâne.
[6]) Nevésta e bună, dar nu e Aromână.

BANAT

10625 △ **Câte stele pe Bănat.**

E. HODOS, *Poes. Pop.*, p. 86, c. *Prilipeţ, Banat.*

Adică multe.

BARBA-GHĬANI

10626 **Câşarea al Barba-Ghĭani.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 674.

Lucru fără regulă, care nu aduce nicĭ un folos, nicĭ un câştig.

BĂRĔŞTÉN

10627 * △ **Bărĕştén cu lula (pipa) lungă**
N'aĭ nimic ca să'ţĭ ajungă;
Numaĭ cizme vicsăite,
Şi ĭegĭ góle părăsite.

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

Ḑice Vaşcohanul despre Bărĕştén.

10628 * △ **Cĭodrăhinţă, cotrohaiţă,**
Nu plătesc un puĭu de gaiţă.
Da opinci şi sumanu
Nu le daŭ pe Bărĕştén.

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

Ḑice Vaşcohanul despre Bărĕştén.

BAZDAGHĬANĬ

10629 **Tĕ-adraşĭ Bazdaghĭanĭ.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 674.

Te-aŭ păcălit.

BELEGENĬ

Veḑĭ *Rienĭ.*

---

[1]) Stâna luĭ Barba-Iani.
[2]) Te-aĭ făcut Bazdaghĭanĭ.

BÊRLAD

10630 * Haĭ, odată
Pe sub rótă;
Aşezat
Ca la Berlad.

MAREŞ, *colonel, c. Bucurescĭ.*

* △ *Regulat*
Ca la Berlad.

D. COSMOG, *c. Perienĭ, j. Tutova.*

Când se face óre-ce fórte regulat, într'un mod obicĭnuit.

BISTRIŢĂ

Veḑĭ *Puzdră.*

BLAHNIŢĂ

10631 * △ Ibomnică ca a mea
Nu e 'n tótă Blahniţa.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Blahniţa e o plasă din judeţul Mehedinţĭ.

BOBIŞTE

10632 Ca ghambro (gambro) di Bobişti. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 515.

Imbrăcat într'un mod caraghĭos, urît.
Bobişte, este un sat bulgăresc de lângă Vlaho-Clisura. Clisureniĭ îşĭ bat ast-fel joc de modul cum se gătesc miriĭ bulgarĭ din Bobişte.

BRAŞOV

Veḑĭ *Cap. XI, c. Netotu.*

BRIHANAŞ

Veḑĭ *Şuştean.*

[1]) Ca mirele din Bobişte.

BRUSA

10633 **'M-Brusa.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 675.

Se dice celor nemulţumiţĭ de slujba pe care o aŭ, de locul unde se află.

Odinióră exilaţiĭ se trimeteaŭ la Brusa, în Asia Mică. In acel oraş aŭ fost internaţĭ exilaţĭ Românĭ, după revoluţia nóstră de la 1848.

BUNTESCĬ

Vedĭ *Rienĭ.*

CACĬOVA

Vedĭ *Gilad.*

CĂLBURÉN

10634 △ **Nu duce apa cu cĭuru, ca Călburenii.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 169, *c. Beclean, Ungaria.*

Fă o muncă cum trebue; nu fi prost.

CALE

10635 **Carĭ întrébă, calea o află.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 439.

Cine întrébă, află.

CĂLUGĂRAN

10636 * △ **Călugăranul săracul,**
El tot strînge cu sacul.
Me cu calul pe câmpie,
Ce-aduce dă pe rachie,
Casa 'ĭ pute a sărăcie.

V. Sala, *comit. Bihor, Ungaria.*

Despre Călugăraniĭ.

---

[1]) In Brusa.
[2]) Care întrébă, calea o află.

CÂMPAN

* △
10637 Câmpanu e om smerit,
Cu boï şi porcï prin coteţ,
Pĕrul lung şi punga plină;
Vaşcohaniï i sĕ închină!

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

Spre lauda Câmpenilor.

CARPANAŢAN

* △
10638 Uhu! cïuhu! ihaha!
Carpanaţanï a mâncat buha.

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

In potriva Carpanaţanilor.

CATINCA

* △
10639 Moţ, Catinco.

D-ra DIDINA ZANNE, *j. Ilfov.*

Când vré unul să facă ce-va, fără nicï o socotélă.

CAZAC

10640 Aşa trebue la Cazac,
Mămăligă cu dovléc.

Adevĕr, Oct. 1902.

CAZACLAR

10641 Gumar di la Câzăclarĭi.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 516.

Adică măgar mare, om neruşinat.
Căzăclar este un sat, în Tesalïa, renumit prin măgariï sĕï.

CETATE

* △
10642 A se încuïà în cetate.

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Ştefănescï, j. Vâlcea.*

---

[1]) Măgar de la Cazaclar.

1° Se ḑice când cine-va se află la adăpost, într'un loc fórte sigur.
2° Când nu vré să vadă pe nimenĭ.

CHÎREASOVA

10643 **Chireasuva vaĭ vindzî curcubete!** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 451.

La Chereasova, sat de lângă Samarina, în Epir, se fac dovlecĭ vestiţĭ prin frumuseţea şi mărimea lor.

COHALM

10644 △ **Feréscă Dumneḑeŭ de caiĭ de la Cohalm şi de fetele de la Sibiŭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 93, *c. Codlea, Ungaria.*

COLEŞTEAN

Veḑĭ *Şuştean.*

COLONA

10645 **Fur din Coloña.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 463.

Adică Albanez.
Aromâniĭ din Cruşova, Bitolia, aplică acéstă ḑicere Grecilor.

CONSTANTIN

10646 * △ **Costantin,**
Flóre de crin;
Mândră flóre,
Rĕ putóre!

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Suciava.*

Se ḑice în rîs, celor pe cariĭ chéma Constantin şi sunt leneşĭ.

[1]) La Chereasova o să vinḑĭ dovlecĭ!
[2]) Hoţ din Colona.

10647 **De la tine pân la mine,**
Nene Constantine.

Adevĕr, Oct., 1902.

CRIŞCĬOREAN

10648 **Crişcĭoreanul, om de munte,**
Luĭ nu'ĭ trébă vórbe multe.
El scóla că şi-o ĭubesce,
Pe învĕţătorĭ şi'ĭ cinstesce.

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

Spre lauda Crişcĭoreanilor.

CUZA

10649 △ **La pétra cea de lemn, unde s'a bătut Cuza cu Românii.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 131, *c. Avrig, Ungaria.*

DAN

10650 △ **Pân la anu**
'I cu Danu.

Dr. EL CRISTEA, *Prov.*, p. 203, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

DRĂGĂNESCĬ

Veḑĭ *Rienĭ.*

DRĂGIA

10651 **Fuge Drăgia de Nădrăgia.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 93, *Ungaria.*

Adică femeea după bărbaţĭ.

DRUM

10652 **S'aŭ întîlnit doĭ rătăciţĭ, s'aŭ hotărît a se duce, drumul încotro 'ĭ va duce.**

A. PANN, II, p. 74.

Nu scie ce să facă.

DUCIPAL

10653 * △ **Par'ca 'i un Ducipal.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Suciava.*

Se ḑice în rîs de un cal slab de-o mîrţoagă, şi rareorĭ de un cal bun.
A se adaoga acest înţeles la No. 13391.

DUMITRU

10654 * △ **Bade Dumitru.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Suciava.*

Adică somnul.

«Vine *bade Dumitru* pe la ochĭ.»

FILUREA

10655 **Ca di la Filureauă.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 493.

Mare frică, mare zăpăceală.
Alusie la resvrătirea Aromânilor, de la Pind, la 1854, când o cétă a acestora a fost surprinsă şi măcelărită de Turcĭ, lângă satul Filurea, în apropiere de Grebena.

GÂRLĂ

Veḑĭ *Puzdră.*

GHEGAN

10656 **Cap de Ghegan (Ghĭegan).**[2]

DR. WEIGAND, *Zweit. Jahres.*, p. 158. — GR. TOCILESCU, II, p. 502.

Om neascultător, îndĕrătnic.
Gheghaniĭ, sunt Albanesiĭ din Nordul Albanieĭ.

---

[1] Ca la Filureaua.
[2] Cap de Ghegan.

GHEORGHE

10657 *△ **A fi Gheorghe.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

A se face prost.
A se adaogă la acest înţeles la No. 13449.

GHĬANI

10658 **Nisci ari Ghiani tu tastru.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 660.

Acelaş înţeles ca la No. 7941.

GĬALAP

10659 *△ **A fi Gĭalap.**

T. BĂLĂŞEL, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Se ḑice unuĭ om mare la trup, îndrăsneţ, însă cam necĭoplit.

GILAD

10660 △ **Nu'ĭ sat ca Gilad, oraş ca Cacĭova, tîrg ca la Vêrşeţ şi bătaĭe ca la Sasca.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 174, *c. Logoş, Ungaria.*

GOG

10661 **Tu Maĭulu al Gog.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 539.

Adică nicĭ odată.

GOGU

10662 *△ **Gogule!**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Sucĭava.*

Adică: prostule.

---

[1]) Ce-va (nisce) are Iani în traistă.
[2]) La Maĭul luĭ Gog.

GREBINGIAN

10663 Gribingiañĭ gâlbigĭoşĭ. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 688.

Imprejurimile de la Grebine, fiind mlăştinóse, locuitoriĭ sunt paliḑĭ la faţă, suferind maĭ toţĭ de frigurĭ.

GREC

10664 Greclu ŏ-ari stricătórea aruptă. [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 688.

Adică e fricos.

10665 △ Grec cu minte şi cal verde,
Cine dracu va maĭ crede.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 103, *c. Tisa, Ungaria.*

A se adaogà la No. 13489.

10666 Vidzuşĭ dhicuñĭar, dzî-l̃ĭ: Grec. [3])

Gr Tocilescu, II, p. 508.

Căcĭ Aromâniĭ nu cerşesc nicĭ odată.

10667 Greclu'ĭ lemnu putrid. [4])

Gr. Tocilescu, II, p. 508.

Nu te poţĭ încrede într'însul.

10668 * Când s'o maĭ împreunà Grec cu Grec.

Adică nicĭ odată.

GRÉCĂ

10669 Grécă s-eraĭ, şi ahât dişcl̃isă nu vrea hiĭ. [5])

Gr. Tocilescu, II, p. 507.

Pentru o femee desfrînată.

---

[1]) Grebingenĭ galbenĭ la faţă.
[2]) Grecul are strecătórea ruptă.
[3]) Aĭ vĕḑut un cerşetor, ḑi'ĭ: Grec.
[4]) Grecul e lemn putred.
[5]) Grécă de eraĭ, şi aşa deschisă (fără perdea) nu erà să fiĭ.

GRECESC

10670 Ună minti ş-açé grêçéscă.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 688.

Adică om prost.

HÂNCU

10671 △ Vodă da şi Hâncu ba.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 274, c. *Gurariŭluĭ*, *Ungaria*.

A se adaogà la No. 13511.

HOTIN

10672 * △ A'l mânca Hotinu.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

A peri în puşcărie.

IJDILENĬ

10673 * △ Par'că 'ĭ tóca de la Ijdilenĭ.

E. I. PATRICIŬ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când sună óla bine. Ijdilenĭ e o comună din Covurluĭu.

INGLEZ

10674 Inglezlu 'ĭ ac.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 522.

Ḑic Aromâniĭ de Inglejiĭ.

JIDAN

10675 * △ Jidanul, numaĭ din depărtare 'ĭ om.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

Se ḑice în rîs, de Românĭ. Veḑĭ şi No. 14192.

---

[1]) O minte şi aceea grecéscă.
[2]) Inglezu'ĭ ac.

10676 *△ A fi maĭ rĕŭ ca (de cât) un Jidan.

TEODORESCU, *înv. c. Brosceni, j. Suceava.*

Om cu spiritul negustoresc.

LAMA

10677 Ca Lama cu arizlu.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 691.

Femeile negospodine.
Bărbatul uneĭ femeĭ, numită Lama, cumpĕrând odată un sac de orez, ea l-a făcut tot la o singură masă.

LEHECEAN

10678 *△ Leheceanul musgurit,
Face óle ne-încetat;
El nu bé, ce umblă tréz.

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

Despre Leheceni.

LELESCĬ

Vedĭ *Rienĭ.*

LIRĂ

10679 *△ Par'că aĭ fi Liră împĕrat.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, c. Drăgoescĭ, j. Olt.*

Pentru unul care se mândresce.

LOC

10680 Tu loclu a tĕŭ şi chĭetrili di mpadi ţ-agĭută.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 532.

Nicăierĭ ca în patria, ca în satul nostru.

---

[1]) Ca Lama cu orezul.
[2]) In locul tĕŭ, şi pĭetrele de jos îţĭ ajută.

LUCA

10681 △ **Luca nu vede că 'ĭ plouĕ 'n casă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 138, *c. Logoş, Ungaria.*

Om prost.

10682 △ **Luca, care şi-a scăldat căcĭula 'n baltă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 138, *c. Logoş, Ungaria.*

LUNCAN

10683 * △ **Luncanul e cĭop de bute,**
El bé tot pe întrecute,
Nu'ĭ fac baĭu vitele 'n curte.

V. Sala, *comit. Bihor, Ungaria.*

In potriva Luncanuluĭ.

MADERATAN

10684 * △ **Tótă véra sapĭ la vie,**
Iérna facĭ pe datorie.

V. Sala, *comit. Bihor, Ungaria.*

Ḑice Agrişanul despre Maderatan.

MAĬDAN

10685 △ **A face maĭdan.**

Gr. Tocilescu, I, p. 148 & 169.

A'şĭ alerga calul pe maĭdan.

MĂLĂCAŞĬ

10686 **Hibărĭ di la Mâlâcaşi̮.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 694.

A vorbi nimicurĭ saŭ chĭar mincĭunĭ, braşóve.

---

[1]) Scirĭ de la Mălăcaşĭ.

MARGINE

10687 * △ Bate tot marginile.

Gavr. Onişor, c. *Zorlenĭ*, j. *Tutova*.

E şiret. A se adaogà la No. 13659.

MARTA

10688 * △ Şede Marta cu colacul pe mână.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 229, c. *Sinersig*, *Ungaria*.

MAVRANIĬ

10689 Ca di la Mavrañĩli.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 541.

Galben la faţă, bolnăvicĭos. Mavrauiĭ e un sat lângă Grebene. A se vedé la acest din urmă cuvînt.

MIHAĬ

10690 △ Fă'ţĭ de cap, ca oile luĭ Mihaĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 93, *Ungaria*.

A'şĭ face rĕŭ singur, diu prostie.

10691 L̃ĭ-ai tră dari al Mihalĭ.[2])

Gr Tocilescu, II, p. 543.

E cam ţĭcnit.

MOLDOVÉN

10692 * △ Moldovanu'ĭ lat la vorbă.

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Brosceni*, j. *Suciava*.

Vorbesce lat, aşezat şi cu tîlc la vorbă.

---

1) Ca de la Mavraniĭ.
2) Are de dat luĭ Mihaĭ.

10693 * △ Tata Rus, mama ţigan,
Numaĭ eŭ de Moldovén.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

A se adaogà la No. 13702.
Se întrebuinţéză, câte-odată, când se vorbesce fără rost.

MOLDOVENESCE

10694 * △ A o luà moldovenesce.

G. Onişor, *prof. c. Zorleni, j. Suciava.*

Adică maĭ repede, la bătae.

«Dacă 'ĭ aşa, *să o ieaŭ eŭ moldovenesce.*»

10695 * △ A grăi moldovenesce.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

A grăi verde, de a dreptul, lămurit.

MUREŞ

10696 △ Pân atuncĭ va trece multă apă pe Mureş.

Dr. El. Cristea, *Prov*, p. 202, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 13411.

NASTRATIN

10697 Zuru-gumarlu al Nastradin hogĭa.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 518.

Celor carĭ se laudă că n'aŭ nicĭ un viţĭu.

---

[1]) Măgarul luĭ Nastratin Hogea.

NÉMȚ

10698 △ **Némțul cu trararaĭul,**
Nu mâncă mălaĭul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 158,
c. Logoș, Ungaria.

Trebue să muncescĭ ca să aĭ.

10699 **Némțul i çiçĭor di sicară.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 570.

NETOTU

10700 △ **Să nu'țĭ ĭeĭ boĭ în Netotu, și nevéstă dîn Brașov.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 232,
c. Fagaraș, Transilvania.

NIHORI

10701 **— Ba!**
— Baea Nihori.[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 674.

Când cine-va rĕspunde: *ba*, într'un mod ne-cuviincĭos.
Nihori este un sat în Tesalĭa.

OLT

10702 * △ **A trecut bălana Oltu.**

Iosif Comănescu, *com. Codlea,*
comit. Brașov, Transilvania.

S'a isprăvit, a rĕmas păgubaș.

PĂCĂLESCĬ

Vedĭ *Rienĭ.*

[1]) Némțul e picĭor de secară.
[2]) Ba! — Baea e la Nihori.

PADIAT

10703 Tĕ-aduc Pădiaţli divarliga.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 597.

O să mănâncĭ bătae. Padiaţiĭ sunt locuitoriĭ satuluĭ aromânesc Paḑĭ, din Epir.

PÂNTĂŞESCĬ

Veḑĭ *Rienĭ.*

PLEVNA

10704 * △ Par'că 'ĭ la Plevna.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

Când se aud împuşcăturĭ multe.

POĬANA NÉMŢULUĬ

10705 * △ Poĭana Némţuluĭ numită,
E de rîs şi cĭufulită;
Popa vinde la răchie,
Ruşine cu eĭ să fie;
Popa vinde la vinars,
In sat sci face necaz,
De-a mers veste, 'n cerc şi téră
Că Poĭana 'ĭ de ocară.

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

In batjocura locuitorilor din Poĭana Némţuluĭ.

POLI

10706 Trîş îm-Poli se-avdzî. [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 614.

I-a tras o palmă sdravĕnă. Veḑĭ şi No. 13907.

[1]) Te aduc Padiaţiĭ de jur împrejur.
[2]) Până în Constantinopol se auḑi.

PREMETI

10707 **Dhicuñĭar di Primetĭ.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 488.

Premeti e o localitate din Albania de jos. In peninsula balcanică, cerşetorĭ sunt, maĭ toţĭ, Grecĭ saŭ Bulgarĭ, rare orĭ Turcĭ săŭ Albanejĭ, nicĭ odată Românĭ saŭ Evreĭ.

PRUT

10708 * △ **Pune căpĕstru în Prut, şi ĭese calul.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Murgenĭ, j. Tutova.*

Pentru hoţul de caĭ. A se adaogà acest înţeles la No. 13913.

PUNTE

10709 **Punti s-façi.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 619.

Ajută pe toţĭ. Veḑĭ No. 12237.

10710 * **A trecut puntea cu ochiĭ închişĭ, şi n'a vĕḑut punga cu banĭ.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Om lipsit de noroc. Există o snóvă fórte cunoscută. Veḑí Speranţă, Anecdote.

PUZDRĂ

10711 * △ **Nu se spală cu apa Puzdreĭ (Bistriţeĭ, Gârleĭ).**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

Puzdra este un pîrîŭ ce trece prin satul Holda, comuna Broscenĭ; *Gârla,* un braţ al *Bistriţeĭ.*

După chipul cum unul a fost batjocorit, se numesce una din aceste ape.

---

[1]) Cerşetor de Premeti.
[2]) Punte se face.

RIENĬ

10712 △ **Rienĭ, Buntesc, Lelescĭ, Bălenĭ, Belegenĭ, Sebiş, Pântăşescĭ, Păcălescĭ, Drăgănescĭ şi Ţigănescĭ, straiţa, bâta, drumul, de-a lungul, acela 'ĭ tot anul lucrul.**

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

In batjocura acestor sate.

ROMÂN

Urmĕtórele ḑicerĭ ale străinilor, despre Românĭ, se adaogă la cele deja date în volumul VI pagina 278 şi urmĕtórele.

Albanejiĭ

Vèla me vla ista vla.
Aromânul cu frate sunt frate.

Greciĭ

Πέντι Βλάχοι ἕνα παζάρι,
Δέκα Γρέκοι ἕνα γουμάρι
Cincĭ Aromânĭ, un tîrg, ḑece Grecĭ, un măgar.

Vălăhaḑiĭ [1]

U Vlahus éscasi tun dvĩaulu.
Aromânul a făcut pe drac să crepe.

10713 **Romanul e ca pisica: orĭ-cum li-ĭ trânti, tot în picióre cade.**

Dr EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 222, *c. Codlea, Ungaria.*

A se apropia ḑicerea dată în capitolu XI, pag. 278.

10714 △ **Sărace, codrule;**
Prost aĭ fost, Românule.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 223, *c. Logoş, Ungaria.*

[1] Valahiḑiĭ sunt Turciĭ din districtul Grebena.

A răbdat Românul multe, în loc să se rĕsbune şi să ĭea în urmă calea codruluĭ.

10715 △ **Unde Român cruce nu 'şĭ face.**

Adică departe.

RUS

10716 * △ **Rusu 'ĭ cu crucea 'n mână şi cu dracu 'n sîn.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suceava.*

Arată firea ascunsă a Rusuluĭ.

10717 **Aruslu 'ĭ ursă.** [1]

GR. TOCILESCU, II, p. 430.

A se vedé legenda de la Cap. XI, pag. 291.

SAS

10718 △ **Fie Sasul cât de prost, numaĭ să fie mare.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 95, *c. Codlea, Ungaria.*

La Sas nu se caută deşteptăcĭunea, ci mărimea trupuluĭ.

10719 △ **Sasul nu'ĭ ca omul.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 226, *c. Abrud, Ungaria.*

In batjocura Saşilor.

10720 △ **Ca doĭ Saşĭ în treĭ grădinĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 27, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

SASCA

Veḑĭ *Gilad.*

[1]) Rusu 'ĭ urs.

SAT

10721 Orĭ-ce sat cu al sĕŭ obiceĭu.

IORD. GOLESCU, II, p. 10.

Adică fieş-care cu năravul seŭ (GOLESCU).
A se adaogà la No. 14015.

10722 * Maĭ lesne'ĭ de ţinut o gură de cât un sat.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

Ḑice omul care nu vré să se căsătoréscă.

10723 * △ Mĕĭ ţigane, arde satul! Lasă'l să ardă eŭ mĕ duc în altul.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Arată nepăsarea pentru durerile altora, a consătenilor; maĭ ales din partea omuluĭ care nu are nicĭ o legătură de rudenie saŭ de interes.

10724 * △ Dute 'n sat şi dă de scire; vino a-casă şi fă cum poţĭ.

D-na ECAT. ŞIŞMAN, *înv. c. Adam, j. Tutova.*

Să nu te laşĭ în nădejdea altora.

10725 △ Vaĭ de capul satuluĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 271, *c. Vale, Ungaria.*

Adică de cel maĭ mare. Tóte în capul luĭ se sparg, la o întîmplare maĭ mare.

10725 b * △ Buciumul satuluĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 25, *c. Rêşnov, Ungaria.*

Duce vestele.

SEBIŞ

Veḑĭ *Rienĭ.*

SÊRB

10726 * △ Rîde Sêrbul de óla spartă.

Dr. El. Cristea. *Prov.*, p. 221, *c. Tisa, Ungaria.*

In batjocura Sêrbilor.

SĔRBEŞTEANU

10727 * △ Sĕrbeşteanu'ĭ călĕtor,
Şi cu mult fórte detor.

V. Sala, *comit. Bihor, Ungaria.*

SIBIŬ

Veḑĭ *Cohalm.*

SOHODOL

10728 * △ Sohodol e odor,
Plin de vite prin ocol,
Boĭ, porcĭ, oĭ şi vace multe,
El le ţine, el le mulge.

V. Sala, *comit. Bihor, Ungaria.*

Spre lauda locuitorilor din Sohodol.

STAN

10729 * Nicĭ tu Stan, nicĭ tu Ivan.

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

Nu'ţĭ pasă.

10730 * △ E nea Stan.

Gr. Tocilescu, II, p. 1193, *j. Prahova.*

A se adaogà la No. 14080.

ŞTEFAN

10731 * △ A fi Ştefan
Gogoman.

Gr. Tocilescu, I, p. 1171.

Adică prost.

ŞTEĬAN

Vedĭ *Suştean*.

ŞTIRBEĬ

10732 **Din felul Ştirbeilor.**

N. Iorga, *Liter. Rom.*, I, p. 175.

Cam lung la mână.

STOĬCA

10733 **Sĕ-alină Stoĭçe în câpistere, şi tradzi cĭubuchĭa.** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 638.

E sărac lipit.

STRĂIN

△
10734 **Străinul, şi când te bae te sgârie.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 245, *c. Logoş, Ungaria.*

A se vedé şi No. 14103.

* △
10735 **Să muncescĭ şi nóptea că nu facĭ străinul frate.**

G. Mihalache, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

A se vedé No. 14102.

* △
10736 **Străinul te govesce,**
Până te belesce.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 245, *c. Logoş, Ungaria.*

A se vedé No. 14103.

△
10737 **Nu'ĭ dracul drac,**
Ca străinul în conac.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 172, *c. Logoş. Transilvania.*

Să nu primescĭ străin în gazdă.

---

[1]) S'a suit Stoĭca în căpistere, şi trage cĭubucu.

STRĂINĂTATE

10738 Tu cséni nóuĕ anĭ,
Ș'a-casă cu doĭ aslanĭ.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 704.

După o lipsă îndelungată, s'a întors a-casă cu puţine parale.

STROE

△
10739 A păţit'o ca Stroĭa cu ouĕle.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 11, *c. Rêșnov, Ungaria.*

Negustorie próstă.

△
10740 A umbla ca Stroĭe cu ouĕle.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 17, *c. Codlea, Ungaria.*

△
Ca Stroĭe cu ouĕle.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 35, *c. Brețcu, Ungaria.*

Cumpĕră două și vinde nouĕ.

ȘUȘTEAN

* △
10741 Șușteanul, Ștelanul,
Brihanașul, Coleșteanul,
Sunt de un tată și de-o mamă,
Numaĭ birturĭ că le trébă;
Bisericile li's închise,
Birturile tot deschise.

V. SALA, *dasc. c. Vașcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

TARCEA

△
10742 Plătescĭ tu, ca Tarcea.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 212, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Plătescĭ fără doar și póte.

---

[1]) In străinătate nouĕ anĭ, și a-casă doĭ leĭ.

ŢIGAN

10743 **Ţigan şi om de trébă, unde s'a maĭ vĕḑut.**

D-na Ecat. Zanne, *c. Băsescĭ, j. Falciŭ*

A se adaogà la No. 14234.

10744 *△ **Cere la ţigan lapte acru, că n'are nicĭ dulce.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 42, *c. Sinersig, Ungaria.*

Când cerĭ un lucru de la unul care nu ţi'l póte dà.

10745 * **Ţiganu e cinstit în casă pustie.**

Gr. Poĭenaru, *ing. j. Buzĕŭ.*

Nicĭ odată nu e cinstit.

10746 **Ghiftul éră trăgăçica ş-caftă.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 704.

Acelaş înţeles ca la No. 14207.

10747 *△ **Cată 'n bota ţiganuluĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 30, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Dacă aĭ de unde să ĭeĭ.

10748 △ **Sĕ face ţigan mort.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 230, *c. Logoş, Ungaria.*

10749 △ **A vedé ţiganĭ beţĭ.**

Dr. El. Cristea. *Prov.*, p. 17, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

10750 *△ **Un ghift cu mâna sumsóră.**[2])

G. Zuca, *c. Berat, Albania.*

Pentru vas de fer orĭ de aramă, în formă de ulcĭor, şi numit *ghĭum*. E şi o ghicitóre.

---

[1]) Ţiganul ĭară traĭstă de pĭele îşĭ cere.
[2]) Un ţigan cu mână subţĭóră.

ŢIGĂNESCĬ

Veḑĭ *Rienĭ.*

TURC

10751 **Turcii gonesc epurile cu carul.**

ACSINTI, *Letop. Mold.*, II, p. 127.

A se adaogà la No. 14369.

10752 **Ş-nês Turcu, ma ş-io un suflet hursescu al Dumnidzĕ.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 645.

Spun Munteniĭ Aromânĭ.

10753 **Dă-l̃ĭ masina Turculuĭ, s-l̃iaĭ vâtâlahlu.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 645.

Acelaş înţeles ca la No. 3139.

10754 △ **Şi cu Turcu şi cu Némţu.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 239, *c. Logoş, Ungaria.*

Nu sĕ póte, alege una din douĕ.

10755 **Ca Turçil̃i cu bâĭramea.**[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 646.

A nu fi sigur de ce-va.

Turcul nu începe serbătorile de cât atuncĭ când vede luna nouĕ. Prin urmare dacă într'o localitate cerul este în acea ḑi acoperit, serbătorile sunt întârḑiate până când se descopere cerul.

10756 **Canda bâgară Turçil̃ĭ cuţut.**[4]

GR. TOCILESCU, II, p. 645.

Arată o spaĭmă mare.

---

[1]) Şi dînsu e Turc, dar şi eŭ un suflet datorez luĭ Dumneḑeŭ.
[2]) Dă'ĭ măslina Turculuĭ, să ĭeĭ burduful cu unt-de-lemn.
[3]) Ca Turciĭ cu baĭramul.
[4]) Par'că băgară Turciĭ cuţitul.

10757 **Dă ş-fudzĭ di Turcu.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 645.

Când îţĭ cere Turcul, să daĭ şi să fugĭ.

ULIŢĂ

10758 * △ **Uliţa lungă, te face fără pungă.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 14403.

UVREU

10759 **Fudzi ca Uvrĕulu di cîrîvidhă.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 654.

Când fugĭ de ce-va.

VAŞCOHAN

10760 * △ **Vaşcohan, cu suman,**
Şi te maĭ chemĭ orăşan;
Nouĕ ne ḑicĭ guduran,
N'aĭ în pungă nicĭ un ban!

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

Ḑice Băreşteanul despre Vaşcohan.

10761 * △ **Vaşcohanu e fălos,**
N'are nicĭ un porc în coteţ.

V. SALA, *comit. Bihor, Ungaria.*

Ḑice Băreşteanul.

VÊRŞEŢ

Veḑĭ *Gilad.*

---

[1]) Dă şi fugĭ de Turc.
[2]) Fuge ca Evreul de rac.

VĔRZARAN

10762 Vĕrzaranu săracu,
Pórtă fóme cu sacu;
Unde vede un muşunoĭu,
Strigă tulaĭ că 'ĭ ţipoĭu.

V. SALA, *dasc. comit. Bihor, Ungaria.*

VREAŞTINA

10763 Crişţin di Vreaştina.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 659.

Batjocoresce pe omul care mănâncă de dulce în ḑi de post.

In Vreaştina, sat în Epir, toţĭ locuitoriĭ sunt musulmanĭ.

10764 Ca Mihalĭ di Vreaştina.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 659.

Vorbesce alandala.

ZAMĂ

10765 Câşarea al Zamă.[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 663.

Stână care nu aduce nicĭ un folos.

10766 Fumĕalia al Zamă.[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 484.

Când unul are copiĭ mulţĭ şi neastîmpĕraţĭ.

ZMOLCU

10767 Zmolcul nu sĕ-aspari di néuă.[5])

GR. TOCILESCU, II, p. 666.

Acelaş înţeles ca la No. 13413.

Zmolcul este un munte în Epir.

---

[1]) Creştin din Vreaştina.
[2]) Ca Mihaĭ din Vreaştina.
[3]) Stâna luĭ Zamă.
[4]) Familia luĭ Zamă.
[5]) Zmolcul nu sĕ sperie de zăpadă.

SUPLEMENT LA CAPITOLU XII

APĂ

10768 △ **Nu 'ĭ cu tótă apa.**

DR. EL CRISTEA, *Prov.*, p. 171, *c. Sinersig, Ungaria.*

A se adaogà la No. 14570.

AŢĂ

10769 **L̃i sĕ-arupse çĭóra.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 474.

A murit. Veḑĭ şi No. 14579.

BALAUR

10770 * △ **Balaur.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suceava.*

Om răpitos, sângeros.
A se adaogà la No. 14587.

CREDINŢE

Balauriĭ să fac din şerpĭ. Vara — au eĭ o vreme anume — când se strîng, o mulţime de şerpĭ într'un loc ascuns şi neumblat de picior de om şi de vite. După ce s'aŭ strîns, prind a se 'ngrămădi unul peste altul, frecându-se între dênşiĭ, încolăcindu-se, descolătăcindu-se, aşa că din frecuşurile acestora li se umple tot trupul cu un fel de spumă. Din spuma acésta se alege un boţ. Boţul acesta sĕ tot îndésă

[1]) I s'a rupt aţa.

şi se tot întăresce până ce se face ca o *mărgică*. Indată cum s'a făcut mărgica, fie-care dintre şerpĭ caută s'o prindă şi să fugă cu dînsa. Cel care o fură fără ca să-l zărescă ceia-lalţĭ şerpĭ, orĭ ochĭ de om, orĭ chiar o muscă să nu-l vada, acela fuge cu dînsa şi se ascunde într'un ezer. Aicĭ şede şépte anĭ, fără ca să easă afară. După şépte anĭ, şerpele s'a făcut grozav de mare, are-o putere ne maĭ pomenită şi-ĭ fioros, de să te ferescă D-ḑeŭ să-l veḑĭ. La şépte anĭ el are sloboḑenie ca să ĭésă din ezer, sa se rădice în nourĭ, să-ĭ pórte cum o vra el. Balauriĭ aduc nouriĭ cu piétră şi sloţile cele marĭ. Eĭ sfarmă cu coḑile în bucatele micĭ ghiéţă, care se află în nourĭ. — Sunt uniĭ ómeniĭ carĭ věd balauriĭ cum umblă prin văzduh. Aşa, tata îmĭ spunea de multe orĭ, că de după muntele Balauru din sus de satul Holdă, tot-dé-una când îĭ sloată iese un balaur dintr'un iezer care se află pe-acel munte. Tot tata mi-a spus că pe muntele Călimaiŭ iar să află balaur.

Balauriĭ sunt cu şépte până la două-spre-ḑece capete, şi pe atâtea coḑĭ. Balaurul îĭ stă margica sub limbă, cât trăesce el.

Margica şerpilor, dacă o puĭ pe masă, nóptea, apoĭ nu ţĭ maĭ trebue cea maĭ luminósă lampă, aşa de straşnic luminéză.

BISERICĂ

10771 * △ **Biserica e scara ce duce la cer.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 24,
c. Sinersig, Ungaria.

Cine merge la biserică şi ascultă sfaturile ce i se daŭ, nu păcătuesce şi se mântue.

10772 **Furaşĭ cl̄eĭli di la bisércă.** [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 682.

Când cine-va e mânjit, înnegrit pe obraz cu funingine, cernélă, etc.

10773 △ **I-a arětat turnul bisericeĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 110,
c. Bochĭa, Ungaria.

Nu a lucrat cum se cuviue: l'a scos de la lucru, 'ĭ-a dat drumul.

10774 * △ **N'aĭ fi crescut în biserică.**

P. Gâroviceanu, *Cl. VII, Semin.*

Pentru unul rěŭ.

---

[1]) Furaşĭ cheile de la biserică.

10775 * △ **A stà ca în biserică.**

TEODORESCU, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

A şedé liniştit şi cuviincĭos.

BOTEZ

10776 * △ **Îĭ smuncit (smîncit) din botez.**

D-na Z. JUVARA, c. *Fedescĭ, j. Tutova.*

Acelaş înţeles ca la No. 14637, unde s'a tipărit, într' un mod greşit: *a fi numit din botez.*

10777 * △ **E smintit din botez, şi lovit cu capul de cristelniţă.**

V. A. FORCSCU, *înv. c. Dorna, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

A BOTEZA

10778 * △ **Botéză copilul pe nume.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 24, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

CLOPOT

10779 △ **N'o legà de limba clopotuluĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 177, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Tacĭ, nu da un lucru în vileag.

CRUCE

10780 **Cruçea treçĭ în gură, ca cruçea s-ti usîçĭ.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 466.

Acelaş înţeles ca la No. 14757.

---

[1]) Crucea trecĭ în gură, (de cruce pomenescĭ,) ca crucea să te usucĭ.

10781 **Iu si-l vedzĭ, cruçea s-ţî façĭ.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 683.

Adică om rĕŭ. Veḑĭ No. 14765.

* △
10782 **Fă cruce,
Să nu te 'mbuce.**

IUL. GROFŞOREANU, *înv. c. Galşa, comit. Arad, Ungaria.*

Când aĭ a face cu un om rĕŭ.

A DESCÂNTA

* △
10783 **L'a descântat.**

M. POPESCU, *înv. c. Nucet, j. Dîmboviţa.*

A se adaogà la No. 14789.

DOMN

10784 **Dă, Dómne, la 'l de dórme, că la 'l de lucră capĕtă.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 66, *c. Logoş, Ungaria.*

Când unul capĕtă, se îmbogăţesce, fără muncă.

DOMN-DE-ROUĂ

* △
10785 **N'aĭ fi Domn-de-rouă!**

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, j. Vâlcea.*

Nu fi aşa de delicat; că doar nu te topescĭ, ca Domnul-de-rouă, daca facĭ cutare lucru.

DRAC

△
10786 **Dracu atuncĭ umblă să te omóre, când ţi se arată maĭ bun prietin.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 78, *c. Bochia, Ungaria.*

Omul viclén, când vroesce să'ţĭ facă vre-un rĕŭ.

---

1) Unde'l veḑĭ, cruce să'ţĭ facĭ.

△
10787 Dracul ară, mă-sa grapă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 78,
c. *Bochia*, *Ungaria*.

Unul te apucă, cel-alt te jupóe.

△
10788 Cu dracul n'o poţĭ duce 'n capĕt.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 58,
c. *Bochia*, *Ungaria*.

Ca omul îndărătnic, nestatornic, schimbátor nu poţĭ face bună ispravă.

△
10789 Rîde dracu de cucuvea,
Şi 'ĭ maĭ negru de cât ea.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 221,
c. *Sohodol*, *Ungaria*.

A se adaogă la No. 14834.

△
10790 Nu 'ĭ dracul aşa de negru, cum îl face pe hârtie.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 172,
c. *Rêşnov*, *Ungaria*.

Acelaş înţeles ca la No. 14839.

△
10791 Nu feşteli [1]) dracul pe părete.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 270,
c. *Topliţa-Rom.*, *Ungaria*.

10792 Aprindi ş-a dracluĭ nă çéră, s-nu 'ţĭ aspargă lucru.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 481.

A se adaogă la No. 14857.

△
10793 Códa 'ĭ a draculuĭ!
Şi icu 'ĭ voĭnicul;
Dar nu 'ĭ inimicul.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 55,
Ungaria.

---

[1]) Feşteli = a vopsi, a picta.
[2]) Aprinde şi draculuĭ lumînarea de céră, să nu'ţĭ strice dracul tréba.

10794 * △ Nu se fură tămâe de la dracu.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

De unde nu e, nu poţĭ să ĭeĭ.

10795 △ Dracul şade şi în vîrful aculuĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 78, *c. Breţcu, Ungaria.*

Cel rĕŭ orĭ şi unde se află.

10796 △ Din oŭ de drac, puĭu de drac ĭese.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 76, *c. Logoş, Ungaria.*

Pentru părinţı şi copiĭ.

10797 △ Dracul nu face mănăstirĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 78, *c. Breţcu, Ungaria.*

A se adaogà la No. 14911.

10798 Carĭ s-duçi cu draclu, draclu va-l ĭia[1]).

GR. TOCILESCU, II, p. 481.

Acelaş înţeles ca la No. 14916.

10799 △ Nu lăsa pe dracu să pĭéră, că nu te lasă să trăescĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 175, *c. Bochia, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 14931.

10800 △ Dacă a luat dracu vaca, póte lua şi viţĕlu.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 62, *c. Gurariuluĭ, Ungaria.*

Dacă s'a prăpădit ce a fost maĭ de sémă, ducă-se şi ce a rĕmas.

[1]) Care se duce cu dracu, dracu o să'l ĭea.

10801 Draclu oĭ n'aveà, şi umtu vindeà.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 481.

Pentru cel hoţ.

△

10802 Lucru draculuĭ
In casa nănaşuluĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 85 & 139, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

A se adaogà la No. 14946.

10803 Fu draclu açel m̃iclu, nu fu açel marli.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 482.

Când se întîmplă un rĕu maĭ mic.

△

10804 Cându'ĭ să te iea dracul, te iea şi din biserică, ca pe Macehala.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 31, *c. Logoş, Ungaria.*

△

10805 Omul cu dracu, de drac dă.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 192, *c. Logoş, Ungaria.*

Cel rĕu o păţesce şi el.

△

10806 Pe dracu, la cruce nu 'l poţĭ duce.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 208, *c. Sincrsig, Ungaria.*

Adică pe rĕu, la bine.

△

10807 Uşor la dracu să ḑică 'n fluer, că şade 'n trestie.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 270, *c. Logoş, Ungaria.*

Când putem face uşor óre-ce.

△

10808 Dracul ḑice, dracul jócă.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 78, *c. Logoş, Ungaria.*

El spune, el face.

---

[1]) Dracul oĭ n'aveà şi unt vindeà.
[2]) Fu dracul cel mic, nu fu acel mare.

10809 **Ș-arupsi draclu pâpuçîli.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 482.

Acelaş înţeles ca la No. 14970.

10810 * △ **Săracu 'i dracu.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Că n'are suflet. A se adaogă la No. 14984.

10811 * △ **Sărac e dracu, că n'are opincĭ.**

Em. Popescu, *înv. c. Mărgineni, j. Ialomiţa.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10812 * △ **S'o suit dracu pe casă.**

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

S'a dat de gol traiul rĕŭ între doĭ saŭ între maĭ mulţĭ.

10813 △ **A se uĭtà ca dracu la popa.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 85, *c. Agnita, Ungaria.*

A se adaogà la No. 15000.

10814 △ **Trăĭesce ca dracu 'n apă mică.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 258, *c. Logoş, Ungaria.*

Adică rĕŭ.

10815 △ **Drac scris.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 78, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Adică chĭar dracul. Vedĭ No. 15022.

[1]) Şĭ-a rupt dracu papucĭĭ.

△
10816 E plin de dracĭ,
Ca móra de sacĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 87, *c. Toplița Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 15025.

* △
10817 Ş-o băgat dracu códa.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

1⁰ Când se strică traĭul cel bun dintre doĭ tinerĭ.
2⁰ Când se pĭerde un lucru fórte de grabă.
A se adaogă la No. 15049.

△
10818 A îmbrăcat cămaşa draculuĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 6, *c. Codlea, Ungaria.*

Om rĕŭ.

10819 La draçĭ şi cama 'nclo. [1]

Gr. Tocilescu, II, p. 685.

Fórte departe. Veḑĭ No. 15053.

* △
10820 A sparge cojocul draculuĭ.

T. Bălăşel, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

A desfiinţa o stare de lucrurĭ rea.

△
10821 Umblă, de creḑĭ că dracu'l pórtă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 262, *c. După-Pétră, Ungaria.*

Adică fórte repede.

* △
10822 A'l cresce pe dracul.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Copil de suflet, care maĭ tot-dé-una nu'ţĭ este recunoscĕtor.

---

[1]) La dracĭ, şi maĭ încolo.

10823 * △ Îmĭ vin toţĭ draciĭ

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Mĕ superĭ fórte mult.

10824 * △ L'a făcut ca pe dracu.

T. Speranţă, *prof. c. Păuşescĭ, j. Vâlcea.*

L'a certat rĕu.

10825 △ A fi bólă de drac.

G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.*, p. 501.

Adică rĕŭ.

DUMNEĎEŬ

10826 * △ Bun e Dumneďeŭ, aprópe'ĭ pădurea.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 26, c. *Codlea, Ungaria.*

Nădejde de scăpare.

10827 △ Omul gândesce,
Dumneďeŭ cârmuesce.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 194, c. *Bendorf, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 15124.

10828 Dumnidzĕŭ dă, ma nu ŏ-aduçi a-casă.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 483.

Acelaş înţeles ca la No. 15165.

10829 △ Dumneďeŭ e tată de săracĭ, şi nu'ĭ fecĭor de Sas.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 80. c. *Rĕşnov, Ungaria.*

Ingrijesce de ceĭ săracĭ.

---

[1] Dumneďeŭ dă, dar nu aduce a-casă

△
10830 Fie-care pentru sine, Dumneḑĕŭ pentru toţĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 94, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Devisa egoiştilor.

Chacun pour soi et Dieu pour tous.

Prov. Franc.

△
10831 L'a vĕḑut Dumneḑeŭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 134, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

* △
Îl vede Dumneḑeŭ.

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Acelaş înţeles ca la No. 15250.

10832 Canda acâţă Dumnidzĕŭ di póli.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 483.

A se vedé No. 15253.

*
10833 A se duce ca pedépsa luĭ Dumneḑeŭ.

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

A se adaogà la No. 15260.

△
10834 A fi (stà) după spatele luĭ Dumneḑeŭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 5, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

* △
10835 Un bătut de Dumneḑeŭ.

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

Un rĕul rĕilor. Om fără nicĭ un căpătâiŭ, fără ruşine şi fără frică de nimenĭ.

△
10836 Nu grăbi cu «Dumneḑeŭ să'l ĭerte.»

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 170, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Maĭ e speranţă de scăpare.

---

[1]) Par'că a apucat pe Dumneḑeŭ de pólă.

10837 △ **Unde Dumnedeŭ nu se pomenesce.**

GR. TOCILESCU, I, p. 570.

Adică departe.

EGUMEN

10838 * **Egumenul va, ĭar chelarul nu.**

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Când cel mare voesce óre-ce şi cel maĭ mic se opune.

EVANGHELĬE

10839 * **Cuvînt de Evanghelie.**

Epoca (ziar), II, p. 170.

A se vedé No. 15297.

FRATE

10840 ***Za*** **cumpagnia s'ènsurat frateru.**[1])

FR. MIKLOSICH, *Rum. Unter.*, I, p. 16.

Şi cum dice Francesul: *l'occasion fait le larron.*

GRAĬLU MARI

10841 **Faptu 'n graĭlu mari.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 507.

Om norocos.

GRÂŬ

10842 **Lĭ mâcaĭ grânlu.** [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 509.

Adică coliva; a murit. Vedĭ No. 14735.

[1]) Pentru a face ca ceĭ-l-alţĭ, un călugăr s'a însurat.
[2]) Născut când se face slujba de la prînz, în prima di de Pascĭ.
[3]) I-am mâncat grâul.

HRISTOS

10843 △ **Cine'ĭ frate cu Hristos, uşor se mântue.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 46, *Sibiŭ, Ungaria.*

E un proverb identic unguresc.

10844 **L̃ĭ si fită Hristolu n-casă.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 690.

E fórte mulţumit, bucuros.

10845 **Sândzili a Hristoluĭ.**[2]

Gr. Tocilescu, II, p. 626.

Adică vinul. Veḑĭ No. 15332.

LITURGHIE

10846 **Apă di liturghie.**[3]

Gr. Tocilescu, II, p. 424.

Adică curat de tot.

MASLU

10847 * △ **A'l băgà în masle.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Brosceni, j. Suciava.*

A'l înfricoşa. A se adaogà la No. 15412.

MIR

10848 △ **Dă, când daĭ, unde i-a pus maĭ întâiu popa mirul.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 62.

A se adaogà la No. 15418.

---

[1] I s'a născut Hristos în casă.
[2] Sângele luĭ Hristos.
[3] Apă de prescură.

MITROPOLIT

10849 *Par'că 'i cârja Mitropolitului.

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Pentru un om mândru.

NAÏBA

10850 △Pe naïba nu'l căuta cu lumină, că'l afli şi la întunerec.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 209, *c. Sinersig, Ungaria.*

Pentru cel rĕŭ.

NOE

10851 Dit chirolu al Noe.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 573.

De când lumea.

Depuis le déluge.

Prov. Franc.

ORELE

10852 L-acâţară Orli.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 594.

E fórte supĕrat.
Orele sunt nisce fiinţe care supĕră pe ómenĭ.

PARESIMĬ

10853 Nu (ari) ţîni pârésimĭ.[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 611.

A se purta de o potrivă cu toţĭ, a nu face hatîrurĭ.

---

1) Din vremea luĭ Noe.
2) L'aŭ prins Orele.
3) Nu are (ţine) paresimĭ.

PASCE

10854 **Nu 'ĭ tută dzuă Pascĭ.**[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 600.

A se adaogà la No. 15464.

10855 △ **Nu 's tot Pascĭ; maĭ sunt şi Rosaliĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 181, c. *Rêşnov, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.
Partea a doua a ȡicereĭ este luată de la Ungurĭ.

10856 **Tută dzua Pascĭ.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 600.

In tot-dé-una bine, petrecerĭ, etc.

10857 **Di Pascĭ-Pascĭ.**[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 600.

Adică fórte rar. Veȡĭ No. 15473.

10858 **Faptu n-dzuă di Pascĭ.**[4])

Gr. Tocilescu, II, p. 488.

Om fericit. A se adaogà la No. 15475.

10859 **Canda ĩi viñiră Pascili.** [5])

Gr. Tocilescu, II, p. 600.

E bucuros, vesel.

10860 △ **Fire-aĭ de rîs, ca fasolea 'n ȡiua de Pascĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 96, c. *Ida-Mare, Ungaria.*

---

1) Nu 'ĭ în fie-care ȡi Pascĭ.
2) In fiecare ȡi Pascĭ.
3) Din Pascĭ în Pascĭ.
4) Născut în ȡ de Pascĭ.
5) Par'că 'ĭ veniră Pascile.

PĚCAT

10861 △ **Pěcatul vechĭu aduce ruşine nóuă.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 207, *c. Logoş, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 15484.

10862 △ **Nu 'ĭ om fără pěcat, nicĭ pădure fără uscăturĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 174, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Fie-care póte greşi.

10863 * **A veni ca pěcatele.**

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

Adică repede. A se adaogà la No. 15514.

PĚCĂTOS

10864 **Gura pěcătosuluĭ adevěrul vorbesce.**

A. Pann, *Pov. Vorb.*, Ediţia 1889, p. 11.

△ *Gura pěcătosuluĭ adevěrul grăesce.*

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 10, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 15518.

POPĂ

10865 △ **Fie bine, fie rěŭ,**
Nu supěrà pe popa těŭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 94, *c. Logoş, Ungaria.*

10866 * **Voĭu arětà eŭ cine 'ĭ popa în biserică.**

Gr. Alexandrescu, *magistr. j. Putna.*

Cine are dreptul să poruncéscă, cine e maĭ mare.

10867 * △ **Popa nu are nimic isprăvit.**

Nu se satură de folóse, de câştigurĭ. A se adaogă la No. 15548.

10868 * △ **Nu 'ĭ-a eşit de multe orĭ popa din casă cu fărâmăturĭ în barbă.**

A. Gorovei, c. *Selişte*, j. *Suciava*.

Sgârcenie.

10869 * △ **Par'că am fost popă.**

E. I. Patriciu, *înv.* c. *Smulţi*, j. *Covurluiu*.

Când nimerescĭ orĭ ghicescĭ o trébă.

10870 * △ **Acru, popo!**

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Brosceni*, j. *Suciava*.

Acru amarnic.

10871 △ **Unde popa nu tócă.**

G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.*, p. 367. — Gr. Tocilescu, I, p. 548.

Adică departe.

10872 △ **Unde popa nu citesce (cetesce).**

G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.*, p. 366, 369 & 370. — Gr. Tocilescu, I, p. 603.

Adică departe.

PRAZNIC

10873 * △ **A se grămădi ca babele la praznic.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv.* c. *Brosceni*, j. *Suciava*.

A da năvală, busna; a fi obraznic. A se adaogă la No. 15668.

PREOT

10874 Ľĭ dédi doĩĭ a preftuluĭ. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 480.

A murit, a dat ortul popiĭ.

10875 Plitescĭ ş-ca 'preftu. [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 617.

Acelaş înţeles ca la No. 15641.

10876 Ca preftul cu purintéţă. [3])

GR. TOCILESCU, II, p. 616.

Pentru ceĭ făţarnicĭ.

10877 Va ti fac preftu. [4])

GR. TOCILESCU, II, p. 616.

O să te bat.

10878 Prufit după Hristo gumar ésti. [5])

GR. TOCILESCU, II, p. 700.

Acelaş înţeles ca la No. 15693

Πὰς προφήτης μετὰ Χριστὸν, γάϊδαρος ἐστὶ. [6])

Prov. Neo Grec.

RAĬU

10879 △ Cât a sta un popă în raïu.

GR. TOCILESCU, I, p. 634.

Adică puţin, saŭ chĭar de loc.

10880 △ Cât o sta o fermecătóre în raïu.

GR. TOCILESCU, I, p. 634.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

---

1) A dat ceĭ doĭ groşĭ preotuluĭ.
2) Plătescĭ ca popa
3) Ca preotul cu de dulce.
4) Te voĭu face preot.
5) Profet după Hristos măgar este.
6) Orĭ-ce profet după Hristos e măgar.

10881 △ **Cât a sta o smeóĭcă în raĭu.**

Gr. Tocilescu, I, p. 634.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10882 △ **Cât o stà Ovreĭu cu Ovreĭca în raĭu.**

Gr. Tocilescu, I, p. 634.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10883 △ **Cât o sta o curvă cu doĭ fraţĭ în raĭu.**

Gr. Tocilescu, I, p. 634.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

10884 △ **Cât o sta un pîrcălab în raĭu.**

Gr. Tocilescu, I, p. 634.

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

RUGĂCĬUNE

10885 **Rugăcĭunea rĕŭ făcută,**
Nicĭ odată nu ajută.

A. Pann, II, p. 38.

A se adaogà la No. 15718.

SÂMBĂTĂ

10886 * △ **I-a sărit Sâmbăta.**

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

S'a sperĭat. A se apropĭa de No. 15728.

SERBĂTÓRE

10887 **Nu sĕ-acaţă sîrbâtorlĭ di fucaraţĭ.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 627.

Acelaş înţeles ca la No. 12750.

[1]) Nu se prind sĕrbătorile de săracĭ.

10888 **Sîrbâtorli lâlâtorĭ, ş-lâlâtorli sîrbâtorĭ.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 627.

Pentru femeile leneşe.

SFÂNT

10889 △ **Nu toţĭ sfinţiĭ 's de-o potrivă.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 186, *c. Tisa, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 15789.

10890 * △ **Cele sfinte nu se spurcă.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluiu.*

Se ḑice de ceĭ de trébă, când se amestecă odată cu rĕiĭ.

10891 △ **Acum şi-a aflat sfântul.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 3, *c. Tisa, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 15821.

SFÂNTU ANDREĬ

10892 **Va ligari l'aghĭu Andonĭ.** [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 670.

E nebun.

A TĂMÂĬA

10893 * △ **A'l tămâĭa.**

P. GÂRBOVICEANU, *prof., Cl. VII, Sc. Norm.*

A'l prinde. A se adaogă la No. 15877.

---

[1]) Sĕrbătorile (le facĭ) ḑile de lucru, şi ḑilele de lucru sĕrbătorĭ.
[2]) Trebue legat la Sfântu Andreĭ.

TIPSIE

Ḑicerea de la No. 7918 în care cuvîntul *tipsie*, arată o carte bisericéscă, trebue aşeḑată aci.

A TOCÀ

10894 * △ **A auḑit că a tocat dar nu scie la ce biserică.**

D-na Ecat. Zanne, *c. Băsescĭ, j. Fălciŭ.*

Veḑĭ *Cocoş.*

1⁰ Scie ce-va, dar nu e tocmaĭ sigur.
2⁰ Se laudă că le scie tóte şi în realitate e un prost.

TRICOLICĬU

10895 * **Umblă ca tricolicii.**

Gr. Alexandrescu, *magistr., j. Putna.*

Pentru ceĭ carĭ tot umblă nóptea. A se adaogà acest înţeles la No. 15901.

ULCICĂ

10896 * △ **Il sfîrîe cu ulcica.**

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Broştenĭ, j. Sucĭava.*

Îl vrăjesce; îl chémă de grabă. Veḑĭ şi No. 15902 & 15903.

URSIT

10897 * △ **Nu va scăpà omul de ce e ursit să paţă.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Acelaş înţeles ca la No. 15908.

VIDANĬE

10898 * △ **A'l băgà în vidaniĭ.**

G. Poboran, *inst. c. Slatina, j. Olt.*

A'l îngrijora, a'l spăĭmânta.

VAMPIR

10899 **Ca supt di vombirĭ.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 703.

Îĭ e fóme tare.

---

[1]) Ca supt de vampirĭ.

SUPLEMENT LA CAPITOLU XIII

BOÏU

10900 * △ **Îşĭ bate boïu.**

Avr. Corcea, *paroh*, c. *Coşteiu, Banat.*

Işĭ face voïea.

Cuvîntul *boiu* are, în Banat, înţelesul de: voïe, disposiţie, plăcere.

«A'şĭ *bate boïu* înaintea morţiĭ, înaintea uneĭ nefericirĭ.»

DUH

10901 * **Plin de duh, ca spânu de barbă.**

Gr. Poïenaru, *ing* c. *Rassa, j. Ialomiţa.*

Adică prost.

A SE GÂNDI

10902 **Omlu prindi s-mintuéscă ş-nâinti ş-nâpoĭ.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 593.

Adică în viitor şi în trecut.

10903 **Carĭ s-mintuésci nu agârşasci.**[2]

G. Zuca, c. *Ianina, Epir.*

Şi cum ḑic Transilvăneniĭ: *Românul ţine minte.*

---

[1]) Omul trebue să se gândéscă şi înainte şi după.

[2]) Care se gândesce, nu uĭtă.

HACHIŢĂ

10904 * △ **Are hachiţă.**

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

* △ *L'a apucat hachiţele.*

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

L'a apucat drăciile; e înfuriat.

GUST

10905 * △ **Gust pimbiŭ.**

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Adică curios, fistichiŭ.

INŢELEPCĬUNE

10906 **Mintea nu stă tu muşutéţă.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 544.

A se vedé No. 5272.

INŢELEPT

10907 △ **Gura înţeleptuluĭ când se deschide, tu închide pe a ta.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 105, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

10908 * △ **Inima înţeleptuluí e în limbă, şi a nebunuluĭ în gură.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Căcĭ nebunul spune tot ce are pe inimă.

10909 * △ **Dacă daĭ pricină înţeleptuluĭ şi maĭ înţelept îl facĭ.**

G. MIHALACHE, *înv. c. Şendrescĭ, j. Tutova.*

---

[1]) Inţelepcĭunea nu stă în frumuseţe.

A ÎNTREBÀ

10910 Ş-cu cârliglu'ţĭ s-ti 'ntreghĭ.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 681.

Un sfat e bun, fie de la orĭ şi cine.
E vorba de un cĭoban care s'a sfătuit cu cârligu luĭ.

ISCUSIT

10911 *△ Omul cel maĭ iscusit,
Une-orĭ e păcălit.

D-ra Ecat. Şişman, *înv. c. Adam, j. Tutova.*

Şi cel maĭ deştept se înşélă.

LAUDĂ

10912 *△ Lauda de sine
Nu mirósĕ bine.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

A se adaogà la No. 16077.

10913 *△ Surdul cautà la buze, prostul la laudă.

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Pentru cel căruĭa îĭ plac laudele.

MINTE

10914 * L̃i fétă mintea.[2])

G. Zuca, c. *Albania.* — Mihăileanu, *Dicţ.*, p. 190.

E deştept.

10915 * Minte fémină (thémină).[3])

G. Zuca. c. *Georgea, Albania.* — Mihăileanu, *Dicţ.*, p. 189.

---

[1]) Şi cu cârligul tĕŭ să te întrebĭ (sfătuescĭ).
[2]) Iĭ fată mintea.
[3]) Minte femenină.

Adică inventivă, născocitóre.

10916 Minti tr'altă óră.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 545.

Când te căescĭ prea târḑiŭ de ce aĭ făcut.

10917 Ş-lo mintea la çiçĭóri.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 473.

A'şĭ lua lumea 'n cap; a umblà fără căpĕtâĭu. A se apropia de No. 16163.

10918 * △ A'ĭ sburà minţile pe dĕlurĭ.

A. GOROVEĬ, *public, j. Sucĭava.*

A se gândi departe, a avé imaginaţie multă.

10919 Om cu dóuĕ minţĭ.[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 694.

Om nehotărît; faţarnic.

10920 * △ Nu ţine minte de la gură pân la nas.

V. SALA, *dasc c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

E uĭtuc.

10921 * △ E ascuţit la minte.

E. I. PATRICIŬ, *înv. c. Smulţi, j. Covurluĭu.*

Minte ageră, pĕtrunḑĕtóre. Cu acelaş înţeles se maĭ ḑice în Moldova: *are conţet.*

NEBUN

10922 Zurlu fu tinir, zurlu ş-auş.[4])

GR. TOCILESCU, II, p. 667.

Căcĭ: nebunia din nascere, ca şi prostia, nu are léc. Veḑĭ No. 16242.

---

[1]) Minte pentru altă dată.
[2]) Işĭ luă mintea la picĭóre.
[3]) Om cu douĕ minţĭ.
[4]) Nebun fu tînĕr, nebun şi bĕtrân.

NEBUNIE

10923 * △ Din nebunia străină să înveţĭ minte.

P. Prelipceanu, înv. c. *Scheia, Bucovina.*

A se vedé No. 16243.

NEROD

10924 Chirutlu sburascĭ şi nu minduéscí.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 679.

Acelaş înţeles ca la No. 16258

NERODIE

10924 b Neoroḑia dîn născare
Léc în lume nu maĭ are.

A. Pann, *Moş Alb,* p. 22.

Aceleş înţeles ca la No. 16382.

NEVOÏE

10925 * △ Nevoïea te învaţă minte.

N. G. Ionescu, înv. c. *Mamorniţa, j. Dorohoĭ.*

A se adaogà la No. 16304.

10926 * Gióćă preftu di bileaua.[2])

F. G. Balamacĭ, c. *Gheorghĭa, Macedonia.*

A se adaogà la No. 16295.

10927 Zorea hĭari frândzi.[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 666

A se adaogà la No. 16297.

---

[1]) Nerodul (nebunul) vorbesce şi nu gândesce.
[2]) Jócă preotul de nevoe.
[3]) Nevoĭea fiére frânge.

PÂNC

10928 * △ În pâncurĭ bune.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Adică în bune disposiţiunĭ.
Pânc=disposiţiune care póte fi bună sau rea.

PROST

10929 * △ Prostul nu scie multe.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Suceava.*

Sá te porţĭ bine cu dînsul, căcĭ nu sciĭ ce i se nazare, şi ţi-aĭ găsit beleaua îndată.

10930 * △ Cel maĭ greŭ lucru din lume, e să daĭ socotélă unuĭ om prost.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 41, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se vedé No. 16351.

10931 * △ Prostul face ce vede şi ce aude crede.

V. SALA, *dasc. c. Zăvoenĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se adăoga la No. 16332.

10932 * △ Prostu n'asudă nicĭ la dél, nicĭ la vale.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broscenĭ, j. Suceava.*

Om nesciutor. A se adaogà la No. 16364.

10933 * △ Nu e fum fără foc,
Nicĭ prost fără noroc.

GR. POĬENARU, *ing. c. Rassa, j. Ialomiţa.*

A se adaogà la No. 16342.

10934 * △ Prostul spune tot ce scie.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Pentru cel care nu póte ţiné o taĭnă.

10935 * △ Nu'ĭ maĭ mare duşmănie, de cât când ḑicĭ prostuluĭ că 'ĭ prost.

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Adevěrul e în tot-dé-una supěrător.

10936 * △ Toţĭ proştiĭ rĕstórnă pămîntul.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Hîrşa, j. Prahova.*

Se cred în stare ca să facă lucrurĭ grozave.

10937 * △ Prost ca nóptea.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Acelaş înţeles ca la No. 16381.

10938 Nu crede ce e în carte
Ci crede în lucrurĭ deşérte.

A. PANN, *apud Gaster, Lit. pop.*, p. 219. — HINŢESCU, p. 28.

Pentru cel prost.

PROSTIE

10939 * △ De unde s'a împărţit prostia a luat . . .

C. I. IONESCU, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Unuĭ om prea prost.

SALBĂ

10940 * △ Lasă'l în salba luĭ.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiu, Banat.*

Adică cu năravul sěŭ, cu planul sěŭ, cu scăderile sale.

In Banat cuvîntul *salba* însemnéză: voïe, nărav, însuşire, datină.

SFAT

10941 *△ Culege sfaturĭ numaĭ de la ceĭ ce se tem de Dumneḑeŭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 58, c. *Tisa, Ungaria.*

SILĂ

10942 Cu zorea poţĭ s-ĭi-aĭ, nu poţĭ s-daĭ. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 666.

A se adaogà la No. 16396.

VOÏE

10943 *△ Nicĭ nu 'ĭ sciĭ voïea, nicĭ nevoïea.

E. I. Patricïu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluïu.*

Se ḑice de omul închis, posac. A se vedé şi No. 16412.

---

[1]) Cu sila poţĭ să ïeĭ, nu poţĭ să daĭ.

SUPLEMENT LA CAPITOLU XIV

AMĂRÎT

10944 * △ **Amărîtu de el.**

AVR. CORCEA, *paroh*, c. *Coşteĭu*, *Banat*.

Se ḑice pentru un prost.

BACANA

10945 * △ **A'şĭ găsi bacanaua.**

GAVR. ONIŞOR, *prof.* c. *Zorlenĭ*, *j. Tutova*.

A'şĭ da peste om.
Bacana = belea, bucluc.

BAFTĂ

10946 * △ **Nu maĭ are baftă.**

E. I. PATRICIŬ, *înv.* c. *Smulţĭ*, *j. Covurluĭu*.

Din causa releĭ sale purtărĭ nu maĭ are trecere la óre-cine.

CURAJ

10947 * △ **Curaj de pâslă.**

G. P. SALVIŬ, *înv.* c. *Smulţĭ*, *j. Covurluĭu*.

A se adaogà la No. 16459.

DOR

10948 * A duce dorul după capĕt.

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

A nu avé nicĭ o grijă.

DUŞMAN

10949 * △ Duşmanuluĭ dá'ĭ pâne şi sare.

E. I. Patriciu, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

A se adaogà la No. 16537.

10950 * △ Maĭ lesne încungiurĭ un spin, de cât să trăescĭ cu duşmanul în casă.

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

10951 * △ Omul cât trăesce,
Duşmaniĭ 'ĭ sporesce.

I. Popescu, *înv. c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

De altminterea ḑicerea de la No. 16531 ne arată că acésta este şi folositor.

10952 * △ De cât un duşman, maĭ bine ḑece prietinĭ.

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Omul îngăduitor. Veḑĭ No. 16529.

10953 A duşmanuluĭ pisti nu-ĭĭ dă.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 484.

Să nu te încreḑĭ într'însul.

10954 * △ Duşmanul cel maĭ rĕŭ, cu pâne ţi'l câştigĭ.

V. Simiganoschi, *preot, c. Fereblecea, Bucovina.*

Cu binele îmblânḑescĭ şi pe cel maĭ rĕŭ voitor.

---

[1]) Să nu daĭ credinţă (să nu te încreḑĭ) duşmanuluĭ.

10955 **Duşman vecĭu óspĭ nu s-façi.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 484.

Duşmănia vechĭe nu se uĭtă nicĭ odată.

FRICĂ

10956 **L̃i sĕ-acâţară alaţîli di çiçĭóri di frică.**[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 687.

De frică stă încremenit, nu maĭ póte merge, i se taĭe picerile.

10957 **Frica ţi-dă çiçĭóri.**[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 497.

Când unul fuge de frică.

HAZ

Vedĭ *Necaz.*

10958 △ **A petrece împreună haz şi necaz.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 11,
c. Gurarîuluĭ, Ungaria.

A duce împreună şi bunul şi rĕul.

10959 * △ **A se săturà de hazul cuĭ-va.**

D-na. ECAT. ZANNE, *c. Băsescĭ,*
j. Fălciŭ.

A nu'l maı face haz, a nu'l maĭ putea suferi.

A SE ÎNCREDE

10960 △ **Nu mĕ încred nicĭ în sîn,**
De când m'a 'nşelat cel străin.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 177,
c. Logoş, Ungaria.

Arată lipsa de încredere.

---

[1]) Duşman vechĭu, prietinu se face.
[2]) Li se acăţară laţele de picióre de frică.
[3]) Frica'ţĭ dă picióre.

A ÎUBI

10961 **Eŭ te ĭubesc, şî tu nicĭ visezĭ.**

IORD. GOLESCU, *Mss.* II, p. 7.

Sĕ ḑice pentru ceĭ ce în zadar ĭubesc pĕ ceĭ ce nicĭ în sémă îĭ bagă. (GOLESCU.)

10962 * **'L voĭu ca neaua 'n sîn.**[1]

I. COYAN, *prof. c. Turia, Epir.*

A se adaogà la No. 16639.

10963 * **'L voĭu ca guşturicea tu sménă.**[2]

I. COYAN, *prof. c. Cavaĭa, Albania.*

A se adaogà la No. 16645.

MÂNDRĂ

10964 * △ **Draga mea şi mândra altuĭa.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

O muĭere cu doĭ drăguţĭ.

NECĂJIT

10965 **Nĭiritlu ncâçĭerĭ scóti.**[3]

GR. TOCILESCU, II, p. 572.

Cel supĕrat tot certurĭ viséză.

NECAZ

10966 * **Fie-ce obraz**
Cu al sĕŭ necaz.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Acelaş înţeles ca la No. 16684.

---

[1]) Il ĭubesc ca néna în sîn.
[2]) Il ĭubesc ca şopîrla în ismene.
[3]) Necăjitul certă aduce.

10967 * △ A umblat după ragaz,
Şi a dat peste necaz.

V. Forescu, *c. Dorna, j. Suciava.*

A căutat pace, linişte, şi a dat de supĕrare.

NEMULŢUMIT

10968 A aharistuluĭ ĭi si ĭia harea.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 519.

A se adaogà la No. 16707.

NOROC

10969 Norocul vine cu lanţurĭ de picĭóre şi fuge cu poşta.

Adevĕrul, Oct., p. 902.

A se vedé No. 16737 şi urmĕtórele.

10970 Tihĭa ş-u façi omlu.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 701.

A se adaogà la No. 16724.

10971 Cathiun cu tihĭa-ĭi.[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 640.

Fie-care îşĭ are destinul luĭ care'l aştéptă.

OGOD

10972 * A'ĭ căutà ogodu.

G. Poboran, *inst. j. Olt.*

A'ĭ căuta prilejul, a cauta ca el să fie în duşĭ bunĭ, în voie bună.

[1]) Nemulţumituluĭ i se ĭea darul.
[2]) Norocu şi'l face omul.
[3]) Fie-care cu norocul luĭ.

PĂS

10973 Aspuni 'ţĭ dorlu la omlu a tĕŭ, ş-nu ti dă la csenlu.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 480.

Căcĭ numaĭ aĭ tĕĭ te compătimesc şi te ajută.

PIZMĂ

10974 △ Teme-te maĭ mult de pizma rudeĭ de cât de a străinuluĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 250, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 10046.

10975 * △ Datoria veche nu 'ĭ rea, numaĭ pizma veche îĭ rea.

IS. STRUGER, *pădurar*, c. *Băresci, comit. Bihor, Ungaria.*

PRIETIN

10976 △ Cu apă rece nu se câştigă prietin.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 57, *Rêşnov, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 16843.

10977 Óspe veclĭu, câne veclĭu.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 583.

Să te încredĭ în el. Vedĭ No. 16857.

10978 Cu limba óspĭ.[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 528.

Acelaş înţeles ca la No. 16873.

---

[1]) Spune'ţĭ păsul la omul tĕŭ, şi nu te arĕta la străin.
[2]) Prietin vechĭu, câne vechĭu.
[3]) Prietin cu limba.

A SE SPERĬA

10979 * S'aspare di aumbră-ĭi.[1])

G. Zuca, c. *Fieri, Albania.*

Până ș-dĕ aumbră-ĭi sĕ-aspare.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 431.

A se adaogà la No. 16889.

URÎT

10980 * △ A'șĭ face de urît (de cap și de cĭolane).

Teodorescu-Kirileanu, *înv. c. Brosceni, j Sucĭava.*

Obraznic, se prea întrece cu gluma.

VOĬNIC

10981 Muma gĭoñilor plândzi.[3])

Gr. Tocilescu, II, p. 562.

Căcĭ îșĭ expun vĭéța.

10982 Tóti ambar, ma nu va gĭoñili.[4])

Gr. Tocilescu, II, p. 539.

Acelaș înțeles ca la No. 3258. Origina ḑicereĭ este aceeașĭ.

«*Son mariage ressemblait à c lui d'Arlequin, lequel était presque fait, puisqu'il ne manquait que le consentement de la future.*»

10983 △ Unde voĭnic cu securea nu cĭoplesce.

Gr. Tocilescu, II, p. 553.

Adică departe.

---

[1]) & [2]) (Până și) de umbra luĭ se sperĭe.
[3]) Muma voĭnicilor plânge.
[4]) Tóte bine, dar nu vré voĭnicul (mirele).

SUPLEMENT LA CAPITOLU XV

BINE

10984 Ghini façĭ, ghini vaĭ afli.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 502.

A se adaogà la No. 16999.

10985 * △ Fă bun ș-arucă'l tu-amare, că șĭ aclo el nu chĭére.[2])

I. IONESCU, *prof.* c. *Nevésta, Macedonia.*

A se adaogà la No. 17023.

10986 △ Lasă așa, că'ĭ bine așa; c'o maĭ fost așa și tot a fost a draculuĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 133, c. *Logoș, Ungaria.*

Pentru ce-va rĕŭ. Vedĭ și No. 17004.

10987 Bunéța çe u façĭ, totna s-u taçĭ.[3])

GR TOCILESCU, II, p. 676.

Să nu te laudĭ cu binele pe care'l facĭ.

10988 △ Fie'ĭ de bine, pân 'ĭ-o fi de cap.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 95, c. *Logoș, Ungaria.*

---

[1]) Bine facĭ, bine veĭ afla.
[2]) Fă bine și aruncă'l în mare, că și acolo el nu pĭere.
[3]) Binele ce'l facĭ, tot-dé-una să'l tacĭ.

Când vine cuĭ-va un bine care 'n urmă trebue să'ĭ aducă supĕrărĭ.

BLÂNDEŢE

10989 * Blândeţea cuceresce inimele.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

A se vedé No. 17044.

BUN

10990 * △ Pentru o faptă bună nu aştepta rĕsplată.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Să facĭ binele fără interes.

10991 Veĭ fi bun cât veĭ fi.

Rom. Glumeţ, p. 13.

A se adaogà la No. 17084.

10992 * △ De bun ce'ĭ îĭ prost.

D-na Z. JUVARA, *c. Fedescĭ, j. Tutova.*

A se adaogà la No. 17064.

CINSTE

10993 △ Lucrul cel maĭ scump e cinstea; dar ce folos, uniĭ o vînd prea eftin.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 139, *c. Gurariuluĭ, Ungaria.*

A se vedé No. 17101.

10994 Erghĭa la om, i ca liludha la pom.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 686.

Indată se scutură şi pĭere.

---

[1]) Cinstea la om, e ca flórea la pom.

CINSTIT

10995 * △ **Om cinstit în casă goală.**

T. Bălăşel, *preot, c. Stefănescĭ, j. Vâlcea.*

Se pare bun, ne-avînd prilej de a'şĭ arĕta însuşirile luĭ cele rele. Veḑĭ No. 17115.

10996 △ **Tóte femeile ar fi cinstite,**
Dacă n'ar fi ispitite.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 225, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

CREḐĔMÎNT

10997 △ **N'are creḑèmînt ca şi lupul cel flămând.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 157, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Nimenea nu se încrede în el.

GOSPODINĂ

10998 * △ **Nu tóte femeile, cu cheile în brîŭ, sunt gospodine.**

V. A. Forescu, *c. Dorna, j. Sucĭava.*

Nu trebue să judecĭ după aparenţe.

A LUCRA

10999 △ **A lucrà ca la iĭea cĭumeĭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 8, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Adică încet.

11000 **Lucrédză ca câni ş-mâcă ca domnu.**[1]

Gr. Tocilescu, II, p. 459.

A se vedé No. 17188.

---

[1]) Lucréză ca câne şi mănâncă ca domnu.

LUCRU

11001 **Lucru cu v̄ie, orbu va lu-adari.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 533.

Graba strică tréba.

11002 △ **Lucru sus legat cu aţă.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 139, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

Adică lucru prost.

11003 △ **Lucru de Becĭ, lucrat cu aţă de bucĭ.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 139, c. *Topliţa-Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

MILĂ

11004 * △ **Milă de silă şi dor de nevoĭe.**

G. POBORAN, *inst. j. Olt.*

A se adaogà la No. 17255.

MUNCĂ

11005 **Munca ne scapă de treĭ marĭ rele: de urît, de fapte rele şi de ne-avere.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 155, c. *Sibiŭ, Transilvania.*

11006 * △ **A pune osul la muncă.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broştenĭ, j. Suciava.*

Adică a munci din rĕsputerĭ.

---

[1]) Lucru cu grabă, orb îl veĭ face.

A MUNCI

11007 * △ De cât se muncescĭ de gêba, maĭ bine se şeḑĭ de gêba.

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

A se adaogă la No. 17291.

A PĂSTRA

11008 △ E maĭ greŭ a pàstrà de cât a câştiga.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 85, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 11488

RĂBDARE

11009 * △ Cu răbdare se fac tóte.

H. D. ENESCU, *înv. c. Zamostea, j. Dorohoĭ.*

Acelaş înţeles ca la No. 17362.

La patience vient à bout de tout.

Prov. Franc.

RÎNDUÉLĂ

11010 * △ Cel ce are rînduélă
Cruţă multă ostenélă.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 40, *c. Topliţa-Rom., Ungaria.*

RUŞINE

11011 Arşinea 'ĭ tră ómiñĭ. [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 430.

Omul trebue să aibă omenie.

---

[1]) Ruşinea 'ĭ pentru ómenĭ.

TRÉBĂ

11012 *△ **La tóte porc-de-câne, numaĭ la trébă dobitoc.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Iţĭ place când îţĭ fac trébă, dar la rĕsplată mĕ ĭeĭ în rîs.

11013 **Când eştĭ în trébă,**
Toţĭ te 'ntrébă.

Adevĕr (ziar), Oct. 1902.

Când însemnez ce-va, când îţĭ merge bine.

11014 *△ **S'o încăţĕlat trèba.**

E. I. PATRICĬU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Tréba s'a încurcat, afacerea a luat proporţie mare.

SUPLEMENT LA CAPITOLU XVI

A BATJOCORI

11015 **Di çe 'ţĭ pizuescĭ nu-ascachĭ.** [1])

GR. TOCILESCU, II, p. 607.

Rîḑĭ de alţiĭ, se va rîde şi de tine.

A CERTA

11016 **A'ĭ trage un zabrac.**

FR. DAMÉ, IV, p. 237. — S. I. GROSSMANN, p. 112.

* *A'ĭ trage un zavrac.*

I. BĂNESCU, *prof. j. Roman.*

Veḑĭ *Perdaf, Săpun.*

A certa pre cine-va.

A SE CERTA

11017 * △ **Unde se cértă doĭ, rîde al treilea.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 17445.

11018 **Fudzĭ d-ïu si ncaçie, tradzi di nă parte.**[2])

GR. TOCILESCU. II, p. 569.

Nu te amesteca în cercetările altora.

---

[1]) De ce 'ţĭ baţĭ joc nu scapĭ.
[2]) Fugĭ de unde se cértă, trage de o parte.

CHELTUITOR

11019 * △ Cheltuitorul e duşmanul strîngĕtoruluĭ, căcĭ îĭ pândesce punga.

C. Teodorescu, *înv. c. Lipova, j. Vasluiu.*

Pentru copiĭ şi părinţĭ, unul strînge şi cel-alt risipesce.

CĬUDOS

11020 * △ Nu fi amic omuluĭ cĭudos.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Căcĭ un asemenea om nicĭ nu póte fi prietenul cuĭ-va.

A SE FUDULI

11021 * △ Géba te fudulescĭ,
Căcĭ te sciŭ cine eştĭ.

G. I. Tomescu, *înv. c. Broscarĭ, j. Mehedinţĭ.*

Când unul se fudulesce fără nicĭ un drept.

FUDULIE

11022 * △ Fudulia şi sărăcia sunt surorĭ.

Aurel Tĕutul, *preot, c. Suciava, Bucovina.*

Cine e fudul sărăcesce.

11023 * △ Fudulia intră 'n casă, sărăcia 'ĭ după uşă.

V. Simiganoschi, *preot c. Fereblecea, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

11024 * △ Fudulia mare,
Mămăligă n'are.

Aurel Tĕutul, *preot, c. Suciava, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. precedent.

A FURÀ

11025 *△ Tot ce se fură, ĭese la sóre.

GAVR. ONIȘOR, *prof. c. Avramescĭ, j. Tutova.*

Adică se află.

11026 *△ Orĭ fură, orĭ ţine sacul e tot lotru.

V. SALA, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Acelaş înţeles ca la No. 17547.

11027 Carĭ fură, sciĭ şi s'ascundă. [1])

Dr. WEIGAND, *Zweit. Jahres.,* p. 176.

Acelaş înţeles ca la No. 17493.

FURAT

11028 *△ Par'că'ĭ lucru de furat.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Broşteni, j. Suciava.*

Despre un lucru care 'l tot prăpădescĭ maĭ mult, şi, când îţĭ face trebuinţă, atuncĭ nu'l găsescĭ.

GÂLCÉVĂ

11029 Iu intră ngrĩñĭa, sĕ-aspardzi casa. [2])

GR. TOCILESCU, II, p. 447.

Casa unde nu e unire şi unde nu se învoesc ómeniĭ.

GREŞÉLĂ

11030 △ Greşéla, îndreptare aştéptă.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.,* p. 103, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

Când aĭ greşit, trebue să îndreptezĭ ce aĭ făcut rĕŭ.

---

[1]) Cine fură, scie şi să ascundă.
[2]) Unde intră gâlcéva, se sparge casa.

11031 * Greşéla are şi ĭertare.

GR. ALEXANDRESCU, *magistr. j. Putna.*

Dacă se pocăesce cel greşit.

11032 * Greşéla de o clipă, e, adesea, supĕrare pe vĭéţă.

V. A. FORESCU, *înv. c. Broscenĭ, j. Sucĭava.*

Arată urmările uneĭ greşelĭ.

A GREŞI

11033 △ Greşind învaţă omul.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 103, *c. Gurarîuluĭ, Ungarıa.*

Ródele experienţeĭ.

11034 * △ A greşit, a făcut.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Şerbănescĭ, j. Argeş.*

HOŢ

11035 * △ De hoţul din casă nu te poţĭ ferì nicĭ odată.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VII, Semin. Buc.*

A se adaogă la No. 17537.

11036 * △ Hoţul nedovedit
Îĭ Român cinstit.

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

A se adaogă la No. 17540.

A ÎNJURÀ

11037 * △ **Dacă de departe te înjură, de aprópe te bate.**

G. P. Salviŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Pe omul rĕŭ, de departe îl cunoscĭ.

11038 * △ **Să te 'njur**
Nu mĕ 'ndur;
Să te las
Mĭ-e necaz.

P. Gârboviceanu, *profesor, Cl. VIII, Semin. Buc.*

Când unul ar dori să se lege de cine-va şi nu îndrăsnesce.

11039 **Carĭ tâcsésce s-bîrbîtésce.** [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 702.

LENE

11040 * △ **Léna'ĭ dómnă mari.** [2])

Gr. Tocilescu, II, p. 525.

A se adaogà la No. 17579.

11041 * △ **Când îl cuprinde pe om lenea, sărăcia i se suie în spate.**

P. Prelipceanu, *înv. c. Schela, Bucovina.*

Acelaş înţeles ca la No. 17584 şi urmĕtórele.

LENEŞ

11042 △ **Paserea 'n aer, cârtiţa 'n pămînt, şi leneşul în rugină trăesce.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 206' *c. Sinersig, Ungaria.*

---

[1]) Cine înjură, se insultă pe sine.
[2]) Lenea'ĭ dómnă mare.

LOTRU

11043 * △ Fii lotru cu limba scurtă.

G. Petriucă, c. *Corna, comit. Alba Infer., Transilvania.*

MINCÎUNĂ

11044 * △ Nu maĭ spune mincĭunĭ de ale tale, că 's sătul de ale mele.

G. P. Salviŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu*

Ca să arĕţĭ unuĭa că nu credĭ ce 'ţĭ spune.

11045 Nicĭ laptele negru, nicĭ mincĭuna un adevĕr.

Adevĕrul, Oct. 1902.

A se vedé No. 17687.

11046 M̃ĭ dzîsi prêftésa: „minçĭunĭ, prefte; carĭ te-arîsi?"[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 543.

Un preot, căruia i s'a spus că preotésa îl înşélă, o întrébă dacă lucrul e adevĕrat, ea négă şi el remâne mulţumit.

Pentru unul încredĕtor şi prost.

11047 Minçĭuna spusă nă óră, nu s-bagă tu cornu altă óră.[2])

Gr. Tocilescu, II, p. 543.

Acelaş înţeles ca la No. 17679 & 17695.

11048 * Cu minçĭunĭ nu se 'nvăpsescu óule! prinde se-aĭ băcame.[3])

I. Coyan, *c. Berat, Albania.*

A se adaogă la No. 17711.

11049 Bânédză dĕ-a minçĭunilea.[4])

Gr. Tocilescu, II, p. 670.

E sărac, o duce greŭ.

---

[1]) Imĭ dise preotésa: «mincĭunĭ, preote, cine a rîs de tine?»
[2]) Mincĭuna spusă odată, nu se bagă în corn (urechĭe) altă dată.
[3]) Cu mincĭunĭ nu se vopsesc ouĕle! trebue să aĭ bacan.
[4]) Trăesce cu mincĭunĭ.

11050 **Minçiună cu códă.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 543.

Acelaş înţeles ca la No. 17728.

OBICEÏU

* △

11051 **A lăsat seminţe de obiceïurile sale.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluïu.*

Adică om stricat.

A OMORÎ

* △

11052 **Mě omorĭ cu ḑile.**

E. I. PATRICÏU, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluïu.*

Imĭ facĭ împotrivă.

RĚŬ

* △

11053 **Soïul rěŭ nu piere.**

C. TEODORESCU, *înv. c. Lipova, j. Vasluïu.*

Acelaş înţeles ca la No. 17807.

11054 **Arěulu l-sémnă Dumnidzěu.**[2])

GR. TOCILFSCU, II, p. 427.

A se adaogà la No. 17808.

Sciĭ ca omul
Insemnat,
E de Domnul
Blestemat.

C. DEM. TEODORESCU, *Poesiĭ Pop.*, p. 599.

11055 **De cel rěŭ se prinde cuvîntul, ca mazerea de părete.**

V. SIMIGANOSCHI, *preot, c. Fereblecea, Ungaria.*

Adică nu se prinde de loc.

[1]) Mincĭune cu códă.
[2]) Pe rěul îl însémnă Dumneḑeu.

* △
11056 **Calul bun şi omul rĕŭ, orĭ orbesce, orĭ schiopézǎ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 29, *c. Logoş, Ungaria.*

Existǎ un proverb maghĭar identic.

11057 **Omlu arĕŭ, om nu s-façi.**[1])

Gr. Tocilesku, II, p. 592.

Adicǎ tot rĕmâne.
A se vedé snóva care a dat nascere, acesteĭ ḑicerĭ, în colecţia D-luĭ Tocilescu.

△
11058 **Numaĭ un pic nu'ĭ bine, şi ĭérǎ 'ĭ rĕŭ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 176, *c. Gurarîului, Ungaria.*

Adicǎ într'una e rĕŭ.

△
11059 **Îs bunĭ sǎ 'ĭ legĭ de olaltǎ şi sǎ 'ĭ acheţĭ de-o créngǎ uscatǎ.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 124, *c. Topliţa Rom., Ungaria.*

Sunt de o potrivǎ rĕĭ.

SCUMP

* △
11060 **Scumpiĭ la olaltǎ nicĭ când nu sĕ pot înţelege.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

* △
11061 **Scumpul se asémĕnǎ cu focul, cu cât punem pe el maĭ multe lemne, cu atât maĭ multe cere.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

* △
11062 **Scumpul, din mult ce are, nu vré sǎ mânce.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

---

[1]) Omul rĕŭ, om nu se face.

SFADĂ

11063 * △ **Cine vré sfadă, află causă.**

V. SALA, c. *Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

Pentru cel care caută pricină de cértă.

SGÂRCIT

11064 * △ **Cel sgârcit móre cu pânea'n mână.**

V. SIMIGANOSCHI, *preot,* c. *Fereblecea, Bucovina.*

A se vedé No. 17883.

STRÎMB

11065 * △ **Strîmbiĭ mănâncă ţéra, şi drepţiĭ n'o lasă.**

TEODORESCU-KIRILEANU, *înv.* c. *Broşteni, j. Suciava.*

A se adaogà la No. 17896.

11066 **A face strîmbul drept.**

A. PANN, II, p. 105.

A arĕta lucrurĭ aiminterea de cât cum sunt.

«Se silesce prin cuvinte, ca să facă strîmbul drept.» — A. PANN.

TIMBEL

11067 **Timbelu aştéptă 'n gură.**[1]

GR. TOCILESCU, II, p. 701.

Adică cel leneş.

11068 **Timbelu vĭermiĭ 'l mâcă.**[2]

GR. TOCILESCU, II, p. 640.

Acelaş înţeles ca la No. 2619.

---

[1]) Leneşul aştéptă în gură.
[2]) Pe leneş vĭermiĭ îl mănâncă.

VINĂ

11069 △ Dacă vreĭ să 'nvinuescĭ,
De vină să te ferescĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 65,
c. Gurarîuluĭ, Ungaria.

Vorba luĭ Hrist: cine e fără pĕcate să'ĭ arunce cea d'întâĭu pĭétră.

SUPLEMENT LA CAPITOLU XVII

—

A

11070 * △ **A cercà ce e al tĕŭ te face nebun.**

V. SALA, *dasc. c. Vaşcou, comit. Bihor, Ungaria.*

Când îţĭ cauţĭ dreptul tĕŭ, ce ţi se cuvine. A se adaogà la No. 17947.

11071 **Aĭdi-aĭdi, ésti.**[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 668

Se pronunţă în grabă şi prin urmare prost.

11072 * △ **Aĭ făcut pozna nu te dà în lăturĭ.**

C. TEODORESCU, *înv. c Lipova, j. Vasluiu.*

Aĭ făcut, trebue să tragĭ.

B

11073 * △ **Binefacerea pusă rĕŭ, e faptă rea.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 23, *c. Gurarĭuluĭ, Ungaria.*

C

11074 * △ **Când aĭ vre-o grabă, atuncea se sperĭe calul.**

V. A. FORESCU, *dasc. c. Dorna, j. Suceava.*

---

[1]) Aĭde-aĭde, este.

* △
11075 Când ceĭ n'are, când daĭ n'are.

V. SALA, *dasc. comit. Bihor, Ungaria*

Om scump şi lacom.

11076 Cându ti ncaçĭ cu omlu a tĕŭ, ndóuă dzî, şi ndóuă alasă.[1])

GR. TOCILESCU, II, p. 569.

Căcĭ odată tot o să te împacĭ, şi nu e bine să spuĭ vorbe carĭ nu se maı uĭtă.

11077 Carĭ n'aĭ çe s-façĭ, arucutea chĭetri din dzénă.[2])

GR. TOCILESCU, II, p. 430.

11078 Carĭ sĕ-acaţă di multi, nu bitésci vîră.[3])

GR. TOCILESCU, II, p. 558.

* △
11079 Ce a făcut al mult şi al puţin.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteiŭ, Banat.*

Pentru ceĭ carĭ 'şĭ pĭerd rĕbdarea.

* △
11080 Ce facĭ, să aşteptĭ.

AVR. CORCEA, *paroh, c. Coşteĭu, Banat.*

A se vedé No. 18071.

* △
11081 Ce 'ĭ al tĕŭ e şi al meŭ; tu la mine parte n'aĭ.

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 40, *c. Bochĭa, Ungaria.*

Cere de la alţiĭ, dar nu dă la rîndu luĭ.

* △
11082 Cine cu cine, dar eŭ cu tine.

P. GÂRBOVICEANU, *prof. c. Do brenĭ, j. Muscel.*

[1]) Când te cerţĭ cu omul tĕŭ, câte-va (vorbĭ) să ḑicĭ, şi câte-va să laşĭ.
[2]) Când nu aĭ ce face rostogolesce pĭetre după dél.
[3]) Când se începe multe, nu se sfîrşesce nimic.

* △
11083 Cine încunjură ajunge maĭ curênd.

D-ra Ecat. Şişman, *înv. c Adam, j Tutova.*

* △
11084 Cine nu cruţă (păstrézǎ) când are,
Va răbda la lipsă mare.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 48, *c. Agnita*, p. 49, *c. Topliţa Rom.*, *Ungaria.*

△
11085 Cine nu scie cruţa puţin, nu póte avé mult.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 49, *c. Topliţa-Rom.*, *Ungaria.*

△
11086 Cine se îndestulézǎ cu puţin, se face vrednic de mult.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 51, *c. Sinersig, Ungaria.*

11087 Cine te scie te cumpĕră, cine nu te scie te vinde.

P. Ispirescu, *Leg.*, I, 1872, p. 164.

A se adaogà la No. 18221.

* △
11088 Corbul numaĭ la ómeniĭ morţĭ nu scóte ochiĭ, ĭar linguşitorul la ceĭ viĭ.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

* △
11089 Cu cine trăĭescĭ,
Să nu tîrguescĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 57, *c. Sinersig, Ungaria.*

D

* △
11090 Dacă aĭ dat uĭtă, ĭar dacă aĭ luat pomenesce.

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

11091 *△ Dacă nu'ĭ nicĭ nu trebue.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 64, *c. Rêşnov, Ungaria.*

A se adaogà la No. 18281.

11092 △ Dă, până poţĭ; că, de nu, va trebui să ţinĭ (rabḑĭ).

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 67, *c. Logoş, Ungaria.*

11093 *△ Dă-te la o parte că te aprinḑi.

P. Gârbovićeanu, *prof. c. Şăgarcea, j. Teleorman.*

11094 *△ De cât să te càescĭ pe urmă, maĭ bine să'ţĭ pară rĕŭ la început.

C. Teodorescu, *înv. c. Cursescĭ, j. Vasluĭu.*

11095 * De la cel ce n-are nu veĭ luà.

Gr. Alexandrescu, *public. j. Putna.*

11096 △ De unde nu'ĭ de acolo nu se varsă.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 75, *c. Borgoprund, Ungaria.*

11097 Di zorĭ şi bîrţirli s-disică.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 704.

E

11098 *△ E uşor a rîde de pe uscat de cel ce e în vîrtej.

V. Sala, *dasc. c. Rienĭ, comit. Bihor, Ungaria.*

F

11099 △ Fă ce poţĭ, când n'aĭ alta de făcut.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 92, *c. Bochĭa, Ungaria.*

Lucrezĭ fără rost.

---

[1]) De zor şi bolovaniĭ se despică.

△
11100 Fă-te scaìu-mălaïu,
Dacă vreï să nu te daï.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 93, c. *Bochia, Ungaria.*

Daca te legĭ de mine, folosesce-mĭ.

△
11101 Ferice de acela, căruĭ îĭ spuĭ o vorbă şi pricepe ḑece; şi vaĭ de acela, căruía îĭ spuĭ ḑece şi nu pricepe nicĭ una.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 94, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

△
11102 Frunză verde de gutuĭ,
Tot omul cu trêba luĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 97, c, *Logoş, Ungaria.*

G

11103 Greŭ s-adari, lişor s-aspardzi.[1])

Gr. Tocilescu, II, p. 530.

I

* △
11104 Îĭ dă vine.

E. I. Patricĭu, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Când e îndemnat prostul la vorbă.

L

△
11105 La cele pline nu maĭ vine nime.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 127, c. *Sinersig, Ungaria.*

* △
11106 Las să fie, bine că nu'ĭ.

V. Forescu, c. *Mălinĭ, j. Suciava.*

Pentru omul împăcĭuitor.

---

[1]) Greŭ se face, uşor se strică.

11107 * △ Lumea o vede cât oul,
Şi o face cât boul.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VIII, Semin.*

Acelaş înţeles ca la No. 2558.

M

11108 * △ Maĭ bine maĭ tălpăgos,
Şi la inimă sănătos.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor, Cl. VII, Semin.*

Spre lauda celor de jos.

11109 △ Maĭ bine odată: n'am, de cât ḑece: dă'mĭ.

Dr ELIE CRISTEA, *Prov.*, p. 142, *c. Acilĭu, Ungaria.*

11110 △ Maĭ bine să daĭ, de cât să capeţĭ.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 143, *c. Calbor, Ungaria.*

11111 * △ Maĭ bine să întrécă de cât să n'ajungă.

K. A. ZAMFIRESCU-DIACON, *înv. c. Stubienĭ, j. Dorohoĭ.* — G. ONIŞOR, *prof. c. Zorlenĭ, j. Tutova.*

11112 △ Maĭ curînd se póte folosi omul cuminte de la cel nebun, de cât cel nebun de la cel cuminte.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 145, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

11113 △ Multă lume'ĭ necăjită,
Dar maĭ multă prăpădită.

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 154, *c. Logoş, Ungaria.*

11114 * △ Mulţĭ chemaţĭ, dar puţinteĭ aleşĭ.

H. D. ENESCU, *înv. c. Zamostea, j. Dorohoiŭ.*

A se adaogă la No. 18548.

11115 △ **Mult pe mult nu strică.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 154, *c. Zlatna, Ungaria.*

A se adaogà la No. 18549.

11116 * **Muntrea nafoară, si vedzĭ nîuntru.**[1])

G. Zuca, *c. Elbasan, Albania.*

După faţă se judecă omul.

N

11117 * △ **Nu e mult să nu sĕ gate, şi puţin să nu sĕ ajungă.**

V. Sala. *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Arad, Ungaria.*

A se adaogà la No. 18607.

11118 △ **Nu face nimic numaĭ pe jumătate.**

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 170, *c. Topliţa Rom., Ungaria.*

11119 △ **Nu'ĭ cuĭ se menesce,**
Ci 'ĭ cum se nimeresce.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 171, *c. Gurarîuluĭ, Ungaria.*

A se adaogà la No. 18594.

11120 * △ **Nu lăsa ce este, pe ce nu'ĭ.**

V. Sala, *dasc. c. Vaşcoŭ, comit. Bihor, Ungaria.*

11121 * **Nu 'l caută al cuĭ este.**

G. P. Salviŭ, *înv. c. Smulţĭ, j. Covurluĭu.*

Nu 'l cruţă de loc, măcar să fie feciorul luĭ Vodă.

---

[1]) Privesce în afară, să vedĭ înăuntru.

11122 △ Nu luà ce nu'ĭ al tĕŭ, că te arde.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 176, c. *Sinersig, Ungaria.*

11123 * △ Nu poţĭ cere omuluĭ ce n'are.

E. I. Patriciu, *înv. c. Smul*[illegible], *j. Covurluĭu.*

11124 △ Nu purtà povara celuĭ maĭ tare ca tine.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 179, c. *Tisa, Ungaria.*

11125 △ Nu spune tot ce scii, nu crede tot ce audĭ.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 180, c. *Gurarîuluĭ, Ungaria.*

11126 Nvéță altu ş-nâs nu s-védi. [1])

Gr. Tocilescu, II, p. 576.

O

11127 △ O cercare
N'are stricare.

Dr. El. Cristea, *Prov.*, p. 88, c. *Toplița Rom., Ungaria.*

11128 * △ O fi, n'o fi,
Dar s'o nemeri.

Călin Iordache, *j. Argeş.*

11129 * Omlu a tĕŭ s-fure că 'ţî mâcă carnea, ósele va s-ţî le alasă. [2])

C. Ionescu, c. *Nevésta, Macedonia.*

Cel din némul tĕŭ, chiar când îţĭ face vre-un rĕŭ, tot îĭ e milă de tine.

11130 * Omlu cari s-nchédică toţĭ urbarea l̃i dzîc. [3])

C. Ionescu, *prof.* c. *Nevésta, Macedonia.*

---

[1]) Invéţă pe altul şi dînsul nu se vede.
[2]) Omul tĕŭ şi dacă 'ţĭ mănâncă carnea, ósele ţi le lasă.
[3]) Omul care se împedică, toţĭ orbire îĭ ḑic.

11131 △ **Omul e ca un puţ cu apă: cu cât face maĭ mult bine, cu atât maĭ mult îĭ vine.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 193, *c. Gurariuluĭ, Ungaria.*

11132 △ **Omul e ca un tîrg: când se ridică şetrele, rĕmâne pămînt.**

DR. EL. CRISTEA, *prov.*, p. 193, *c. Gurariuluĭ, Ungaria.*

11133 * △ **Omul nu face ce vré, numaĭ ce póte.**

D-na ECAT. ŞIŞMAN, *înv. com. Adam, j. Tutova.*

11134 * △ **Orĭ care faptă are şi rĕsplată.**

A. PANN, *Moş Alb*, p. 51.

11135 * △ **Orĭ cât ar păţi omul, nu se lovesce una cu alta.**

G. BĂNULESCU, *înv. c. Pietroşiţa, j. Ialomiţa.*

P

11136 △ **Pân' odată 's tóte.**

DR. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 205. *c. Mândra, Ungaria*

11137 * △ **Puţin şi des face mult.**

H. D. ENESCU, *înv. c. Zamostea, j. Dorohoi.*

R

11138 * △ **Rînduiéla când e bună**
Rostul cinsteĭ merge bine.

G. MIHALACHE, *înv. com. Şendrescĭ, j. Tutova.*

T

11139 △ **Tótă fapta**
Işĭ are rĕsplata.

E. I. PATRICIU, *înv. c. Smulţi, j. Covurluiu.*

A se adaogă la No. 18848.

* △
11140 **Tot dacă cotesc**
Tot maĭ nimeresc.

GAVR. ONIŞOR, *prof. c. Crângu, j. Tutova.*

* △
11141 **Trécă, cine o trece,**
Cel din urmă să se-plece.

P. GÂRBOVICEANU, *profesor c. Hârsa, j. Prahova.*

Pentru ceĭ micĭ.

U

△
11142 **Una s'o facĭ, alta să n'o laşĭ.**

Dr. EL. CRISTEA, *Prov.*, p. 263, *c. Codlea, Ungaria.*

* △
11143 **Urma alege, când tot umblă a culege.**

V. FORESCU, *com. Mălini, j. Suciava.*

V

* △
11144 **Vino până te rógă, căcĭ pe urmă îţĭ dă cu picĭoru.**

I. POPESCU, *înv., c. Dobrenĭ, j. Ilfov.*

11145 **Vremea vinde paele şi nevoĭa le cumpĕră.**

P. ISPIRESCU, *Leg.*, I, 1872, p. 164.

A se adaogă la No. 18936.

Finele volumului al decelea.

SCARA

LEGĂTORIE DE CĂRȚI
JUL. FELLER
BUCURESCI
CALEA VICTORIEI 182